

BODE

DES

HEILS IN CHRISTUS.

„DE HEER IS NABIJ.”

Phil. 4:5.

TWINTIGSTE JAARGANG.

Uitgave van H. C. VOORHOEVE JZN.
DEN HAAG, Dunne Bierkade 17.
1877.

INHOUDS-OPGAVE

VAN DEN

Twintigste Jaargang.

	Bladz.
1. <i>In het heiligdom</i>	1.
2. <i>Verlangen naar den Heer (Gedicht.)</i>	14.
3. <i>Beantwoording van vragen over de Schrift.</i> —	
<i>Dan. 12 : 2 ; Mal. 3 : 1.</i>	15.
<i>Gen. 2 : 7.</i>	16.
<i>1 Joh. 1 : 5.</i>	31.
<i>2 Thess. 1 : 5.</i>	128.
4. <i>Buiten de legerplaats</i>	17.
5. <i>Verlost en gekocht</i>	28.
6. <i>De gemeente Gods volgens de Schrift</i>	33.
7. <i>Iets over de feesten in de Christelijke Kerk</i>	63.
8. <i>Twee brieven over het avondmaal des Heeren</i> . . .	65.
9. <i>Leven uit het geloof</i>	76.
10. <i>De Heer zal 't voorzien. (Gedicht.)</i>	80.
11. <i>In Gods tegenwoordigheid</i>	81.
12. <i>Hoe wij Christus kennen</i>	93.
13. <i>Waar des Christens woning is</i>	97.
14. <i>Een woord over den vrijen wil</i>	110.
15. <i>De tafel der toonbrooden</i>	113.
16. <i>Scheiding wel; vermenging niet</i>	120.
17. <i>Twee uren der Schrift.</i>	124.
18. <i>Wat is de wereld, en wat is haar einde?</i>	129.
19. <i>Jezus, de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs.</i>	143.
20. <i>De Voorspreker of de Aanklager</i>	145.
21. <i>De Heilige Geest in den geloovige en in de gemeente.</i>	149.
22. <i>Een woord over verzoening</i>	154.
23. <i>Het standpunt en de toestand des Christens.</i> . . .	161.

IN HET HEILIGDOM.

„Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verschen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is, door zijn vleesch; en dewijl wij hebben een grooten priester over het huis Gods, zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van het kwaad geweten, en onze lichamen gewasschen zijnde met rein water.” (Hebr. 10: 19—22.) Heerlijke woorden! Wiens hart klopt niet van heilige vreugde, zoo hij deze oneindige genade Gods heeft leeren verstaan! Wij hebben vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom, in den hemel zelfen, in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods. Een arm, verloren zondaar, een onrein, schuldig schepsel, een vijand van God en een onderdaan des satans, bekwaam gemaakt voor de heiligheid van 's Heeren huis, voor de tegenwoordigheid van den heiligen en rechtvaardigen God. Welk een gedachte! 't Zou in het hart eens menschen niet zijn opgekomen! 't Is ons te groot, te wonderlijk! Maar, Gode zij dank! het is waar. God kan niet liegen. Hij verzekert het ons. Hij heeft dit wonder verricht. Wat bij de menschen onmogelijk is, is mogelijk bij Hem. Ons voegt slechts „amen” te zeggen op zijne verzekeringen, op zijne beloften. Waar Hij spreekt, past ons gelooven en aanbidden. Maar om dit waarlijk

te kunnen doen, moeten wij 's Heeren gedachten goed verstaan. Overdenken wij daarom de aangehaalde woorden, en trachten wij onder de leiding des Heiligen Geestes hunne heerlijke beteekenis te doorgronden.

Wij hebben vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan. Dat hadden de geloovigen des Ouden Verbonds niet. Zij mochten niet verder komen dan het voorhof. Wel woonde God in het midden van Israël, maar in een ontoegankelijke plaats. De tabernakel was verdeeld in twee deelen: in het heilige en het heilige der heiligen; en rondom was het voorhof. In het heilige der heiligen, tusschen de cherubijnen der heerlijkheid, die boven op het verzoendeksel stonden, woonde de Heer. Niemand mocht in die woning ingaan. Niet alleen het volk niet, maar ook de priesters niet. Slechts eenmaal des jaars ging de hooge priester in dat heiligdom, niet om te aanbidden, maar om verzoening te doen, en daarom ging hij niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelf en voor des volks misdaden, (Hebr. 9 : 7.) ten teken, dat zij rechtvaardig den dood hadden verdiend, en door 's Heeren heiligheid moesten verteerd worden. Behalve deze ééne keer 's jaars mochten noch het volk, noch de priesters, noch de hooge priester in het heiligdom ingaan. De woning Gods was voor den mensch gesloten. De weg des heilighdoms was nog niet openbaar gemaakt. (Hebr. 9 : 8.) De dood was onvermijdelijk, zoodra men het zou gewaagd hebben in 's Heeren tegenwoordigheid te verschijnen. En niet alleen dit, maar niemand kon tot God naderen dan door middel van de priesters. De Israëliet, ook de geloovige Israëliet, bleef in het voorhof; verder mocht hij niet komen. Tusschen hem en de woning Gods was niet alleen het voorhangsel, maar een gansche rij van priesteren, door wie hij alleen tot God kon naderen. Hij mocht offeranden brengen, maar zelf mocht hij ze niet opofferen; dit mocht alleen door de hand van den priester geschieden. Welk een onderscheid tusschen hen en ons! *Wij* hebben vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan. In welk heiligdom? In den tabernakel? O neen! die was slechts een tegenbeeld van het *ware* heiligdom; en dit

ware heiligdom is de hemel. (Hebr. 9 : 24.) Vrijmoedigheid hebben wij om in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods te treden. Geen voorhangsel verhindert ons meer — het voorhangsel is gescheurd. Geen priesters staan er meer tusschen ons en God — wij zijn zelve priesters. God, die in een ontoegankelijk licht woont, is toegankelijk voor ons geworden.

Maar hoe is dit mogelijk geworden? roepen wij uit. Wat bij de menschen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Dat zou ons antwoord kunnen zijn; doch daarmede behoeven we ons niet tevreden te stellen; o neen! God heeft ons verklaard, hoe en waarom het mogelijk is. Wij hebben vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom *door het bloed van Jezus*. Ja, door *het bloed* van Jezus. Waarom was de woning Gods voor den mensch gesloten? Omdat de mensch een zondaar is. God is te rein van oogen dan dat Hij het kwade zou kunnen zien. Zoolang dus de zonde niet weggedaan is, kan niemand in Gods tegenwoordigheid verschijnen. En de zonde was niet weggedaan onder het Oude Verbond. Hoeveel millioenen offeranden er ook gebracht werden hoeveel bloed er ook stroomde, de zonden werden niet uitgewischt; want het bloed van stieren en bokken kon de zonde niet wegnemen. Integendeel, dat voortdurend bloedstorten was het bewijs, dat de zonden nog niet weggedaan waren. Er was ieder jaar weder gedachtenis der zonde. Geen Israëliet had het bewustzijn, of kon het bewustzijn hebben, dat *al* zijne zonden waren uitgewischt. Al wist hij ook, dat deze of gene zonde, die hij voor God beleden had, vergeven was, (zie o. a. Ps. 32 en 51.) zoo wist hij toch geenszins, dat *al* zijne zonden vergeven waren. Doch dit weten wij wel. Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van *alle* zonde. Wat het bloed van stieren en bokken niet vermocht, dat heeft het bloed van Jezus gedaan. „Zie, ik kom om uwen wil te doen, o God!” zoo sprak Hij, en dien wil heeft Hij volbracht. Hij gaf zich tot een offer voor de zonde. Met onze zonden beladen en tot zonde voor ons gemaakt, stierf Hij. Zijn bloed stroomde. Als een lam zonder gebrek gaf Hij voor ons zijn dierbaar leven in den dood. En *zijn*

bloed is voldoende. God nam het aan; ja, wat meer zegt, God gaf het; want God heeft zijnen Eenige niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven. Na dit offer volgt geen ander. Ieder jaar moest in Israël opnieuw verzoening gedaan worden. Dit was een bewijs, dat de verzoening nog niet volbracht was. Nu is er een *eeuwige* verzoening teweeggebracht. Ten tweeden maal sterft Jezus niet, ja, ten tweeden maal behoeft Hij niet te sterven; want met ééne offerande heeft Hij *in eeuwigheid volmaakt* degenen die geheiligd worden. De zonden van allen, die gelooven, zijn voor altijd weggedaan. Geen enkele is onverzoend gebleven. Het bloed van Jezus wiesch ze allen uit. Daarom hebben wij vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan door het bloed van Jezus. Wat er ons buitensluit, is verdwenen. In Gods oogen zijn wij rein, zóó rein als het bloed van Jezus ons maken kan.

Doch er is meer. Wij gaan in het heiligdom in door middel van het bloed van Jezus *op een verschen en levenden weg*, dat is op een *nieuwen* weg, in tegenstelling tot den ouden weg des Ouden Verbonds, en op een *levenden* weg, in tegenstelling tot den dooden weg der wet. De wet is de bediening des doods, zegt Paulus in den brief aan de Korinthiërs. En dien nieuwen en levenden weg heeft Jezus ingewijd voor ons, dat is, geopend, toegankelijk gemaakt voor ons door het voorhangsel, dat is, zijn vleesch. Alles in den brief aan de Hebreëen ziet op de schaduwen des Ouden Testaments. Het voorhangsel scheidde den mensch van God. Door het voorhangsel betuigde God, dat Hij den mensch in zijne tegenwoordigheid niet kon dulden. De toestand, waarin de mensch zich bevond, was daarvan de oorzaak. De mensch was een zondaar, en Gods gerechtigheid eischte zijne straf. Aan die gerechtigheid moest worden voldaan, zou God blijven, wie Hij is. En aan die gerechtigheid Gods *is* voldaan. Jezus, die niet alleen zonder zonde was, maar in wien God al zijn welbehagen had, ook toen Hij als mensch op aarde wandelde, gaf zich over in den dood. Hij onderwierp zich aan de straf. Al de golven van Gods toorn

gingen over Hem. Wat wij verdienden, droeg Hij, die niets dan eer en heerlijkheid had verdiend. Zoo werd Hij onze plaatsvervanger in het gericht. Gods hand sloeg Hem. Gods toorn kwam op zijn hoofd neer. Hierdoor was aan Gods eischen voldaan. En daarom, zoodra Jezus stierf, scheurde het voorhangsel van boven naar beneden; en zoo doende had God zelf voor den mensch den toegang tot zijne woning geopend. Hetgeen Hem verhinderde om met den mensch gemeenschap te hebben, was door den dood van Jezus verdwenen. Dierbare Heiland! hoe onuitsprekelijk veel hebt Gij voor ons gedaan, en welk een heerlijk werk voor ons volbracht. Ja,

De voorhang is gescheurd, de hemel is nu open;
 Het leven in het licht is thans ons eeuwig lot.
 De toorn, die op ons was, is op U aangeloopen;
 Uw liefde is groot, o Lam van God!

Doch er is nog meer. Wij hebben niet alleen vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan door het bloed van Jezus op een nieuwen en levenden weg, door het gescheurde voorhangsel heen, maar wij hebben ook *een grooten priester over het huis Gods*. Welke heerlijke waarheden vloeien hieruit voort! Nadat de Heer offer was geworden op het kruis, is Hij hogepriester geworden in den hemel. Op aarde was Hij geen hogepriester, want dan had Hij uit den stam van Levi moeten zijn; maar Hij is hogepriester in den hemel. „Wij hebben een grooten Hogepriester, die *door de hemelen* doorgegaan is.” (Hebr. 4 : 14.) „De hoofdsom der dingen, waarvan wij spreken, is, dat wij zulk een Hogepriester hebben, *die gezeten is aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen.*” (Hebr. 8 : 1.) „Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, maar *in den hemel zelven*, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons.” (Hebr. 9 : 24.) „Wij hebben een grooten priester *over het huis Gods.*” Zijn eigen bloed, als offer voor ons gestort, bracht Hij in het hemelsch heilig-

dom voor den troon van God; en God nam het aan, en was er door bevredigd. Jezus zette zich als Hoogepriester aan Gods rechterhand, en God kroonde Hem met eer en heerlijkheid. Heerlijk getuigenis van de algenoegezaamheid van zijn werk! Onomstootelijk bewijs van Gods tevredenheid over zijn offer! Dáár aan Gods rechterhand zit Hij altijd, en treedt *daardoor* steeds voor ons tusschenbeide, zoodat onze betrekking tot God onafgebroken blijft voortbestaan, en de toegang tot het heiligdom ons steeds verzekerd is. En Hij, die als Hoogepriester aan Gods rechterhand zit, is *mensch*. Als Zoon van God behoorde de heerlijkheid Jezus rechtens toe; doch Hij gaf ze prijs om *mensch* te worden; en na God op aarde verheerlijkt en het werk volbracht te hebben, komt Hij, de *mensch* Christus Jezus, tot den Vader, en zegt: „En nu verheerlijk mij, Gij Vader! bij U zelve, met de heerlijkheid, die ik bij U had, eer de wereld was.” (Joh. 17 : 5.) En God *heeft* Hem verheerlijkt, en Hem een plaats gegeven aan zijne rechterhand. De *mensch* is alzoo in de heerlijkheid. Daarom zullen wij er eenmaal wonen, en daarom kunnen wij er nu reeds door het geloof ingaan. Met het oog op deze vreugde, van niet alleen, maar met de zijnen te wonen in het Vaderhuis, heeft Jezus het kruis verdragen en de schande veracht.

Wel had derhalve de Apostel oorzaak om te zeggen: „Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom.” Ja, vrijmoedigheid hebben wij. Niets staat ons in den weg, niets verhindert ons. De weg is gebaad. Het huis staat open. En wij zijn voor dat huis geschikt. Let wel op, dat de Apostel niet zegt: „Dewijl wij dan, broeders! *vrijheid* hebben;” maar „dewijl wij *vrijmoedigheid* hebben.” Er is een groot onderscheid tusschen vrijheid en vrijmoedigheid. Als de koning u noodigt in zijn paleis, dan hebt gij de vrijheid om te gaan. Waarom? Omdat de koning u genoodigd heeft. Maar misschien zegt gij: Ik kan niet gaan, want mijne kleeding is niet in orde, en past niet voor de tegenwoordigheid Gods. Dan hebt gij dus wel vrijheid, maar geen vrijmoedigheid. De vrijheid is een

gevolg van 'skonings noodiging; de vrijmoedigheid van uw geschiktzijn voor 'skonings paleis. Denk aan den verloren zoon. De vader kon hem wel in zijne armen nemen en kussen, toen hij nog in zijne bedelaarskleeren voor hem stond, maar hij kon hem zóó niet opnemen in zijn huis. Daarom werd de zoon eerst geschikt gemaakt voor het huis, en daarna aan den feestmaaltijd toegelaten. Zie, zoo hebben wij de *vrijheid* om in het heiligdom in te gaan, omdat God het opende, en ons uitnoodigt binnen te komen; maar wij hebben ook *vrijmoedigheid*, omdat wij door het werk van Jezus — door zijn dood, opstanding en hemelvaart — geheel geschikt gemaakt zijn voor Gods tegenwoordigheid. Zooals iemand *moet* wezen om in den hemel toegelaten te worden en daar op zijn gemak te zijn, zoo *zijn* wij. Wij zijn geheiligd, gerechtvaardigd, verheerlijkt. Wij zijn door ééne offerande in eeuwigheid volmaakt. Niet slechts zijn onze zonden uitgewischt, maar wij zijn in een toestand gebracht, die volkomen geschikt is voor de tegenwoordigheid Gods.

Wij hebben vrijmoedigheid, om in het heiligdom in te gaan. De hemel is geopend. In het Oude Testament was de hemel gesloten. God was ontoegankelijk voor den mensch. Zelfs in den tabernakel, waar Hij bij gelijkenis woonde tusschen de cherubijnen, was zijne woning afgesloten. Maar toen Jezus op aarde kwam, werd de hemel geopend. Hoe kon dit anders? Als Gods Zoon, het welbehagen des Vaders en de vreugde des hemels, op aarde woont, *moet* de hemel zich openen. De Vader kon niet anders dan zijn innig welbehagen uitdrukken in Hem, die op aarde neergedaald was om zijnen wil te volbrengen. „Deze is mijn geliefde Zoon, in wien ik mijn welbehagen heb.” Dat was de stem, die telkens uit den hemel werd vernomen. En de engelen moesten opklimmen en nederdalen op den Zoon des menschen. (Joh. 1 : 52.) Hij, het Voorwerp hunner vreugde en aanbidding, bevond zich op aarde; hoe zouden zij rustig in den hemel hebben kunnen blijven? Hunne oogen waren op Hem gevestigd. Zij kwamen om zijnen lof te vertellen, om Hem hunne hulde en aanbidding te brengen, om zich te

verlustigen in zijne onvergelykelijke schoonheid ook als mensch, in zijne volkomene gehoorzaamheid onder alle omstandigheden aan den wil des Vaders, om Hem te dienen en te sterken. Heerlijke openbaring van Gods genade! 't Is waar, niets was natuurlijker dan dat de hemel zich opende, toen Gods Zoon op aarde wandelde; maar weet gij wel, lezer? waartoe *dit was?* Gods Zoon verliet den hemel en kwam op aarde, *om voor ons den hemel te openen*. Hij onderwierp zich aan al de ellenden en de droefheid van een leven op aarde, om voor ons den weg te banen naar het heiligdom daarboven.

En hij heeft dien weg gebaad. Ja, Hij is naar den hemel weergekeerd; Hij heeft de heerlijkheid ontvangen, die Hij had vóór de grondlegging der wereld, en waarop Hij als Zoon altijd recht had; maar Hij heeft die heerlijkheid ontvangen als *Mensch*. Als Mensch is Hij met eer en heerlijkheid door God gekroond, en aan zijne rechterhand gezeten. En dit is niet voor Hem alleen; neen! voor ons ook. Hoor slechts zijne woorden tot de discipelen: „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen;” er is daar niet alleen plaats voor mij, maar ook voor u; „ik ga heen om u plaats te bereiden; en zoo wanneer ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij zijn moogt, waar ik ben.” (Joh. 14.) Luister slechts naar de bede van Jezus tot den Vader: „Vader! ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij mij gegeven hebt”. (Joh. 17.) Denk slechts aan de gebeurtenissen bij Jezus' dood aan het kruis: „En Jezus, wederom met een groote stem roepende, gaf den geest. En zie, het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden; en de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen werden opgewekt, en uit de graven uitgegaan zijnde, na zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen. En de hoofdman over honderd, en die met hem Jezus bewaarden, ziende de aardbeving, en de dingen die geschied waren, werden zeer

bevreesd, zeggende: Waarlijk deze was Gods Zoon!" Ziedaar drie bewijzen voor de kracht en algenoezaamheid van het volbrachte werk van Jezus. 1. De toegang tot God was ontsloten; de hemel was geopend — geopend voor den mensch, die door Jezus' dood van zonde, vloek en oordeel bevrijd was. 2. De graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen opgewekt, die, ná de opstanding van Jezus, als getuigen van zijne verrijzenis uit het graf, aan velen in Jeruzalem verschenen. (*) De dood van Jezus was de weg ten eeuwigen leven. Bij zijne opstanding uit de dooden traden leven en onverderfelijkheid aan het licht, en werden medegedeeld aan allen, die geloofden. 3. De heidensehe hoofdman erkende, door de verlichting des Heiligen Geestes, in Hem, die daar stierf, den Zoon van God, en werd aldus de eerste van die lange rij dergenen, die gelooven zouden in een gekruisigden Christus als de Oorzaak en Bewerker huns heils.

Maar meer nog dan dit is ons geopenbaard. Niet alleen woorden, maar feiten zijn ons medegedeeld. Wij zien werkelijk den hemel geopend, en in dien geopenden hemel Jezus, Gods en 's menschen Zoon, zittende aan Gods rechterhand. Het wordt ons niet alleen verzekerd en als leerstelling aangekondigd, dat de hemel geopend is, en wel geopend voor den mensch, voor ons, maar het wordt ons door feiten bewezen. Menschen hebben dien hemel geopend gezien, en menschen zijn in Gods onmiddellijke tegenwoordigheid toegelaten. Denk aan den moordenaar op het kruis. Dienzelfden dag ging hij van het kruis *met* Jezus naar Gods Paradijs. Weet gij sterker bewijs voor de kracht van

(*) Daar Jezus genoemd wordt „de eersteling dergenen, die ontslapen zijn”, zoo is het duidelijk, dat deze heiligen opgewekt werden met dezelfde lichamen, waarmee zij vroeger op aarde leefden, evenals zulks met Lazarus het geval was. En aangezien er gezegd wordt, dat zij aan sommigen *verschenen*, zoo is het waarschijnlijk, dat zij weer in hun graf terugkeerden, om daar te blijven, totdat Jezus komt om al de zijnen op te wekken en te veranderen, en ze dan op te nemen in het Vaderhuis.

Gods genade, voor de algenoegzaamheid van Jezus' werk? Een kruiseling, waardig de straf, die hij droeg, des morgens vroeg nog een lasteraar van Jezus, dienzelfden avond deellende met Hem, die hem verlost, in de vreugde van het hemelsch Paradijs. — Denk vooral aan Stéfanus, den eersten Christen-martelaar. Zijn aangezicht glinsterde gelijk het aangezicht van een engel door de tegenwoordigheid des Heeren. Ter stad uitgesleept, als het voorwerp van den woedenden haat der Joden, met steenen overdekt, valt hij op de knieën, en ziet den hemel geopend, en Jezus staande ter rechterhand Gods, als 't ware gereed om hem tot zich te nemen; en met de woorden: „Heer Jezus! ontvang mijnen geest”, gaat zijne ziel tot Hem, die hem riep. Dit was geen visioen, neen! het was werkelijkheid. De hemel was werkelijk geopend, en Stéfanus zag inderdaad Jezus in de heerlijkheid des hemels. — En een weinig later ligt weer een man op de knieën ter aarde, en weer is de hemel geopend, en Jezus aan Gods rechterhand gezeten. Een gansch ander tooneel was het, wel is waar, maar toch een tooneel, dat ons dezelfde waarheid openbaart. Geen martelaar, door 's menschen woede ter dood gebracht, maar een vervolger der gemeente, de getuige bij Stéfanus' dood, ligt door 's Heeren verschijning getroffen ter aarde op Damaskus' heirweg. „Saul, Saul, wat vervolgt gij mij!” zoo klonk het uit den hemel, door welke woorden de Heer uitdrukking geeft aan de heerlijke waarheid, dat de geloovigen op aarde één zijn met Hem, die ter rechterhand Gods is verheerlijkt. De lijdende geloovigen en de verheerlijkte Jezus vormen te zamen één lichaam, zoodat waar één lijdt, allen lijden, waar één vervolgd wordt, allen worden vervolgd. Saulus heeft daar den Heer gezien — Hem gezien, niet zooals de twaalf Hem zagen, maar gezien *in den hemel met eer en heerlijkheid gekroond*. (1 Kor. 15.) En eenigen tijd later werd hij opgenomen *in den derden hemel*, en hoorde daar onuitsprekelijke woorden, die het een mensch niet geoorloofd is uit te spreken. En als hij deze bijzonderheid aan de Korinthiërs mededeelt, (2 Kor. 12.) dan zegt hij niet: „Ik,

Paulus, ben in den derden hemel opgetrokken geweest," maar "ik ken een mensch in Christus"; daarmede uitdrukkende, dat dit voorrecht hem niet te beurt was gevallen, omdat hij Paulus, maar omdat hij een mensch in Christus was. Want hoewel wij van niemand anders weten, die in den hemel is opgetrokken geweest, zoo zou toch ieder Christen, wat zijn toestand in Christus betreft, elk oogenblik van deze aarde in den hemel kunnen opgenomen worden. En dit zal werkelijk gebeuren met alle geloovigen, bij de komst van Jezus. In een punt des tijds, in een oogenblik, na de verandering van het sterfelijk in het onsterfelijk lichaam, zullen allen ingaan in den geopenden hemel, en de voor hen bereide plaats in het Vaderhuis innemen. Heerlijk, zalig vooruitzicht!

De hemel is derhalve geopend. Wij hebben vrijmoedigheid, om in het heiligdom in te gaan. Daaruit volgt vanzelf, dat er geen heiligdom meer op aarde is. Zoolang er een heiligdom op aarde was, woonde God achter de gordijnen, en was de weg tot God nog niet geopend. Maar nu het voorhangsel gescheurd, het aardse heiligdom verwoest, en het hemelsche geopend is, kan er geen spraak meer zijn van een heiligdom van God hier beneden. Daarom zeide de Heer Jezus tot de Samaritaansche vrouw, dat de ure gekomen was, waarin de ware aanbidders van God Hem noch op den berg Gerizim, noch te Jeruzalem zouden aanbidden. De ware aanbidders aanbidden den Vader in geest en in waarheid. Een heiligdom hier op aarde op te richten, te spreken van een huis Gods hier beneden — tenzij men bedoelt de gemeente des levenden Gods — is een terugkeeren tot de schaduwdienst des Ouden Verbonds, en een ontkennen van de algenoegzaamheid van het werk van Christus.

Dit deed men eveneens, toen men een bijzonderen priester- of geestelijken stand instelde. *Alle* geloovigen in Jezus zijn priesters; *allen* hebben vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan; *geen enkel* is daarvan buiten gesloten. *Allen* mogen hunne geestelijke offeranden aan God opofferen. Het

is thans juist het tegenovergestelde van den toestand in het Oude Testament. Het volk Gods staat niet meer in het voorhof, neen! het gaat in het heiligdom in, in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods. Helaas! hoe diep is de gemeente des Heeren gevallen. Het algemeen priesterschap der heiligen is zoozeer op den achtergrond geraakt, dat velen nauwelijks weten, dat het bestaat. Heiligdommen, met den naam van huis Gods bestempeld, heeft men overal opgericht, en een priester- of geestelijken stand ingesteld, waardoor de geloovigen van hunne heerlijke voorrechten worden beroofd. Ach, mochten de oogen van Godskinderen toch opengaan! Mocht men toch tot de eenvoudigheid des geloofs en des Woords terugkeeren! Hoeveel meer genot en vreugde, hoeveel meer verheerlijking en aanbidding Gods zou er zijn!

Doch het is niet voldoende dit alles in te zien; het is niet genoeg onze voorrechten te kennen; wij moeten er ook gebruik van maken. Al staat de hemel open; al hebben wij vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan, en wij gaan er niet in, wat zal het dan baten voor de verheerlijking Gods en voor onze vreugde. Daarom komt de apostolische vermaning tot ons; „Dewijl wij dan, broeders! vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus. zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van het kwaad geweten, en onze lichamen gewasschen zijnde met rein water.” Wij zijn priesters van God, en derhalve wacht God ons als priesters in zijn heiligdom. Hij wil door ons gediend en verheerlijkt worden. Dit is *zijn* recht en *ons* voorrecht. Doen wij het niet, dan onthouden wij Hem, wat Hem toekomt, en dan berooven wij ons zelven van den zegen en de blijdschap, die in zijne dienst gesmaakt worden. Ja, geliefde broeders! laat ons toegaan. Laat ons als priesters Gode onze offeranden brengen — niet meer offeranden van wierook en wijn, maar offeranden des lofs en der dankzegging, en ook offeranden der mededeelzaamheid en der milddadigheid. (Hebr. 13.)

Maken wij van onze heerlijke voorrechten gebruik! Verblijden wij ons in 's Heeren tegenwoordigheid! Wij zijn in een toestand om het te kunnen doen. De Apostel verzekert het ons nogmaals. „Laat ons toegaan,” zoo spreekt hij, „aangezien onze harten gereinigd zijn van het kwaad geweten, en onze lichamen gewasschen zijn met rein water.” Dit is weer een zinspeling op het Oude Verbond. Ieder, die priester werd, moest met het water van het koperen waschvat geheel gewasschen, daarna met de priesterlijke kleeding bekleed, met bloed besprengd en met olie gezalfd worden. Daarna kon hij de priesterlijke dienst waarnemen. Zoo zijn ook wij als priesters van God geheel gereinigd en tot de priesterlijke bediening bekwaam gemaakt. Gijlieden zijt afgewasschen, gij zijt geheiligd, gij zijt gerechtvaardigd, zegt Paulus tot de Korinthiërs. Wij zijn door het woord afgezonderd, met bloed besprengd, met de kleederen des heils en der gerechtigheid bekleed en met den Heiligen Geest gezalfd. Gelukkig voorrecht, dat ons deel werd! O, mochten wij er toch veel gebruik van maken!

Geliefde broeders! laat ons toch toegaan *met een waarachtig hart en in volle verzekerdheid des geloofs*. Wij hebben er waarlijk oorzaak toe. Wij hebben geen reden om twijfelend van verre te staan. De Heer heeft in alles voorzien en voor alles gezorgd. Zoudt gij Gods getuigenis niet gelooven? O, ik weet het wel, dat er velen zijn, die het niet durven aannemen, voor wie de zegeningen Gods te groot, te heerlijk zijn. Maar hebt gij er wel eens over nagedacht, dat gij God tot een leugenaar maakt, indien gij zijne getuigenis niet aanneemt? Dit bedoelt gij wel niet, ik weet dit; maar gij doet het daarom toch. Gij wijst menigmaal op Abraham en David, om uzelfen te verontschuldigen. Och, doe dit niet, want Abraham en David zullen u eenmaal veroordeelen. Zij geloofden wat God tot *hen* sprak, doet gij desgelijks. Gelooft wat God *u* geopenbaard heeft. Zoo gij dit doet, dan verheerlijkt gij God, en dan zult gij u onuitsprekelijk verblijden. Ja, de vreugde van iemand, die Gods getuigenis gelooft omtrent Jezus en zijn werk, is niet te beschrijven.

De Heer geve ons allen een waarachtig, oprecht hart en volle verzekerdheid des geloofs, opdat wij mogen ingaan in dat hemelsche heiligdom, waar Jezus Hoogepriester is, en waar wij daarom met volle vrijmoedigheid mogen verschijnen — nu door het geloof, straks in werkelijkheid, om dan ongestoord en eeuwig de nabijheid en de vreugde des Heeren te genieten!

Verlangen naar den Heer.

Haast is voorbij

De bange nacht der smarten!

De morgen gloort, die stilt den wensch mijns harten,

En brengt mij, Jezus! U nabij.

O, zaalge stond

Van blijdschap en verrukking,

Als Gij uw bruid zult voeren uit verdrukking!

„Hij komt!” zoo juicht dan hart en mond.

Waar is de nacht?

Waar zijn de bange klachten,

Als Gij, o Heer! vervult mijn hijgend wachten,

Als 'k U aanschouw in 's hemels pracht?

'k Vind dan niet meer,

Wat hier mij ooit bezwaarde;

'k Heb dan genoeg — 'k heb, waar mijn oog op staarde.

'k Heb U, o Jezus! mijnen Heer.

Verhaast dien dag,

o Heer! waar, ver van 't lijden,

Mijn ziel in U zich eeuwig zal verblijden,

Och! dat ik U nog heden zag!

Beantwoording van vragen over de Schrift.

H. G. M. te A. vraagt, hoe Dan. 12 vs. 2 in overeenstemming te brengen is met de leer der Schrift, dat de geloovigen vóór en de ongeloovigen na de regeering van Christus zullen opstaan.

Indien men Dan. 12: 2 vergelijkt met Joh. 5: 25—29, dan houdt deze schijnbare tegenstrijdigheid op. Noch in Dan. 12, noch in Joh. 5 wordt gezegd, dat de geloovigen en ongeloovigen *tegelijk* zullen opstaan; er wordt alleen gezegd, dat allen zullen opstaan, en dat een deel van hen, die opstaan, zullen gaan in het eeuwige leven, en een deel in de eeuwige pijn. Nu, dit is de doorgaande leer der Schrift. Alle menschen — geloovigen en ongeloovigen — zullen opstaan. De eersten ten eeuwigen leven; de laatsten tot versmaadheden en eeuwige afgrijzing. Daarom wordt de opstanding der eersten „de opstanding des levens”, en die der laatsten „de opstanding der verdoemenis” genoemd. *Wanneer* beiden zullen opstaan is een andere kwestie, welke in bovengenoemde plaatsen niet behandeld wordt. Daarvoor moeten wij andere teksten onderzoeken. Evenwel leeren wij uit Joh. 5: 25, dat de Heer een gansch andere tijdrekenkunde heeft dan wij. Sprekende van de levendmaking van doode zondaren, zegt Hij: „De *ure* komt, en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven”. Die *ure* duurt nu reeds meer dan 1800 jaar. De tweede *ure*, waarvan in vs. 28 spraak is, behoeft dus volstrekt geen *ure* te zijn, zooals wij die rekenen, maar kan een even groot tijdvak beslaan als de eerste *ure*.

Op de tweede vraag omtrent Mal. 3: 1 is mijn antwoord, dat deze profetie zijne *aanvankelijke* vervulling heeft gevonden in Johannes den Dooper, doch eerst *ten volle* zal vervuld worden vóór de tweede komst van Christus, gelijk duidelijk blijkt uit de woorden van Jezus in Matth. 17: 11, 12.

Zie de uitvoerige verklaring in de „Toekomst onzes Heeren Jezus Christus,” pag. 12 en 13.

A. R. te G. — „De Heere God blies in de neusgaten des menschen den adem des levens, alzoo werd de mensch tot een levende ziel”. (Gen. 2 : 7.) Hier hebben wij een zeker bewijs voor de onsterfelijkheid der ziel. En de val van den mensch bracht hierin geen verandering. De mensch was van al hetgeen door God geschapen was, onderscheiden door het bezit van een onsterfelijke ziel. Hij werd een „levende ziel.” Nooit kan er derhalve een oogenblik komen, waarin de menschelijke ziel zal ophouden te bestaan. Gevallen of niet gevallen, schuldig of niet schuldig, bekeerd of onbekeerd — de ziel is onsterfelijk.

Doch „eeuwig leven” is iets geheel anders. Dat behoort alleen aan hen toe, die in den Zoon van God gelooven. Door schriftuurplaatsen dit aan te toonen, zou hier te veel plaats wegnemen; en ik geloof ook niet, dat het noodig is. De ziel, die door het Woord en den Geest van God „wedergeboren” is, ontvangt een *nieuwe* natuur, een *nieuw* leven, en dit leven is in den Zoon van God. De ziel van zulk een is niet *meer* onsterfelijk dan de ziel van een onbekeerd mensch; maar hij heeft een geheel nieuw leven, en staat op een geheel nieuw standpunt. Hij is in Christus, en Christus in hem.

In Joh. 20 lezen wij, dat de Heer als de tweede mensch, als de laatste Adam, den Heiligen Geest als Geest des levens in zijne discipelen blaast, daar doende met de tweede schepping, wat God deed bij de eerste schepping. De eerste Adam is een levende ziel, de tweede Adam een levendmakende geest, en dat leven, het nieuwe leven der opstanding, is ieder deelachtig, die in Jezus gelooft.

Buiten de Legerplaats.

„Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten, die den tabernakel dienen; want van de dieren, welker bloed voor de zonde door den hooge priester in het heiligdom gedragen werd, van deze werden de lichamen buiten de legerplaats verbrand. Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden. Laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende; want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.” (Hebr. 13 : 10—14.)

Welk een belangrijke overeenstemming en welk een gewichtige tegenstelling vormen deze woorden met de woorden van Hebr. 10, in het vorige nummer door ons behandeld! Ook hier hooren wij van het heiligdom. Het bloed van het zondoffer is gedragen in het heiligdom; en daarom hebben wij, die gelooven, vrijmoedigheid om in het heiligdom in te gaan. Maar die in het heiligdom ingaan, moeten buiten de legerplaats treden. Welk een tegenstelling! Geen twee plaatsen zijn, op zedelijk gebied, verder van elkaar verwijderd, dan *in het heiligdom* en *buiten de legerplaats*. In het heiligdom woonde de heerlijkheid Gods, en buiten de legerplaats werd het zondoffer verbrand, ten teken dat God van de zonde een afschuw heeft, en met den zondaar geen gemeenschap hebben kan. En toch, hoe ver deze twee plaatsen van elkaar verwijderd zijn, hier worden zij te zamen gebracht. Al wat daar tusschen ligt, heeft de Heer Jezus aangevuld. Welk een genade! De zondaar is tot God gebracht; de heilige verlaat de wereld. Onze plaats als geloovigen is in het heiligdom en buiten de legerplaats. Op beide plaatsen vinden wij Jezus. In het heiligdom met zijn bloed; buiten de legerplaats met zijn zegen. Wat ligt er dus veel in bovenstaande woorden opgesloten! Staan we enkele oogenblikken stil, om ze aandachtig te overdenken.

Gelijk overal in den brief aan de Hebreëen, moeten wij ons

ook hier, ter verklaring van deze woorden des Apostels, de instellingen van het Oude Testament voor de aandacht roepen. Het bloed van den var des zondoffers werd gedragen in het heiligdom door den hogepriester, en het lichaam werd buiten de legerplaats verbrand. Niemand mocht er van eten; noch de priester, noch hij die de offerande bracht. Er waren sommige zondoffers, waarvan de priesters moesten eten, (*) (zie Lev. 6 : 26, 29.) „maar geen zondoffer, van welks bloed in de tent der samenkomst zal gebracht worden, om in het heiligdom te verzoenen, zal gegeten worden; het zal in het vuur verbrand worden.” (Lev. 6 : 30.) Indien wij de reden hiervan nagaan, dan zullen wij de diepe beteekenis van deze bepaling verstaan. Die var des zondoffers werd gemaakt tot den drager der zonden. Met de zonden beladen, werd hij geslacht, ten teeken dat de zondaar den dood verdiend heeft. Het bloed van dien var werd ter verzoening in het heiligdom gedragen. Het lichaam, dat met de zonden was beladen geworden, werd buiten de legerplaats, verre verwijderd van Gods aangezicht en van Gods woning, verbrand, ten bewijze dat de Heer in geen de minste betrekking tot den zondaar kan staan.

Welnu, geliefde lezer! die type is in Jezus vervuld. „Daarom heeft ook Jezus,” zegt de Apostel, „opdat Hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden.” Ja, Jezus, de Zoon van God, de Heilige en Volmaakte, het welbehagen des Vaders en de vreugde des hemels, is de drager onzer zonden geworden, en is tot zonde voor ons gemaakt. Buiten de poort heeft Hij geleden. God liet Hem brengen buiten de legerplaats, om Hem daar tot een

(*) Dit beteekende volkomen vereenzelviging met de zonde. De priester moest de zonde van anderen op zich nemen en voor God brengen. En omdat er een hogere graad van priesterlijke kracht noodig was, om de zonden van anderen tot de zijne te maken, mocht alleen al wat *mannelijk* was onder de priesters hiervan eten. Zoo kunnen ook wij, als priesters, indien wij geestelijk genoeg zijn, de zonden van anderen voor God belijden en voor hen vergeving van God afsmeeken.

offer voor onze zonden te maken. Sla uw blik op het kruis. Daar ziet gij Hem, hangende tusschen twee moordenaars. Van God en menschen verlaten, omgeeft duisternis den Hooggeloofde. Hij buigt het hoofd, en sterft. Voorzeker, de Heer Jezus was op datzelfde oogenblik het welbehagen des Vaders. Vergeten wij dit niet. Al de offeranden des Ouden Verbonds vonden hunne vervulling in Hem. Hij was brandoffer zoowel als zondoffer, spijsoffer zoowel als schuldoffer. Wat in de schaduwen in afzonderlijke offeranden moest voorgesteld worden, vinden wij vereenigd in zijne ééne offerande. Zijn onberispelijk, heilig, volmaakt, Gode welgevallig leven eindigde in zijne volkomene overgave in den dood. Hij verheerlijkte God in alles. Hij was gehoorzaam tot in den dood des kruises. En als een liefelijke reuk steeg die offerande op tot God. Die dood zette de kroon op zijn geheele leven. In Hem werd God door den mensch verheerlijkt. En daarom kunnen wij veilig zeggen, dat er geen oogenblik was, waarin Jezus aangenamer was voor God, waarin het oog van God met meer welgevallen op Hem rustte, dan dat oogenblik, toen Hij zich overgaf in den dood, om daarin den wil des Vaders te volbrengen en onze verlossing te verzekeren. Dit was Hij als brandoffer. Een liefelijke geur steeg van het kruis op tot God. Maar Hij was tegelijkertijd het zondoffer. En was Hij als brandoffer een liefelijke reuk voor God, als zondoffer moest God zijn aangezicht voor Hem verbergen. Zoodra Hij met onze zonden beladen en tot zonde voor ons gemaakt was — en dit was gedurende de duisternis — werd Hij als de drager der zonde door God behandeld, en dientengevolge door God verlaten. „Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?”

Hoe afschuwelijk is de zonde in Gods oog. De var des zondoffers moest buiten de legerplaats worden verbrand. En toen Jezus een offer zou worden voor onze zonden, moest Hij buiten de poort lijden. Hij wandelde gedurende zijn gansche leven in Gods gemeenschap. Telkens werd de hemel geopend, en telkens verklaarde God zijn innig welbehagen in Hem. „De Vader hoort mij altijd,” zeide de Heer. Dit

deed Hij zelfs in Gethsémané, zelfs in de eerste uren op het kruis. Doch zoodra was Jezus niet tot zonde gemaakt en met onze zonden beladen, of alles veranderde. God verbergde zijn aangezicht; geen antwoord kwam er meer, toen Jezus riep; duisternis omgaf Hem; Hij was van God verlaten. Dat was onze plaats, geliefden! Vergeten wij dit niet. O, indien wij verlost zijn, en in Gods genade mogen roemen, vergeten wij niet, *waardoor* wij verlost zijn. Het heeft onuitsprekelijk veel gekost! De losprijs was oneindig groot. De genade heerscht door de gerechtigheid. Gods gerechtigheid heeft Hem getroffen, die zich in onze plaats had gesteld. Hij leed wat wij verdienden. Onze zonde heeft God genoodzaakt — wilde Hij ons verlossen — zijnen geliefden Zoon in den smadelijken kruisdood over te geven. Zijn wij hiervan waarlijk doordrongen, dan zullen wij de zonde haten en vlieden. Wie zou met het oog op het kruis, waar Jezus zoo onuitsprekelijk veel leed, onverschillig omtrent de zonde kunnen zijn?

Maar tevens gevoelen wij ons innig verbonden aan Hem, die dit alles voor ons deed. O, wat moet de Heer Jezus ons vurig hebben bemind, om zooveel voor ons te kunnen lijden! Niet alleen verliet Hij de heerlijkheid daarboven, om mensch te worden; niet alleen gaf Hij zijne heerschappij in hemel en op aarde prijs, en werd een slaaf, maar hij gaf zichzelf — zijn eigen dierbaar leven. En dit deed Hij niet gedwongen, maar vrijwillig. Voorzeker, hij kwam om den wil des Vaders te doen; Hij werd door den Vader gezonden; de Vader heeft zijnen Eenigen niet gespaard, maar Hem voor ons allen overgegeven. Doch Hij kwam ook vrijwillig. De wil des Vaders te doen, was zijne spijs. Hij gaf zichzelf. Als een lam liet Hij zich ter slachtbank leiden. Voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, namelijk ons met zich te hebben in den hemel, heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht. Ziet, als ge daaraan denkt, als ge u daarin verdiept, dan gevoelt ge u onweersaanbaar tot Hem aangetrokken, dan leert ge met Paulus zeggen: „Om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijnen Heer, aent ik alle dingen schade en drek.”

En welke zijn nu de gevolgen van dit werk des Heeren Jezus? „Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door zijn eigen bloed het volk zou heiligen, buiten de poort geleden.” De var der zondoffers werd buiten de legerplaats verbrand, maar het bloed werd, ter verzoening, gebracht in het heiligdom. Welnu, dat heeft Jezus ook gedaan. Opdat hij door zijn bloed het volk zou heiligen, heeft Hij buiten de poort geleden. Het volk, dat wil zeggen: Gods volk, allen die door Hem tot God gaan. Door zijn eigen bloed heeft Hij hen geheiligd, d. i., afgezonderd van de zonde en van al wat buiten God is, en tot God gebracht. Hij onderging de straf, die wij verdiend hadden; Hij was onder het oordeel, dat over ons had moeten komen. Hij stierf in onze plaats. Daarom is zijn bloed het bewijs, dat aan Gods gerechtigheid volkomen is voldaan. En het bloed, dat Hij als zondoffer stortte, droeg Hij als hogepriester in het heiligdom. Daarom kunnen wij in het heiligdom ingaan. Maar daarom ook kunnen wij van dat zondoffer eten. Volkomen gereinigd van de zonde, en in Gods tegenwoordigheid gebracht, kunnen wij Jezus als zondoffer genieten, en als zoodanig met Hem in gemeenschap zijn. „Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht (recht) hebben te eten, die den tabernakel dienen.” Zij, die den tabernakel dienden, dat zijn de priesters, mochten van het zondoffer niet eten, want dit moest geheel worden verbrand. Maar *wij* mogen het wel eten. Omdat het groote zoenoffer voor de zonde is gebracht geworden, God door dit offer bevredigd is, en wij, van de zonde bevrijd, in eeuwigheid volmaakt zijn geworden, kunnen wij met Hem, die het zondoffer voor ons werd, en die buiten de poort heeft geleden, gemeenschap hebben. Hij, die buiten de poort leed, en daar door God geoordeeld werd, is nu in het heiligdom, en door Hem zijn wij dáár. Wel een nieuw bewijs van het groote onderscheid tusschen ons en de heiligen des Ouden Verbonds. Zij mochten van het zondoffer niet eten, wij wel. Zij hadden slechts de herinnering aan de afschuwelijkheid der zonde en aan de strengheid van Gods oordeel, zonder de zekerheid, dat Gods gerechtigheid ten volle bevredigd was.

Wij weten niet alleen, hoe God over de zonde en den zondaar denkt, maar tevens dat de verzoening is teweeg gebracht, en wij voor altijd in Gods tegenwoordigheid zijn.

De uitdrukking hiervan vinden wij aan de tafel des Heeren. In het gebroken brood en den drinkbeker wordt ons Jezus voorgesteld, die zichzelven voor ons heeft overgegeven, en zijn bloed voor ons heeft gestort. Dit is mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; dit is mijn bloed, dat voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden, — zoo sprak de Heer. En door het eten van dit brood en het drinken van dien drinkbeker verklaren wij gemeenschap te hebben aan het lichaam en bloed des Heeren. (1 Kor. 10.) Onder de teekenen van brood en drinkbeker staat Jezus voor ons, zooals Hij zich als zondoffer in den dood heeft overgegeven. Zoo zal het in den hemel ook zijn. Geen brood en drinkbeker meer, maar Jezus zelf in ons midden. Rondom den troon geschaard, zal Jezus, als het geslachte lam, Jezus met zijn menschelijk lichaam, heerlijk geworden voorzeker, maar waarin toch de teekenen van zijn lijden en sterven te zien zijn en eeuwig te zien blijven, in ons midden staan; en Hem zullen wij daar volmaakt genieten.

Ik heb gezegd, dat wij de *uitdrukking* hiervan aan de tafel des Heeren vinden; want wij moeten niet denken, dat de tafel des Heeren het altaar is, waarvan de Apostel spreekt. Het is zinnebeeldige taal, welke de Apostel bezigt, gelijk uit het verband duidelijk blijkt. Hij wilde het groote onderscheid tusschen de priesters des Ouden Verbonds en ons in het licht stellen, en moest daarom spreken over de instellingen van den tabernakel. Ik weet wel, dat men van de tafel des Heeren een altaar gemaakt heeft, maar niets is verder van de bedoeling van Jezus verwijderd. Van offeren ter verzoening is geen spraak meer, en een altaar zonder offer is onzin. Het offer, dat voor altijd voldoende is, werd gebracht; en van dat volbrachte offer is de tafel des Heeren de voorstelling. Ook denke men niet, dat wij *alleen* aan de tafel des Heeren het zondoffer genieten; o neen! wij zijn daarmede voortdurend in betrekking. Jezus als de gestorvene,

als het offer voor onze zonden kan *altijd* voor onze aandacht staan en door ons genoten worden; doch het avondmaal is de uitdrukking, de zichtbare voorstelling hiervan; en als zoodanig is het van onschatbare waarde.

Doch, geliefde broeders! waar kunnen wij dezen gestorven Jezus, met wien wij gemeenschap hebben, en dien wij genieten, vinden? In den hemel, zult gij zeggen, en gij hebt gelijk. Ja, Hij is in den hemel; Hij is dood geweest, maar Hij leeft, en Hij heeft ons den toegang tot den hemel verzekerd. Maar bedenkt, Hij heeft buiten de poort geleden; en dit wijst ons de plaats aan, die wij hier beneden moeten innemen. Heeft zijn lijden en dood ons den toegang tot den hemel geopend, de plaats, waar Hij leed, toont ons onze verwerping van de aarde. Zijn dood bereidde ons een stad hier boven; de plaats, waar Hij gestorven is, maakt ons los van een stad hier beneden. „Laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende; want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.”

Om Christus te kunnen genieten en ware gemeenschap met Hem te kunnen hebben, moeten wij de legerplaats verlaten. In de legerplaats is Hij niet. Hij heeft buiten de poort geleden. Voorzeker, dit *moest* zoo zijn, naar Gods bepaalden raad en voorkennis, opdat Hij een offer voor onze zonden zou kunnen worden. Maar vergeet niet, dat de wereld Hem heeft uitgeworpen. In de wereld was Hij veracht en bespot, en ten slotte heeft de wereld Hem ter dood gebracht. En gij, die zijn discipel zijt, gij zoudt in de wereld willen blijven? In de wereld, die uwen Verlosser verwierp en vermoordde? Gij zoudt met die wereld op goeden voet willen blijven; en haar zooveel mogelijk ontzien? Gij zoudt u op uw gemak kunnen gevoelen daar, waar uw Jezus niet is? Bedenkt toch wel, dat gij niet van de wereld zijt, gelijk Hij van de wereld niet is; dat Hij u uit de wereld heeft uitgevoren, en tot welk een duren prijs! Ach, welk een smaadheid voor Jezus, welk een verachting van zijne liefde, als gij u vereenigt en vereenzelvigd — op welke wijze dan ook —

met die wereld, welke Hem haat, en die in even groote vijandschap tegenover Hem staat, als toen zij riep: Kruis Hem! die eenmaal ter verantwoording geroepen zal worden over den moord aan Gods Zoon gepleegd.

Helaas! er zijn vele discipelen des Heeren, die zich in meerdere of mindere mate met de wereld vereenigen. Vooral in onze dagen neemt die wereldsgezindheid toe. Er zijn zelfs geloovigen, die deze vereeniging met de wereld verdedigen en aanraden. Men moet zijn licht laten schijnen, men moet het zout der aarde zijn; men moet alles door zijne tegenwoordigheid heiligen. Zoo spreken zij. Paulus zou zeggen: „Demas heeft ons verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekreken.” ’t Is niets dan zelfbedrog en misleiding, indien men meent, zijn licht te kunnen laten schijnen, als men met de wereld meê doet. Het tegenovergestelde is waar. Men zal hoe langer zoo meer van den Heer afdwalen, om ten slotte geheel aan de wereld gelijkvormig te zijn. Tal van voorbeelden zijn hiervan op te noemen. En niets is natuurlijker dan dit. In de legerplaats is Jezus niet. Daar kan men zijne gemeenschap niet smaken; daar kan men Hem niet genieten. Om Hem te genieten moet men tot Hem uitgaan buiten de legerplaats.

Maar kan men dan geen geloovige zijn, als men in de legerplaats is? Wel zeker; maar geen geloovige die Jezus geniet. Ook Lot was een geloovige, hoewel hij in Sodom woonde; maar had hij gemeenschap met God? Waarlijk niet. De Heer, die met Abraham sprak, en bij Abraham inkeerde, ging niet tot Lot. Zelfs de engelen weigerden, om in Lot's huis in te gaan. O, denk niet, dat dit onverschillig is, dat dit er weinig toe doet. Gij kunt een geloovige zijn, al zijt gij in de legerplaats; maar gij mist, o zooveel. Abrahams genietingen waren even velen als Lot's kwellingen groot waren. Wie Jezus is, in al zijne schoonheid en heerlijkheid, in al zijne liefde en genade, dat kunt ge in de wereld niet smaken. In Hem is zooveel te genieten, dat men al wat in de wereld is, al wat daar schoons en heerlijks en aantrekkelijks gevonden wordt, voor schade en drek rekent.

Maar als ik de wereld verlaat, dan zal smaad en hoon, lijden en verdriet mijn deel zijn. Voorzeker. De Apostel zegt: „Laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende.” De wereld heeft Hem verworpen, zou zij ons niet verwerpen? Zij haat Hem, zou zij ons niet haten? Maar dat is onze eer en onze vreugde. Onze eer. Of is het geen eer voor een discipel, met zijnen meester gelijk te staan? Was het geen eer voor Stefanus, dat dezelfde stad, die Jezus uitgeworpen had, ook Hem uitwierp? De Apostelen verheugden zich, dat zij *waardig* geacht werden om zijns Naams wil smaadheid te lijden. Onze vreugde. Voorzeker; want om zijns Naams wil smaadheid te lijden, is het beste bewijs, dat wij ware discipelen van Jezus zijn. Met Hem gemeenschap te hebben, zelfs in het lijden en in den dood, was voor Paulus onuitsprekelijk heerlijk. Indien wij met Hem lijden, zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden. „Acht het voor louter vreugde, mijne broeders!” zegt Jakobus, „wanneer gij in velerlei verzoekingën valt.” — Maar, zult gij zeggen, gehaat en verworpen te worden, is moeielijk. Voor het vleesch zeer zeker; voor den geestelijk gezinden mensch geenszins. Was het moeielijk voor Stefanus ter stad uitgesleept en gesteengd te worden? O neen! zijn aangezicht glinsterde als het aangezicht van een engel; hij zag Jezus staande aan Gods rechterhand, en hij beval zijnen geest in zijne handen. Was het moeielijk voor Paulus en Silas in de gevangenis te Filippi? O neen! zij zongen Gode lofzangen. En voor Petrus? Neen! hij sliep rustig in de gevangenis, hoewel hij den volgenden dag ter dood gebracht zou worden. Is het hart aan Jezus verbonden, dan wil men duizendmaal liever buiten de legerplaats aan allerlei smaad en hoon blootstaan, ja, duizendmaal liever gedood worden, dan in de legerplaats geëerd en gevierd te worden door hen, die Hem verwerpen en haten. De aanzienlijkste plaats in de wereld verlaat men gaarne voor Hem. Mozes verliet Faraö's hof en de heerlijkheid van Egypte voor de armoede en de verachting van Israël; hij verkoos liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben, achtende de versmaadheid van Christus

meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons."

Wij moeten evenwel bedenken, dat de legerplaats, die hier bedoeld wordt, Jeruzalem is; en Jeruzalem is het beeld van de godsdienstige wereld. Niet alleen de goddelooze, afgodische, onzedelijke wereld heeft Jezus verworpen, maar de godsdienstige wereld. Israël was het volk van God op aarde; Jeruzalem was de stad des grooten konings. Met recht kon een Israëliet op den tempel wijzen met zijn prachtig godsdienststelsel, zijn priesterdom, zijne offeranden en al zijne sieraden, en aantoonen, dat dit alles hun door God gegeven was. En dat Israël, die stad, waarin alleen op de gansche aarde de naam van den alleen waren God werd aangeroepen, wierp Gods Zoon uit, en kruisigde Hem. Ja, de godsdienstigste menschen onder dat volk riepen het hardst: Kruisigt Hem! Uit *die* legerplaats moeten wij uitgaan. Niet alleen uit de wereld met hare genoegens en vermaken, met hare zonden en ongerechtigheden; maar ook uit de wereld met hare godsdienstige vormen en stelsels. Buiten dit alles is Jezus. Gij kunt Hem in de legerplaats niet vinden. Jeruzalem, als het middelpunt van de handelingen Gods, is ter zijde gesteld, zoodat er nu geen heilige plaats meer op aarde is. Christus heeft zijne plaats als Lijder ingenomen buiten den kring van de godsdienst der wereld, buiten hare staatkunde, buiten alles wat tot de wereld behoort. Om Hem te vinden moet gij tot Hem uitgaan buiten de legerplaats.

Tot Hem; ja, daarin ligt de kracht. Niet van het eene stelsel tot het andere, van de eene inrichting tot de andere, van het eene genootschap tot het andere. Neen! gaat uit van alles, wat den naam verdient van een legerplaats, die aan Israël of Jeruzalem is gelijk geworden; gaat uit tot *Hem*, die buiten de poort geleden heeft. De Heer Jezus is nu evenzeer buiten de poort als voor achttienhonderd jaren. De godsdienstige wereld van dien tijd bracht Hem daarbuiten; en de godsdienstige wereld van dien tijd is, in geest en beginsel, de godsdienstige wereld van heden. De wereld is

en blijft de wereld. Al heeft zij zich met den mantel des Christendoms omhangen, toch is zij nog altijd vol haat en vijandschap tegen Christus. Zelfs hoe godsdienstiger de menschen zijn, zonder waarlijk bekeerd te wezen, des te vijandiger zijn zij tegen de openbaring der ware godsdienst. Denkt maar aan den haat der farizeën tegen Jezus. O, misleiden wij onszelfen niet. Als wij met een verworpen Jezus willen wandelen, dan zijn wij noodzakelijkerwijze een verworpen volk. Eer en aanzien moeten wij dan niet verwachten. Neen, de wereld kent ons niet, gelijk zij Hem niet heeft gekend. De groote menigte wendt zich van ons af. Wij zijn een klein kuddeken. Maar een kuddeken met heerlijke beloften. „Vrees niet, gij klein kuddeken! want het is uws Vaders welbehagen, u het koninkrijk te geven” — zoo sprak Jezus tot zijne discipelen, en zoo spreekt Hij nog. O, dat deze heerlijkheid ons bekore! Dat we, gelijk Abraham, de gemeenschap des Heeren verkiezen boven de waterrijke vlakten van Sodom! Dat we, gelijk Mozes, voor de vergelding des loons, de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom achten dan al de schatten van Egypte! Dat we, evenals Paulus, al onze voorrechten naar het vleesch, rijkdom, eer en aanzien, wetenschap en geleerdheid, schade en drek rekenen bij de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, onzen Heer!

Dan zullen we al de genietingen smaken, die er in de gemeenschap van Jezus te smaken zijn. Met Hem te wandelen is ware vreugde. Zijne heerlijkheid en schoonheid te aanschouwen, verheft ons boven al de dingen hier beneden. Aan zijne tafel aan te zitten en daar zijne oneindige liefde te genieten, is de voorsmaak van de rust omhoog. Van dit alles heeft men in de legerplaats geen begrip. De ongeloovige spot er meê, en de geloovige, die zich nog daarin bevindt, kan er zich geen voorstelling van maken. Maar die buiten de legerplaats tot Jezus zijn uitgegaan, ondervinden het. Zelfs de smaadheid bereidt hen vreugde. De blik heft zich omhoog; het hart trekt naar boven; en daar vindt men de toekomende stad — de stad, die fondamenteen heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is, waar Jezus

ons wacht in een eeuwige heerlijkheid. Ja, daarheen richten zich onze schreden. Van *buiten de legerplaats* gaan wij *het heiligdom binnen*, om ten volle te genieten, wat hier nog slechts ten deele is. Wij hebben hier geen blijvende stad. De wereld met al haar ijdelheid gaat spoedig voorbij. Ook het leed is haast geleden, de strijd weldra volstreden. Nog enkele oogenblikken, en wij gaan uit het lijden tot de heerlijkheid in. Daarom vol moed het steile pad bestegen! Storen we ons niet aan het oordeel van de menschen. De goedkeuring des Heeren is oneindig meer waard. Leeft Hij waarlijk in onze ziel, dan zingen wij met ons gansche hart:

't Is ons een voorrecht, hier beneden
 Ook buiten 't leger uit te gaan;
 En U te volgen op Uw schreden,
 In smaadheid U gelijk te staan;
 Zoo dienen we onzen God met lust,
 Tot Gij ons voert in de eeuwige rust.

Verlost en gekocht.

In den tweeden brief van Petrus komen eenige woorden voor, die menigeen in verwarring hebben gebracht. Wij lezen daar, hoofdst. 2 vs. 1: „Er zullen valsche leeraren onder u zijn, die verderfelijke ketterijen bedektelijk zullen invoeren, *den Heer, die hen gekocht heeft, verloochenende, en een haastig verderf over zichzelf brengende.*” Hoe is het mogelijk, heeft menigeen gevraagd, dat de Heer valsche leeraars en ketters gekocht heeft? Hoe kan iemand, die door den Heer gekocht is, verloren gaan? Het antwoord op deze vragen ligt in het onderscheid tusschen *verlost* te zijn en *gekocht* te zijn. Zoodra men dit onderscheid heeft begrepen, zal de bovenstaande plaats in het minst geen moeielijkheid meer opleveren.

Nooit wordt in de Schrift geleerd, dat de Heer een val-

schen leeraar, of een ketter, of iemand die niet behouden is, *verlost* heeft. Er is geen enkele syllabe in Gods Woord, die de zekerheid van het eeuwige leven voor den geloovige verzwakt of vermindert; integendeel de Schrift verklaart telkens, op de meest besliste wijze, dat de „verlosten” door niets en door niemand van de liefde Gods in Christus gescheiden, of uit de handen van Jezus gerukt kunnen worden. Maar het wordt even duidelijk en beslist geleerd in de Schrift, dat de Heer ieder mensch heeft *gekocht*, hetzij hij behouden is of niet, hetzij hij gelooft of niet. „Hij heeft zichzelf gegeven tot een rantsoen (losprijs) voor *allen*.” (1 Tim. 2: 6.) En dit wordt gezegd in verband met de vermaning des Apostels, om voor *alle menschen*, voor koningen, en voor allen, die in hoogheid zijn, te bidden. De Heer heeft zelfs de geheele wereld met alles, wat daarop is, gekocht. Om den schat te bezitten, dien Hij gevonden had, kocht Hij den ganschen akker, d. i. de wereld. Daarvoor gaf Hij alles prijs, tot zelfs zijn eigen leven. Daarom is alles zijn rechtmatig eigendom; alles behoort Hem rechtens toe; Hij kocht het. Die valsche leeraars zijn derhalve evenzeer gekocht, als al de anderen.

Welk gevolg dit koopen door Christus voor den mensch heeft, is een gansch andere kwestie. Die in Hem gelooven, die wedergeboren zijn, zijn het eigendom des Heeren tot hunne eeuwige vreugde en gelukzaligheid. Van hen, en van hen alleen, kan gezegd worden, dat zij *Gode gekocht zijn* door zijn bloed. Dit wordt van de anderen nooit gezegd. Die niet gelooven, en derhalve verloren gaan, behooren Hem eveneens toe, maar tot hun eeuwige spijt en ellende. Zullen de geloovigen met een vrolijk hart en een dankbaar gemoed Jezus als hunnen Heer loven en prijzen, ook de ongeloovigen, de verlorenen, zullen Hem als Heer erkennen, maar met weening en knersing der tanden. Alle knie zal zich voor hem buigen, en alle tong zal belijden, dat Jezus Christus Heer is; zoowel degenen, die in den hemel, als die op de aarde en onder de aarde, d. i. in de hel, zijn. (Fil. 2: 10, 11.) Hij zal al zijne vijanden leggen tot een voetbank

zijner voeten. Zelfs de duivel zal Hem onderworpen zijn. *Hij* werpt den duivel met zijne engelen in den poel des vuurs. De duivel, hoewel overwonnen, heeft nu nog een rijk, onder de toelating des Heeren; dan zal hij geen rijk meer hebben, maar met eeuwige ketenen onder de duisternis gebonden zijn. Jezus is de Heer van allen.

Verlossing is echter een geheel andere zaak; en zoo ver is het er vandaan, dat koopen hetzelfde is als verlossen, dat die twee tegenover elkander staan. Het doel der verlossing is iemand te bevrijden van de macht van zijn tegenstander, den gevangene de vrijheid te schenken, den slaaf vrij te laten door het losgeld, dat betaald is. Dit is alleen waar van den geloovige; hij alleen is uit de gevangenis verlost en in vrijheid gesteld. Dit wil niet alleen zeggen, dat er een losprijs is; want dit zou voor de verlossing niet genoeg zijn. De verlossing is de bevrijding van een slaaf, van een gevangene; en dit heeft nooit plaats, tenzij dat iemand in Christus gelooft. Met koopen is dit geheel anders. Gij kunt beesten koopen, land koopen, en wat gij koopt, behoort u toe, maar het is u mogelijk tot grooten last en schade. Vooronderstel, dat gij een mensch zoudt kunnen koopen; wat is het gevolg van dien handel? Dat hij uw slaaf is; en dit is het tegenovergestelde van verlossing. De verlossing maakt den slaaf vrij; terwijl door koopen het gekochte uw eigendom of uw slaaf wordt.

Beide dingen zijn waar van den Christen, en beide zijn door het bloed van Christus. De Christen is zoowel verlost als gekocht; maar *hij alleen* is verlost. Hij is *verlost* van alle ongerechtigheid, *verlost* van den vloek der wet, *verlost* van den dood. (Tit. 2 : 14; Gal. 3 : 13; Hebr. 2 : 15.) Wij zijn om niet gerechtvaardigd uit zijne genade, door de *verlossing*, die in Christus Jezus is. (Rom. 3 : 24.) Maar behalve dat, zijn wij *gekocht* door het bloed van Christus, en daarom zijn wij slaven van Christus. „Gij zijt duur *gekocht*”, zegt Paulus, „zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam; gij zijt duur *gekocht*, wordt geen slaven van menschen.” (1 Kor. 6 : 20; 7 : 23.) Volkomen vrij door de verlos-

sing, zijn wij slaven van Christus geworden, doordien Hij ons als zijn eigendom gekocht heeft. Voor den natuurlijken mensch is dit onverstaanbaar; de Christen vindt daarin zijne vreugde, en wijdt zich toe aan Hem, die hem zoo onuitsprekelijk heeft liefgehad.

In de theologie heeft men dit dooreengehaspeld. De twist tusschen de Calvinisten en de Arminianen liep hoofdzakelijk hierover. Beiden leerden, dat verlossen en koopen hetzelfde is; en daarom konden zij de kwestie onmogelijk uitmaken. De Calvinist heeft volkomen gelijk, dat de *verlossing* alleen behoort aan de huisgenooten des geloofs; de Arminiaan is niet minder in zijn recht, als hij beweert, dat ieder schepsel is *gekocht*; maar beiden hebben ongelijk, wanneer zij koopen en verlossen voor een en hetzelfde houden; vandaar dat zij nimmer een haarbreed tot elkaar naderen, aangezien de een een waarheid vasthoudt, welke de ander loochent. Het geloof daarentegen neemt de gansche waarheid aan. Het is overtuigd, volgens de Schrift, dat de geheele wereld is gekocht, maar dat alleen de geloovigen zijn verlost.

Beantwoording van vragen over de Schrift.

G. te L. — 1 Joh. 1 : 5 leert ons, dat de eigenlijke sfeer van het „leven”, dat wij bezitten, „het licht” is. Daar moeten wij wandelen. Het is ons voorrecht altijd in het licht te zijn, gelijk God in het licht is; en alleen wanneer wij in dat licht wandelen, kunnen wij gemeenschap met elkaar hebben. Indien de eene Christen in het licht wandelt en de ander niet, dan mogen zij omgang met elkaar hebben, *gemeenschap* zal er tusschen hen niet bestaan. De nieuwe mensch kan alleen in het licht leven. Dat is zijn element. Hem daaruit te nemen, zou hetzelfde wezen, als wanneer men een visch uit het water neemt. Zijne ware plaats is in het licht; en hoe meer wij ons

daar ophouden, des te beter en des te duidelijker zullen wij de heerlijke waarheid leeren verstaan, dat „het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, ons reinigt van alle zonde.” Dáár, in het licht van Gods tegenwoordigheid, wordt openbaar, dat er geen enkele vlek der zonde aan ons te vinden is. Christus, die geen zonde had in zichzelf, heeft al onze zonden *op zich* genomen aan het kruis; en door het storten van zijn bloed al die zonden voor eeuwig weggedaan en ons zonder vlek in Gods tegenwoordigheid gebracht. Nochtans is de zonde nog *in* ons; en indien wij werkelijk falen, met woorden, gedachten of daden — en helaas! hoe menigmaal gebeurt dit — dan pleit onze Voorspraak, „Jezus Christus, de Rechtvaardige”, voor ons bij den Vader; en de andere Voorspraak, de Heilige Geest in ons, brengt er ons toe, de zonde te gevoelen en haar te belijden aan God, die „getrouw is en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.” Dan is onze gemeenschap weder hersteld. Maar laat ons er tevens aan denken, er bestaat geen noodzaak om te zondigen. „Deze dingen schrijf ik u, opdat gij *niet* zondigt.” Indien wij in Jezus blijven, dan zullen wij, in plaats van te zondigen, vruchten ter verheerlijking Gods voortbrengen.

F. te U. — Christus droeg *al* onze zonden in zijn lichaam op het hout. De Schrift spreekt nooit van toekomstige zonden. Al onze zonden, en de zonden van allen, gedurende de laatste achttien honderd jaren, waren toekomstig, toen Jezus ze droeg. Daarom is die onderscheiding tusschen verledene en toekomstige zonden zonder grond. Het is een gevolg van het beschouwen van deze zaak uit een menschelijk en niet uit een goddelijk oogpunt. Gij moet een onderscheid maken tusschen *verzoening* en *vergeving*. Al onze zonden werden verzoend op het kruis. Zij worden eerst vergeven, als wij gelooven.

De gemeente Gods volgens de Schrift.

WAT IS DE GEMEENTE?

Wij vinden voor de eerste maal melding gemaakt van de gemeente in Matth. 16, vs. 18. Na de belijdenis van Petrus: „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods,” en nadat Jezus dit erkend had als de openbaring des Vaders aan hem, zegt de Heer: „Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, (een steen) en op deze petra (rots) zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.” Christus, de Zoon des levenden Gods, geopenbaard door den Vader, was de rots, waarop de gemeente *zou* gebouwd worden. Petrus zou een steen zijn in dat toekomstige gebouw. Vele andere schriftuurplaatsen bewijzen, dat dit de beteekenis is. „Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.” (1 Kor. 3 : 11.) „Jezus Christus zelf is de uiterste hoeksteen.” (Efez. 2 : 20.) Is het derhalve niet duidelijk, dat de gemeente toen nog niet bestond? — „Ik *zal* mijne gemeente bouwen.” — Jezus heeft niet gezegd: „Ik heb gebouwd,” of „Ik bouw;” maar: „Ik *zal* bouwen.”

Den volgenden tekst over de gemeente vinden wij in Matth. 18 : 17. Ook dit slaat op de toekomst; want de zaak van een broeder, die gezondigd had toen de Heer op aarde was, werd voor den Heer zelven gebracht. Nu zegt Jezus evenwel: „En indien hij denzelven geen gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente; en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heiden en de tollenaar.”

Andere schriftuurplaatsen, die over de gemeente spreken, zijn er niet, totdat wij komen aan de stichting van de gemeente op het Pinksterfeest.

In het Oude Testament kunnen wij wel vele voorbeelden op de gemeente, als het lichaam en de bruid van Christus,

toepassen; doch deze konden niet verstaan worden, eer het Gode behaagde het ééne lichaam door de apostelen en profeten des Nieuwen Testaments te openbaren. (Efez. 3.) Beantwoorden wij nu, met de Schrift in de hand, enkele vragen over dit hoogst belangrijk onderwerp.

1. Wat is de eigenlijke beteekenis van het woord *ekklesia*, 't welk wij door „gemeente” vertalen?

Bij een nauwkeurig onderzoek van elke plaats in de Schrift, waar dit woord voorkomt, blijkt het, dat dit woord den zin heeft van „vergadering”. Uit Hand. 19 : 32, 39, 40, waar het aldus vertaald is, en niet anders vertaald kan worden, blijkt dit duidelijk. Het grieksche woord beteekent dus in het algemeen een vergadering van menschen; en werd door den Heiligen Geest gebezigd om de vergadering bij uitnemendheid, de vereeniging van de leden van Christus, aan te duiden.

2. Ik heb gezegd, dat de dag van het Pinksterfeest de geboortedag van de gemeente was. Vinden wij dit duidelijk in Gods Woord?

Niets is duidelijker in de Schrift dan deze hoogst belangrijke zaak. De discipelen moesten in Jeruzalem blijven, totdat zij gedoopt zouden zijn met den Heiligen Geest. (Luk. 24 : 49; Hand. 1 : 5.) Het was de dag van het Pinksterfeest; „en zij waren allen eendrachtig bijéén; en er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen, gedrevenen wind, en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest.” Hand. 2 geeft ons een uitvoerig verhaal van den eersten dag van de gemeente Gods. Het was de eerste verkondiging van het evangelie van den gekruisigden en opgewekten Christus, opgevaren ter rechterhand Gods. En God gebruikte deze eerste prediking tot bekeering van 3000 zielen. Zij werden allen toegedaan; „en zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden. En een vrees kwam over alle ziel, en vele wonderen en teekenen geschiedden door de apostelen. En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen.”

Welk een wonderbare gebeurtenis, die nooit te voren had plaats gehad. „En de Heer deed dagelijks tot de gemeente, die zalig werden.” Dit was eenig en alleen het werk Gods. De Heilige Geest daalde neder van den hemel. De Heer vergaderde te zamen. Derhalve was deze vergadering van den eersten dag van haar bestaan af Gods vergadering. Zij kon niet gedoopt worden door den Heiligen Geest, vóórdat de H. Geest was uitgestort; en die kon niet uitgestort worden, vóórdat Jezus verheerlijkt was. (Joh. 7 : 39.) En Jezus kon als onze plaatsvervanger en plaatsbekleeder niet verheerlijkt worden, vóórdat Hij God verheerlijkt had op het kruis. Toen kon de Vader Hem onmiddellijk verheerlijken, niet alleen door Hem uit den dood op te wekken, maar door Hem in zijne heerlijkheid op te nemen. Nadat dit alles geschied was, was de gemeente gesticht. Wij zullen kortelijk in de Brieven nagaan, hoe de gemeente verbonden is met de heerlijkheid Gods.

3. Maar werd er dan niemand behouden, vóórdat Christus uit de dooden opstond, en de H. Geest was uitgestort? En indien zij niet behoorden tot de gemeente Gods, waartoe behoorden zij dan?

Voorzeker, allen, die in de beloften Gods geloofden, waren behouden en gerechtvaardigd door het geloof; maar zij waren en bleven, ook als behoudenen, ieder op zichzelf staan, geloovige Joden of geloovige Heidenen. Nu echter „is er noch Jood, noch Griek — want gij zijt allen één in Christus.” (Gal. 3 : 28.)

4. Indien dan het Pinksterfeest het begin der gemeente is, en indien zij gesticht werd door de uitstorting des H. Geestes, welke is dan, bijgevolg, de geschiedenis van de Handelingen der Apostelen?

Het boek der Handelingen bevat inderdaad de handelingen des Heiligen Geestes, om de uitverkorene gemeente uit de wereld bijeen te vergaderen. Hij gebruikte daartoe verschillende midelen; doch indien gij de geschiedenis van deze wonderbare vereeniging leest, dan zult gij zien, dat, waar ook de H. Geest werkte, het altijd zijn doel was, om de gemeente Gods te

stichten. De kracht Gods, en niet die eens menschen werd overal gezien. In Hand. 3 lezen wij van een mensch, die kon zeggen: „zilver en goud heb ik niet;” doch de openbaring van de kracht die er is in den naam van Jezus, was zóó groot, dat geheel Jeruzalem in beroering kwam; en ofschoon allen zich vereenigden tegen den Heiligen God, zoo kon nochtans niemand de kracht Gods ontkennen.

De gemeente was de openbaring der kracht Gods. Lezen wij het gebed in den eersten bidstond van de gemeente, opgeteekend in de Handelingen „En nu dan, Heer! zie op hunne dreiging, en geef uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken, daarin dat Gij uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderen geschieden door den naam van uw heilig kind Jezus. En als zij gebeden hadden, werd de plaats in welke zij vergaderd waren, bewogen, en zij werden allen vervuld met den H. Geest, en spraken het woord Gods met vrijmoedigheid. En de menigte van degenen, die geloofden, was één hart en ééne ziel, en niemand zeide, dat iets van hetgeen hij had, zijn eigendom was, maar alle dingen waren hun gemeen. En de apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding des Heeren Jezus, en er was groote genade over hen allen.” (Hand. 4 : 24—33.)

Welk een schouwspel! Ééne vergadering, één hart, één doel, de verheerlijking van Jezus! De H. Geest was daar in het midden. Droefheid vervult het hart, wanneer wij dit vergelijken bij den tegenwoordigen toestand des Christendoms. En hoe kon deze gemeente den haat en de vijandschap der geheele wereld wederstaan? God was met hen — de goddelijke persoon des H. Geestes.

Het is van groot belang, in de geschiedenis van de gemeente Gods, beschreven in de Handelingen der Apostelen, op te merken, dat de Heilige Geest altijd aanwezig is om de gemeente te leiden. Deze aanwezigheid is de grondslag van de stichting der gemeente op aarde.

Petrus zegt tot Ananias: „Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt?”

Stefanus zegt: „Gij wederstaat altijd den Heiligen Geest.” De Geest zeide tot Petrus: „Zie, drie mannen zoeken u, daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende, want ik heb hen gezonden.” (Hand. 10, 19.) Na de bekeering der heidenen en de uitstorting van de gave des H. Geestes op hen, zegt Petrus: „En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zou, niet twijfelende.” In Hand. 11 worden de geloovige heidenen gedoopt door den H. Geest tot de gemeente Gods, die te Antiochië is. In Hand. 13 neemt de H. Geest dezelfde plaats van goddelijke leiding in, als in de gemeente te Antiochië. „En als zij den Heer dienden en vastten, zeide de Heilige Geest: Zondert mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk, waartoe ik hen geroepen heb. Deze dan, uitgezonden zijnde door den Heiligen Geest, kwamen af naar Seleucië.”

Moest er een zaak van groot belang door de gemeente te Jeruzalem worden beslist, dan werd de tegenwoordigheid des Heiligen Geestes duidelijk erkend. „Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht,” enz. (Hand. 15, 28.) Ook de apostelen werden door dezen goddelijken persoon bestuurd. „En als zij Frygië en het land van Galatië doorgereisd hadden, werden zij door den H. Geest verhinderd het woord in Azië te spreken. En aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen, en de Geest liet het hun niet toe.” (Hand. 16, 6, 7.)

Overal in de geschiedenis der Handelingen zien wij de gemeente Gods onder de bepaalde leiding des H. Geestes. De droevige afwijkingen hiervan zijn duidelijk voorspeld. (Hand. 20, 28—30). Doch de ontrouw en onvolmaaktheid van den mensch verandert de waarheid Gods niet. Christus is verheerlijkt; de Heilige Geest is uitgestort; en hij woont in de gemeente. Ach! hoe groot is de dwaling der Christenheid om de goddelijke tegenwoordigheid en leiding des Heiligen Geestes te ontkennen! Ik bid u, lezer! vergelijk uwen eigen toestand en uwe genootschappen met de geschiedenis in de Handelingen der Apostelen. De gemeente of de vergadering Gods is één, te zamen vergaderd door den Heer. Sekten of

afscheidings zijn niet uit God; zij zijn vleeschelijk en uit den mensch.

5. Is dit duidelijk geopenbaard in het Woord van God?

Niets is duidelijker. Lees 1 Kor. 1 : 10—13 en 3 : 1—5. „Want gij zijt nog vleeschelijk, want dewijl er onder u nijd is en twist en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk en wandelt gij niet naar den mensch?” Laten wij de verderfelijke zonde der afscheiding erkennen, en laten wij met belijdenis en ootmoed tot God wederkeeren. Hoe treurig toch is het, dat de Christenheid dat heerlijke standpunt, toen „de menigte van degenen, die geloofden, één hart en één ziel was,” heeft verlaten. Toen was er slechts één voorwerp — de verheerlijking van Christus; en allen waren vervuld met den H. Geest. Vergelijk dit met hetgeen nu is, welk een verschil! Kan God deze ongehoorzaamheid goedkeuren?

6. Wat leeren ons de zendbrieven aangaande de gemeente?

Zij richten het woord tot de kinderen Gods, als *de ééne* gemeente van God. „Aan de gemeente Gods, die te Korinthe is,” enz. „Aan de gemeente der Thessalonicensen, welke is in God, den Vader,” enz. Wij hooren, dat die gemeente door God was uitverkoren in Christus, vóór de grondlegging der wereld; en door God gezegend was met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus, „tot prijs der heerlijkheid zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde, in welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade.” In Efeze 1 wordt dit alles meer volledig ontvouwd. Daar zien wij Hem opgewekt uit de dooden en gezeten ter rechterhand Gods, „ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en naam, die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst. En Hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een hoofd boven alle dingen, welke zijn lichaam is, de vervulling desgenen, die alles in allen vervult.”

Bezat Hij dan niet altijd deze heerlijkheid? Ja, voorzeker,

als de eeuwige Zoon van God bezat Hij de heerlijkheid met den Vader vóór de grondlegging der wereld. Nu echter heeft God Hem als de mensch, die naar de Schriften stierf voor onze zonden, als de plaatsbekleeder, die door God verlaten werd op het kruis, de hoogste heerlijkheid gegeven, nadat Hij God verheerlijkt, en het werk volbracht had. En dit alles „voor hen, die gelooven;” dit alles als het hoofd der gemeente, welke is zijn lichaam.

In de Handelingen der Apostelen hebben wij den persoon des Heiligen Geestes gezien, in zijne goddelijke kracht, als de stichter der gemeente op aarde; hier zien wij den Heer der heerlijkheid, als Hoofd der gemeente ver boven alle overheid en macht verheven.

7. Behooren dan alleen de waardigsten onder de menschenkinderen tot de gemeente Gods?

Als gij Efeze 2 leest, dan zult gij juist het tegenovergestelde vinden. „Gij die dood waart door de misdaden en zonden; gij, die kinderen des toorns waart gelijk ook de anderen” — zoo lezen wij daar — heeft God levend gemaakt met Christus, en één gemaakt met Hem in zijne heerlijkheid. Dit is eenig en alleen Gods werk — Gods nieuwe schepping. Ja, de gemeente Gods is Gods nieuwe schepping. En de eenmaal verworpen Jezus is nu de Heer der heerlijkheid. „Hij is het hoofd des lichaams, der gemeente, Hij die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat Hij in allen de eerste zou zijn.” (Kol. 1 : 18.) Merken wij op, Hij is het hoofd van *het lichaam*, niet van verschillende lichamen, van verschillende afdeelingen der Christenheid, noch het hoofd van godsdienstige lichamen der zogenaaamde kerk. Hiervan vinden wij niets in de Schrift. Dat is niet uit God; het is geheel uit den mensch en uit den duivel, die altijd bezig is, om de gemeente Gods, het lichaam van Christus, zoo mogelijk, te verderven. O, laten wij hem daarin niet helpen! Deze wonderbare openbaring der rijkste genade gaat alle menschelijke gedachten verre te boven. Indien gij de onderscheiding des Geestes bezit, let

dan op deze woorden: „Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ééne lichaam, velen zijnde, maar één lichaam zijn, alzoo ook Christus.” (1 Cor. 12:12.) Is dit niet wonderbaar? Gelijk de leden van het menschelijk lichaam vereenigd zijn met het hoofd, en te zamen één lichaam uitmaken, zoo zijn ook de geloovigen vereenigd met Christus, als den opgewekte uit de dooden, en den verheerlijkte aan Gods rechterhand, en zijn één met Christus.

8. Ik heb gezegd, dat al de geloovigen, allen die waarachtig tot God bekeerd zijn, het lichaam van Christus hier op aarde uitmaken; maar is het mogelijk, dat *al* de geloovigen tot dat ééne lichaam behooren?

Lezen wij de Schrift. „Want ook *wij allen* zijn door éenen Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éenen Geest gedrenkt.” (1 Kor. 12:13.) Dit is de gemeente Gods, zooals wij haar in Gods Woord vinden; zij is de gemeente Gods, omdat zij uit God is. Lees de volgende verzen: „God heeft de leden gezet, elk van dezelve in het lichaam, gelijk Hij gewild heeft; opdat er geen tweedracht in het lichaam zij.” — „God heeft het lichaam te zamen gevoegd.” — „Gijlieden zijt het lichaam van Christus en leden in het bijzonder.” — O, mochten wij dit aannemen en gelooven, in eenvoudigheid des harten. „ÉÉN LICHAAM is het en ÉÉN GEEST; ÉÉN HEER, ÉÉN GELOOF, ÉÉN DOOP; ÉÉN GOD EN VADER van allen.” (Efez. 4:1—6.) Wanneer de ziel deze dierbare waarheid (sedert lang verloren gegaan, doch niettemin waarachtig) verstaat en gelooft, dat er, namelijk, één lichaam is, gelijk er één Heer en één God is, en dat er in de Schrift niet wordt gesproken van twee of meer lichamen, dan is het gevolg daarvan de verheerlijking Gods. Gelooft men, dat dit ééne lichaam uit God is, Gods werk, dan volgt hieruit, dat elke sekte en elke afscheiding opstand is tegen God. Voorwaar, ik beken, het is een treurige en beschamende ontdekking, dat hetgeen waarop wij zoo dik-

wijls hoogmoedig zijn geweest, zonde en opstand tegen God is; en toch is het zoo. Laten wij het met diepen ootmoed belijden.

De gemeente Gods wordt in de Schrift ook voorgesteld als de bruid van Christus — de vrouw des Lams. Welke genade boven alle menschelijk begrip! En ofschoon deze verborgenheid der goddelijke liefde niet bekend is gemaakt, tot dat de apostelen en profeten der gemeente ze hebben geopenbaard, (Efez. 3.) zoo vinden wij er nochtans vóór dien tijd zeer treffende voorbeelden van.

Reeds in het paradijs zegt God: „Het is niet goed, dat de mensch alléén zij; ik zal hem een hulpe maken.” God wilde in zijne liefde aan Adam een voorwerp geven, waaraan hij zijne liefde kon mededeelen. In dit voorbeeld van Hem, die komen zou, maakte God zijn eeuwig voornemen bekend, om de gemeente te stichten, het ééne lichaam, de bruid, opdat de Mensch, in heerlijkheid opgenomen, niet alleen zou zijn, maar een voorwerp zou bezitten, aan wie de oneindige liefde van zijn hart een eeuwig welbehagen zou kunnen hebben. En was niet de wijze, waarop God de vrouw schiep, veelbeteekenend? Adam was in diepen slaap gevallen — voorbeeld van de diepten des doods, waarin Jezus moest nederdalen, om zijne bruid te verkrijgen. Uit die doode ribbe, als voorbeeld, werd de levende vrouw geschapen. De vrouw werd aan Adam als één met hem voorgesteld, toen hij ontwaakte of opstond. Toen zeide Adam: „Deze is been van mijne beenen, en vleesch van mijn vleesch.” Er waren in het paradijs vele schoone schepselen, slechts één beantwoordde aan de genegenheden van Adam. God schiep *ééne Eva*; en God schiep *ééne bruid* voor Christus.

Welk een gedachte! „Gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en zichzelf voor haar heeft overgegeven; opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord; opdat Hij haar zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk.” — „Christus is het hoofd der ge-

meente.” — „Want wij zijn leden zijns lichaams, van zijn vleesch en van zijne beenen.” (Efez. 5.)

Het is gezegend, als de geloovige op Christus ziet, het voorwerp zijner liefde; doch hier vinden wij iets anders. Het is de gemeente Gods, de bruid van Christus, die het voorwerp is zijner liefde en zijns welbehagens. Zijt gij dus uit den dood overgegaan in het leven, dan hebt gij deel aan dat ééne lichaam, aan die ééne gemeente, de bruid van Christus, het voorwerp zijner liefde. Welk een kostelijke gedachte!

Ook in de roeping van Rebekka vinden wij een treffend voorbeeld van de bruid van Christus. Izaäk moest eerst worden opgeofferd, en bij gelijkenis uit den dood worden wedergegeven. Sara, de joodsche bedeeling, wordt ter zijde gesteld. Daarna zendt Abraham Eliëzer uit Kanaän, naar het ver verwijderde land, om voor Izaäk een bruid te halen. Eerst worden aan Rebekka sieraden en kleederen gegeven; daarna verlaat zij alles met blijdschap om den bruidegom te ontmoeten, dien zij niet gezien, maar nochtans liefheeft. Vervolgens de ontmoeting. Zij is het voorwerp van Izaäk's liefde; zij is zijne bruid. Evenzoo toen God zijnen geliefden Zoon uit de dooden had weder ontvangen, en Hem in het hemelsche Kanaän had opgenomen, heeft Hij den Heiligen Geest gezonden naar het vergelegen land, om een bruid voor Christus te bereiden. Eerst werden haar sieraden gegeven — de rechtvaardigheid Gods geopenbaard in den dood aan het kruis, en kleederen — Christus opgewekt uit de dooden, onze rechtvaardigmaking; daarna vindt de scheiding plaats van alles wat hier beneden is. En, gelijk Eliëzer, leidt de H. Geest de bruid door de woestijn, om den hemelschen Bruidegom te ontmoeten. Volgens de Schrift is de gemeente wachtende op en uitziende naar Christus. En dan volgt — o, heerlijk oogenblik! — de ontmoeting. Gelijk Izaäk zijne oogen ophief, zoo ziet Jezus uit naar zijne bruid. Evenals Rebekka zullen ook wij spoedig onze oogen opheffen; wij zullen Jezus zien, gelijk Hij is, en Hem gelijk zijn.

Nog een merkwaardig voorbeeld vinden wij in het O.

Testament, namelijk Ruth. Het heeft Gode behaagd om ons deze kostbare waarheid aangaande de gemeente, de Bruid van Christus, te leeren verstaan door zijne eigene voorbeelden. Hier vinden wij iemand, die door geboorte een vreemdelinge was van het verbond en de belofte; op haar huis was de dood geschreven. Zij was een Moäbietische en haar man was gestorven. Hare geschiedenis stelt ons treffend voor de genade van Christus, in de toebrenging eener ziel. In droefheid der ziel wordt zij door Naömi gebracht in de velden van Boäz. Herinneren mijne lezers zich de droefheid niet, waarin zij verkeerden, toen de H. Geest hen tot Christus bracht? Hoe welkom was Ruth in de velden van Boäz! Is zij dorstig? laat haar drinken. Is zij hongerig? laat haar eten. Alzoo openbaart zich de genade van onzen dierbaren Jezus. Zijt gij terneder gebogen door het besef van uwen verloren toestand? Bij Jezus zijt gij welkom! Zijt gij dorstig? Bij Hem is het water des levens. Zijt gij hongerig? Hij heeft het brood des levens. Heeft Hij niet handen vol koren op uw pad gestrooid? Maar er volgde nog meer. „Mijne dochter, zou ik u geen rust zoeken?” En wat de andere bloedverwant niet had kunnen doen, dat deed Boäz. Hij verkoos haar tot zijne bruid. Al de oudsten waren zijne getuigen. Vroeger het voorwerp van de genade van Boäz, is zij nu het voorwerp zijner liefde. Eerst een vreemdelinge, heeft zij nu de beste plaats op aarde, als de beminde bruid van Boäz en de moeder van David.

Heeft God niet evenzoo met ons gehandeld? Hij wilde ons niet alleen maken tot nalezers in de velden van Christus, maar één met Hem, de bruid des Lams. Er was slechts ééne Ruth; er is maar ééne gemeente, één lichaam, ééne bruid.

In de Handelingen der Apostelen lezen wij derhalve de geschiedenis, op welk een wijze God de gemeente heeft gesticht, en in de zendbrieven vinden wij de heerlijke openbaring van hetgeen de gemeente is.

Eer wij nu tot de bediening overgaan, moet ik op twee dingen in de Schrift uwe aandacht vestigen. — Vooreerst op des Heeren avondmaal. (1 Kor. 10, 16.) „De drink-

beker der dankzegging, dien wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus? Want één brood is het, zoo zijr wij, velen, één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn." Is dit niet de volmaakte gemeenschap van het ééne lichaam van Christus? Ieder geloovige gebracht tot dezelfde gemeenschap der goddelijke zegeningen? En scheidt deze gemeenschap ons niet af van de wereld? „Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren en aan de tafel der duivelen." (1 Kor. 10 : 21.) Deze gemeenschap wordt in 1 Kor. XI verder door Paulus ontwikkeld. Wat mij bijzonder treft in deze duidelijke verklaring omtrent de verkondiging van Jezus' dood, totdat Hij komt, is dit: dat het een daad is van de geheele ééne gemeente Gods. Er is geen priester met zijn mis, geen leeraar met zijn sacrament. Zoowel de een als de ander zou de *gemeenschap* ter zijde stellen. Wij vinden in de Schrift noch den Roomsch-katholieken priester, de kerkelijke plechtigheden met al hare overleveringen, noch den predikant met zijn sacrament; wij moeten erkennen, dat dit alles van menschelijken oorsprong is. Geen schijn of schaduw is er van in Gods Woord te vinden. Ach, welk een droevige tusschenkomst van menschen; ja, welk een aanmatiging, om aldus te handelen tegen het woord Gods!

De tweede zaak, waarop ik u opmerkzaam wilde maken, is: dat de Schrift ons den afval der gemeente op aarde duidelijk voorzegd heeft. Reeds gedurende het leven der Apostelen begon het verval. (Zie 1 Kor. XI : 18—21.) Schandelijke zonden, scheuringen, dronkenschap. In Titus hooren wij van ongeregelde ijdelheidsprekers, enz.; en in Petrus en Judas wordt gesproken van vreeselijke zonden. Doch behalve dit, beschrijft de Heilige Geest zeer nauwkeurig den ontzettenden afval in de laatste dagen dezer bedeeing. (2 Tim. 3.) „Weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden."

Lees de beschrijving dezer dagen aan het einde van dat hoofdstuk.

De Christenheid is gelijk geworden aan een' grooten boom, in welks takken de ongerechtigheid woont. En volgens 2 Tim. 2 is zij gelijk geworden aan een groot huis met allerlei vaten. Hoe moet nu de geloovige wandelen in dezen laatsten tijd? Moet hij in gemeenschap blijven met het kwade, of moet hij zich afscheiden?

Verneem het antwoord Gods.

„De Heer kent degenen, die de zijnen zijn, en: Een iegelijk die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid. Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden vaten; en sommige ter eer, maar sommige ter oneer. Indien dan iemand zichzelf van dezen reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid.” (2 Tim. 2: 19—21.) En wederom: „Heb ook een afkeer van deze.” (2 Tim. 3, 12.)

Ik keer nu terug tot de gemeente Gods, gelijk zij in de Schrift wordt gevonden.

WELKE IS HARE BEDIENING?

Ik herinner den lezer, dat, waar wij de geschiedenis der gemeente in de Handelingen der Apostelen nauwkeurig onderzoeken — wij aldaar een hoogst belangrijk beginsel vinden aangaande de bediening, namelijk, de tegenwoordigheid van den persoon des Heiligen Geestes. Dit feit in gedachte houdende, vestig ik uwe aandacht op de drie hoofdstukken over de bediening, welke het Gode behaagd heeft ons behalve andere schriftuurplaatsen te geven. (1 Kor. XII, XIII, XIV.) Lees deze hoofdstukken, eer wij verder gaan. Hoofdstuk XII behelst de groote beginselen der christelijke bediening; hoofdstuk XIII den geest, waarin die bediening moet uitgeoefend worden; en hoofdstuk XIV hoe deze bedieningen in beoefening gebracht worden. De Geest Gods zal nimmer den persoon van Jezus vernederen of verachten, —

voorwaar, een belangrijk beginsel in onze dagen! — en niemand kan de godheid van Jezus erkennen, dan door den H. Geest. Het is daarom van groot belang te verstaan, dat de verschillende gaven der bediening niet aan één persoon zijn toevertrouwd! Er is verscheidenheid van gaven, doch het is dezelfde Geest; er is verscheidenheid der bedieningen, doch het is dezelfde Heer; er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, die alles in allen werkt. Na de opnoeming der verschillende gaven wordt de goddelijke macht en de leiding des H. Geestes aangetoond. „Doch deze dingen allen werkt één en dezelfde Geest, deelende aan een iegelijk in het bijzonder, gelijkkerwijs Hij wil.”

Hier vinden wij derhalve de inrichting der gemeente ten opzichte der bediening — Jezus, de Heer in den hemel, en de H. Geest de gaven op aarde uitdeelende gelijkkerwijs Hij wil. Indien men zegt, dat sommige van deze gaven er nu niet meer zijn, dan is dit waar; doch dit neemt niet weg, dat de H. Geest uitdeelt aan wie Hij wil, evengoed nu als toen.

Het beginsel der bediening is derhalve, dat Zij ingesteld is door God, en daarom de bediening van God is. „En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld; ten eerste apostelen, ten tweede profeten, ten derde leeraars,” enz. Nergens vind ik evenwel de gedachte, dat God één persoon heeft aangesteld, om leeraar of priester der vergadering te zijn. Hoe belangrijk is dit voor hen, die wenschen onderwezen te worden in hetgeen de Schrift ons over dit onderwerp leert.

Voorts vinden wij in 1 Kor. 13 de plaats aangegeven, welke de *liefde* in de christelijke bediening inneemt.

Het beginsel is ons dus duidelijk voorgesteld, dat de H. Geest in de gemeente woont, de verschillende gaven uitdeelende, gelijkkerwijs Hij wil. Alles is uit God; doch hier op aarde onder de leiding des H. Geestes. Er was verwarring te Korinthe; helaas! wat kan de mensch niet bederven! (Lees 1 Kor. 14: 26.) Dezelfde ordening Gods wordt evenwel door den H. Geest gehandhaafd. God heeft niet gezegd: „Mijne orde heeft gefaald, stel nu één persoon als leeraar

aan. O, neen; maar Hij zegt: „Dat twee of drie profeten spreken, en dat de anderen oordeelen; doch indien aan een ander, die er zit, iets geopenbaard is, dat de eerste zwijge. Want gij kunt allen, de één na den ander profeteeren, opdat zij allen leeren en allen getroost worden, enz. Hetgeen ik u schrijf, zijn des Heeren geboden.”

Dit is de bepaalde orde Gods aangaande de bediening, en voorwaar, Hij is niet de bewerker van verwarring. (verg. Efez. 4: 7—16.) Christus, die opgevaren is, ver boven al de hemelen, heeft sommigen gegeven tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leeraars, tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus.” Deze gaven zouden blijven. Het zijn de gaven van Christus, en de H. Geest deelt ze aan een iegelijk, gelijkwijls Hij wil. Vergeten wij de persoonlijke tegenwoordigheid des H. Geestes niet.

Maar lezen wij dan niet in Hand. 14: 23, dat Paulus en Barnabas in elke stad ouderlingen verkoren? en dat aan Titus hetzelfde werd bevolen? (Tit. 1: 3.)

Ik heb dit heel goed gelezen; maar ik heb nergens gelezen, dat Paulus of Barnabas of Titus een herder of een evangelist of een leeraar hebben aangesteld. Dit zijn gaven van den verheerlijkten Jezus.

Maar gelooft gij dan, dat er in de Schrift geen bevel is tot aanstelling van een herder of leeraar over een gemeente?

Zeer zeker, geloof ik dit. In de Schrift is er geen sprake van. Het is niets dan een menschelijke uitvinding. Ouderlingen en opzieners werden aangesteld. Een ouderling en een opziener is hetzelfde; dit blijkt duidelijk uit Titus 1: 5—7. Dezelfde persoon is in vs. 5 een ouderling en in vs. 7 een opziener.

Het ouderlingschap was een *ambt*; herders, leeraars en evangelisten zijn *gaven*. Ik spreek volgens de Schrift; buiten haar wil ik niets weten. In de Schrift is een ouderling nooit hetzelfde als een leeraar, een herder of een evangelist. De ouderlingen der gemeente te Efeze waren opzieners, (episkopos)

en als opzieners geroepen om de gemeente Gods te *weiden*.

Maar sluit het woord „weiden” niet in zich, dat zij leeraars waren?

Dit woord (*poimaino*), vertaald door *weiden* of *hoeden*, wordt elf maal door den H. Geest in het N. Testament gebruikt: Matth. 2: 6; Lukas 17: 7; Joh. 21: 16; Hand. 20: 28; 1 Kor. 9: 7; 1 Petr. 5: 2; Judas 12. Openb. 2: 27; 7: 17; 12: 5; 19: 15. Een nauwkeurig onderzoek dezer uitspraken zal bewijzen, dat het niet zoo zeer beteekent de mededeeling van geestelijk voedsel, als wel herderlijk toezicht, in den zin van bestuur.

Ouderlingen waren dus broeders, toegerust met wijsheid om over de gemeente Gods opzicht te houden en die te besturen. Een ouderling, geroepen en bekwaam gemaakt om te besturen, moest zijn eigen huis wel regeeren; en moest den mond der ijdelheidsprekers kunnen stoppen. Is dit de zin van het woord, dan willen de woorden „weiden zichzelf” in Judas vs. 12 zeggen: zij regeeren zichzelf; dat is volksregeering — een van de teekenen der laatste dagen.

Kan dan dezelfde persoon niet een ouderling en een leeraar zijn?

Voorzeker, evengoed als dezelfde persoon een kruidenier en een wijnkooper kan zijn. Maar bewijst dit, dat een kruidenier een wijnkooper is? Terwijl derhalve ouderlingen werden geordend of aangesteld door de apostelen of door hunne afgevaardigden, om de gemeente in elke stad te weiden en te besturen, (hetzij die personen al of niet gaven hadden ontvangen om te leeren of het evangelie te verkondigen,) zoo vinden wij toch in de Schrift geen aanleiding hoegenaamd, om iemand, die een gave van Christus ontvangen had, aan te stellen en te ordenen, of om de uitoefening zijner gaven te verhinieren.

Vinden wij nergens zulk een voorbeeld in de Schrift?

Neen nergens. Om aldus te handelen, moeten er twee dingen ontkend worden: Het bestuur van den Heer der heerlijkheid, en de tegenwoordigheid des H. Geestes in de gemeente.

Dit is waarlijk hoogst ernstig. Maar zijt gij er wel zeker

van, dat er in de Schrift geen enkele aanwijzing is voor de ordening of aanstelling van een priester of leeraar?

Geen enkelen tekst zult gij daarvoor vinden.

Geeft Hand. 6 dan zulk een aanwijzing niet? Neen, in het minst niet. Deze menschen van goede getuigenis, vol des H. Geestes en der wijsheid, werden eenvoudig verkoren, om de tafelen te dienen of zorg te dragen voor de armen. Er is in de verste verte geen kwestie om hen aan te stellen als leeraars over de gemeente. Evenals de ouderlingen konden deze dienaars gaven hebben ontvangen om het woord te prediken. Sommigen van hen bezaten die gaven; er werd echter niet aan gedacht, hen aan te stellen om te prediken. Het is een Godonteerende daad, indien een leeraar, herder of evangelist, die met gaven toegerust, en door den H. Geest bekrachtigd is om Christus te verkondigen, door de gemeente of door wien ook wordt aangesteld of geordend; daardoor acht men Christus, die de gaven geeft, ongenoegzaam. De gemeente Gods wordt geroepen om de gaven, die Christus aan de gemeente geeft, te erkennen. Deze gaven niet te erkennen is ongehoorzaamheid aan Christus.

Geeft Hand. 13 niet eenig gezag voor de aanstelling van een leeraar of herder over een gemeente? Wordt aangaande dit onderwerp deze plaats niet dikwerf aangehaald?

Lees slechts de geheele geschiedenis. Er is geen sprake van de aanstelling van een leeraar in een gemeente. Deze godvreezende mannen, Paulus en Barnabas, waren sedert lang erkend als leeraars; zij werden door den H. Geest afgezonderd tot een bijzonder werk en als zoodanig werden hun door de gemeente plechtig de handen opgelegd. Het is vreemd, dat zoovelen de aanstelling van leeraar toestemmen, zonder ooit het Woord van God te onderzoeken.

Is er geen andere Schriftuurplaats, die eenigermate bewijst, dat één persoon de leeraar eener gemeente moet zijn?

Nergens is dat bewijs te vinden. Het is onmogelijk, dat God met zichzelf in tegenspraak kan zijn. Zoodra wij erkennen, dat de instelling der gemeente uit God is, dat, gelijk wij gezien hebben, Jezus het Hoofd der gemeente is, en de

H. Geest de leidsman, die de gaven uitdeelt, gelijkerwijs Hij wil, opdat zij die gaven hebben, zullen spreken tot opbouw der gemeente; en wij stellen dan een leeraar aan, die uitsluitend de voorganger zal zijn in de gemeente, dan wordt de tegenwoordigheid des H. Geestes en de vrijheid der gaven, die Christus heeft gegeven, opdat twee of drie zouden kunnen spreken, terzijde gesteld. Één persoon kan niet uitsluitend de voorganger zijn; de H. Geest is vrij, om te gebruiken, wie Hij wil.

Weten de voorstanders van het kerkelijk systeem werkelijk dat het geen gezag heeft in het Woord Gods?

Hoe vreemd het klinkt; toch moet ik het zeggen: zij weten het. Meer dan één schrijver over kerkelijk bestuur erkent volkomen, dat het nergens in de Schrift wordt gevonden.

Waar wordt het dan gevonden?

In de overlevering; in de geschiedkundige overlevering. Sommigen zeggen; dat het begonnen is bij het einde der apostolische eeuw; anderen zeggen later.

Doch indien er geen sprake van is ten tijde der Apostelen, wat beduidt dan de apostolische opvolging?

Het is alles menschelijke uitvinding. Hoe kan er opvolging zijn van iets, dat niet begon?

Sommigen zeggen echter, dat het begon vóór den dood van den apostel Johannes in Klein-Azië, en dat hij het heeft goedgekeurd?

Uit den brief van den apostel Johannes blijkt juist het tegendeel. Lees slechts den derden brief van Johannes. Hij prijst daar den geliefden Gajus, die in de waarheid wandelde. Zijne grootste blijdschap bestond daarin, als de kinderen Gods in de waarheid wandelden. Hij zegt: „Geliefde, gij doet trouwelijk aan de broeders.” Deze broeders waren uitgegaan voor den naam van Christus, niets nemende van de heidenen, en zij hadden getuigd van de liefde van Gajus in de tegenwoordigheid der gemeente. Indien gij nu in gedachte houdt de waarheid en de instelling der gemeente, de goddelijke leiding des H. Geestes, die deze broeders, gaven van Christus, in zijnen naam had gezonden, dan had Gajus hen met

blijdschap ontvangen , bestuurd door het beginsel der liefde , volgens 1 Kor. 13. Wandelende in de waarheid , erkende hij de orde van God. Johannes zegt : „Wij dan zijn schuldig de zoodanigen te ontvangen , opdat wij medearbeiders mogen worden der waarheid.” O , hoe kostelijk is deze gemeenschap in de bediening der waarheid ! „Dat twee of drie profeten spreken” , is het gebod van Christus ; en daarom hebben wij deze geliefde broeders , die in den naam van Christus komen , te ontvangen , opdat wij gemeenschap hebben met de waarheid. Dit was christelijke bediening ingesteld door God. „Wij dan zijn schuldig de zoodanigen te ontvangen.”

Wij komen nu tot een andere getuigenis. Johannes zegt : „Ik heb aan de gemeente geschreven ; maar Diótfefes , die onder hen zoekt de eerste te zijn , neemt ons niet aan.” Overdenk deze woorden. Hier is een man , die de eerste wil zijn in de gemeente. Om de eerste te zijn , moet hij den H. Geest wederstaan , de vrijheid der bediening ontkennen , zelfs aan den ouden en geliefden apostel Johannes en aan de broeders , die met hem waren. De eerste openbaring van het clericalisme bewijst , ontegenzeggelijk , hoe het in strijd is met de verordening Gods. Heeft Johannes dit goedgekeurd ? Integendeel ; hij zegt : „Daarom , indien ik kom , zoo zal ik in gedachtenis brengen zijne werken , die hij doet , met booze woorden snaterende tegen ons ; en hiermede niet vergenoegd zijnde , zoo ontvangt hijzelf de broeders niet , en verhindert degenen , die het willen doen , en werpt ze uit de gemeente.” Dank zij God , dat wij in deze woorden , door Gods Geest ingegeven , de sterkst mogelijke afkeuring van het clericalisme , van een geestelijken stand , bezitten. En ik vraag : beschrijven deze woorden niet nauwkeurig den hoogmoedigen geest van geestelijke aanmatiging in onze dagen ?

Dit is waar ; doch gij zult toch niet willen beweren , dat ieder aangestelde leeraar in een gemeente den geest van Diótfefes bezit ?

Verre vandaar ; menig geliefd , nederig dienaar des Heeren zucht onder dezen verkeerden toestand. Hetgeen wij echter uit deze woorden leeren , is , dat een iegelijk , die de plaats

van meerderheid in de bediening inneemt, in rechtstreeksche tegenspraak is met den Geest en het Woord van God. Diótfes kon deze plaats niet behouden en tevens de broeders ontvangen. Zoo kan ook een geestelijke of leeraar zijne plaats niet behouden en de broeders ontvangen, als gaven van Christus, om in de gemeente te dienen.

Geestelijken en leeraars ontvangen toch dikwerf voortreffelijke evangelisten? En gebruikt God hen niet tot bekeering van zondaars?

Ja, voorzeker; en God gebruikt hen, naarmate zij sektarische en clericale toestanden terzijde stellen; ja, wat meer is, verwerpt God niet juist hierdoor alle kerkelijke aanmatiging? Een opmerkelijk feit moet hier vermeld worden. Het heeft Gode behaagd de gemeente terug te brengen tot de kennis van zijne voorschriften aangaande de instelling en bediening der gemeente — de persoonlijke tegenwoordigheid des H. Geestes en de vrijheid der christelijke bediening, om alleen den Heer Jezus Christus te dienen. Evenals in de dagen van Nehemia, is dit gering en zwak overblijfsel, hetwelk het den Heer behaagde te zegenen, zich bewust van vele zwakheden; en toch is God met hen geweest. Dit gering overblijfsel bewijst de algenoegzaamheid van God. Wat is hiervan het gevolg in onze dagen? De geheele massa der geestelijkheid van elke sekte onder de zon is in vijandschap. Vlagschriften, boeken, traktaten vliegen van de pers, vol van verkeerde voorstellingen!

De derde brief van Johannes beschrijft zeer nauwkeurig den strijd van onzen tijd. Aan den eenen kant zijn er enkelen, die, gelijk Gajus, geleerd hebben de geboden van Christus aangaande de bediening op te volgen; aan den anderen kant is de geheele geestelijkheid vast besloten, om het gebod Gods te wederstaan, en de menschelijke ordening van bediening, door Diótfes begonnen, te handhaven — voorzeker, in vele gevallen door onwetendheid. Het Woord Gods noemt het ééne goed, het andere slecht. God te gehoorzamen is goed, den mensch te volgen is kwaad.

Gij stemt dus toe, dat ouderlingen werden aangesteld, ter-

wijl herders, leeraars en evangelisten nooit zijn aangesteld?

Juist zoo.

Waarom stelt de gemeente ze dan nu niet aan?

Eenvoudig omdat de gemeente het niet deed; maar de apostelen, of zij, die door hen gezonden werden. Nergens lezen wij, dat de gemeente ouderlingen heeft aangesteld. Hoe duidelijk is alles, indien wij ons in waarheid onderwerpen aan Gods Woord! Nooit heeft de menschelijke aanmatiging, gewogen in de weegschaal des heilighdoms, meer gefaald, dan in de ordening en aanstelling der geestelijken, zoodra die getoetst wordt aan het Woord Gods. Of wij dit toepassen op het Romanisme of op het Protestantisme, het is geheel hetzelfde; overal vinden wij dezelfde afwijking van de geboden Gods!

En niet alleen dit; maar men is zelfs zoo vermetel, om het gebod Gods te bespotten; ja, om het verwarring en tweedracht te noemen; en om zich te verheffen op deze door menschen ingestelde bediening, alsof zij de opvolging der apostelen was; terwijl de apostelen geenszins zoo handelden; ja, zelfs de laatste van hen, de geliefde Johannes, gelijk wij gelezen hebben, haar met de sterkste woorden verwierp.

Indien dan de kerkelijke instellingen geen gezag hebben in het Woord Gods, vanwaar ontleenen zij dan hun gezag?

Natuurlijk niet van God, maar van de wereld.

De geestelijke ordening is van hare eerste openbaring af het groote middel geweest in de hand van den duivel, om het kwaad in het Christendom te brengen. Mijne broeders in Christus! laat ons terugkeeren tot den Heer. De belofte is nog steeds van kracht, dat waar twee of drie in zijnen naam zijn vergaderd, Hij in het midden is. Wij kunnen getuigen van de waarheid dezer belofte. Sommigen onzer hebben zich vergaderd in zijnen gezegenden naam; sommigen dertig, anderen veertig en meer jaren, en, geprezen zij God! wij hebben zijne tegenwoordigheid in overvloedige mate ondervonden. Hij is de algenoegzame, om al de behoeften van verstand en hart te vervullen. O, hoe vurig wenschen wij, dat gij de onuitsprekelijke blijdschap zijner tegenwoordigheid met

ons mocht genieten ! Wij verzekeren u : één uur in zijne dierbare gemeenschap is meer dan alles.

Indien gij terugkeert tot de waarheid der Schrift , dan zult gij zonder twijfel vervolging ondervinden ; doch geen pen kan den zegen en de blijdschap beschrijven , die er gesmaakt wordt in gemeenschap met Christus , welke het deel is van ieder kind Gods , dat zich in zijnen gezegenden naam vergadert.

Denkt gij , dat het een lichte zaak is , om de gaven , die Christus heeft gegeven , en de leiding des H. Geestes in de gemeente te ontkennen , en in hunne plaats een aangesteld persoon — wie het ook zijn moge — te stellen ? Kunt gij aldus den Geest bedroeven en uitblusschen , zonder te lijden in uwe ziel ? Onmogelijk.

O , mede Christenen ! neemt deze ernstige waarheid toch ter harte. Onderzoek de Schriften. Of hebt gij er geen lust in ? Wilt gij Gods Woord niet gehoorzamen ? Erkent gij het gezag van het Woord van God ? De Heer geve u beslistheid en een vast voornemen des harten. Gedrongen door de liefde tot Christus , schrijf ik u deze regelen. Van ganscher harte wensch ik uwe bevrijding , en ik ben niet onbekend met de listen des Satans , om u te houden , waar gij zijt. Ik schrijf ernstig , maar er is kracht in de waarheid voor de kinderen Gods.

Denkt er eens over : indien al de geloovigen in uwe stad te zamen vergaderd waren in den naam van den Heer Jezus , Hem in waarheid erkennende als het Hoofd ; en indien allen vervuld waren met den H. Geest , één van hart en één van ziel , allen slechts één voorwerp — de verheerlijking van Christus , en de vrije uitoefening van de gaven des Geestes — erkennende ; zegt mij , welk een invloed zou dit uitoefenen in de wereld ? De gaven worden zoozeer terzijde gesteld en verworpen , dat wij er ons geen denkbeeld van kunnen maken , hoevelen er ongebruikt blijven. Ik las onlangs van een predikant in Ierland , die veertig evangelisten gevonden had , in hetgeen hij zijne gemeente noemde ! Al deze gaven hadden gesluimerd ! Kunt gij u iets droevigers en meer belemmerend

voorstellen, dan deze aangestelde bediening, overgenomen van Rome?

Doch nu een andere vraag. Elke gemeente benoemt haar eigen leeraar of herder; wordt dit ergens in de Schrift gevonden?

Nergens. De leeraars zijn gaven van Christus in de gemeente; en staat de gave van Christus ter keuze van de gemeente? De verheerlijking van Christus en de goddelijke waarde der christelijke bediening verliezen al hare kracht door dit menschelijk systeem. Ik spreek hier niet van de treurige geschiedenissen, die aanleiding geven tot zulk een benoeming, zooals twist, tweedracht en scheuring; maar alleen van het beginsel om de algenoegzaamheid van Christus en de leiding des H. Geestes in twijfel te trekken. Zwakheid en gebrek vindt men overal; maar de ontrouw van den mensch verandert de beginselen Gods niet. Ook het optreden en arbeiden van Vereenigingen op het gebied der goddelijke dingen vindt men nergens in de Schrift. Geen mensch, ook geen vereeniging van menschen, heeft over de dienaars des Heeren te beschikken. God kan door één zijner dienstknechten in deze of gene stad werken; de vereeniging zegt: „gij moet ons gehoorzamen, en niet God; gij moet die stad verlaten en naar een andere plaats gaan.” Kunt gij mij iets dergelijks in het Woord Gods aanwijzen? — Onmogelijk. Zelfs geen apostel heeft ooit het bestuur van God terzijde gesteld.

Maar bidden dan die menschen niet, dat zij door den H. Geest geleid mogen worden in de benoeming hunner leeraars?

O ja; maar wat is zulk een gebed voor God? Hoe kunnen zij God vragen hen te leiden, terwijl zij in volkomen tegenpraak met zijn Woord handelen?

Is het dan te verwonderen, dat de geestelijk gezinde Christenen, die zich in al de menschelijke instellingen bevinden, deze verlaten, om zich te zamen te vergaderen in den naam van den Heer Jezus? Zij zijn een zwak overblijfsel, dat zich niet aanmatigt de gemeente Gods te zijn. Zij zijn vergaderd, zooals in den beginne, niets erkennende dan hetgeen

zij vinden in Gods Woord. Misschien zegt gij : „ik erken de waarheid van alles wat gij mij hebt voorgesteld ; ik zie den verkeerden toestand , waarin ik mij bevind ; maar ik ben er in opgebracht ; ik ben er nu eenmaal in , wat kan ik er aan doen ? Mijne broodwinning zal ik verliezen. Mijne familie , al mijne vrienden zullen zich van mij afkeeren , indien ik naar het Woord Gods handel. — Ja , ik weet dit alles , en de satan zal stellig beproeven , om bij al deze moeilijkheden en bezwaren nog anderen te voegen ; maar is God niet vóór ons ? Is hij niet machtiger dan al deze omstandigheden ? O ja , ik gevoel met u ; God zal met u zijn ; want het is zijn weg , zijn wil. (Lees Ps. 119 vs. 59 , 60.)

Staan wij nu stil bij het derde punt.

WAT IS DE TOEKOMST DER GEMEENTE?

Wij moeten nauwlettend toezien , om de toekomst der gemeente niet te verwarren met de toekomst van Israël , voorged door de profeten des Ouden Testaments. Het is ontegenzeggelijk , dat elke belofte aan Israël vervuld zal worden , hoewel Israël nu volgens Rom. XI terzijde is gesteld. Ik maak deze opmerking , omdat men , over het algemeen , de gemeente plaatst in den toestand van Israël.

De beloften aan de gemeente zijn hemelsch , terwijl de beloften aan Israël aardsch zijn. Deze twee toekomstten te verwarren heeft geleid tot de onjuiste gedachte , dat de gemeente het middel zal zijn om de wereld te bekeeren. De gemeente te vergaderen is een bijzonder werk , een afzonderlijk tijdvak , een tusschentijd in Israëls geschiedenis. Het oogenblik , dat de gemeente voltallig zal zijn , is alleen bekend aan onzen God. De belofte van Christus zal dan worden vervuld : „In het huis mijns Vaders zijn vele woningen ; anders zou ik het u gezegd hebben : ik ga heen om u plaats te bereiden. En zoo wanneer ik heen zal gegaan zijn , en u plaats zal bereid hebben , kom ik weder , en zal u tot mij nemen , opdat gij

ook zijn moogt, waar ik ben." (Joh. 14.) Zeer treffend is hiermede in overeenstemming de eerste type der gemeente. Toen het paradijs was toebereid, en Adam zich daar bevond, gaf God Eva aan den man. Is onze dierbare Heiland niet ten hemel gevaren, om ons daar plaats te bereiden, opdat de *begeerte zijns harten* zou vervuld worden? „Vader! ik wil, dat waar ik ben, ook die bij mij zijn, die Gij mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij mij gegeven hebt." (Joh. 17, 24.) Welk een toekomst! Te zijn bij Hem, daar waar Hij is. Door het woord van onzen Heer hebben wij de verzekering, dat Hijzelf tot ons zal komen. Hij zal zijne engelen niet zenden — die zal Hij zenden voor de uitverkorene Joden, voor het aardsch koninkrijk — maar voor de gemeente zal de Heer zelf van den hemel komen, hetzij wij levend zullen overblijven, hetzij wij ontslapen zijn. Ja, Hij die op deze aarde kwam, om voor ons op het kruis te sterven, zal in de lucht wederkomen. Welk een liefde! Geen oordeel over onze zonden; neen! Hij heeft het oordeel over onze zonden gedragen, en nu zal Hij zonder zonde wederkomen tot zaligheid.

Een nog heerlijker zaak: „Wij weten, dat als Hij zal openbaard zijn, wij *Hem* zullen *gelijk* wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is." (1 Joh. 3: 2.) Welk een toekomst! Hem gelijk te zijn — volkomen gelijk aan den hemelschen mensch in heerlijkheid — heilig, rein, onverderfelijk. Wij zijn nu aangenaam in den Geliefde; zijn volmaakt werk is ons toegerekend; met Hem gestorven, met Hem opgestaan, één met Hem. Maar dan zullen wij eeuwig Hem gelijk zijn! Verlangen onze harten er niet naar? En mogen wij niet uitroepen? „Ik zal uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met uw beeld, als ik zal ontwaken." Hoe wonderbaar! Zijn dit niet de woorden van onzen Heer zelf? Zoo waarlijk zijn wij één met Hem, dat zijne opstanding, als het ware, de eerstelingsvrucht is. En als zijn lichaam, de gemeente; uit het stof verrijst, of in één punt des tijds verandert, en de ontelbare scharen der verlostten, Hem zullen

zien, gelijk Hij is — dan zal Hij den arbeid zijner ziel aanschouwen en verzadiging van vreugde zal bij Hem zijn. Zijne blijdschap zullen wij deelen. Het oogenblik, dat de bruid Hem zal worden voorgesteld, heeft Hij van eeuwigheid af vooruit gezien. Maar is dat oogenblik gekomen, dan verheugt zich zijne ziel met onuitsprekelijke vreugde.

Is het niet wonderbaar, dat Hij op ons wacht, en naar ons verlangt? Hij heeft niet alleen de gemeente liefgehad, en zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het woord, maar ook om haar voor zich te stellen. Ja, dat is dierbaar voor zijn hart! „Opdat Hij haar zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk.” (Efez. 5: 27.) Ziedaar de zekere toekomst van de gemeente Gods, de vrucht van zijn werk op het kruis. „In het lichaam zijns vleesches door den dood, opdat Hij u heilig en onberispelijk en onstraffelijk vóór zich zou stellen.” (Kol. 1: 22.) „Welke u zal bevestigen tot den einde toe, om onstraffelijk te zijn in den dag onzes Heeren Jezus Christus.” (1 Kor. 1: 8.) „Op dat Hij uwe harten versterke om onberispelijk te zijn in heiligmaking voor onzen God en Vader, in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus met al zijne heiligen.” (1 Thess. 3: 13.)

Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is; wij zullen Hem gelijk zijn, onberispelijk in heiligmaking, in vlekkelooze reinheid; en dan zal het hart van onzen eeuwigen bruidegom bevredigd zijn. Stellen wij ons Hem aldus voor! Hij zal spoedig komen om ons weg te voeren uit deze moeitevolle woestijn. O, dan zal de verwoestende en koude winterlucht der wereld voor altijd voorbij zijn. Geen zuchten meer over inwonende zonde; geen strijd meer; geen zonden en zwakheid, geen droefheid meer; alles, alles voorbijgegaan. En indien de gemeente bereid is om het welbehagen van Christus tot in alle eeuwigheid te zijn, gelijk Eva het voorwerp

van liefde was voor Adam, één met hem, been van zijne beenen, vleesch van zijn vleesch, behoort dan Christus niet het eenige voorwerp der gemeente te zijn? Hij is dezelfde gisteren, heden en tot in alle eeuwigheid. Dezelfde liefde, die wij zullen genieten in die onbevleete, reine en eeuwige heerlijkheid, is de liefde, waarmede Hij ons nu liefheeft in deze dorre woestijn. O, dat onze harten toch rusten in zijne kostbare liefde! Welk een rijkdom van genade, om aan zulke ellendige schepselen zulk een heerlijke toekomst te schenken! De nieuwe schepping van God, rein en heilig. Leden van zijn lichaam, van zijne beenen en van zijn vleesch. Richt ik mijn blik op den Mensch in heerlijkheid, dan kan ik zeggen: ik zal Hem gelijk zijn. Wat kan ik nog meer begeeren?

Leert de Schrift ons nog iets meer omtrent de gemeente, nadat zij is opgenomen om den Heer tegemoet te gaan en met Hem te zijn? (1 Thess. 4.) Waar zal de gemeente zijn in den tijd der verzoeking, die over de geheele wereld zal komen? in dien tijd van verdrukking, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal? als het belijdende Christendom is weggedaan? gedurende het duizendjarig koninkrijk voor Israël op aarde? Welke is, gedurende dit alles, de toekomst der gemeente? Is ons dit geopenbaard?

Ja, voorzeker. Nadat hare geschiedenis op aarde is geëindigd, en het uitwendig getuigenis der belijdende kerk is ter zijde gesteld en uit 's Heeren mond gespuwd, dan is de sluier weggenomen, en de hemel is voor ons geopend. De verlostten worden voorgesteld door vier en twintig ouderlingen. God rust — zittende op zijnen troon. De heiligen rusten — zij zitten op tronen rondom den troon van God. Als de serafijnen en cherubijnen, de vier dieren, heerlijkheid en eer en dankzegging geven Hem, die op den troon zit, dan antwoorden de verlostten met aanbidding van God, den Schep- per aller dingen. (Openb. 4.)

De Mensch in heerlijkheid heeft gewacht, totdat de gemeente bijeen is vergaderd, om daar bij Hem te zijn; dan eerst zal Hij het boek van het raadsbesluit en van de oordeelen Gods

uit de hand van God nemen. Welk een schouwspel! De Mensch, het Lam, dat geslacht is, is waardig het boek uit Gods rechterhand te nemen. Tot op dit oogenblik was Hij gezeten op des Vaders troon; nu wordt Hij gezien in het midden van den troon — de eerste stap om alle dingen aan zichzelf te onderwerpen. Dit roept te voorschijn het nieuwe lied der verlostten, en de groote stem veler engelen, die met de verlostten instemmen. Wonderbare openbaring! die vereeniging der heiligen met Christus gedurende den tijd der weeën, die later op de aarde komen. Daar blijven zij gedurende het openen der zegelen, het geklank der bazuinen, de uitgieting der fiolen van Gods toorn over deze aarde; bij de plotselinge verschijning van het Romeinsche rijk, den volkomen afval van Babylon, de vreeselijke goddeloosheid der Christenheid en haar ontzettend oordeel. Dan volgt de bruiloft des Lams, nadat zijne vrouw zich bereid heeft. Openb. 19. Na deze heerlijke gebeurtenis zal de Heer Jezus komen, om de levende volken te oordeelen. Allen, die onthoofd zijn om het woord en het getuigenis Gods, gedurende den tijd van ontzettenden afval, zullen dan opgewekt worden uit de dooden, en deel hebben aan de eerste opstanding.

Dan begint het duizendjarig rijk van zegening. Daarna volgt het oordeel der dooden, en eindelijk de eeuwige staat. De gemeente wordt gedurende al deze gebeurtenissen, van het begin des oordeels, of daar voor, tot de bruiloft des Lams, gevonden in geestelijke aanbidding. Welk een toekomst, ons duidelijk geopenbaard in Gods Woord! Alles is hemelschen van God; niets aardsch of van den mensch; zelfs niet gedurende het duizendjarig rijk. Openb. 21 : 9 tot 22 : 6 stelt ons dit alles zeer duidelijk voor.

„Kom herwaarts,” zegt één der zeven engelen, „ik zal u toonen de bruid, de vrouw des Lams.” En wat aanschouwde Johannes? „De groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God!” Welk een tegenstelling zal dat zijn met hetgeen nu op aarde wordt gezien! „Het heilige Jeruzalem nederdalende uit den hemel van God.”

Welk een reinheid! Waarde lezer, behoort gij tot die hemelsche bruid, die van God zal zijn, en die „de heerlijkheid Gods” heeft? Deze woorden kunnen niet toegepast worden op engelen of aartsengelen, overheden en machten. „De heerlijkheid Gods.” O wonderbare genade! „En haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, als de steen jaspis, blinkende gelijk kristal.” Welk een verandering uit deze zondige wereld in hemelsche reinheid, in onbevleete heilichheid!

De groote en hooge muur getuigt van de volkomene veiligheid der bruid, gedurende dezen tijd van regeering.

De poorten der stad, de plaats der regeering, toonen aan de wonderbare plaats, die de gemeente zal innemen in de regeering der toekomstige wereld; tevens in betrekking met het aardsche volk, het herstelde Israël. Elke kostbare steen wordt genoemd, om de heerlijkheid van het gebouw Gods aan te toonen. Het is een volmaakte cubiek, dat is hemelsche volmaaktheid; ook een volmaakt vierkant. (vs. 16.) Hetzij gezien in de hemelen of op de aarde, alles is goddelijk volmaakt. De stad is van zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk. De straten der stad zijn zuiver goud, gelijk doorschijnend glas. Onberispelijke, volkomene, onbevleete reinheid en goddelijke gerechtigheid. Alles volmaakt rein, in- en uitwendig — alzoo zullen wij de gerechtigheid Gods zijn. O welk een toekomst! Geen tempel zal er zijn. De Heer, de almachtige God en het Lam is haar tempel. Wij aanschouwen altijd het Lam; nu en voor eeuwig het Lam. Wij allen behooren aan het eenmaal geslachte Lam. Geen zon of maan zal er meer zijn: „want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is hare kaars.” Welk een plaats wacht ons daar boven. Alles staat vast, en is zeker; ja, gewisser dan dat de morgenzon de heuvelen in het Oosten zal beschijnen. Elk oogenblik brengt ons, ja, de geheele gemeente Gods, nader tot de plaats, die bereid is in de hemelsche woning van liefde en vrede.

Onderzoekers der Openbaring zijn van gedachte, dat de staat der eeuwigheid is beschreven in Openb. 21 vs. 1—8.

Wordt daar gesproken van de toekomst der bruid, van hare toekomst in de eeuwigheid? O ja! als de eerste hemel en de eerste aarde voorbij zullen gegaan zijn, en er geen zee meer is, dan wordt zij beschreven als dezelfde heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, volmaakt in God, nederdalende van God uit den hemel, voorbereid gelijk een bruid, die versierd is voor haren man — voor eeuwig de vrouw des Lams. Welk een eeuwigheid wacht ons! De zonde is te niet gedaan; alles is in zalige onderwerping aan God! Er zijn geen muren, geen poorten. De regeering is voorbijgegaan; met God is nu alles in eeuwige rust. De eeuwige toestand der gemeente is: de tabernakel Gods te zijn. Zie de tabernakel Gods is bij de menschen. Wij hebben hier slechts een zeer korte schets gegeven van de toekomst der gemeente Gods, van de bruid des Lams. Moge de Heer deze weinige woorden zegenen, opdat zijne kinderen worden opgewekt, om de Schriften te onderzoeken in de tegenwoordigheid Gods, in afhankelijkheid van de leiding des H. Geestes!

Wij hebben dus gezien, dat de gemeente Gods, volgens de Schrift, samengesteld is uit allen, die sedert de stichting der gemeente op het Pinksterfeest uit God geboren zijn en in Jezus geloofd hebben; en dat alle geloovigen door éénen Geest tot één lichaam gedoopt zijn.

Verder, dat de ware christelijke bediening onmiddellijk komt van Christus, het verheerlijkte Hoofd der gemeente; dat de gaven, die door Christus gegeven worden, nooit werden aangesteld, noch door de gemeente, noch door de apostelen. Aldus te handelen is niets anders dan het gezegend bestuur van Christus terzijde te stellen.

Voorts, dat er in het Woord Gods geen recht hoegenaamd bestaat tot de aanstelling van een leeraar over een zoogenaamde gemeente. De tegenwoordigheid des Heiligen Geestes regelt alles in de gemeente; Hij deelt de gaven uit, gelijkwerwijs Hij wil; en niemand mag Hem in de uitoefening hiervan belemmeren. En hoewel de Christenheid de inrichting der gemeente, zooals wij die in Gods Woord vinden, geheel heeft terzijde gesteld, zoo hebben wij nochtans geen recht

om het Woord Gods ongehoorzaam te zijn, en de overleveringen der menschen op te volgen.

Wij hebben verder onze aandacht bepaald bij den eersten persoon, die de geboden Gods omtrent de bediening heeft overtreden, door de eerste te willen zijn, en die ten strengste veroordeeld werd door den apostel Johannes. Wij hebben gezien, dat de gedachten der menschen, alsof de gemeente geroepen is om de tegenwoordige booze wereld te verbeteren, onjuist is; dat de toekomst der gemeente hemelsch is. Ja, spoedig zal zij worden opgenomen uit deze wereld van zonde en droefheid. Het huis daarboven is bereid. De Mensch in heerlijkheid verbeidt het oogenblik, dat Hij zal komen, om ons tot zich te nemen in de lucht. Gelijk Izaäk wachtte op zijne Rebekka, alzoo wacht onze dierbare Heer op ons. Spoedig zullen wij Hem zien, om nimmermeer te scheiden, om voor eeuwig bij Hem te zijn!

C. S.

Iets over de feesten in de Christelijke Kerk.

De kerkelijke geschiedenis leert ons, dat, behalve het Paaschfeest en het Pinksterfeest, die van joodschen oorsprong zijn, de kerkelijke feesten uitdrukkelijk uit het heidendom overgenomen zijn. Zoogenaamde Christenen verlangden feesten te hebben, en zij hechtten christelijke namen aan heidensche feestelijkheden. De groote Augustinus leert ons, dat „de kerk” inderdaad zoo handelde; dat, indien zij zich dronken wilden drinken, (hetwelk zij deden *zelfs in de kerken*) zij dit moesten doen ter eere van heiligen, in plaats van duivelen. Een van de Gregoriussen was in dit opzicht beroemd, en hield op deze wijze slechts zeventien heidenen in zijn bisdom over. Een andere Gregorius, die een anderen Augustinus naar Engeland zond, gaf aan dezen den last de afgodstempels niet te verwoesten, maar in kerken te veran-

deren; en daar de heidenen gewoon waren een jaarlijksch feest te houden ter eere van hunnen bijzonderen God, moest hij dit doen vervangen door zulk een feest ter eere van den een of anderen heilige. Op deze wijze werd Europa, Afrika en Klein-Azië voor een deel tot het Christendom gebracht. Sicilië, dat, in spijt van alle pogingen, heidensch gebleven was, liet al zijne tempels in kerken veranderen, zoodra op het schandelijk concilie van Efeze beslist was, dat Maria de „moeder Gods” zou genoemd worden. Het was even gemakkelijk de moeder „Gods” als de moeder der „goden” te aanbidden. Overal nam echter de dronkenschap ter eere van de heiligen, zelfs in de kerken, de plaats in der dronkenschap ter eere van de half-goden, waarvan de groote Augustinus en andere kerkvaders getuigenis geven. Dit waren de jaarlijksche feesten; terwijl Kerstmis (dat nog gevierd wordt in sommige heidensche landen) het ergerlijkste van de heidensche feesten was, ter viering van den terugkeer der zon uit den winterzonnestilstand, zonder een gedachte zelfs, dat Christus op dien dag geboren zou zijn; doch daar men de zwelgpartij niet kon tegenhouden, plaatste men de geboorte van Christus in dien tijd. Zoodanig was, feitelijk, de oorsprong der kerkelijke feesten. Wij begrijpen dus, hoe de Apostel, sprekende tot de Galatiërs over het houden van dagen, maanden en jaren, dit noemt een terugkeer tot de zwakke en arme eerste beginselen der wereld, tot — het heidendom!

Twee brieven over het avondmaal des Heeren.

Waarde broeder! Gaarne beantwoord ik uwe vragen omtrent het avondmaal des Heeren. Ik geloof, dat het brood en de wijn des avondmaals brood en wijn blijft, en dat er geenerlei verandering daarmede plaats vindt. Het is, naar mijn gevoelen, een erbarmelijke en treurige voorstelling, als men in zulk een kostelijke instelling van den Heer materiele en natuurlijke dingen wil vinden.

Stel u voor, ik bezit een schoon portret van mijne moeder, 'twelk mij haar geheele wezen treffend voorstelt. Indien nu iemand de voortreffelijkheid van de schilderij en van de kleuren zou roemen, dan zou ik het gevoel hebben, dat hij niets van de hoofdzaak verstond. Wat die schilderij voor mij van waarde doet zijn, is, dat zij mijne moeder voorstelt; en nu wil men mijne opmerkzaamheid van mijne moeder aftrekken, en die bepalen bij de middelen, die gebruikt zijn om mij aan haar te herinneren. Men toont daardoor geen gevoel te hebben van hetgeen mijne moeder voor mij is. Het beeld heeft slechts in zooverre waarde als het datgeen, wat de schilderij zelve niet is, getrouw weergeeft. Ik zeg: „Dit is mijne moeder; ik kan het onmogelijk wegwerpen als een bloot stuk doek; ik zie mijne moeder daarin; ik heb dit beeld lief; ik draag het bij mij; ik bewaar het altijd.” Zoodra ik evenwel bij de voortreffelijkheid van de schilderij als kunststuk stil blijf staan, dan gaat de genegenheid des harten verloren.

In het avondmaal vinden wij meer dan dit, omdat de Heer, naar zijne bedoeling, daarin werkelijk door zijnen Geest *bij ons* tegenwoordig is; en dit is onuitsprekelijk heerlijk. Maar bovendien heeft het Hem behaagd, om ons daarin een zichtbaar middel ter herinnering aan Hem te geven. Daarom sprak ik, vergelijkenderwijze, van een portret. En ik ben te meer gerechtigd, om de meening van een verandering van

brood en wijn te verwerpen, daar de Heer Jezus in het door u aangehaalde zesde hoofdstuk van Johannes' Evangelie in vers 63 zegt: „De Geest is het, die levend maakt, het vleesch is niet nut.” Denk evenwel niet, dat er in de verzen van dat hoofdstuk, waarin van het eten van zijn vleesch en het drinken van zijn bloed gesproken wordt, over het avondmaal wordt gehandeld. Dit is geenszins het geval. Er is daar spraak van Christus zelven. Het avondmaal stelt ons datgeen voor, waarvan dit hoofdstuk spreekt; en dit hoofdstuk handelt geenszins over het avondmaal, het symbool, maar over de zaak, die in het avondmaal zinnebeeldig wordt voorgesteld. Indien men het hoofdstuk maar goed leest, dan is dit zoo duidelijk mogelijk. Ware de toepassing op het avondmaal juist, dan zou niemand verloren gaan, die er aan heeft deelgenomen; en een ieder, die er geen deel aan genomen heeft, zou verloren zijn, hoe ook overigens zijn toestand mocht wezen. Zij, die het gebruikt hadden, zouden niet slechts gezegend, maar voor eeuwig behouden zijn. (Lees vooral vers 53 en 54.) Tevens getuigt de Heer, dat hij niet spreekt van het avondmaal, maar van zichzelf, als van den gene, die van den hemel nedergedaald is, van denzelfden persoon, die in den hemel zal terugkeeren. (Vs. 35, 41, 48, 51, 58, 62.)

Het avondmaal stelt ons een *gestorven* Christus voor. Dit fundament van alle dingen — deze waarheid, die zóó heerlijk is, dat zij een beweegreden voor den Vader heeft kunnen zijn om Christus lief te hebben — dit feit, dat het een *gestorven* Christus is, die ons in deze teekenen wordt voorgesteld, bewijst duidelijk, dat daarin niet tegelijkertijd een *levende* Christus kan aanwezig zijn. Dit zou niets anders zijn, dan den toestand des doods te verloochenen, en het doel en de beteekenis der instelling te vernietigen. Deze instelling stelt ons den dood van Christus — een gestorven Christus — voor oogen; zijn verbroken lichaam, zijn vergoten bloed. Een doode Christus nu bestaat tegenwoordig nergens. Derhalve kan Hij ook in dezen toestand onmogelijk in het avondmaal tegenwoordig zijn; en wanneer Hij er zich in een anderen

toestand in bevindt, dan is het doel der instelling verloren gegaan.

De Heer wil, dat wij aan zijnen disch Hem *gedenken*. „*Doet dit tot mijne gedachtenis,*” zoo sprak Hij tot de discipelen. Nu kan er toch onmogelijk spraak van zijn, om de gedachtenis te viëren van een Christus, als in den hemel levende. Ten aanzien van den levenden Jezus doe ik heel wat anders. Ik leef door Hem; Hij is mijn leven. Ik geniet zijne gemeenschap. Ik blijf in Hem, en Hij blijft in mij. En als deze gemeenschap door mijne dwaasheid is afgebroken, dan moet ik niet aan Hem gedenken, maar ik moet in zijne gemeenschap terugkeeren. Waartoe zijn die arme Roomschen al niet gekomen door de materieele toepassing van deze heerlijke instelling? Zij willen, dat men de woorden letterlijk neemt; (de letter nu doodt) en zij laten inderdaad het bloed weg; zij drinken den kelk niet. Dit is van groot belang, aangezien het feit, dat het bloed buiten het lichaam is, het teeken is van den dood, van het verzoeningswerk van Christus; wij zijn verzoend, gerechtvaardigd door zijn *bloed*. Zij leeren, dat het lichaam, de ziel, het bloed en de godheid van Christus zoowel in het brood als in den drinkbeker is. Indien evenwel het bloed nog in het lichaam is, *dan is er geen verzoening*. Zonder het te willen, is hun sacrament *een sacrament van de niet-ervulling der verzoening*. Ziedaar, de treurige uitwerking van de materieele opvatting dezer instelling. Er is geen treffender bewijs van het spel, dat de duivel met de menschen drijft, dan wanneer zij het vleesch stellen in de plaats van den Geest, gelijk zulks in deze zaak, die het middelpunt van hun systeem is, het geval is. Ik kan hun sacrament niet anders noemen dan een sacrament der *nietverzoening*. Zegt men, dat menigeen onder hen aan den Heiland, aan de kracht van zijnen dood denkt, dan verheugt het mij, dit te mogen gelooven; doch dit staat vast: zij kunnen zulks niet doen, zonder het materialisme van hun stelsel voor de gedachten des geloofs te verwisselen. Zij denken dan aan zijn vergoten bloed, aan een gestorven Heiland, aan een verbroken lichaam. Gode zij dank! dat het

in zulke gevallen den duivel niet gelukt is, voor het oog huns geloofs te verbergen, wat in den vorm, waaraan zij zulk een groote waarde hechten, geloochend wordt.

Het is met het zesde hoofdstuk van Johannes evenals met het derde, waarin geschreven staat, dat men uit water geboren wordt. Past men dit op den doop toe, dan zou daaruit volgen, dat men door het water uit God geboren is. Het is overal hetzelfde stelsel — een stelsel, dat de vijand in de kerk heeft ingevoerd, om de noodzakelijkheid en de kracht van een wezenlijk werk in de ziel te vernietigen, en het Christendom tot het Jodendom te verlagen, tot een godsdienst van vormen; terwijl men bovendien aan deze vormen een kracht toekent, die zij zelfs in het Jodendom niet hadden, namelijk de kracht om den mensch datgene mede te deelen, wat alleen het Christendom hem geven kan. Men zegt, dat de doop ons schenkt hetgeen in Joh. 3 wordt voorgesteld, terwijl de Heer in Joh. 15 : 3 zegt, dat wij rein zijn door het (gesproken) Woord, hetwelk het levende Woord openbaart, namelijk Hem, die als Mensch voor ons gestorven en opgestaan is. Ook in Efez. 5 : 26 is de wasching des waters de toepassing van het Woord.

Wordt hiermede nu de belangrijkheid of de heerlijkheid dezer instelling verkleind? Geenszins. Integendeel; men verhindert de materiele opvatting daarvan, en men verlangt, dat hetgeen zij voorstelt, op een geestelijke wijze in de ziel verwezenlijkt wordt, in plaats van er een louter natuurlijke zaak van te maken.

Wij zijn met een verheerlijkten Christus verbonden. Dat is het uitgangspunt. Een doode Christus bestaat niet meer. De dood heeft geen macht meer over Hem. Ik geniet de gemeenschap van dezen verheerlijkten Christus; ik ben één met Hem. Ik zal Hem gelijk zijn; ik verblijd mij in de hoop der heerlijkheid; mijn hart klopt van verrukking bij de gedachte, Hem te zullen zien gelijk Hij is. Maar zou ik daarom zijnen dood en zijn lijden vergeten? God beware mij daarvoor; want juist om den wille daarvan gevoel ik mij door de innigste liefde aan Christus verbonden. In zijn lijden en in zijnen

dood was Hij geheel alleen. Hij roept mij niet om dáár één met Hem te zijn; ik zou dit nooit hebben kunnen doen. Dáár wilde Hij alleen zijn — zijn Naam zij er voor geprezen! — en *Hij* heeft alles volbracht. Maar het hart, dat zich dáár voor mij heeft overgegeven, is hetzelfde hart; dat nu aan mij denkt, en mij liefheeft. En terwijl ik aan zijnen dood, aan zijne liefde, aan zijn lijden — ja, wat zal ik zeggen? — aan zijn goddelijk, hoewel menschelijk lijden gedenk, ben ik van harte met Hem vereenigd dáár, waar Hij nu is, in den hemel. En in het bewustzijn, dat het geen andere persoon, geen andere liefde is, noch bij het avondmaal, waar men op een geheel bijzondere en roerende wijze aan zijnen dood gedenkt, noch in andere oogenblikken, wanneer ik mij zijnen dood herinner, wanneer ik Hem als den voor mij gestorvene geniet, ben ik in gemeenschap met Hem, den levenden Jezus. Ik verwezenlijk de liefde van Hem, die leeft — dezelfde liefde, hetzelfde hart van mijnen Verlosser — ik blijf in Hem, en Hij in mij. Er staat eigenlijk niet: „Doet dit tot gedachtenis van *mijnen dood*”, maar „tot *mijne* gedachtenis.” Men viert de gedachtenis van Hem, die hier beneden wandelde, in zijne menschwording, in zijn leven van vernedering, en eindelijk in zijnen dood aan het kruis.

Ik gedenk aan *Hem*, niet aan Hem in den hemel, toen Hij de heerlijkheid genoot, die Hij bij den Vader had vóór de grondlegging der wereld, maar aan Hem, die in den hemel leeft, nadat Hij om mijnentwil vernederd en gedood is geworden. Tevens is er een zekere werkzaamheid van het hart aanwezig; men *eet*. In Joh. 5 maakt de Zoon van God levend, dien Hij wil. In Joh. 6 eet men het brood, dat uit den hemel is nedergedaald; men eet zijn vleesch en drinkt zijn bloed.

Daar wij met een Christus, die op aarde leeft, niet kunnen verbonden zijn, zoo is het zeer gewichtig om te verstaan, dat er spraak is van een gestorven Christus, die evenwel in dezen toestand niet meer bestaat. Zelfs indien wij als Joden Hem op aarde gekend en in deze betrekking met Hem gestaan hadden, moesten wij met Paulus zeggen: „Indien wij

ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vleesch." (2 Kor. 5 : 16.) De dood heeft aan elke betrekking naar het vleesch tusschen Christus en de wereld een einde gemaakt. Hij is nu het Hoofd van een nieuw geslacht; Hij is de tweede Adam.

Volgens hetgeen de Heer in Joh. 6 zegt, is de noodzakelijke voorwaarde om het eeuwige leven deelachtig te worden, dat men zijn vleesch eet en zijn bloed drinkt; dat wil zeggen, dat men Hem als den Gestorvene aanneemt. Heeft men hierdoor het leven ontvangen, dan *gedenkt* men Hem, gelijk Hij vóór zijne opstanding was. *Verbonden* is men met Hem, als den levende en verheerlijkte na zijne opstanding. Gelijk Hij gezegd heeft: „Indien het tarwegraan niet in de aarde valt en sterft, *zoo blijft het alleen*; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort." (Joh. 12 : 24.) Onze vereeniging is derhalve met een verheerlijkten Christus, wij kennen Hem niet anders; doch wij herinneren ons, hoe die Christus, die nu leeft in den hemel, hier beneden heeft gewandeld, en voor ons aan het kruis gestorven is; en deze overdenking doet ons telkens meer zijne onuitsprekelijke liefde voor ons aanschouwen en genieten.

Wil men bij het avondmaal een Christus, zooals Hij in deze wereld was, als tegenwoordig invoeren, dan stelt men de waarde der instelling, ja, het Christendom zelf, terzijde. „Zoo dikwijls gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat Hij komt." Wil men een levenden Christus invoeren, en, om zoo te spreken, dezen gestorvenen Christus weder levend maken, dan vernietigt men Hem. Waarom wordt tot de Korintheërs gezegd, dat zij niet onderscheidden het lichaam des Heeren? Welk lichaam? Natuurlijk zijn gestorven lichaam, waarin zijne volmaakte liefde, zijn volbracht werk, zijne gehoorzaamheid, die voor geen moeite is teruggeschrikt, voor mijne oogen ontvouwd wordt. Is er aan de tafel des Heeren iets anders dan een gestorven lichaam, dan weet ik waarlijk niet, waaraan ik mij houden moet, en wat het avondmaal te beteekenen heeft. Geeft gij aan dit gestorven lichaam het leven weer,

dat Christus vóór het kruis had, dan is zijne gehoorzaamheid niet vervuld, zijn werk niet volbracht, zijne liefde niet volkomen bewezen. Geeft gij dat lichaam het leven van een opgewekten en verheerlijkten Christus, dan neemt gij den gestorvenen weg; ik vind dan den dood niet meer, die het fundament is van ons heil, het bewijs van zijne gehoorzaamheid en van de verheerlijking Gods.

O, neemt dezen dood, dit overgegeven lichaam, dit ééns voor altijd vergoten bloed, hetwelk mij toeroept, dat alles volbracht is, en dat door de kracht der liefde mijns Verlossers, de zonde verdwenen is, niet weg. Kunt gij evenwel bewerken, dat ik meer gevoel, en meer geniet, wat er heerlijks voor mij is in dezen gestorven Heiland, in den dood van Hem, die de eeuwige Zoon van God is; kunt gij er toe bijdragen, dat ik Hem met meer geloof, met meer geestelijke gezindheid, met meer goddelijk verstand, met meer innigheid geniet, o dan zal ik u zeer dankbaar zijn. Hoewel ik met Hem als den levende in gemeenschap ben, zoo is er toch niets zóó kostelijk als zijn dood. Die dood is zelfs kostelijk voor God. „Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven afleg, opdat ik het wederom neme.” Voor mijn geestelijk verstand is zijn dood het einde van den eersten Adam; of liever die dood is het bewijs en de zekerheid, dat ik den eersten Adam niet meer toebehoor, dat de eerste schepping voor het geloof niet meer aanwezig is. En voor het hart is de dood van Jezus de uitdrukking van de teedere en volmaakte liefde mijns Heilands. Ik ben geen Jood en geen Heiden meer; ik ben ook geen mensch meer, die zijn leven op aarde heeft; (Kol. 2 : 20.) ik ben een Christen. De dood van Christus, die het hoofd over alle dingen is, heeft een einde gemaakt aan de eerste schepping; en Hij heeft mij gebracht in een nieuwe schepping, voor eeuwig met hem verbonden.

Op deze wijze onderscheid ik het lichaam des Heeren, namelijk, zijn *overgegeven* lichaam, zijn *vergoten* bloed, zijnen *dood*. Het is geen gewone maaltijd; het is ook niet een bloote gedachtenis; maar het is iets wat Christus ingesteld heeft,

niet opdat ik in die zinnebeelden iets anders zou vinden dan brood en wijn, maar opdat mijn geloof door de kracht des Heiligen Geestes, op de liefelijkste wijze Jezus zou genieten, en hetgeen Hij voor mij was, toen Hij aan het kruis stierf. De algenoegzame kracht van dit werk blijft eeuwig, zelfs in de oogen des Vaders. Als ik dit gedachtenismaal op lichtvaardige wijze behandel, dan ben ik schuldig aan het lichaam en bloed des Heeren; want deze worden mij daarin voorgesteld.

Wat het avondmaal voor mij zoo kostelijk maakt, is dat het mij het lichaam en bloed mijns gestorvenen Verlossers, zijne liefde en zijn volkomen werk voor oogen stelt. Ik geniet daarvan met Hem, den levende; doch met zijn gestorven lichaam, hetwelk ik hier door het geloof onderscheid, kan Hij onmogelijk tegenwoordig zijn, daar Hij als zoodanig niet meer bestaat. Hij leeft in mij, opdat ik daarvan zou kunnen genieten; doch indien men Hem levend bij het avondmaal invoert, dan bestaat datgeen, wat ik moet onderscheiden, niet meer.

Dit alles staat in verband met het nieuwe standpunt, waarop wij in Christus geplaatst zijn — een leer, welke Paulus met zooveel goddelijke kracht heeft voorgesteld, en welke de vijand, zelfs onder de gedaante van godzaligheid, heeft getracht te verduisteren en te verbergen. Hoeveel heeft Paulus geleden door de pogingen van den vijand, die de zielen der geloovigen tot het Jodendom wilde terugbrengen, als leefden zij nog in de wereld! „Gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God,” zoo roept hij de geloovigen toe. Moge de Heer u geven, lieve broeder! het lichaam des Heeren meer en meer te onderscheiden, zijn vleesch te eten en zijn bloed te drinken, zijnen dood meer te verwezenlijken. Ja, deze dood is kostelijk; hij komt aan onze behoeften te gemoet, en bevrijdt ons van alles, wat tot deze schepping behoort, daar hij ons dáár brengt, waar Jezus is, en dat wel in de kracht eens nieuwen levens, hetwelk, door zijnen dood, het oude leven niet kent.

Ik heb u uitvoerig geschreven, daar ik gaarne over dit onderwerp uitwijd; want wel verre, dat ik lichtvaardig over

het avondmaal denk, is het veeleer de kostbaarste en heerlijkste van alle instellingen voor mij; doch om dit te kunnen zijn, moet het mij een gestorven Heiland voor oogen stellen.

Er is nog wel een andere, eveneens heerlijke beteekenis van deze instelling des Heeren, namelijk de eenheid des lichaams; doch daar deze buiten uwe vraag ligt, sta ik daar nu niet bij stil. Ik hoop, dat gij mijne hoofdgedachte goed zult vatten.

J. N. D.

II.

Waarde broeder! Het is de verloochening van het wezen des Christendoms en bepaalde afval, wanneer men zich een priesterschap aanmatigt, behalve hetgeen door de Schrift aan alle heiligen wordt toegekend. Het Jodendom had priesters, omdat het volk zelf niet rechtstreeks kon gaan tot God in het heiligdom, waar Hij zichzelven openbaarde; het Christendom heeft in zijne eeredienst niemand tusschen Gods volk en den Heer, omdat Christenen tot God gebracht zijn, en vrijmoedigheid hebben om het heiligdom in te gaan door het bloed van Jezus. Een priester te stellen, die, omdat hij dichter bij God is dan de anderen, voor hen tot God nadert, is niets anders dan de kracht van het Christendom verloochenen. Bovendien tot het priesterschap behoort tusschenbeidetreiding en offerande; en in het avondmaal des Heeren is noch spraak van offerande, noch van tusschenbeidetreiding. Het geheele denkbeeld van een priesterschap op aarde, behalve natuurlijk het algemeene priesterschap der heiligen, moet daarom verworpen worden, als gansch en al in strijd met het Christendom en met de breking des broods.

Maar, aan den anderen kant, denke men niet, dat de gemeenschap bestaat in het breken van het brood. De kracht, wat dit punt aangaat, bestaat in ons deel hebben aan het *reeds gebroken* brood. Het is zijn lichaam, voor ons verbroken, dat wij nemen en eten. Wij breken niet het lichaam des

Heeren. Het waarachtig deel hebben aan het avondmaal des Heeren is, nadat het brood gebroken is. Het breken van het brood is natuurlijk noodzakelijk om er deel aan te kunnen hebben, maar het vormt in het geheel geen deel van de gemeenschap, die aan het avondmaal wordt uitgedrukt en genoten.

Evenzoo weet iedereen, die met de Schrift op dit punt vertrouwd is, dat „zegenen” eenvoudig „dankzeggen” beteekent, en geenszins wijden (consacreeën, zooals men zich uitdrukt,) van het brood. Zie 1 Kor. 11 : 24 en vergelijk Math. 26 : 26, 27; Mark. 14 : 22 en Luk. 22 : 19. Zoo lezen wij in Luk. 9 : 16, dat de Heer bij het wonder der brooden, die zegende en brak. In Joh. 6 : 11, 23; Mark. 8 : 6, 7 en ook Mark. 6 : 41 vinden wij de beide uitdrukkingen vereenigd. In Math. 14 : 19 zegende Hij, en in hoofdst. 15 : 36 dankte Hij. Zegenen wil zeggen God zegenen, of dankzeggen. Daarom zegt de Apostel in 1 Kor. 11 : 23 : „De Heer Jezus nam in den nacht, in welken Hij verraden werd, het brood, en gedankt hebbende, brak Hij het;” terwijl hij in 1 Kor. 10 : 16 zegt : „De drinkbeker der dankzegging, dien wij zegenen.” Mattheüs en Markus zeggen, van het brood sprekende: Hij zegende; en van den drinkbeker sprekende: Hij dankte. Lukas spreekt in beide gevallen alleen van danken. Het zegenen bij het breken des broods is derhalve dankzeggen; en hierin vereenigen zich allen te zamen, gelijk bij elke dankzegging, hoewel één die uitspreekt. Ieder geloovige is daartoe gerechtigd, hoewel in een groote vergadering het geestelijk oordeel zulks overslaat aan de zoodanigen, die de achting van allen genieten. Daar evenwel een gevoel van priesterlijke bediening zoo licht insluipt, houd ik het voor wenschelijk, dat niet altijd één en dezelfde persoon het doet.

Het breken van het brood is derhalve op zichzelf geen godsdienstige handeling; het stelt het terdoodbrengen van Christus voor; en dit geschiedde, wat het uitwendige aangaat, door booze mensen. Doch de Heer brak het brood aan het laatste avondmaal, aldus voorstellende, dat de dis-

cipelen zich met een gestorven Christus moesten voeden; en derhalve hij, die dankzegt, breekt het brood. De gemeenschap komt daarna, en is aan een verbroken lichaam. Het breken stelt den dood van Christus voor, en, hoewel noodzakelijk als zinnebeeld, omdat zijn dood volstrekt noodzakelijk was, en die juist hier wordt voorgesteld, zoo is nochtans de daad zelve geen deel van de handeling, waaraan allen het voorrecht hebben deel te nemen. En wat het inschenken van den wijn betreft, zoo is dit, hoewel het dikwerf gedaan wordt, geen deel van het avondmaal des Heeren. De wijn wordt, in de instelling, voorondersteld als in den beker aanwezig, doelende op het groote feit, dat wij gemeenschap hebben met een reeds gestorven Verlosser. Het bloed is buiten het lichaam — „mijn bloed, dat voor u vergoten is.” De handeling van het inschenken kan den dood niet voorstellen, aangezien het lichaam ons als gebroken wordt voorgesteld; en daarom heeft het in het geheel geen beteekenis. Wij danken voor het reeds gestorte bloed. „De drinkbeker der dankzegging, dien wij zegenen.” Wij hebben deel, zinnebeeldig natuurlijk, aan een verbroken lichaam en aan vergoten bloed.

Deze overweging toont ons de schrikkelijke dwaling der roomsche kerk ten opzichte van het avondmaal, en hoe de satan hen in hunne eigene wijsheid heeft verstrikt, en, om zoo te spreken, met hen den spot drijft. Den leeken wordt de kelk onthouden, en zij worden getroost met de leer, dat het lichaam, het bloed, de ziel en de godheid van Jezus in het brood tegenwoordig zijn. Maar indien het bloed in het lichaam is, en niet gestort en afgescheiden is, dan is er geen verzoening. Vergoten bloed, en geenszins bloed in het lichaam, is de kracht der verzoening. Zonder bloedstorting is er geen vergeving. Dit bevestigt, hetgeen ik zooeven heb gezegd, dat het een verbroken lichaam en vergoten bloed is, waaraan wij deelhebben. Hoewel dus het brood moet gebroken worden, gelijk zulks bij Christus het geval was, door hem die dankzegt, zoo is dit toch slechts voorbereidend, en maakt het geen deel uit van de gemeenschap

aan het avondmaal; en daar het de terdoodbrenging van Christus voorstelt, is het geen deel van de dienst, hoewel noodzakelijk om te toonen, dat het een gestorven Christus is, waaraan wij deelhebben.

Bedenk, hoe dit de leer der transsubstantiatie en der consubstantiatie geheel omverwerpt; want de Christus, zooals Hij ons in het avondmaal wordt voorgesteld, bestaat niet meer. Gelijk men bij het Pascha een geslacht lam at, zoo wordt ons bij het avondmaal een gestorven Christus en vergoten bloed gegeven. Een doode Christus nu bestaat niet meer. Hij leeft voor altijd. Als opgestaan met Hem, gedenken wij zijne smarten en zijn lijden, waardoor wij het leven deelachtig geworden zijn. Zijn zoendood is volbracht en voorbijgegaan, en de zonde is voor ons weggenomen, en wij leven voor altijd met Hem.

Ik wil hier alleen nog bijvoegen, dat de uitdrukking in 1 Kor. 10 : 16 geen betrekking heeft op één of velen, maar op hetgeen de Christenen doen in tegenstelling tot de Joden en de Heidenen. De Apostel behandelt de kwestie der afgoderij. De Joden hadden deel aan het altaar; de Heidenen dronken den drinkbeker der duivelen. Wij Christenen, hebben gemeenschap met het offer van Christus. Wij zijn vereenzelvigd met de offerande van Christus, en kunnen het onmogelijk zijn met den drinkbeker der duivelen.

J. N. D.

Leven uit het Geloof.

„De rechtvaardige zal uit het geloof leven.” Deze belangrijke woorden lezen wij in het tweede hoofdstuk van den profeet Habakuk, en worden door den apostel Paulus in drie zijner brieven — in den brief aan de Romeinen, aan de Galatiërs en aan de Hebreëen — telkens met een bijzondere toepassing aangehaald. In Rom. 1 : 17 staan zij in verband met de rechtvaardigmaking. De Apostel verklaart,

dat hij zich het evangelie van Christus niet schaamt; „want het is Gods kracht tot behoudenis voor een iegelijk, die gelooft, eerst voor den Jood en ook voor den Griek. Want gerechtigheid van God wordt daarin geopenbaard uit geloof* tot geloof, gelijk geschreven staat: Maar de rechtvaardige zal uit geloof leven.”

In het derde hoofdstuk aan de Galatiërs, waar Paulus de in dwaling verkeerende gemeenten tot het fundament van het Christendom wil terugbrengen, zegt hij: „En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.”

En eindelijk, in het tiende hoofdstuk van den brief aan de Hebreërs, waar de geloovigen vermaand worden om hunne vrijmoedigheid niet weg te werpen, lezen wij: „Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke een groote vergelding des loons heeft. Want gij hebt lijdzaamheid van noode, opdat gij, den wil van God gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen. Want nog een zeer weinig tijds, en hij, die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven. Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.” Hier wordt het geloof ons voorgesteld niet alleen als de grond der rechtvaardiging, maar als het levensbeginsel, waardoor wij, dag bij dag, leven moeten, van het begin tot het einde onzer christelijke loopbaan. Er is geen andere weg ter rechtvaardiging en geen andere weg voor ons leven dan uit het geloof. Uit het geloof zijn wij gerechtvaardigd, en uit het geloof leven wij. Wij staan door het geloof, en wij wandelen door het geloof.

Dit is waar voor alle Christenen. Ieder kind van God is geroepen door het geloof te leven. Niet alleen zij, die in tijdelijken nood zich bevinden. Ware dit zoo, dan zou meer dan de helft van de Christenen beroofd zijn van het heerlijke voorrecht om door het geloof te leven. Hierdoor zou men het leven des geloofs beperken tot de tijdelijke behoeften. Nu is het ongetwijfeld een zeer gezegende zaak om in alle dingen op God te mogen vertrouwen; maar het leven des

(*) d. i. op grond van geloof of uit het beginsel des geloofs.

geloofs heeft een hoogere en ruimere sfeer dan de behoeften voor het tijdelijk leven. Het omvat alles, wat met ons lichaam, onze ziel en onzen geest in betrekking staat. Door het geloof te leven is te wandelen met God; op Hem te leunen; aan Hem verbonden zijn; uit zijne onuitputtelijke bron te drinken; *al* onze behoeften door Hem bevredigd te zien; Hem te bezitten als de lust onzer oogen en het eenig begeerlijke voorwerp voor ons hart. Te leven door het geloof is Hem te kennen als de *eenige* bron van hulp en vertroosting in alle moeilijkheden en bij alle verzoeken. In één woord, te leven door het geloof is: volstrekt, volmaakt en onafgebroken op Hem geworpen, van Hem afhankelijk te zijn, afgescheiden van alle vertrouwen op menschen, en van alle aardsche verwachtingen.

Zoodanig is het leven des geloofs. Trachten wij het te verstaan en te verwezenlijken! Het moet werkelijkheid zijn, of anders beteekent het niets. Het is niet genoeg over het geloof te spreken; wij moeten er in leven; en om er in te leven, moeten wij God kennen, Hem kennen in het diepst onzer ziel. Het is ijdel en zelfmisleidend, indien wij belijden, door het geloof te leven en op den Heer te vertrouwen, terwijl wij, in werkelijkheid, ons vertrouwen op menschen stellen. Hoe dikwerf spreekt en schrijft men over afhankelijkheid van God en over vertrouwen op zijne hulp, terwijl men door het feit zelf, dat men zijne behoeften aan menschen bekend maakt, van het leven des geloofs is afgeweken. Indien ik aan een vriend of aan de gemeente Gods schrijf, dat ik op den Heer wacht, om in deze of gene behoefte te voorzien, dan heb ik in dit opzicht het leven des geloofs verlaten. De taal des geloofs is: „Mijne ziel! zwijg Gode; want van Hem is mijne verwachting.” Maak ik mijne behoeften, direct of indirect, aan eenig mensch bekend, dan wijk ik daardoor af van het beginsel des geloofs, en ik onteer God. Ik verlaat de levende fontein, en wendt mij tot een gebroken bak. Ik plaats een schepsel tusschen mijne ziel en God, en beroof mijzelven daardoor van de rijke zegeningen des Heeren en van de ervaring zijner trouw en goedheid.

Dit is zeer gewichtig, en het vereischt onze bijzondere aandacht. God verlangt werkelijkheid. Hij zal nooit beschaamd maken, die op Hem vertrouwt. Maar Hij wil, dat wij op Hem vertrouwen. Het is louter ijdelheid, als wij van vertrouwen op Hem spreken, en uitzien naar menselijke hulp. „Wat nuttigheid is het, mijne broeders! indien iemand *zeft*, dat hij het geloof heeft?” Loutere belijdenis is zelfsmisleiding en onteering van God. Het ware leven des geloofs is een groote werkelijkheid. God wordt er door verheerlijkt, en vindt er zijne vreugde in. Niets verheerlijkt God hier beneden meer dan het leven des geloofs. „O, hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor hen, die U vreezen; dat Gij gewrocht hebt voor hen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen!” Ps. 31 : 19.

Lieve lezer! hoe staat het met u in dit opzicht? Leeft gij door het geloof? Kunt gij zeggen: „Wat ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God, die mij heeft liefgehad, en zichzelven voor mij heeft overgegeven?” Weet gij, wat het is om den levenden God tot uwe eenige toevlucht te hebben? Is Hij voor u genoeg? Kunt gij Hem in alles vertrouwen — voor lichaam, ziel en geest — voor tijd en eeuwigheid? Of wendt gij u tot menschen om medegevoel, raad en hulp?

Evenwel moet gij niet denken, dat God geen menschen gebruikt om ons te helpen en te zegenen. Dit doet Hij gedurig; en de man des geloofs zal zich hiervan goed bewust zijn, en elk menschelijk middel, dat God gebruikt om hem te helpen, dankbaar aannemen. God vertroostte Paulus door de komst van Titus. God gebruikte de arme weduwe om Elia te onderhouden. Nochtans was Elia niet van de weduwe, maar van God afhankelijk. Zoo is het in elk geval. De Heer gebruikt middelen; maar ons vertrouwen moet niet zijn op de middelen, maar op Hem, die ze bezigt. Moge de genade ons leeren, meer en meer ons vertrouwen te stellen op Hem, die in Christus onze God en Vader is!

„De Heer zal 't voorzien!”

Schoon 't leed mij bestrijdt,
't Gevaar mij omringt,
De vriend mij vermijdt,
De vijand bespringt;
Eén Helper bewaart mij,
Die nimmer zal vliên;
De Bijbel verklaart mij:
„De Heer zal 't voorzien.”

De vogel heeft niets,
Toch kent hij geen nood;
En ik heb nog iets:
Een *woord* voor mijn brood;
Een *woord* voor mijn beker,
Dat God mij komt biên;
Want dit is mij zeker:
„De Heer zal 't voorzien!”

Al zie ik het schip
Door stormen verslaan
Naar branding en klip,
Ik kan niet vergaan.
De Satan moog' woeden;
De macht, die ik dien,
Zal steeds mij behoeden;
„De Heer zal 't voorzien!”

Hij roept, en ik ga,
Ik weet niet waarheen;
'k Volg Abraham na,
Geloovend alleen.
Ik heb tot geleide
Een Engel, van wien
Ook Abraham zeide:
„De Heer zal 't voorzien!”

Valt Satan mij aan,
Of streelt mij mijn zin,
Ik heet hem te gaan;
Ik bid en verwin.
't Geloof breekt zijn koorden;
De duivel moet vliên
Alleen door die woorden:
„De Heer zal 't voorzien!”

Al brult hij mij toe:
„Voor u is geen hoop!”
Toch word ik niet moê,
En niets stuit mijn loop.
Wat vragen er rijzen,
Ik zeg niet: „misschien!” —
'k Heb duizend bewijzen:
„De Heer zal 't voorzien!”

In Gods tegenwoordigheid. ✓

„In het jaar, toen de koning Uzziā stierf, zag ik den Heer, zittende op een hoogen en verhevenen troon, en zijne zoomen vervullende den tempel. De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had zes vleugelen: met twee bedekte ieder zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijne voeten, en met twee vloog hij. En de een riep tot den ander, en zeide: Heilig, heilig, heilig is de Heer der heirscharen! De gansche aarde is van zijne heerlijkheid vol! zoodat de posten der dorpels zich bewogen van de stem des roependen; en het huis werd vervuld met rook. Toen zeide ik: Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is: want mijne oogen hebben den Koning, den Heer der heirscharen, gezien. Maar een van de serafs vloog tot mij, en had een gloeiende kool in zijne hand, die hij met de tang van het altaar genomen had. En hij roerde mijnen mond aan, en zeide: Zie, deze heeft uwe lippen aangeroerd; alzoo is uwe misdaad van u geweken, en uwe zonde is verzoend. Daarna hoorde ik de stem des Heeren, die zeide: Wien zal ik zenden? en wie zal er heengaan? Toen zeide ik: Zie, hier ben ik, zend mij heen.”

Welk een treffend tooneel vertoont zich hier voor onze oogen! Een mensch in de tegenwoordigheid Gods! Wel is waar, in een gezicht, in een visioen, dat een typische voorstelling bevat van den toesand van Israël in de laatste dagen, en van zijne reiniging en bekwaammaking tot Jehova's dienst; maar daarom niettemin de groote en eeuwige beginselen van 's menschen verhouding tot God en van 's Heeren nederbuigende liefde tot den mensch voorstellende. Bij dit laatste en niet bij het typisch karakter van dit visioen staan wij thans enkele oogenblikken stil.

De heerlijkheid Gods verscheen aan Jesaja. Op een hoogen en verhevenen troon zat de Heer der heirscharen. De heilige

engelen, hunne aangezichten bedekkende, omdat zij Gods heerlijkheid niet kunnen aanschouwen, omringden dien troon. Met heilige ontroering riepen zij elkander toe: „Heilig, heilig, heilig is de Heer der heirscharen! De gansche aarde is van zijne heerlijkheid vol!” En zoo geweldig was hun geroep, dat de posten der dorpels zich bewogen, en het huis met rook werd vervuld. Gelijk bij den berg Sinaï, toen Jehova aan Israël verscheen, de aarde beefde, en vuur den berg omringde, zoo ook hier, zoo altijd, wanneer de Heer in zijne heerlijkheid zich openbaart.

En welke was de indruk van dit gezicht op den profeet? Bleef hij rustig staan, om er zich in te verlustigen? Neen! hij viel op zijn aangezicht ter aarde. Zoo vreeselijk was het gezicht, dat hij, gelijk Mozes weleer, geheel bevreesd en bevende was. Sidderende riep hij uit: „Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijne oogen hebben den Koning, den Heer der heirscharen, gezien.”

Ziedaar de uitwerking op een zondig mensch van het zien van Gods heerlijkheid en gerechtigheid. In zijne tegenwoordigheid kan niemand bestaan. In zijn licht vertoont zich onze ware gedaante. In dat licht vallen de vjgebladeren der eigengerechtigheid af; daar zijn de verborgene dingen des harten openbaar. Naakt en geopend staat men voor Gods troon. Zelfbedrog en misleiding is daar niet mogelijk. Voor hoe vroom men zichzelve ook gehouden heeft, daar staat men met al zijne zonden en ongerechtigheden in het alles doorzoekend licht van God. Hoe goed men ook over zichzelve dacht, daar blijken al die gedachten ijdelheid en leugen te zijn. Men verfoeit zichzelve. Men buigt zich neer in het stof. Men doet belijdenis van zijne zonden aan den Heer. Men zou willen vluchten, als het maar kon; en toch gevoelt men zich onweerstaanbaar daarheen getrokken, aangezien men weet, dat, indien er redding mogelijk is, die alleen daar is te vinden. Het licht is verblindend. Het gezicht van Gods heiligheid verpletterend. 's Menschen zonde verschrikkelijk. Wee mij, want ik verga! Ik ben een man van onreine lippen. Mijne

oogen hebben den Heer der heirscharen gezien. Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods?

En merk wel op, dit alles is niet het gevolg van een prediking over Gods heiligheid, van een voorstelling van 's menschen ellende. O neen! geen enkel woord werd er tot Jesaja gesproken. Geen woord over zijne zonden, noch over de zonden zijns volks. Geen woord over den toestand, waarin hij zich bevond. Geen bestraffing, geen vermaning, geen terechtwijzing. Niets anders dan het aanschouwen van de heerlijkheid Gods. Dit was voldoende. Dit is noodzakelijk. Het licht van God openbaart 's menschen duisternis en ellende. O, men kan somtijds langdurig spreken over de heiligheid Gods, zonder dat iemand beeft. Men kan veel zeggen over 's menschen zonde, verlorenheid en ellende, zonder dat iemand zich, verootmoedigd, in het stof neerbuigt. Maar laat een mensch — wie hij ook zij — één oogenblik komen in het licht van Gods heilige tegenwoordigheid, en hij valt sidderend neer voor den troon, en verfoeit zichzelf in stof en asch.

De Schrift bevat tal van voorbeelden hiervan. Denk aan Job. Hij was een geloovige, maar een geloovige, die zichzelf niet kende, die zich veel op zijne eigene voortreffelijkheid en deugdzaamheid liet voorstaan. „Ik ben een man rein van lippen, en rein van handen,” zoo sprak hij. En hoeveel moeite zijne drie vrienden ook deden om hem van het tegendeel te overtuigen, niets mocht baten; hij hield aan zijne gerechtigheid vast. In zekeren zin had hij gelijk, omdat de drie vrienden verkeerde gevolgtrekkingen maakten uit het lijden, dat Job overkwam. „Zij spraken niet recht van mij”, zeide de Heer aan het slot. Maar Job had evenzeer ongelijk. Al kon hij zich voor de menschen rechtvaardigen, voor God stond hij schuldig. Al viel er naar menschelijk oordeel niets op hem te zeggen, God is meerder dan een mensch; zijne gedachten zijn gansch anders; zijn oordeel geheel verschillend van dat eens menschen. Om dit te doen uitkomen, om Job dit te doen gevoelen, zoodat hij het nooit meer vergat, verscheen de Heer aan hem in god-

delijke majesteit en heerlijkheid. Geen woord over Job zelven komt er uit den mond des Heeren; geen woord over zijne zonde en ellende, over zijne eigengerechtigheid of zijn ijdeloos waan — neen! de Heer zelf verschijnt hem, en doet Job zijne heerlijkheid en almacht aanschouwen. En wat is de uitwerking? De eigengerechte man, die zich zoo schoon wist te verdedigen tegenover zijne vrienden, beeft en siddert bij het zien van de heerlijkheid Gods. Hij gevoelt zijne nietigheid en ellende. Hij ziet in, dat 's Heeren gedachten gansch anders waren dan de zijne, en dat hij in Gods tegenwoordigheid niet kan bestaan. Hij buigt zijn hoofd, en roept uit: „Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en asch.”

Denk aan Petrus. Den geheelen nacht hadden zij gearbeid en niets gevangen. „Werpt uwe netten uit om te vangen,” zegt Jezus des morgens. — „Op uw woord zal ik het doen,” is Petrus' antwoord. En toen zij het gedaan hadden, vingen zij zulk een groote menigte visschen, dat hun net scheurde. En wat was de indruk van dit treffende wonder op Petrus. Vol verbazing valt hij aan Jezus' voeten neer, en roept uit: „Heer! ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.” Merkwaardig, niet waar? Er was geen woord over zonde of iets dergelijks over Jezus' lippen gekomen. Hij had zich alleen geopenbaard in goddelijke majesteit en almacht. Zijne heerlijkheid spreidde Hij ten toon. En dit maakte zulk een machtigen indruk op Petrus, dat hij al zijne nietigheid en ellende gevoelde. In de tegenwoordigheid van zulk een kon hij niet bestaan. Evenals Job buigt ook hij zich in het stof, en belijdt zijne zonden. Ja, in de tegenwoordigheid van God, in de tegenwoordigheid van Jezus kan geen mensch het uithouden, tenzij hij door de genade daartoe in staat gesteld wordt. Zie Johannes op Patmos. Toen Jezus zich aan hem vertoonde in goddelijke majesteit, als de Rechter der gansche aarde, viel hij als dood aan zijne voeten neer, en kon hij niet eer het gezicht van Jezus' heerlijkheid verdragen, dan nadat de Heer de hand op zijn schouder gelegd,

en hem van zijne onuitsprekelijke genade verzekerd had. Die hier vóór u staat als de Rechter der aarde, is dezelfde, die aan het kruis voor u is gestorven. Ik leef, maar ik ben dood geweest.

Dit is van uitnemend gewicht voor ons allen. In Gods tegenwoordigheid — en daar alleen — leert men zichzelve recht kennen. Buiten die tegenwoordigheid misleidt en bedriegt men zichzelve. Men is dan in de duisternis, al waant men nog zooveel licht en verstand te hebben. De eigengerechtigheid zit dan op den troon. In meerdere of mindere mate is men gelijk aan den farizeër in den tempel, die vol zelfbehagen zeide: „O God! ik dank U, dat ik niet ben gelijk de andere menschen.” Doch zoodra komt men niet in Gods tegenwoordigheid, of men staat met den tollenaar van verre, en, zich op de borst slaande, roept men uit: „O God! wees mij zondaar genadig!” In Gods licht ziet men zich in al zijn ellende en zonde. Daar vindt men geen verontschuldiging. Daar heeft alle tegenspreken opgehouden. Als den grootste der zondaren beschouwt men zichzelve, al was men ook vroeger de braafste van alle menschen. Zoo ging het Saulus van Tarsen. Een man, naar het oordeel der menschen en in eigen schatting onberispelijk, werd door het aanschouwen van Jezus' heerlijkheid ter aarde geworpen, leert zichzelve kennen als een vijand van dien God, welken hij in waarheid meende te dienen, en beschouwt zich van dat oogenblik af als den grootste der zondaren.

Hoe staat het met u, mijn lezer? Zijt gij in Gods tegenwoordigheid geweest? Stondt gij in het licht van God? Hebt gij gebeefd voor zijne heiligheid en gerechtigheid? Hebt gij u in het stof neergebogen, en uitgeroepen: Ik ben een man van onreine lippen! Heer! ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch? Leerdet gij uzelve kennen als een arm, verloren zondaar, als een vijand van God, die de eeuwige verdoemenis *rechtvaardig* verdiend heeft? Indien gij bekeerd zijt, dan hebt gij dit natuurlijk tot op zekere hoogte ingezien. Niemand wendt zich tot Jezus, als hij zich niet voor schuldig en verloren houdt. Maar toch kan men bekeerd en

geloovig in den Heer Jezus zijn, en zichzelf nog heel weinig kennen. Menig geloovige heeft, evenals Job, zich nog nooit recht in het licht van God gezien; en is daarom nog vol eigengerechtigheid. Hij meent wel niet door goede werken in den hemel te kunnen komen; hij weet wel, dat alleen Gods genade hem verlost en het offer van Christus hem met God verzoend heeft; maar hij kent de diepte zijner ellende niet; hij weet niet wat het zegt, geheel verloren te zijn; hij gelooft niet werkelijk, dat er *niets* goeds in hem woont, en daarom kan hij ook geen recht begrip hebben van de genade en van de noodzakelijkheid en algenoezaamheid van het werk van Jezus. Behoort gij misschien tot hun getal, mijn lezer? Zoo ja; o denk dan eens ernstig na over hetgeen Jesaja 6 ons leert. Denk eens ernstig na over de voorbeelden, die ik u uit de Schrift heb voorgesteld. Gij misleidt uzelf, daarvan kunt ge zeker zijn. Zoodra ge in Gods licht komt; zoodra ge u door de stralen zijner heerlijkheid laat beschiijnen, zult gij gansch anders oordeelen, en uzelf in stof en asch verfoeien. Ik bid u, onttrek u niet aan dat licht van God. Voorzeker, 't is vernederend, 't doet pijn, zijn ellende en verlorenheid te zien en te gevoelen. 't Is verpletterend van de hoogte zijner eigengerechtigheid in de diepte der ellende te moeten afdalen. Maar het is noodzakelijk. Ge kunt Gods goedheid en liefde niet recht genieten; ge kunt u niet in de volkomene verlossing, die in Christus Jezus is, verblijden, zoolang ge uzelf niet als gansch verloren hebt leeren kennen.

Maar dan ook is er een *volkomene* verlossing. Hoe schoon en treffend stelt ons hoofdstuk dit voor! God zit op den troon des gerichts. De engelen verkondigen luide zijne heiligheid. Jesaja ligt in stof en asch, bevende voor Gods heerlijkheid, geknield voor den troon, en roept sidderende: „Wee mij! want ik verga!” Zou hij veroordeeld worden? Zou Gods heerlijkheid hem verpletteren? Hij had het verdiend, gelijk ieder zondaar rechtvaardig de verdoemenis verdiend heeft. Maar neen! in plaats van veroordeeling komt er vergeving. „Een van de serafs vloog tot mij, en had een

gloeierende kool in zijne hand, die hij met de tang van het altaar genomen had. En hij roerde mijnen mond aan, en zeide: Zie, deze heeft uwe lippen aangeroerd; alzoo is uwe misdaad van u geweken, en uwe zonde is verzoend." Welk een genade! Welk een ontferming! De heilige, rechtvaardige God spreekt, zonder iets aan zijne gerechtigheid te kort te doen, den schuldigen zondaar vrij.

Maar hoe is dit mogelijk? roepen wij uit. Ja, geliefden! er is voor den troon des gericht's een altaar. En een altaar dient om verzoening te doen. Door het offer op dit altaar werd de gerechtigheid Gods bevredigd en zijne heiligheid voldaan. En de profeet, in het stof neergebogen en zichzelve verfoeiende, wordt door een gloeiende kool van dit altaar aangeraakt, en van zijne zonden en misdaden verlost. Denkt niet, dat de Heer de zonden door de vingers ziet. Meent niet, dat Hij een jota of tittel van zijne gerechtigheid en van zijn oordeel doet vallen. Neen! Hij kan niet anders dan de zonde straffen. Hij zou ophouden God te zijn, indien Hij het niet deed. Hij moet, om rechtvaardig en heilig te blijven, zijne gerechtigheid den vrijen loop laten. Maar Hij kan, in de plaats van den schuldige, een ander, die geen schuld heeft, straffen en oordeelen; en dan, zonder aan zijne gerechtigheid te kort te doen, den schuldige vrij verklaren. Zoo doende kan Hij zijne liefde openbaren, zonder zijne gerechtigheid te krenken. En dit heeft Hij gedaan. Daarvan getuigt dit altaar. De rechtvaardige God heeft verzoening gevonden. Hij gaf zijnen eenigen, geliefden Zoon. Deze werd ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Te midden van armoede, smaad, hoon en vervolging; te midden van een nameloos lijden, verheerlijkte Hij, als mensch, in alles zijnen Vader. Geen bedrog werd in zijnen mond gevonden; geen zonde heeft Hij gekend of gedaan. Heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren was Hij. Dezen gaf God over in den smadelijken dood des kruises. Geen zonde was in Hem; maar God heeft Hem tot zonde voor ons gemaakt. Hij heeft geen zonden gedaan; maar God heeft onze zonden op Hem gelegd. Dit was op het kruis,

toen de duisternis begon. Tot daartoe was Hij in het volle genot van Gods gemeenschap geweest, en had Hij zich in zijn licht, in zijn vriendelijk aanschijn mogen verheugen; maar van dat oogenblik af verbergde de Heer zijn aangezicht voor Hem, en gingen al de baren en golven van Gods toorn over zijn hoofd. „Mijn God! mijn God! waarom hebt Gij mij verlaten?” riep Hij uit; en Hij boog het hoofd, en stierf. De onschuldige leed voor de schuldigen. Wij hadden de straf, het oordeel, den toorn, den dood verdiend. Zijn deel was, rechtens, eeuwige heerlijkheid en volle belooning. Maar Hij onderging de straf in onze plaats. Gods gerechtigheid verbrijzelde Hem, omdat Hij onze plaats in het oordeel innam. Hierdoor is Gods gerechtigheid ten volle bevredigd, en kan Hij zijne liefde op heerlijke wijze openbaren. Indien een zondaar zich neerbuigt voor Hem; indien Hij zich in stof en asch verfoeit; indien hij Gods gerechtigheid billijkt, en de rechtvaardigheid zijner veroordeeling erkent, dan wordt hij met dit offer van Christus in verbinding gebracht, en er wordt tot hem gezegd: „Uwe misdaad is van u geweken, en uwe zonde is verzoend.”

Doch bedenk wel, dat de gerechtigheid Gods niet bevredigd *moet worden*, wanneer de zondaar komt; o neen! zij *is* bevredigd. Het altaar stond voor Gods troon. Het offer was gebracht. Jezus, die aan het kruis het offer was, zit thans als Hoogepriester aan Gods rechterhand in het heiligdom, en heeft dáár zijn bloed — het bloed der verzoening — gebracht. Doch dit baat *u* niet, indien uwe lippen niet aangeroerd zijn met een kool van dat altaar. Met andere woorden: dit baat *u* niet, indien gij niet met het offer, met het bloed van Christus in verbinding gebracht zijt. En gij kunt aan dat offer geen deel hebben, zoolang gij u niet als een verloren zondaar voor Gods troon hebt neergeworpen, en de rechtvaardigheid van zijn oordeel hebt gebillijkt.

Hebt ge evenwel deel aan dat offer; zijt ge er meê in aanraking gekomen; o, hoe groot is dan uw geluk, hoe vast en zeker uw vrede! Zie, juist daarom is het zoo noodig, dat wij, in Gods tegenwoordigheid, onszelf in onze ware

gedaante leeren kennen, omdat wij dan begrijpen, dat God alleen verlossen kan, als zijne gerechtigheid bevredigd is, omdat, indien wij verlost zijn ná de bevrediging zijner gerechtigheid, die verlossing een volkomene is, en, dientengevolge, de vrede onzer ziel en de rust onzes gewetens een vasten, onbewegelijken grondslag heeft. Heeft de rechtvaardige God vóór zijnen rechterstoel een altaar, dan behoef ik niet meer te vreezen, zoodra ik met dat altaar in betrekking sta. Hij kent mij en mijne zonden volkomen; in zijn licht zijn ze allen openbaar; Hijzelf stelt ze mij voor oogen, en doet mij sidderen voor zijnen toorn; doch er is een altaar; er is een offer; er is verzoening; er heeft bloed gestroomd ter mijner bevrijding; de gerechtigheid, die mij had moeten straffen, heeft een ander getroffen; nu ben ik vrij — niet omdat God de zonden niet toerekent, maar omdat Hij ze toegerekend heeft; niet omdat Hij, in zwakheid, den schuldige vrijspreekt, maar omdat Hij een ander in mijne plaats de straf, die ik verdiend had, heeft doen ondergaan. Daarom zegt de Apostel, dat God rechtvaardig is, wanneer Hij een iegelijk, die in Jezus gelooft, rechtvaardigt. Hij zou, met eerbied gesproken, onrechtvaardig zijn, indien Hij dit niet deed. Nu hij Jezus heeft overgegeven in onze plaats, en Hem de straf en het oordeel heeft doen dragen, nu kan Hij niet anders, dan hen, die in Jezus zijn, rechtvaardig verklaren. Van straf, of oordeel, of dood kan voor hen geen spraak meer zijn. Zij staan aan de andere zijde van dood en graf, en zijn door den dood heen tot het eeuwige leven gekomen.

Een natuurlijk en noodzakelijk gevolg hiervan is, dat men zonder vrees met volle vrijmoedigheid en vreugde voor God verschijnen kan. Waar men vroeger in angst en vrees de oogen niet durfde opslaan, treedt men nu vrijmoedig nader. Jesaja, die eerst bevende uitriep: „Wee mij, want ik verga!” stond, nadat de kool van het altaar zijne lippen had aangeroerd, zonder vrees voor denzelfden troon van God, en bood zich aan als een dienstknecht des Heeren om zijne bevelen uit te voeren. Job, die zichzelf in stof en asch

verfoeide, werd door God in staat gesteld om een offer ter verzoening voor zijne drie vrienden op te offeren. Petrus volgde Jezus, niettegenstaande hij had uitgeroepen: „Heer! ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.” En Johannes stond voortdurend voor den troon des gerichts, en zag de heerlijkheid van Jezus en den toorn van God, nadat de Heer hem aangeraakt, en tot hem gezegd had: „Vrees niet.” Zoo is het ook met ons, indien wij, namelijk: de verlossing verstaan. Met vrijmoedigheid treden wij in Gods tegenwoordigheid. Wij gaan het heiligdom binnen. Niet alleen als wij denken aan de genade en liefde Gods, zijn wij rustig en onbevreesd, maar ook als wij denken aan de gerechtigheid en heiligheid van God. Zelfs met het oog op de openbaring voor den rechterstoel van Christus was Paulus vol goeden moed. Hoort wat hij zegt: „Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten, dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heer; want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heer in te wonen. Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehagelijk te zijn. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.” (2 Kor. 5 : 6—10.) Paulus had derhalve niet alleen geen vrees om openbaar te worden voor den rechterstoel, maar hij verlangde er naar. En niets is natuurlijker. Want voor den rechterstoel van Christus zal de genade Gods zich op het heerlijkst onthullen. Arme, verloren zondaars, vijanden van God zullen daar, beschenen door de stralen zijner heerlijkheid, zonder vlek of rimpel staan, gelijkvormig aan Hem, die op den rechterstoel zit. Ja, zij zullen daar staan met nieuwe, verheerlijkte lichamen, aan Jezus' lichaam gelijkvormig. Hoe helderder de stralen, des te beter zal hunne schoonheid en heerlijkheid uitkomen. In de Openbaring van Johannes omringen de vier en twintig ouderlingen den troon van God

en van het Lam. Het is de troon des gericht's, vanwaar de oordeelen uitgestort worden op de aarde. Doch niets kan hunne rust en hunne vreugde verstoren. Zij zingen het nieuwe lied der bevrijding, terwijl de aarde het tooneel is van angst en ellende. Door het geloof doen wij nu reeds hetzelfde. Voor hen, die in Christus Jezus zijn, is er geen oordeel meer.

Doch waar wij rustig en gelukkig aan den rechterstoel denken kunnen, daar gevoelen wij, welk een schrikkelijk lot de ongeloofigen wacht. Wanneer zij eenmaal daar zullen staan, dan is er geen vergeving meer. In Openbaring 20 staat geen altaar voor den grooten witten troon. In plaats van een altaar vinden wij daar de boeken, die geopend worden. Allen, wier namen niet geschreven zijn in het boek des levens, worden geoordeeld; en bovendien wordt een iegelijk geoordeeld naar hetgeen in de boeken geschreven stond. Ontzettend oogenblik! Na zoolang op aarde geweigerd te hebben, zich voor Jezus te buigen, zal men daar genoodzaakt worden het te doen. Alle tong zal belijden, dat Jezus de Heer is, en alle knie zal zich voor Hem buigen, al is het dan tot eeuwige spijt en ellende. Naakt en geopend zullen zij staan voor den Rechtvaardige; doch geen genade is er dan meer. De tijd der genade is voorbij, de dag des oordeels is aangebroken. Geen wonder, dat Paulus, met het oog op dit vreeselijk lot, zegt: „Wij dan, wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof.”

Hebt gij u reeds tot het geloof laten bewegen, mijn lezer? O, als gij het nog niet gedaan hebt, en derhalve nog in uwe zonden zijt, ik bid u, denk er toch ernstig over na, welk een schrikkelijk lot u wacht. Denk niet, dat gij Gods gerechtigheid zult kunnen ontvlieden. Wilt gij er u hier niet aan onderwerpen, daar zult gij het *moeten* doen. Bedenk welk een onderscheid! Doet gij het nu, dan wordt gij gered. Weigert gij, dan wordt gij geoordeeld. Ik bid u: kom in Gods tegenwoordigheid, en buig u neer in het stof; belijd Hem uwe zonden; en de kool van het altaar zal uwe lippen aanroeren, en ook tot u wordt gezegd: Uwe misdaad is van u geweken, en uwe zonde is verzoend.

Eéne bijzonderheid in ons visioen eischt nu nog onze aandacht. Nadat Jesaja door de kool van het altaar was aangeroerd, stelt hij zich Gode ten dienste, om de bevelen des Heeren aan Israël over te brengen. „Daarna hoorde ik de stem des Heeren, die zeide: „Wien zal ik zenden? en wie zal er heengaan? Toen zeide ik: Zie, hier ben ik, zend mij heen.” Welk een verandering! Van een sidderend zondaar een dienstknecht des Heeren geworden! Ja, zoo is het met allen, die gelooven. Wij waren slaven der zonde; maar wij zijn nu van harte gehoorzaam geworden aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk wij overgegeven zijn. Zoodra Saulus van Tarsen Jezus gezien had in de heerlijkheid des hemels, riep hij uit: „Heer! wat wilt gij, dat ik doen zal?” Dat is bekeering. Terwijl men vroeger zijnen eigen wil deed, en naar zijne eigene gedachten handelde, is men nu geneigd om den wil van God te doen. Deze gezindheid is een van de kenmerken van den waren geloovige. In het gehoorzamen en dienen van God vindt de geloovige zijne vreugde. De Heer is het zoo waardig, dat wij ons Hem geheel toewijden; dat wij al onze krachten, gaven, goederen, ja, onszelfen Hem ter dienste stellen. Wat heeft Hij veel voor ons gedaan! Welke heerlijke zegeningen ons deelachtig gemaakt. *Alle geestelijke zegeningen in den hemel in Christus*. En welk een heerlijke toekomst wacht ons! Eeuwig te wonen met Jezus in het heerlijk Vaderhuis. O, mochten wij, in het volle genot van de wonderbare verlossing, die de Heer voor ons teweeggebracht heeft, in het zekere bewustzijn, dat al wat ons verschrikken kon, in Jezus' graf verslonden ligt, leven voor Hem, die ons kocht tot zulk een duren prijs! De Heer geve ons daartoe genade! Hij bewerkte ons geheel en al, opdat wij met Paulus kunnen zeggen: „Ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij;” en „ik acht alle dingen schade en drek te zijn bij de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijnen Heer.”

Hoe wij Christus kennen.

In 2 Kor. 5 : 16 wordt ons een duidelijke verklaring gegeven van de wijze, waarop wij Christus nu kennen. Wij lezen daar: „Zoo dan, wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vleesch.” Sedert Christus ten hemel gevaren is, kan Hij niet meer als een mensch naar het vleesch, als een levende Messias gekend worden. Als zoodanig bestaat Hij niet meer; doch Hij leeft nu op een veel heerlijker wijze dan vroeger. Zijn dood was het einde van de geschiedenis van den mensch in verantwoordelijkheid; doch, opgestaan uit de dooden, is Hij zoowel het Hoofd der nieuwe schepping, als ook het Hoofd van zijn lichaam, de Gemeente.

In deze betrekking kennen wij Hem nu. Christus, het Hoofd, is in de heerlijkheid, ongezien en ongekend door de menschen in het vleesch. Wij, de leden zijns lichaams, zijn op aarde; en de Heilige Geest, die uit den hemel gezonden is, vereenigt ons met het Hoofd in de heerlijkheid, doordien Hij ons van deze betrekking bewust maakt. Hoe wonderbaar is de plaats, die wij innemen; doch hoe zwak erkennen wij die!

Christus naar het vleesch te kennen, was het voorrecht van den Jood. Thomas strekt hiervan ten voorbeeld. Jezus zeide tot hem: „Omdat gij mij gezien hebt, Thomas! zoo hebt gij geloofd; zalig, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben.” (Joh. 20 : 29.)

De betere en zaliger wijze van Christus te kennen, vinden wij uitgedrukt in de woorden: „Denwelken gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt; in denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar geloovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.” (1 Petr. 1 : 8.) Het is zeer belangrijk op te merken, hoe de Heer zijne discipelen op deze verandering voorbereidt. In Joh. 14 deelt Hij hun

mede, dat Hij op het punt stond, hen te verlaten. Zij kenden in Hem alleen den Messias op aarde, en hunne verwachting ging niet verder. Zijn dood vernietigde hunne hoop; en zoo licht had de gedachte bij hen post kunnen vatten, dat alles dwaling en misleiding geweest was. Doch de Heer zeide tot hen: „Uw hart worde niet ontroerd. Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in *mij*.” Daarna deelt Hij hun mede, dat, tengevolge van zijn heengaan, de Trooster tot hen komen zou. Hoewel het duidelijk is, dat de discipelen weinig hiervan verstonden, zoo stelt hun de Heer toch het standpunt voor, waarop zij later staan zouden. De betrekking, waarin zij tot op dat oogenblik tot Hem gestaan hadden, zou verbroken worden, en zij zouden met Hem in den hemel worden verbonden. Met het oog hierop zegt de Heer, na zijne opstanding, tot Maria Magdalena: „Raak mij niet aan!” Hoe kon Hij, die nooit iemand afwees, zóó iets zeggen? is men geneigd te vragen. En het antwoord is: Hij wilde Maria beduiden, dat zij Hem voortaan niet meer, gelijk vroeger, naar het vleesch zou kennen.

Zelfs na zijne opstanding klemden de discipelen zich nog steeds aan Hem vast, als aan een aardschen bevrijder, en hunne gedachten gingen niet buiten de grenzen van dit aardsche standpunt. Zoo hooren wij de Emmausgangers over hunne teleurgestelde verwachtingen spreken en zeggen: „Wij hoopten echter, dat hij degene was, die Israël verlossen zou.” (Luk 24 : 21.) En bij de laatste ontmoeting met den Heer zeggen de discipelen: „Heer! zult gij in dezen tijd het koninkrijk in Israël wederom oprichten?”

Doch zij zouden iets beters en heerlijkers leeren kennen. Zij zouden de getuigen worden van een *afwezigen* Christus, die door de wereld verworpen was. Zij betraden den weg naar den hemel, en zouden Hem niet meer kennen naar het vleesch. De Heilige Geest was op aarde gezonden, om in hen te wonen, om hun de kracht tot getuigen meê te deelen, en hen met den Heer in de heerlijkheid te vereenigen. Dit kon het geval niet zijn, zoolang Hij op aarde was. In zijn leven op aarde en in zijnen dood was Hij geheel alleen; doch nadat

Hij opgestaan en ten hemel gevaren is, zijn wij door de kracht des Heiligen Geestes met Hem vereenigd. Daarom zeide Jezus: „Het is u *nut*, dat ik wegga; want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen.” (Joh. 16 : 7.) Ja, het was hun nut, omdat zij, één met Hem geworden, Hem op veel inniger wijze zouden leeren kennen.

Staan wij een oogenblik stil bij de praktische gevolgen hiervan. Petrus was in staat om, met het oog op Jezus gericht, de bruisende baren des meers te betreden. Stefanus hield de oogen naar den hemel, zag daar Jezus, en bad, eigen lijden en smart vergetend, voor zijne vijanden: „Heer! reken hun deze zonde niet toe!” Welk een heerlijke openbaring van den Geest van Christus! Paulus zegt: „Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.” (2 Kor. 3 : 18.) De kennis van Christus in de heerlijkheid heeft een vernieuwende kracht. Het is ons gezegend voorrecht, Hem te kennen, waar Hij is. Wij kennen Hem niet naar het vleesch, maar als onzen verheerlijkten Heer in den hemel, gelijk men een vriend niet in zijne vroegere, maar in zijne tegenwoordige positie kent. Hoe bewonderenswaardig is deze vertrouwelijke bekendheid met den Heer! Al moge onze kennis ook nog gering zijn in dit opzicht, zoo is zij nochtans het geheim van alle kracht. Hoe duidelijk zien wij de werking hiervan bij Paulus: „Ja gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijnen Heer.” (Fil. 3 : 8.)

O, als wij Hem een weinig meer kenden, hoe zou de wereld hare aantrekkelijkheid voor ons verliezen, en hoe zouden wij dan gewillig het eigen-ik en het vleesch verloochenen, en met welke kracht zouden wij het lijden en de moeielijkheden verdragen! Hoe grooter onze kennis van Christus is, des te meer kracht hebben wij tot aanbidding, tot dienen en tot verheerlijken van God! Men klaagt soms over dorheid en onverschilligheid. Waar komt dit vandaan? Wij zijn niet genoeg

bezig met Jezus in de heerlijkheid. Men klaagt er over, dat het hart zoo weinig tot loven en danken gestemd is? De oorzaak ligt hierin, dat Christus ons zoo weinig aantrekt; want hoe meer wij Hem kennen, des te meer zal het hart met vreugde aan Hem denken en van Hem vervuld zijn; en deze gezindheid des harten drukt zich uit in dankzegging en lofgezing.

Een ander gevolg van onze kennis van Christus zal zijn, dat wij deze wereld beschouwen als een dorre, drooge woestijn, waarin geen water is, aangezien Hij, die alleen ons hart kan bevredigen, afwezig en verworpen is. Dan zal de gelukzalige hoop zijner wederkomst helder voor onze oogen staan. Dan verlangen wij er naar Hem te zien. Deze beide dingen zijn met elkaar verbonden. Wij gedenken Zijner, totdat *Hij komt*; doch het verlangen naar Hem hangt af van onze *kennis* van Hem in de positie, waarin Hij zich nu bevindt.

O, het hart, dat Hem waarlijk als zoodanig kent, geniet zooveel! Niets en niemand is bij Hem te vergelijken. Hij is de schoonste, de heerlijkste. Ja, 't is alles gansch begeerlijk, wat onze ziele bij Hem vindt. Nevens Hem lust ons dan niets op aarde. Al het wereldsche, al het aardsche zelfs, verdwijnt bij zijne heerlijkheid in het niet. Vestig op Hem uw blik, o mijne ziel! en verlustig u steeds in Hem, des Vaders welbehagen, de vreugde der engelen, de schoonste onder tien-duizenden!

Waar des Christens woning is.

„Eén ding heb ik van den Heer begeerd, dát zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen tempel; want Hij versteekt mij in zijne hut ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in het verborgene zijner tent; Hij verhoogt mij op een rotssteen. Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn, en ik zal in zijne tent offeranden des geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den Heer.” Psalm XXVII: 4—6.

Deze woorden zijn een eenvoudige uitdrukking van het leven Gods in de ziel eens menschen. Er is ééne zaak, waar wij, naar ik geloof, niet genoeg over denken, namelijk, dat (zoo wij Christenen zijn) wij een goddelijk beginsel in ons omdragen. Het is een wondervol iets, te weten dat ik het leven van Jezus bezit. Zooals de Apostel het uitdrukt: (2 Kor. IV.) „Wij, die leven, worden altijd in den dood „overgegeven om Jezus' wil; opdat ook *het leven van Jezus* „in ons sterfelijk vleesch zou geopenbaard worden.” Als Christen is niet alleen mijn geweten tot rust gebracht voor God, zoodat het mij daar niet meer veroordeelt, maar ik heb *het leven van Jezus* in mij. De gewichtige vraag voor ons allen is nu slechts, in hoe verre dit leven in ons werkt en uit ons gezien wordt. Deze vraag is vooral gewichtig in onze dagen, waarin zoo weinig diepte en wezenlijkheid gevonden wordt, en ook zoo weinig gevoel van het gezegende en heerlijke van een vat te zijn, in hetwelk dit „leven Gods” is neergelegd. Neem b.v. den dag van heden, (omdat wij te doen hebben met eenvoudige en dagelijksche dingen): in hoe verre heeft zich dat leven in de bijzonderheden van onze dagelijksche verrichtingen geopenbaard? In hoe verre verwezenlijken wij dat leven in hetgeen van oogenblik tot oogenblik voorkomt, en hoeveel is bloot een uitwerksel van de kracht onzer eigene natuur? Dikwijls, wanneer de ernst dezer vragen mij treft,

moet ik stilstaan, en mij in het stof neerbuigen voor God.

Ik heb de hierboven geplaatste woorden van Psalm XXVII dan ook alleen genomen, omdat zij het eigenaardige kenmerk van het leven Gods in ons voorstellen. „Eén ding heb ik „begeerd” enz. Ziehier den eenvoudigen, normalen toestand van een Christen, van iemand, die het leven van Jezus in zich heeft.

Nu vooronderstel ik echter in de eerste plaats, dat uwe zielen volkomene rust hebben, en onbewegelijk vast staan op de feiten, die den grondslag des Christendoms uitmaken. Zoolang er nog onopgeloste vragen bestaan tusschen uw geweten en God, komt het niet te pas over andere dingen te spreken; gij kunt ze niet verstaan. En zoo iets kan men dagelijks ontmoeten. Het is verbazend hoe gering het getal is van hen, wier geweten op het vaste fundament des Christendoms tot onwankelbare rust is gekomen. Ik weet wel, dat velen gegronde hoop hebben, dat, als zij kwamen te sterven, het wel met hen zou zijn, maar dit alleen is niet genoeg. Wij zouden reden hebben om God te danken, al had Hij ons niets meer dan dit gegeven; maar indien dit slechts het begin is van hetgeen God voor ons heeft bereid, dan is het een list des satans, wanneer hij ons iets, dat tot de *beginnselen* behoort, wil doen voorkomen, alsof het *alles* ware. Het is het hoofdkenmerk van onzen tijd, dat van het eenvoudige uitgangspunt, *het begin* des Christendoms een voorstelling gemaakt wordt, als ware dit *het geheel*. Ten gevolge hiervan is dan ook gewoonlijk het *eigen ik* tot middelpunt geworden, om hetwelk, jaar in jaar uit, de gedachten, gewaarwordingen en genegenheden zich blijven bewegen.

Ik vooronderstel daarom, dat zoo iets bij mijne lezers niet het geval is, maar dat *zij* althans weten, wat het zegt, nabij God gebracht te zijn. Het bestaat niet hierin, dat sommige dingen gebracht zijn *tot ons*, maar dat wij gebracht zijn *tot God*, in de betrekking waarin het Hem behaagde zijne kinderen in den Zoon zijner liefde te plaatsen voor Hem. Ja, zijn welbehagen was het, ons in zijne tegenwoordigheid te stellen in al de volmaaktheid en in den toestand van

aangenaamheid des Heeren Jezus zelve. Van dit punt willen wij nu uitgaan.

Wat behoort dan, nu dit alles zoo is, mijn leven hierbeneden uit te maken?

Ten eerste hetgeen wij vinden in vs. 4, namelijk, dat ik een enkel, mij geheel innemend en beheerschend voorwerp voor mijne genegenheden heb. „Eén ding.” Dat is de eenvoudige uitdrukking van een hart, hetwelk slechts ééne beweegreden, één doel heeft, waarop de Heer zelf zinspeelt, als Hij spreekt van „een eenvoudig oog.” „Indien dan uw oog eenvoudig is,” dat is: *slechts op één voorwerp starend*. Dan heb ik maar ééne begeerte, waarin alle andere begeerten opgaan, namelijk „dat ik mag wonen in het huis des Heeren al de dagen mijns levens.” Mag „wonen.” Het spreekt vanzelf, dat in onzen psalm een joodsch beeld genomen wordt, en dat hier dus sprake is van de tent, het huis of de tempel, waar het teken van Gods tegenwoordigheid werd gevonden. Doch dit opmerkende, wil ik er in 't voorbijgaan op wijzen, dat het leven Gods — 't zij wij dit vinden bij oud- of bij nieuw-testamentische geloovigen — altijd terugkeert tot de bron, waaruit het voortvloeit, dat is God. „Eén ding heb ik van den Heer begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht *wonen* in het huis des Heeren.”

Mag ik u vragen: Is dit de eerste begeerte van uw hart? Hoever heeft deze begeerte invloed op uwe genegenheden? Wat is het „ééne ding”, dat *gij* zoekt? O, antwoordt gij misschien: Ik zoek de zekerheid, ik zoek de bevrijding van den toorn en het oordeel, ik zoek naar de dingen Gods. Doch is, hetgeen gij zoekt, „het altijd wonen” in het huis des Heeren? Dit toch alleen drukt den stempel op ons. Wees er van verzekerd; de plaats, waar gij woont, drukt haar karakter op u af.

Menigmaal wordt er gesproken over „hemelsch.” Welnu, niemand kan „hemelsch” zijn, tenzij hij in den hemel woont. Het is maar al te waar, dat wij dikwerf den hemel uitstellen tot ons sterven. Wij denken aan den hemel als de plaats, waar God is, en waar Christus is, als ons toe-

vluchtsoord, wanneer wij deze wereld verlaten zullen. Als wij hier niet langer „wonen” kunnen, willen wij naar den hemel. Of misschien, indien gij een stapje verder zijt, en alles u hier teleurstelt en ontvalt, zoodat er niets overblijft, wendt gij u naar den hemel. Juist gelijk iemand, die een schuilplaats zoekt voor den storm, en wanneer de storm over is, verlaat hij zijn schuilhoek, om zich bezig te houden met de dingen om hem heen. Zoo is de natuurlijke gezindheid van ons hart. Slechts in geringe mate, indien dan nog, zijn onze zielen begeerig om voortdurend te zijn op die wondervolle plaats, waar God niet verhinderd wordt zich te openbaren in al de oneindige volheid zijner liefde tot ons. Dit kan Hij niet doen hier beneden. Hier beneden verleent Hij ons zijne zorg, zijne hulp, zijn medegevoel, zijne verkwikking; hier beneden leidt Hij ons aan zijne hand op elken stap onzer reize — maar zichzelven openbaren op de boven beschreven wijze, dat doet hij niet hier, maar dáár.

Ziet, geliefden! dat hebben wij noodig, een meer onafgebroken wonen in het huis des Heeren. Hoe anders zou het met ons wezen, indien wij daar steeds verkeerden. Het bestaat er niet in, daar nu en dan een bezoek te brengen, daarheen te vluchten om beschut te wezen voor den storm, maar dit is het eigenlijke, dat wij het huis des Heeren kennen als *ons tehuis* met al de liefelijkheden daaraan verbonden. Ons „tehuis” — daar worden wij niet heengetrokken uit nood, maar het aantrekkelijke van dat huis zelf doet er ons gaarne verblijven. Wat kent gij van de liefelijkheden Desgenen, die daar woont? Bedenkt dat het niet een leer noch een stelsel is, maar een levend, goddelijk, aanbiddenswaardig, allesovertreffend persoon, die op onze genegenheden aanspraak maakt. Een persoon, die een eigene aantrekkelijkheid heeft, en die door deze aantrekkelijkheid en liefelijkheid mijn hart aan zich weet te boeien. Niet door den nood word ik uitgedreven uit al hetgeen mij omgeeft hier beneden, maar ik word agetrokken door de schoonheid en heerlijkheid der plaats, waar Christus alles is voor God, en waar God behagen heeft om zich in al zijne volheid te doen kennen. Dat is de plek,

waar ik meer verlang te wonen, te verblijven, en die ik als mijn tehuis wensch te kennen.

In Christus, als mensch wandelende op deze aarde, zie ik dit beginsel in al zijne volmaaktheid. Let op deze woorden: „Niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, namelijk de Zoon des menschen, *„die in den hemel is”*. (Joh. III : 13.) Let wel: niet die in den hemel *was*, maar die in den hemel *is*.

Deze volmaakte mensch, (Hij was evenzeer de machtige God, Schepper en Onderhouder van alle dingen) die het schoone met licht omstraalde pad bewandelde, hetwelk ons in de Evangeliën geschetst wordt, ging hij niet daarheen in voortdurende gemeenschap met alles, wat behoorde tot die gezegende plaats, vanwaar hij kwam, en waar hij heenging? Zooals hij zeide: „Ik weet vanwaar ik kom, en waar ik heenga.” Uit dien hoofde werd zijn wandel gekenmerkt door al die afgezonderdheid en afgescheidenheid, welke bij ons zoo gemist worden. Of gaan wij dagelijks daarheen als menschen, die weten vanwaar wij komen, en waar wij heengaan? Spreekt zich dit dagelijks uit in onze zaken, in ons huis, in ons onderling verkeer? Het is een zaak bij uitnemendheid praktisch, en die de geringste omstandigheden van het werkelijke leven omvat. Op alles zou, dus doende, de stempel des hemels gevonden worden, als een bewijs, dat wij woonden in het huis des Heeren, en dat wij wisten vanwaar wij kwamen, en waar wij heengingen.

* Zien wij nogmaals op den Heer Jezus als mensch. Hem ontbrak niet één van al de ware gevoelens van een mensch, noch tegenover den Vader de volmaaktste afhankelijkheid en gehoorzaamheid; doch tegelijk vinden wij bij hem een volmaakte rust in de omstandigheden des levens, waardoor hij tegen alles bestand was. Lees Matth. XI, waar alles en een ieder tegen hem was. Johannes wankelde in zijn geloof aan hem; de steden, waar zijne krachten het meest geschied waren, verwierpen hem; geen lichtpunt was er te ontdekken hier beneden, waar een menschelijk hart zich op richten kon. En wat zegt hij? „Ik dank U, Vader!” Wondervolle en

gezegende volmaaktheid van dezen mensch, omgeven hier beneden van alles, wat tegen hem was; maar die, terwijl zijn voetstap de aarde drukte, met zijn hart daarboven verkeerde bij den Vader, wiens kostelijke gedachten en raadsbesluiten zijn hart tot lof en dank konden stemmen.

Wij zijn tot niets minder geroepen, lieve vrienden! en waar dit leven Gods in onze zielen werkzaam is, daar vinden wij dezelfde gezindheid. Moge de Heer deze bij ons werken en levendig houden, opdat er van ons moge getuigd worden: ziedaar een volk, dat zich beweegt te midden van al de moeiten en zorgen dezer aarde; doch bij wie dit alles slechts te meer doet uitkomen dit heerlijke leven van Jezus, dat in hun sterfelijk vleesch openbaar wordt. Zij wonen al de dagen huns levens in het huis des Heeren.

Wederom vraag ik u en mijzelf: hoever hebben wij dit heden verwezenlijkt? Er wordt wel eens gezegd: „Ik dank God, dat ik mij buiten de aardsche toestanden bevinden mag.” Daarbuiten? In hoe verre? Alleen met het lichaam, of ook met den geest en met de gedachten? Daarop komt het aan. Menigeen is, wat zijne belijdenis betreft, buiten de wereld; maar indien mijn geest er in verward is, mijne gedachten er door ingenomen, of mijne genegenheden er door aangetrokken zijn, dan woon ik niet in het huis des Heeren. Ik kan dan zeggen, dat ik hier of daar niet heenga, doch ik ben daar misschien alleen lichamelijk niet, met mijne gedachten veellicht wel. Er is ook niets, dat mijn hart van het wereldsche gescheiden houden kan, tenzij ik mij bevind aan de bron, waaruit mijn leven zelf ontspringt. Dat leven, indien het niet wordt onderhouden en bevredigd door zijne bron, en heengetrokken naar die bron, is een ziekelijk, een zwak leven. Niet het leven zelf is ziekelijk en zwak; maar zijne openbaringen zijn alzoo door belemmeringen van allerlei aard.

Het is een veelbeteekenende uitdrukking, die wij lezen 2 Kor. IV: 7: „Want wij hebben dezen schat in aarden vaten.” Er is hier eenige overeenkomst met hetgeen wij geschreven vinden aangaande Gideon's leger. Bij deze mannen vond men twee dingen. Vooreerst: het licht bevond zich in

een aarden kruik; ten tweede: die aarden kruiken werden verbrijzeld. Niet slechts werd de kruik gebroken; maar het licht was er in gedaan om helder te schijnen, wanneer de kruik gebroken werd. Het is iets wonderbaars, dat God een schat neerlegt in zulk een breekbaar ding, als een aarden vat. Hij plaatst er een licht in, maar daarna breekt Hij het vat; en is het vat gebroken, dan straalt het licht te voorschijn. *Ik heb het vat niet te breken, dat is Gods werk;* doch wanneer Hij het doet, en gij wandelt met God, dan kunt gij zeker zijn, dat Hij lust aan u heeft. Zorg slechts, dat gij niets anders in den weg plaatst, zoodat het licht niet te voorschijn komen kan. Daarvoor moeten wij vreezen.

Hetgeen mij kracht en frischheid geven zal in alle dingen, is alleen het „wonen in het huis des Heeren”. Dan kan ik de stormen weerstand bieden. Zij doen slechts uitkomen de macht van deze rust, die ik heb in de plaats, waar God behagen vindt Zichzelf aan ons te doen kennen. Zoo-doende ken ik den hemel *nu*, en niet dan eerst wanneer ik sterf. Geliefde vrienden, zou het niet heerlijk zijn, als wij een weinig meer van den Heer kenden, alvorens wij sterven? Zouden wij niet gaarne kunnen zeggen: Ik leef met Hem *nu*, van dag tot dag, te midden van al de moeilijkheden en beproevingen, die tot deze arme wereld behooren, en waardoor ik des te beter bekend word met Hem. Hem ken ik, met Hem heb ik gemeenschap, in Hem verheug ik mij in die heerlijke plaats, waar niets Hem belet om tot mij uit te gaan? en waar niets mij verhindert om in te gaan? God kan uitkomen in de volmaaktheid zijner liefde, en ik kan ingaan in de volmaaktheid zijner gerechtigheid. God woont daar, en ik woon daar ook. Bedenken wij, dat Hij niets anders in overeenstemming vindt met de uitdrukking van zijn eigen hart omtrent de verlossing, door Jezus Christus teweeggebracht; dat Hij niets groot genoeg vindt om uit te drukken wat Hij over die verlossing denkt, behalve dit — „dat ik *wone* in het huis des Heeren!” Hij geve ons dit huis te kennen als ons „te huis,” als de rustplaats onzer ziel, als ons heerlijk verblijf, waar wij wezenlijke gemeenschap hebben.

Doch *met welk doel* moeten wij daar wonen? Om uit den storm te geraken, of uit de moeielijkheden, of uit de beproevingen en uit den strijd, waar wij in zijn? Volstrekt niet. Waartoe dan? „Om te aanschouwen de liefelijkheid des Heeren.” Bedenk wat dit zeggen wil: ik ga daar zijne liefelijkheid aanschouwen. Eén ding aanschouwt daar mijne ziel, één ding trekt daar de genegenheden van mijn hart aan, namelijk „zijne liefelijkheid.” Met blijdschap mogen wij er aan denken, dat het Gode waardig is mij een beweegkracht te geven *in Hemzelven*, *buiten* al de arme, zelfzuchtige dingen, die om mij heen de overhand hebben. Ik aanschouw Hem, dáár waar Hij woont. Er is een schoonheid, een voortreffelijkheid, een kracht, een aantrekkelijkheid aan die plaats verbonden, welke ik aanschouw, en die ik nimmer in waarheid ken, tot ik ze zie door het geloof. Een weinig van deze dingen doet al wat hier beneden is, wijken uit onze oogen. Een weinig aanschouwens van de liefelijkheid des Gezegenden, dáár in die wondervolle gewesten, verkeert het heerlijkste, wat deze aarde oplevert, in iets, dat onze harten als arm en verwerpelijk voorbijgaan. Gij ziet, dat wij alles leeren door tegenstelling. Iemand, die weet wat het is Christus te aanschouwen daarboven, zal weinig werk maken van de dingen der aarde. Hij kan ze den rug toewenden, de aarde levert niets op, dat hem past of met hem overeenstemt. Hij kan zeggen: de plaats waar God zelf is, is ook de plaats waar ik verlang te blijven, en waar ik mijne bevrediging zoek.

Vooronderstel dat een engel eens afdaalde tot deze wereld, zou hij zich hier niet bewegen op een andere wijze dan gij en ik? Gelooft gij niet, dat een bode van God, een van die dienende geesten, welke voor God staan, als hij op deze aarde kwam (al had hij ook iets te doen voor God) hier zou verwijlen als iemand, die geheel vreemd was aan de beginselen, de grondstellingen, de gewoonten en aantrekkelijkheden dezer aarde? Ja, dat gelooft gij. Welnu, een engel is niet wat wij zijn. Een engel is niet een lid van dat lichaam, waarvan de verheerlijkte Jezus het Hoofd is. Een engel is niet een kind Gods, een erfgenaam van God

en een medeërfgenaam met Christus. Een engel zou niet kunnen zeggen: „Hij had mij lief, en heeft zich voor mij overgegeven.” Een engel behoort niet tot hen, die Jezus beschouwt als zijne bruid, die met Hem zijn zal om zijne heerlijkheid te aanschouwen. Moet dit onze harten niet aandoen? Te denken, dat God de engelen voorbijging, en dat Hij tot deze nietige aarde afdaalde, vandaar nemende een verachtelijk, ellendig, arm volk — om aan hen ten toon te spreiden de uitnemende heerlijkheid zijner genade en in hen te openbaren het leven van zijnen Zoon! Te denken, dat Hij ons in genade aangenomen heeft, en ons tot werkelijke leden van Christus maakte, ons vereenigende met Hem in de heerlijkheid, en alzoo ons afscheidende van wat tot de wereld behoort — om ons daarna de wereld in te zenden, en daar de beginselen en grondregelen te toonen van den hemel, waartoe wij behooren! Het is verwonderlijk!

Doch wandelen wij nu ook hier beneden als menschen, die tot een ander land behooren? Deelen wij den geur van dat andere land mede aan ieder, die met ons in aanraking komt? Ach, hoeveel, dat van de wereld is, veroorlooven wij ons nog dikwerf; hoeveel is er nog dagelijks aan ons, dat behoort tot hetgeen, waarvan wij, naar onze belijdenis, afgezonderd zijn? Hoe weinig openbaren wij van het heerlijke nieuwe beginsel, van het nieuwe land, het nieuwe tehuis, het nieuwe genot, waartoe God ons gebracht heeft. Ziet, hoe de jongeren onder ons worden aangetrokken door de armste en ellendigste nietigheden, die in deze wereld gevonden worden. Hadden zij slechts een weinig gesmaakt van de blijdschap, het geluk en de heerlijkheid daarboven, waar Christus is, zij zouden, als hunner aandacht onwaardig, datgene voorbijgaan, hetwelk de duivel hier ten toon hangt om de zinnen te streelen en te voldoen. En wij, die meer op jaren gekomen zijn, welk voorbeeld geven *wij* hun? Kunnen wij zeggen: Ziet op ons, neemt ons tot voorbeeld? Helaas! ook wij toonen maar al te weinig, dat ons hart leeft daarboven, dat wij weten, vanwaar wij komen en waar wij heengaan. En wandelen wij hier niet als die van Hem uitgaan en Hem toebehooren, dan kunnen wij ook zijne

getuigen, noch zijne dienstknechten zijn. Gezegend is het, dat waar Christus zelf mij vermaant door zijn Woord, het mij altijd nader brengt tot Hem. Wanneer wij elkander bestraffen, kan het gevolg zijn, dat wij van elkander verwijderd raken; met Hem is het echter niet zoo. Indien Hij mijn geweten treft, brengt het mij in zijne tegenwoordigheid, en trekt mij tot Hem.

Zoo woon ik dan in het huis des Heeren, en aanschouw zijne liefelijkheid. Doch er is nog iets in dat vers: „om te onderzoeken in zijnen tempel,” of naar de letterlijke beteekenis der woorden: „om met vreugde te overpeinzen in zijne tempel.” „Eén ding heb ik begeerd, om te *wonen*, te *aanschouwen* en met *vreugde te overpeinzen*.”

Dit laatste zeg ik met nadruk; want ik geloof niet, dat er onder ons genoeg overpeinzing gevonden wordt. Wij lezen soms veel en velerlei, doch dikwerf weinig in den Bijbel. En niets heeft meer gestrekt tot verarming van de zielen onder de kinderen Gods, dan het terzijdestellen van hetgeen God geschonken heeft. De duivel doet hiertoe al zijn best. Door middel van allerlei kunstgrepen zoekt hij de scherpte, puntigheid en kracht van Gods Woord af te keeren. Niet door dat Woord openlijk te verachten, maar door onze gedachten en genegenheden met iets anders bezig te houden, al is het ook, dat dit andere betrekking heeft op, en heenwijst naar het Woord Gods, gelukt het hem menigmaal om den invloed van dat Woord Gods te voorkomen. Het beste, dat een dienstknecht van God, wie ook, aan de geloovigen mededeelen kan over dat gezegende Boek, is als niets, vergeleken met de woorden, die dat Boek zelf spreekt. Wij kunnen er dus op rekenen, dat het onze ziel tot groote schade strekt, indien wij niet leeren wat het is, te peinzen over Gods openbaringen en mededeelingen, of indien wij weinig kennen van den gezegenden Persoon, die het voorwerp, het doel en de lust van God is, wiens naam en persoon en uitnemendheid als een gouden draad door deze wondervolle openbaring van God heengeweven is. Hoe zouden wij buiten dit alles kunnen voortgaan? Indien wij niet leeren stil te staan bij alles, wat God goedgevonden heeft aangaande

den persoon van Christus voor ons te ontvouwen, om dat „met vreugde te overpeinzen,” dan zal het nadeel, hetwelk wij lijden, hierin bestaan, dat onze hoofden wellicht opgevuld zijn met allerlei leerstellingen, maar onze harten gelijk zijn aan dorre klei. Wij zijn misschien menschen van uitwendige kennis met een volledige geloofsbelijdenis, maar zonder een aasje levende frischheid, kracht en vuur van God. De Heer geve ons, door zijnen Geest, meer met Hem alleen te zijn!

Sommigen zijn er, die ik meer beklaag dan anderen; het zijn de zoodanigen van Gods kinderen, die geheel en al door hunne zaken ingenomen zijn, en die hun tijd moeten verslijten te midden van al het gewoel en gejaag der wereldsche dingen, zonder bijna eenigen vrijen tijd. Wij gevoelen in dit opzicht veel te weinig voor elkander. Het is opmerkelijk, hoe weinig wij in deze dingen ons om elkander bekommeren, waardoor wij dan ook in zoo hooge mate op op onszelf staan. De Schrift zegt: „Een iegelijk zie niet op het zijne, maar ook op hetgeen des anderen is.” Hoe menigmaal bidden wij voor elkander? Hoeveel dragen wij elkander op het hart voor God? Velen van Gods kinderen zijn zoozeer in beslag genomen door de tijdelijke zaken, die zij menigwerf in dienst van anderen hebben te behartigen, dat wij wel doen ons in hunnen toestand te verplaatsen. Laat ons trachten hen te helpen, te versterken en te ondersteunen in de onstuimige vaart en woeligheid, waar zij dagelijks door moeten gaan; want er is werkelijk gevaar en schade voor de ziel van een iegelijk, die den tijd mist om genoegzaam alleen te zijn met God en „met vreugde te overpeinzen” in zijnen tempel.

Nog een enkel woord over de volgende verzen. Daarin is nu eerst sprake van „het kwaad.” Want Hij versteekt mij in zijne hut „ten dage des kwaads.” Wij zouden gewisselijk al hetgeen voorafgegaan is in verbinding geplaatst hebben met „het kwaad.” Wij zouden, natuurlijk-kerwijs sprekende, gezegd hebben: „Hoe heerlijk is het in het huis des Heeren te wonen, zijne liefelijkheid te aanschouwen, en te onderzoeken in zijnen tempel, wanneer alles om ons heen verdorven is!” Doch dat is niet de volg-

orde Gods. Hij stelt ons al deze dingen voor als de normale toestand van het leven Gods in ons. Maar hoe dan met het kwade? O, daaromtrent hebben wij ons niet te veront-rusten. „Ten dage des kwaads” zal *Hij* mij versteken in zijne hut. Indien mijne eenige begeerte is te wonen in het huis des Heeren, dan kan ik ten dage des kwaads rusten. Hij versteekt mij. Dat is uitnemend heerlijk. Wat konden wij beter verlangen dan dat *Hij* ons verbergt „in het verborgene zijner tent?” Bij het naderen van den storm, loop ik niet heen en weer om te zien, hoe ik er uit kan komen; maar ik ben „bij Hem,” rustig en kalm, en God werkt voor mij. *Hij* versteekt mij, *Hij* houdt mij staande, *Hij* neemt het voor mij op, *Hij* verhoogt mijnen voet op een rotsteen.

Van verlossing, in den zin van wegneming des kwaads, is in dit vers nog in 't geheel geen spraak. Het zegt niet: „Ten dage des kwaads zal God tusschenbeide komen, en er mij uitnemen,” maar „Hij versteekt mij.” Onder Israël mocht Hij somwijlen op een uitwendige wijze tusschenbeide komen, klievende de zee en splijtende de steenrots, maar dit is tegenwoordig zijne wijze van doen niet. Hij neemt de moeielijkheid niet weg, maar Hij heft er mij boven uit; zijne eigene kracht voert er mij door; in het verborgene zijner tent verbergt Hij mij! En gelooft gij, dat *hij* te beklagen is, die in moeielijkheden zich bevindt, wanneer de Heer hem in zijne hut versteekt? Is het niet de moeite waard in zwarigheden te komen, om verstoken te worden door God in het verborgene zijner heerlijke tegenwoordigheid.

Daarna krijgen wij de verlossing, en dat is het laatste. Alles, wat wij vroeger hadden, was de verlossing niet; doch nu komt zij. „Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij zijn; en ik zal *in zijne tent* offeranden des geklanks offeren.” Merk wel op, dat de geloovige nooit uit het huis des Heeren gaat. Hij woont daar, namelijk, waar het leven Gods, dit heerlijk beginsel in ons, blijft. Wij geven slechts omtrekken; een ieder moet het voor zichzelf nader uitwerken.

Dit een, zoowel als het ander, vinden wij op volmaakte

wijze bij den Heer Jezus Christus, den volkomen mensch, die al de eigenschappen openbaarde van een mensch Gods in deze wereld, toen Hij ze doorwandelde. Indien wij zijn leven nagaan, bespeuren wij al de dingen, hier voorgesteld, in hunne volmaaktheid. Hij was de Zoon des menschen, „die *is* in den hemel.” Te midden van moeielijkheden in deze wereld, was zijne schuilplaats de wil en het welbehagen van zijnen Vader. „Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde!” en later, nadat Hij geweest was onder het vreeselijke oordeel aan het kruis, getuigt Hij: „In het midden der gemeente zal ik U lofzingen.” Tot even hetzelfde in beginsel, doch naar onze mate, zijn wij geroepen. Wij hebben hetzelfde leven, dezelfde woonplaats, denzelfden God. Op wonderbare wijze weet God te ondersteunen een mensch, die dit heerlijke leven in zich heeft, al is ook alles tegen hem, gelijk voor den Christen in deze booze wereld het geval is. Alles hier beneden werkt ons tegen. Gelukkig, als wij daarop hebben leeren rekenen, en er niet minder zeker van zijn, dat onze veiligheid gelegen is in het huis des Heeren.

Zooals reeds bij het lezen van Israëls geschiedenis (Exod. XVI en XVII.) blijken kan, zou men het leven des geloovigen kunnen beschrijven met twee woorden. Zich voeden en strijden. Het manna uit den hemel moest hunne krachten onderhouden, en de kracht moest geoefend worden in den strijd. En gelijk dit bij Israël noodig was, zoo ook bij ons, Christenen. Christus moet ons brood zijn, onderhoudende het nieuwe leven in ons, en wij moeten wonen bij Hem, in de heerlijkheid waar Hij is, om te aanschouwen zijne liefelijkheid. Zóó kunnen wij alles om ons heen weerstaan. Wat bekommert mij al de schoonheid van beneden, indien ik bevredigd word door Hem? Zijne schoonheid aanschouwende, word ik niet afgetrokken door het begeerlijke dezer aarde. En ben ik onderzoekende in zijnen tempel, dan ben ik geborgen, als het kwade komt, en ik zal „zingen, ja psalmzingen den Heere.”

Een woord over den vrijen wil.

De leer van den vrijen wil is geheel in overeenstemming met de aanmatigingen van den natuurlijken mensch, die zijne algeheele verlorenheid loochent. Alle menschen, die geen diepe overtuiging van zonde hebben gehad, en allen, bij wie die overtuiging een gevolg was van grove, uitwendige zonden, gelooven allen min of meer in een vrijen wil. Het is de leer der Wesleyanen of Methodisten; de leer van alle filosofen. Deze leer verandert evenwel het hoofdbeginsel des Christendoms, en werpt het geheel omver.

Indien Christus gekomen is om het *verlorene* te behouden, dan is er voor den vrijen wil geen plaats. Dit wil niet zeggen, dat God den mensch verhindert om Christus aan te nemen; integendeel, God stelt alle mogelijke pogingen in het werk om hem tot Christus te brengen. Maar zelfs als God alle mogelijke middelen bezigt, alles wat invloed kan uitoefenen op het hart van den mensch, zoo dient dit nergens anders toe, dan om aan het licht te brengen, dat de mensch van dit alles niets wil weten, dat zijn hart zóó bedorven is, en zijn wil zóó beslist tegen Gods wil over staat, dat niets hem bewegen kan, om den Heer aan te nemen en de zonde vaarwel te zeggen. Indien men onder vrijen wil verstaat, dat niemand den mensch verplicht om den Heer te verwerpen, dan heeft men gelijk. Maar indien men bedoelt, dat de mensch het vermogen bezit om te kiezen tusschen goed en kwaad, dan dwaalt men schromelijk. Neen, de mensch, die onder de heerschappij is van de zonde, waarvan hij een slaaf, en willens een slaaf is, kan onmogelijk zijnen toestand verlaten, en het goede zoeken. Het vleesch onderwerpt zich aan de wet Gods niet, *want het kan ook niet*; en die in het vleesch zijn, *kunnen* Gode niet behagen. Het bedenken des vleesches is *vijandschap* tegen God. (Rom. 8 : 7, 8.)

En hiermede raken wij den grond der kwestie. Wordt de oude mensch veranderd, onderwezen en geheiligd? of ontvangen wij, om behouden te worden, een nieuwe natuur?

De Schrift leert ons het laatste. De mensch wil het eerste. Door Christus — zoo meent hij — wordt hij in zijne positie als een kind van God hersteld. Doch dat is geen *verlossing*. De Methodisten leeren zulks. Voorzeker, er zijn ware geloovigen onder hen; maar dezen worden er door God toe gebracht, om, ondanks hunne leer, te gevoelen, dat zij buiten Christus verloren zijn, en dat zij moeten *verlost* worden. Nochtans zijn ook dezen door hunne begeerte om de menschen te winnen — een mengsel van liefde en van de natuurlijke gezindheid des harten — door hun vertrouwen in hunne eigene kracht en door hunne vrees voor de zuivere genade, zeer verward in hunne leer, en ontkennen de algeheele bedorvenheid des menschen.

Wat mij betreft, ik zie in de Schrift, en ik erken in mijzelf, den volkomen val van den mensch. Ik zie, dat het kruis het einde is van al de middelen, die God gebruikt heeft, om het hart van den mensch te winnen, zoodat het onwedersprekelijk bewijst, dat het menschelijk hart niet te winnen is. God heeft al zijne middelen uitgeput; en de mensch heeft getoond, dat hij onverbeterlijk slecht is. Het kruis van Christus veroordeelt den mensch. Daar deze veroordeeling evenwel heeft plaats gehad, doordien een ander, die ze niet verdiende, haar heeft ondergaan, zoo is zij de algeheele verlossing van allen die gelooven. Voor ons die gelooven, ligt het oordeel, de bezolding der zonde, achter ons; het leven door de opstanding is er het gevolg van. Wij zijn der zonde gestorven, en Gode levend geworden in Christus Jezus, onzen Heer. Het woord *verlossing* verliest zijne kracht, indien men deze meening omtrent den ouden mensch vasthoudt. Het wordt dan een verbetering der oude natuur, een praktische bevrijding van een zedelijken toestand; maar het is geen verlossing door het volbrachte werk van een ander. Het Christendom leert den dood van den ouden mensch en zijne rechtvaardige veroordeeling; en daarna de verlossing door Christus teweeggebracht, en een nieuw leven, het eeuwige leven, *uit den hemel neergedaald* in zijnen persoon, hetwelk aan ons wordt medegedeeld, als Christus door het Woord woning in ons komt maken. De Arminianen, of liever de

Pelagianen, beweerden, dat de mensch kan kiezen, en dat zoo doende de oude mensch verbeterd wordt door de zaak, die hij heeft aangenomen. De eerste stap wordt gedaan zonder de genade; en het is de eerste stap, waarop hier alles aankomt.

Ik geloof, dat wij ons aan het Woord moeten houden; doch ik wil hier toch bijvoegen, dat, wijsgeerig en zedelijk beschouwd, de leer van den vrijen wil een valsche en ongerijmde theorie is. Vrije wil is een toestand van zonde. De mensch moest geen vrijen wil hebben en geen keus willen doen. Hij moest gehoorzamen, en in vrede God genieten. In afhankelijkheid van God te leven, dat moest zijn lust zijn. Het is een toestand van zonde, indien hij, gescheiden van het goede, moet kiezen. En bovendien, indien hij het goede moet *kieszen*, dan bewijst zulks, dat hij het niet bezit. Hij is zonder hetgeen goed is in zichzelf, zoolang hij nog geen beslissing genomen heeft. Doch het is een feit, dat de mensch geneigd is om het kwade te volgen. Welk een wreedheid om den mensch, die zich reeds tot het kwade gewend heeft, plichten voor te schrijven! Bovendien, wijsgeerig gesproken, zou hij onverschillig moeten zijn, anders heeft hij, wat zijn wil betreft, reeds gekozen. Doch indien hij volstrekt onverschillig is, wat zal dan zijne keus bepalen? Een schepsel moet een beweegreden hebben; is hij onverschillig, dan heeft hij er geen; is hij niet onverschillig, dan heeft hij gekozen.

In het Paradijs was de mensch vrij; doch toen genoot hij hetgeen goed was. En hoe gebruikte hij zijn wil? Hij overtrad Gods gebod, en werd een zondaar. Zoodra hij zijne afhankelijkheid van God verloor, werd hij een dienstknecht van de zonde. Hij heeft een wil en begeerlijkheden, en dezen leiden hem tot al wat kwaad is. In het goede heeft hij geen behagen. God heeft hem op alle mogelijke wijzen beproefd, en hem de keus voorgesteld; doch geenszins omdat hij kiezen kan, maar om het geweten te overtuigen van het feit, dat hij in geen enkel geval in het goede of in God een welgevallen heeft. Het is ten duidelijkste bewezen, dat de mensch een vijand van God is.

De tafel der toonbrooden.

Exod. 25 : 23—30.

Tot de inrichting van den tabernakel, welken Israël moest maken op bevel des Heeren, behoort ook de tafel der toonbrooden, die in het heilige stond. Het geheele heiligdom met al zijne gereedschappen moest gemaakt worden naar het model, dat aan Mozes op den berg getoond was. Het geheel, zoowel als de afzonderlijke deelen van dit heiligdom, waren afschaduwingen en voorbeelden van Christus. Ook de tafel der toonbrooden stelt ons Christus voor in zijn persoon en in betrekking tot de zijnen; en hoewel dit de belangrijkste beteekenis is, zoo mogen wij toch ook de tafel der toonbrooden in verband brengen met de tafel des Heeren; te meer omdat het bevel, hoe zij gemaakt moest worden, ons wenken geeft, die, ten aanzien der eeredienst van groot belang zijn.

Het bevel, aan Mozes gegeven, luidde: „Gij zult ook een tafel maken van sittimhout; twee ellen zal hare lengte zijn, en ééne el hare breedte, en ééne el en een halve el zal hare hoogte zijn.” Hieruit zien wij, dat het niet voldoende was een tafel te maken; maar dat die gemaakt moest worden, zooals de Heer die opgegeven had. Hierin lag alles opgesloten, wat aan de tafel der toonbrooden hare beteekenis gaf. Enkele opmerkingen zullen doen zien, hoe er overeenkomst bestaat tusschen de tafel, die Mozes maken moest, en de tafel, die de Heer Jezus aan de zijnen gegeven heeft.

Mozes mocht slechts ééne tafel maken. Een tweede tafel mocht in het heiligdom niet gevonden worden, veel minder meerdere tafels. Slechts ééne tafel kon Christus voorstellen als de Eenige, in wien God, toen Hij als mensch op aarde wandelde, zijn volkomen welgevallen vond, en die tevens als de uitsluitende spijs voor de geloovigen gegeven werd. Op deze ééne tafel vonden al de priesters des heilighdoms hun voedsel. Christus alleen is het brood voor de zijnen.

Deze ééne tafel herinnert ons aan de instelling van het

avondmaal. De Heer gaf ook maar ééne tafel, waaraan allen, die Hem kennen, tot zijne gedachtenis zijnen dood moeten verkondigen, en hunne éénheid als leden van hetzelfde lichaam, als priesters in hetzelfde heiligdom moeten openbaren. Wie gevoelt niet, dat deze éénheid door de vele tafels der verschillende partijen, waarin de Christenheid verdeeld is, verloochend wordt. De voorwaarden, door elke partij gesteld om aan hare tafel te worden toegelaten, maken de *eenige* voorwaarde, die *recht geeft* op de tafel des Heeren, krachteloos. Het geloof in den Heer Jezus mag slechts de eenige voorwaarde zijn; en het is hoogst betreurenswaard, dat deze voorwaarde meer als bijkomend, dan als hoofdzaak en vereischte wordt beschouwd. De eenheid der geloovigen wordt aan de tafel des Heeren geopenbaard; en wat zal men voor de uitdrukking dier eenheid in de plaats geven, indien zij verloochend wordt door de vele tafels.

Kunnen bidstonden of samenkomsten van de verschillende kerkgenootschappen uit de verte en van nabij goed maken, wat door het bestaan dier vele tafels bedorven wordt? Blijft bij den wensch en bij het trachten naar eenheid door samenwerking op christelijk gebied, niet de beschuldiging bestaan, dat men niet één is? Of ligt niet in die samenroepingen zelve de erkenning van de verdeeldheid der Christenen opgesloten? En wanneer zelfs in zulke bijeenkomsten de dood des Heeren wordt verkondigd, zonder te vragen tot welk kerkgenootschap iemand behoort, dan is dit niet om de eenheid der geloovigen te handhaven, maar slechts een bewijs van ontrouw aan de belijdenis zijner partij; want waar de belijdenis wordt gehandhaafd, daar geschiedt het niet. Mocht het gewicht van de eenheid der geloovigen toch meer gevoeld worden! Ook wat de getuigenis voor de wereld betreft, is zij van zulk een groote beteekenis. Die eenheid behoeft niet gemaakt te worden; o neen! zij bestaat; en het is noodzakelijk, dat wij alles weg doen, wat hare openbaring in den weg staat. Elke poging tot *éénmaking* is een verloochening van het werk van Christus, met wien, als het Hoofd des lichaams, alle geloovigen één zijn.

Voorts zien wij, dat ook „de lengte, breedte en hoogte”

door den Heer werden bepaald, waarvan niet afgeweken mocht worden. Ook hierbij kwam geen eigen smaak of maatstaf in aanmerking. Alles moest zóó gemaakt worden, als de Heer het had opgegeven. Al het willekeurige moest achterwege blijven; slechts stipte oplettendheid en nauwkeurigheid werden vereischt. Het geestelijk gemoed ziet in die bepalingen van God, volmaaktheid en schoonheid, en zal zich beijveren de juiste gedachte Gods te leeren kennen. Het willekeurige is niet uit God. En toch kunnen wij ons zoo licht daaraan schuldig maken. Het gevaar om onzen eigenen maatstaf te gebruiken, onze eigene gedachten boven die des Heeren te plaatsen, ligt zeer voor de hand; vooral, wanneer wij meenen zulke handelingen te kunnen rechtvaardigen door allerlei goede en nuttige bedoelingen. Zonder de oprechtheid dier bedoelingen te laken of in twijfel te trekken, blijft het toch steeds de vraag, of men niet beter zien zou, indien het oog eenvoudiger was. De menschelijke nevelen beletten het licht Gods om door te dringen. En juist hierin hebben wij de oorzaak te zoeken voor de willekeur, waarmede men handelt met de tafel des Heeren. Of is het door eenig voorwendsel te rechtvaardigen, dat de lengte en breedte van de tafel niet in acht worden genomen? Of kan het toelaten van onbekeerden iets anders genoemd worden dan een tafel te hebben naar eigen maatstaf? Of men de menschen toelaat na het afleggen van een zoogenaamde belijdenis; of dat men er op uit is een lange tafel te verkrijgen, door er minder op te letten, wie eigenlijk aan de tafel des Heeren behooren, in beide gevallen heeft men een tafel naar zijn eigen maatstaf. De begeerte om een breede en lange tafel te hebben, ten koste van hetgeen de Heer dienaangaande in zijn Woord gezegd heeft, en daardoor in strijd te handelen met zijnen wil, en zodoende het beginsel te verloochenen, waarop het toetreden aan de tafel des Heeren berust, is zeer zeker verkeerd en zondig. Het is duidelijk genoeg in de Schrift gezegd, wie aan de tafel des Heeren behooren; en alleen door de toevlucht te nemen tot de verontschuldiging: „wij zijn geen hartenkenners,” worden de zoodanigen toegelaten, van wie men, zonder har-

tenkenner te zijn, de overtuiging bezit, dat zij den Heer niet toebehooren. Men wordt echter hiertoe genoodzaakt door het standpunt, waarop men zich bevindt, en door het stelsel, dat men behouden wil, zonder zich verder rekenschap te geven van zulke handelingen. De tafel des Heeren is daardoor de tafel van een genootschap geworden, waaraan elk *lid* plaats kan nemen, al verloochent hij zelfs de reinigende kracht van het bloed van Christus, en al miskent hij ook de noodzakelijkheid van zijn offer. Ziedaar de vrucht der zoogenaamde belijdenisschriften en kerkgenootschappen. Niet wetende, waar men heen moet met hen, die in de kerkgenootschappen geboren en opgevoed zijn, worden zij op zekeren leeftijd tot leden aangenomen en aan de avondmaalstafel toegelaten. De leeftijd brengt het mede, dat iemand lid is van een kerkgenootschap, al gelooft hij ook niets van hetgeen dat genootschap oorspronkelijk beleed. Treurige verwarring! Bedroevende afwijking van de bedoeling des Heeren! En wat wij vooral hierbij niet uit het oog mogen verliezen, is, dat velen door zulke handelingen misleid en op een valschen grond gerustgesteld worden. Voor velen heeft de waarheid hare kracht verloren; zij gevoelen niet wat hun ontbreekt, omdat hun lidmaatschap voor hen een geruststelling is. Allen, die de verantwoordelijkheid hiervan gevoelen, kunnen niet anders dan met huivering er aan denken, dat zij medegewerkt hebben aan het verderf der zielen.

Ook de hoogte van de tafel was door den Heer bepaald. „En ééne el en een halve zal hare hoogte zijn.” Opmerkelijk is het, dat de tafel der toonbrooden dezelfde hoogte had als de ark des verbonds, die in het heilige der heiligen stond. Indien wij bedenken, dat het woord „verzoendeksel” eigenlijk „genadetroon” beteekent, dan kunnen wij daaruit de gevolgtrekking maken, dat de tafel des Heeren, in volkomene overeenstemming is met de genade, die God geopenbaard heeft in Christus jegens zondaren. Zij, die aanzitten aan de tafel des Heeren, staan niet *boven*, maar ook niet *beneden* de genade Gods; zij mogen die genieten in al hare volheid; en naarmate dit het geval is, zullen zij in staat zijn God

te prijzen, die ons zulk een genade bewees. Zelfverheffing komt niet te pas aan de tafel des Heeren; maar ook evenmin miskenning van hetgeen God in zijne genade geschonken heeft, al zou deze ook het gevolg zijn van voorgewenden ootmoed. Zich te beroemen op hetgeen wij *in Christus* voor God zijn, zonder dat deze roem gepaard gaat met het bewustzijn der genade, leidt tot zelfverheffing. Doch even zeker wordt de waarde van het bloed van Christus en de kracht van zijn werk verloochend, als wij de plaats, die God in zijne genade ons gaf, en de voorrechten, die Hij ons door het werk van Christus schonk, niet erkennen. Dank en aanbidding betamen ons aan de tafel des Heeren. Daar vooral moeten zij overvloedig zijn, en in overeenstemming met de genade, die God ons heeft geschonken. Hoe gezegend is het, als door niemand, die aan de tafel des Heeren plaats neemt, de bodem der genade wordt verlaten, maar ook door allen wordt verstaan, waar die genade ons gebracht heeft, opdat er niets in tegenspraak zij met deze genade.

Ook lezen wij, dat tot Mozes gezegd werd: „En gij zult ze met louter goud overtrekken; gij zult ook een gouden krans daaraan maken, rondom heen.” Met louter goud moest de tafel der toonbrooden overtrokken worden. Louter goud, wil zeggen: zuiver, onvermengd goud, wat als het zinnebeeld *der goddelijke gerechtigheid* in de Heilige Schrift voorkomt. Passen wij dit toe op de tafel des Heeren, dan zullen wij ook beseffen, dat alles, wat in tegenspraak is met de ze gerechtigheid, geweerd moet worden van de tafel des Heeren. Volkomene genade heeft God geopenbaard, maar het fundament dezer genade is de gerechtigheid Gods. Het is een reine tafel. Zij, die toetreden, moeten niet alleen de bewustheid hebben, gereinigd te zijn door het bloed van Christus, maar ook reinheid in den wandel openbaren. Hij, die gezondigd heeft, moet niet aan de tafel des Heeren komen, voordat hij daarvan gereinigd is. Allen hebben toe te zien en er voor te zorgen, dat dit beginsel wordt gehandhaafd. De priester, die het heiligdom binnenging, werd door den aanblik *alleen* reeds herinnerd aan de gerechtigheid Gods; want

alles, wat zijn oog zag, was louter goud; en hij, die in betrekking stond tot God, die zich op zulk een wijze aan zijn volk vertoonde, moest deze gerechtigheid niet weerspreken door een zondigen wandel.

Het gereinigde geweten, dat zich van niets bewust is, gevoelt zich niet alleen rustig, maar ook gelukkig aan die tafel, waar God zich zoowel in zijne gerechtigheid, als in onbegrensde liefde openbaart. De Heer geve, dat wij dit steeds meer leeren verstaan en in beoefening brengen!

De rand, die rondom de tafel moest gemaakt worden, schijnt eenigszins overbodig te zijn, maar is dit niet, als wij dien als een *sieraad* aan de tafel der toonbrooden beschouwen. Het is zeker opmerkelijk, dat er zooveel in het heiligdom gevonden werd, hetwelk ons niet alleen den indruk van de heiligheid en gerechtigheid Gods geeft, maar hetwelk ook zijne heerlijkheid ten toon spreidt. Zoo ook met dezen „rand”, of deze lijst aan de tafel der troonbrooden; zij stellen ons de heerlijkheid voor. Wij moeten beseffen, als wij aan de tafel des Heeren gezeten zijn, dat wij met den Heer der heerlijkheid en met den Vader der heerlijkheid verbonden zijn, (Efez. 1 vs. 17,) met hem, die alzoo de oorsprong is van al wat heerlijk kan genoemd worden. Wij moeten dit ook niet vergeten ten opzichte onzer uitwendige openbaring. Zoo licht wordt er gezegd: het uitwendige doet er niets toe, het komt op het inwendige aan. Maar bij de inrichting van het heiligdom worden wij zoowel op het een als op het ander gewezen. Wij moeten evengoed in de bewustheid verkeeren, dat wij met den Vader der heerlijkheid, als met den God der gerechtigheid in gemeenschap zijn. Hij, die het hart kent en de nieren proeft, woont niet alleen in een reinen, maar ook in een heerlijken tempel.

Eindelijk lezen wij nog, dat tot Mozes gezegd werd: „Ook zult gij vier gouden ringen daaraan maken, en gij zult de ringen zetten aan de vier hoeken, die aan derzelver vier voeten zijn zullen. Tegenover de lijst zullen de ringen zijn tot plaatsen voor de handboomen om de tafel te dragen.” (vs. 26—28.) Hieruit leeren wij, dat deze tafel evenals al

het andere gereedschap des tempels ingericht was om vervoerd te kunnen worden, hetgeen vooral voor het volk Israëls, gedurende zijn verblijf in de woestijn, noodzakelijk was. Alles, wat hen in betrekking bracht met Jehova, en hen in zijne gemeenschap moest houden, en alles, wat tot de dienst behoorde, vergezelde Israël op zijne reizen door de woestijn. Welk een troostvolle gedachte is dat ook voor ons! Niet *wij* gaan met de tafel des Heeren mede, maar de tafel des Heeren vergezelt ons. Zoolang wij nog hier in de vreemdelingschap zijn, komen wij overal, maar wij kunnen in de woestijn de tafel des Heeren aanrichten, en Hem prijzen, tot wiens gedachtenis wij aan die tafel plaats nemen. Overal waar de geloovigen zich bevinden, kunnen en mogen zij dit doen, slechts achtgevende op hetgeen de Heer ook in dit opzicht bevolen heeft. Israël mocht de tafel der toonbrooden niet zonder handboomen van de een naar de andere plaats brengen. Zij moesten altijd onder den indruk verkeeren, dat het heilig gereedschap was. Dit is voor ons ook noodzakelijk, opdat wij het ware karakter van de tafel des Heeren bewaren, en het avondmaal niet gelijk stellen met onze gewone maaltijden. Overal waar wij den dood des Heeren verkondigen, moeten wij onder den indruk leven en dit ook openbaren, dat het de tafel *des Heeren* is, waar de Heer de zijnen noodigt, en waar Hij hun de gelegenheid geeft, om op hunnen tocht door dit leven Hem te aanschouwen in zijne liefde en genade, opdat het hart vervuld worde met lof en dank, en het verblijf der woestijn reeds in overeenstemming zij met de heerlijke toekomst, die hen wacht, om het Lam, dat geslacht is, toe te brengen „de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging,” gelijk wij dit voor eeuwig doen zullen.

Scheiding wel; vermenging niet.

„Daarom zegt de Heer alzoo: zoo gij zult wederkeeren, zoo zal Ik u doen wederkeeren; gij zult voor mijn aangezicht staan; en zoo gij het kostelijke van het snoode uittrekt, zult gij als mijn mond zijn; laat hen tot u wederkeeren, maar gij zult tot hen niet wederkeeren.”
Jeremia 15 : 19.

Het beginsel, uitgedrukt in de bovenstaande woorden, is van het uiterste belang voor ieder, die wenscht te wandelen met God. Een populair beginsel is het niet, in geenen deele. Maar dat vermindert zijne waarde niet in het oog van hen, die van God geleerd zijn. In een booze wereld zal hetgeen populair is, zonder uitzondering verkeerd zijn; en al wat het meest overeenkomt met God en zijne waarheid, is steeds zeer impopulair. Dit is een stelling, die geen bewijs behoeft voor het geloof, omdat Christus en de wereld op het gebied der zedelijkheid lijnrecht tegenover elkander staan.

Nu is een der meest geliefdkoosde denkbeelden van den dag: ineensmelting of vermenging; en ieder, die gerekend wil worden te behooren tot de menschen van milde denkwijzen en liberale gezindheid, beijvert zich zeer voor dit groote doel. Wij aarzelen nochtans niet te belijden, dat niets meer strijdt tegen den geopenbaarden wil van God. Dit houden wij vol, terwijl wij ons bewust zijn, dat het oordeel van de algemeene Christenheid anders is. Wij zijn daarop voorbereid. Niet dat wij oppositie najagen; maar wij hebben van over lang geleerd het oordeel te wantrouwen van hetgeen de godsdienstige wereld genoemd wordt, omdat wij gedurig bevonden hebben, dat haar oordeel lijnrecht staat tegenover de eenvoudigste uitspraken van Gods Woord. Wij wenschen in oprechtheid te betuigen, dat onze vurige begeerte is om met het Woord Gods te staan tegenover alles en tegenover een ieder, die zich daaraan niet onderwerpt, overtuigd als wij zijn, dat niets standhouden kan, dan wat op den onvergankelijken grondslag der Heilige Schrift gebouwd is.

Wat leert ons dan de Schrift omtrent het onderwerp, dat wij behandelen willen? Wil zij scheiding of vermenging? Wat werd er aan Jeremia opgedragen in het aangehaalde 19^e vers? Werd hem gezegd om een vermenging te beproeven van degenen, die hem omgaven? Moest hij „het kostelijke” en „het snoode” ineensmelten? Juist het tegendeel. Jeremia werd door God onderwezen om in de eerste plaats zelf weder te keeren, zich af te zonderen zelfs van de zoodanigen, die Gods volk genoemd werden, doch wier handelingen in strijd waren met Gods wil. En wat dan? „Ik zal u doen wederkeeren, en gij zult staan voor mijn aangezicht.”

Hier vinden wij dus den weg voor Jeremia persoonlijk heel duidelijk aangewezen: Hij moest wederkeeren, en Gods zijde kiezen met volkomen onttrekking aan hetgeen verkeerd was. Dit was zijn dure plicht, zonder zich te bekommeren over de gedachten der menschen, of zelfs van zijne broeders. Zij mochten hem beschouwen en beschimpen als bekrompen, dweepachtig, uitsluitend, onverdraagzaam enzovoorts; maar daar had hij niets mee te maken. Zijne voorname zaak was — te gehoorzamen. Scheiding van het kwaad was de goddelijke regel; niet vermenging daarmee. Het laatste mocht schijnen een ruimer veld tot nuttigen werkkring aan te bieden; doch nuttigheid is het doel niet van een waar dienstknecht van Christus, dat doel is eenvoudige gehoorzaamheid. Het is de zaak van een knecht te doen wat hem opgedragen wordt, niet wat hij goed of recht oordeelt. Werd zulks meer verstaan, het zou de zaken zeer veel vereenvoudigen. Indien God ons roept tot afzondering van het booze, en wij verbeelden ons meer goed te kunnen doen door ons er mede te vermengen, hoe zullen wij ons verantwoorden voor Hem? Hoe zullen wij Hem ontmoeten? Zal hij datgene goed noemen, hetwelk voortspoot uit besliste ongehoorzaamheid aan zijn Woord? Is het niet duidelijk, dat onze eerste, laatste en eenige plicht is — te gehoorzamen? Gewisselijk. Hier ligt de grondslag, ja, het wezen van alles, dat met recht goed genoemd kan worden.

Was er echter niets voor Jeremia te doen op zijn smallen

weg en omschreven standpunt? Ja, zeker. Hetgeen hij te doen had was met alle mogelijke duidelijkheid bepaald. En wat was dat? „Zoo gij het kostelijke van het snoode uittrekt, zult gij als mijn mond zijn.” Hij moest niet alleen voor zichzelf afgezonderd staan en wandelen; maar hij moest beproeven ook anderen af te zonderen. Dit mocht hem een proselietenmaker doen schijnen, of iemand, die anderen tot zijne denkwijze zocht over te halen; doch ook hier moest hij zich boven al de oordeelvellingen van menschen verheffen. Het was voor Jeremia veel beter, veel verhevener, veel gezegender „te zijn als Gods mond”, dan op een goeden voet te staan met zijne medemenschen. Wat voor waarde hebben ’s menschen gedachten? Zooveel als niets. Als zijn adem uitgaat, vergaan meteen al zijne gedachten. Gods gedachten echter duren tot in eeuwigheid. Indien Jeremia begonnen was „het kostelijke” met „het snoode” te vermengen, zoo ware hij niet geweest als Gods mond, integendeel hij zou als de mond des duivels geweest zijn. Scheiding is Gods beginsel, vermenging dat des duivels.

Men acht het liberaal, onbekrompen en liefdevol altijd gereed te zijn om zich met allerlei menschen te verbinden. Vereeniging, verbroedering, niet verantwoordelijk te zijn voor een ander, zijn de dingen thans aan de orde van den dag. De Christen behoort zich buiten dit alles te houden, niet in de meening, dat hij beter is dan anderen, maar wijl God het wil, waar Hij zegt: „Trek geen ander juk aan met de ongeloovigen.” Niet omdat Jeremia beter was dan zijne broederen, had hij zich af te scheiden, maar eenig en alleen omdat hem geboden werd dit te doen door Dengene, wiens woord altijd moet aanwijzen het pad, regelen het gedrag en vormen het karakter van die zijn volk zijn. Voorts kunnen wij er zeker van zijn, dat Jeremia zich niet afzonderde van de anderen in bitterheid des gemoeds of felheid van geest, maar in diepe smart des harten en nederigheid van geest. Dagen en nachten kon hij weenen over den toestand van zijn volk; doch de noodzakelijkheid van scheiding was zoo duidelijk, als het woord van God ze maken kon. Hij mocht

het pad der afzondering bewandelen met een gebroken hart en weenende oogen, nochtans, wilde hij „als Gods mond” zijn, dan moest hij het betreden. Had hij zulks geweigerd, hij zou zichzelf en wijzer gemaakt hebben dan God. Al waren ook zijne broeders en vrienden om hem heen niet in staat zijne handelwijs te begrijpen of te waardeeren, daarmee had hij niets hoegenaamd te doen. Hij kon ze naar Jehova verwijzen om verklaring, maar zijne zaak was het om te gehoorzamen, niet te verklaren of te verdedigen.

Zoo is het nog. „Trekt niet een ander juk aan met de „ongeloovigen: want wat mededeel heeft de gerechtigheid met „de ongerechtigheid? En wat gemeenschap heeft het licht met „de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met „Belial? Of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige? „Of wat samenvoeging heeft de tempel Gods met de afgoden? „Want gij zijt de tempel des levenden Gods, gelijkewijs God „gezegd heeft: Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder hen „wandelen; en Ik zal hun God zijn, en zij zullen mij een „volk zijn. Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt „u af, zegt de Heer, en raakt niet aan hetgeen onrein is, „en Ik zal ulieden aannemen. En Ik zal u tot een Vader „zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de „Heer, de Almachtige.” (2 Kor. 6 : 14—18.)

Het moge aannemelijk klinken en zeer populair zijn, te zeggen: „dat wij andere menschen niet moeten oordeelen; dat wij niet kunnen weten wie geloovigen zijn of niet; dat wij ons niet voor heiliger mogen beschouwen dan anderen; dat het naar den aard der liefde is het beste te hopen; dat het er niet op aankomt wat men gelooft, als men maar oprecht is; dat ieder zijne overtuiging moet behouden; dat het maar een verschil van opvatting is, enz. enz.”

Op dit alles antwoorden wij, dat Gods Woord aan hen, die Christenen zijn, gebiedt te oordeelen, te onderscheiden, te verlaten, zich af te zonderen. En daar dit zoo is, zijn al de schoonklinkende bewijzen en redeneeringen, die bij mogelijkheid daartegen kunnen worden aangevoerd, in het oog van

een eenvoudig, oprecht dienaar van Christus, te zamen lichter dan een stofje aan de weegschaal.

Luister naar de volgende gewichtige woorden van den apostel Paulus aan zijnen zoon Timotheüs, woorden met onmiskenbare duidelijkheid toepasselijk op al Gods volk van dezen tijd: „Evenwel, het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heer kent degenen, die de zijnen zijn; en: *een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.* Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden vaten; en sommige ter eere, maar sommige ter oneere. Indien dan iemand zichzelf van deze reinigt (van de vaten ter oneere) die zal zijn een vat ter eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid.” (2 Tim. 2 : 19—21.)

Hier zien wij, dat, indien iemand een geheiligd vat wil zijn, bekwaam tot gebruik voor den Meester, en *tot alle goed werk toebereid*, hij zich moet afscheiden van de ongerechtigheid en van de vaten ter oneere, die hem omringen. Daar kan men zich niet aan onttrekken, tenzij men Gods Woord overboord werpt; en Gods Woord te verwerpen, is God-zelfen te verwerpen. Zijn Woord gebiedt mij mijzelfen te reinigen, van ongerechtigheid afstand te doen, mij af te keeren van de zoodanigen, die niet meer dan een gedaante van godzaligheid bezitten, maar die hare kracht verloochenen.

Twee uren der Schrift.

„Mijne ure is nog niet gekomen,” dit was het antwoord van den Heer Jezus aan zijne moeder, toen deze op de bruiloft te Kana Hem opmerkzaam maakte, dat er wijn ontbrak. De Heer laat Maria echter gevoelen, dat Hij ten opzichte van zijn werk niet in betrekking staat tot den mensch.

Hij kende zijne eigene ure; en die ure was de ure zijns Vaders, van Wien Hij zich in alles afhankelijk had gemaakt.

Hieruit leeren wij het onderscheid kennen tusschen de gedachten Gods en die der menschen. Maria meende, dat het juiste tijdstip voor den Heer gekomen was om zich te openbaren; en naar menschelijk oordeel was dit ook zoo; want wat kon gepaster aanleiding geven tot de openbaring zijner heerlijkheid en macht, dan het oogenblik, waarin het gebrek zich voordeed, en zijne moeder de bewustheid had, dat Hij daarin kon voorzien. Doch de Heer kent, gelijk ik zeide, zijne eigene ure; en zoodra deze is aangebroken, vloeien de stroomen in overvloed, en heeft de mensch niets anders te doen, dan te scheppen en weg te dragen, gelijk te Kana, en met verbazing het werk des Heeren te aanschouwen, waardoor zijne heerlijkheid en macht openbaar en 's menschen nietigheid en onmacht gezien worden. Bij verschillende gelegenheden handelde de Heer op dezelfde wijze; en het is noodig voor ons daarop acht te geven, opdat ook wij leeren wachten op de ure des Heeren. Hoe dikwerf toch meenen wij, dat het juiste oogenblik gekomen is, waarop wij, evenals Maria, met bescheidenheid, overtuigd van zijne liefde, aanspraak meenen te mogen maken op zijne macht; maar ook hoe dikwerf is het ons, alsof dezelfde woorden in onze ooren weerklinken: „Mijne ure is nog niet gekomen.” Martha en Maria moesten dit ook leeren in de krankheid van haren broeder Lazarus; en de uitkomst bewees, dat de ure des Heeren veel heerlijker was, dan het oogenblik, 't welk zij als het rechte beschouwden. Zij zouden tevreden geweest zijn met het herstel van den kranke; doch de Heer gaf aan een doode het leven terug; waardoor zij Hem leerden kennen, zooals nooit te voren, zelfs niet, wanneer Hij gekomen ware, om Lazarus te genezen. Hoeveel ging er dus met deze ure des Heeren gepaard! Zoowel voor Martha en Maria tot leering, als voor de openbaring van de heerlijkheid Gods in den persoon van Jezus!

Petrus had iets anders te leeren in den hof Gethsémané. Hij wachtte het uur des Heeren niet af; hij greep naar het

zwaard op een oogenblik, dat hij het niet mocht gebruiken. Hij bedierf meer, dan hij goedmaken kon. Gelukkig, dat de Heer dit kon; en het ook deed! IJver voor den Heer, gelijk bij Petrus het geval was, rechtvaardigt onze handelingen niet. Hij ijverde voor den Heer, maar „niet met verstand.” Op het uur des Heeren te wachten, en de gedachte Gods te kennen, al gaat dit ook gepaard met niets te kunnen doen, is veel beter en veel meer tot verheerlijking van God, dan in onze eigene ure het zwaard te trekken voor den Heer, en wonden te slaan, die de Heer later weer moet heelen.

Voor onze natuur is er niets pijnlijker en moeilijker te leeren, dan te wachten op het uur des Heeren. Wij zien dit ook in de geschiedenis van Saul. Hij moest wachten met offeren, totdat Samuël kwam. (1 Sam. 13.) De vrees, dat het volk zich zou verstrooien, bracht hem er toe om zelf te offeren. Al wat hij later deed, om Samuël te eeren, en al wat hij tot zijne verontschuldiging inbracht, ja, zelfs zijn ernst om het aangezicht des Heeren te zoeken, vóórdat hij de Filistijnen zou ontmoeten, baatte niets. Hij had moeten wachten. (1) Gelukkig voor ons, als wij de ure des Heeren, bij alles wat ons op den weg ontmoet, leeren afwachten!

Zoolang Jezus' ure op aarde duurde, was er voor den mensch een bron geopend, waaraan allen zich laven konden. Niet één behoefde ledig heen te gaan. En ten aanzien van de behoudenis, was die ure er altijd; want wat ik zoo-even gezegd heb, heeft geen betrekking op de behoudenis van zondaren, maar alleen op de leiding en de handelingen van den Heer met de zijnen.

Doch wij zien nog iets anders in deze ure van Jezus. Het was het uur des reukoffers. Hetgeen hij deed, zoolang Hij op aarde was, strekte tot heerlijkheid zijns Vaders. Zijne volkomene afhankelijkheid in het werk, dat de Vader Hem te doen gegeven had, openbaarde Hem als het voorwerp, waarin de Vader zijn welbehagen vond. Hij wandelde altijd

(1) Aan Saul was een bepaald bevel des Heeren gegeven, daarom werd hij na zijne overtreding verworpen.

in Gods licht, en daarom vreesde Hij den haat des volks niet, noch de steenen, waarmede men Hem dreigde. Hoe leerrijk en treffend is het, als wij bij het lezen der Schrift op deze ure achtgeven. Bijna elke bladzijde van de Evangelien getuigt daarvan. De Heer geve er ons geopende oogen voor!

Hoe geheel anders is het evenwel, als wij in Gethsémané hooren: „Dit is uwe ure en de macht der duisternis.” De ure van Jezus was voorbij, zijne ure, namelijk, om zich te openbaren in de wereld, gelijk Hij tot hiertoe gedaan had; nu was het uur aangebroken voor den mensch om zich te openbaren. God gaf den mensch hiertoe de vrijheid en de macht. Doch welk een verschil in deze beide uren! Jezus was het land doorgestaan, goed doende. Hij had kranken genezen, dooden opgewekt, hongerigen gespijzgd, bedroefden getroost, zondaren gered, ja, overal waar Hij zijn voet had gezet in het geheele joodsche land, waren zijne goedheid en liefde, zijn geduld en zijn medegevoel onmiskkenbaar; overal werd de geur waargenomen van het reukwerk, dat van de aarde opsteeg tot God. En in die ure des menschen werd niets dan haat en vijandschap tegen God openbaar. Van het oogenblik af, dat God hem vrijliet om te doen, hetgeen hij wilde, was er niets dan boosheid. Plaats voor gerechtigheid was er niet bij den mensch; want al moest de rechter getuigen: „Ik vind geen schuld in dezen mensch,” toch wordt het geroep sterker „Kruisig hem,” „weg met hem.” En evenmin was er voor Hem, die voor allen en met allen leed, eenig medelijden te wachten van den mensch, wiens ure het nu was. Geen oor was geopend voor zijne klacht: „Mij dorst.” Wil men Hem in die oogenblikken dienen, dan is het om zijne smart nog grooter te maken.

Ja, vreeselijk is het tooneel, dat ons hier voor oogen gesteld is! En wij roepen niet alleen uit: Helaas! wie is de mensch! maar ook: Wie ben ik! Want zij, die in die ure handelden, waren geen menschen van een andere schepping dan wij, neen, het zijn de kinderen van denzelfden stamvader. Hoe meer wij daaraan denken, des te meer zullen wij

de genade leeren waardeeren, die God ons bewezen heeft, toen Hij ons tot zijne kinderen maakte, en toen Hij voor zulke goddeloozen als wij zijn, zijnen geliefden Zoon, in wien Hij al zijn welbehagen had, overgaf in die verschrikkelijke ure, „de ure der duisternis,” genoemd.

Beantwoording van vragen over de Schrift.

2 Thess. 1 : 5. — J. S. te A. vraagt: Wat is het bewijs van Gods rechtvaardig oordeel?

Om deze vraag goed te beantwoorden, moet men in het oog houden, dat de duivel de vervolgingen en verdrukkingen, welke de geloovigen te Thessalonika te verduren hadden, gebruikte om hen in verwarring te brengen en van de waarheid af te voeren. Hij maakte hen wijs, dat die vervolgingen een bewijs waren, dat de dag des Heeren er reeds was. De Apostel stelt daarom alles in het ware licht. De „dag des Heeren” is de komst van den Heer ten oordeel; doch als Hij komt, dan zal Hij niet komen om de zijnen te doen lijden, maar integendeel om de goddeloozen te straffen. Nu delven de heiligen het onderspit, dan zullen zij verkwikking hebben. Nu triumfeeren de goddeloozen, dan zullen zij verdrukt en gestraft worden. Het is rechtvaardig in Gods oogen, om zoowel hen, die lijden uit liefde tot zijn koninkrijk, als hen, die de zijnen vervolgen, openbaar te maken. Bij de komst van Christus zullen de vervolgers gestraft en de vervolgdten gezegend worden.

Wat is de wereld, en wat is haar einde? //

Ik wensch deze vraag bij het licht, dat de Schrift ons geeft, te beschouwen. En ik zal bij dit onderzoek niet vergeten, dat de wereld, waarin wij leven, een christelijke gedaante heeft aangenomen.

Allereerst dan, wat is de wereld? De menschen zijn geneigd te gelooven, dat zij thans is, zooals God haar gemaakt heeft, en dat alles is blijven voortgaan, zooals het in den beginne was, met dit eene onderscheid, dat men in welvaart en beschaving groote vorderingen gemaakt heeft. Dat er vooruitgang is in stoffelijk welzijn, zal wel niemand betwisten, alhoewel de menschen van verledene tijden misschien minder zouden op gehad hebben met onze verfijnde genietingen; maar zoolang de hartstochten bestaan, is dat onderscheid zoo groot niet, als men wel onderstelt. Men heeft telegrafen, spoorwegen, getrokken kanonnen en gepantserde schepen; maar ik geloof niet, dat men daarom gelukkiger is. Het is de vraag, of deze dingen de hartstochten niet meer opgewekt dan bevredigd hebben. De kinderen zijn er niet gehoorzamer, de gezinnen niet eensgezinder, de dienstboden niet eerlijker en onderdaniger, de meesters niet beter, de vrouwen niet getrouwer om. Uit een zedelijk oogpunt beschouwd, zie ik niet in, dat de wereld er bij gewonnen heeft. Wel heeft zij een zeer goeden dunk van haarzelve, en beroemt zij zich op hare krachten; maar ik zie niet in, dat dit juist een groote vooruitgang zou zijn. Het Christendom, als een licht beschouwd, dat in de wereld is ingevoerd, heeft er een verandering in teweeggebracht. De menschen doen in het licht niet, wat zij in de duisternis doen. Maar als wij dieper dan de oppervlakte zien, dan is zelfs die verandering niet bijzonder merkbaar. Hoe het ook zij, de wereld is in geen en deele, zooals God haar gemaakt heeft. God oefent heerschappij over alles uit, en Hij

heeft geduld met de wereld; maar Hij heeft haar zóó niet gemaakt, als zij tegenwoordig is. God heeft het Paradijs gemaakt, maar door de zonde van den mensch is de wereld geworden, wat zij nu is. Sedert de zonde in de wereld is gekomen, is de wereld reeds eenmaal vernietigd geworden om hare boosheid. In onze dagen heeft men het bewustzijn, dat de dingen niet lang kunnen voortgaan, zooals zij nu zijn; en men beleeft in de geschiedenis der wereld een oogenblik van spanning, 't welk op iets ontzettends uitloopen zal. Sommigen beweren, dat het kwaad aan de democratie te wijten is, en men haar moet tegengaan; anderen beweren, dat de democratie alleen de wereld kan behouden; iedereen gevoelt, dat de tegenwoordige stand van zaken niet van duur kan zijn.

Ik deel in dit opzicht niet in de meeningen der menschen. Doch al waren die zorgen op de een of andere wijze overdreven, nochtans zijn zij de vrucht van de gedurige werking van het een of andere beginsel, dat aan de menschelijke macht ontgaat. Zij zijn een erkenning van de wisselvalligheid der orde, waarop de mensch zijn vertrouwen stelt; zij zijn de voorboden, gelijk zij zulks in de geschiedenis der wereld altijd geweest zijn, van een groote omwenteling; omdat zij het bewijs zijn van het besef eener verborgene kracht, die de grondvesten der maatschappij doet wankelen, dat wil zeggen, dat de hartstochten sterker zijn dan hetgeen ze in bedwang kan houden. De banden der maatschappij zijn óf te sterk óf te zwak gespannen. Er is minder kracht in die banden, dan in de macht, die geheimzinnig in de maatschappij werkt, en tot het verbreken dier banden leidt. Sommigen zouden die banden losser willen maken, ten einde de macht, die in werking is, haar vrijen loop te laten; anderen, daarentegen, willen die banden nog meer aanhalen, in de hoop aan deze macht weerstand te kunnen bieden of haar te vernietigen. Eenigen hopen, de meesten vreezen, niemand weet, wat er gebeuren zal. „Die dán leeft, die dán zorgt,” is tot spreekwoord geworden, om zulk een staat aan te duiden; en tevens

de aangenomen bekentenis eener algemeene vrees. Aangezien de Christen weet, dat God boven alles staat, zoo vreest hij niet, gelijk de wereld zulks doet; en dientengevolge is hij kalmer, heeft hij meer inzicht in, en minder belang bij het behoud van de vormen. Hij ziet de dingen duidelijker in, en hij stelt meer belang in de uitwerking der beginselen dan in de vormen, waarop de wereld zoo trotsch is. En indien hij in dit opzicht waarlijk door God onderwezen en door het Woord bestuurd wordt, zal hij weten, wat het einde der crisis wezen zal, al is het ook, dat vele Christenen het hunne bijdragen tot de ijdele verwachtingen der wereld, doordien zij een afgodische hulde bewijzen aan de bekwaamheid, welke zij bij den mensch onderstellen om het goede te kunnen doen. Nochtans beginnen diezelfde Christenen zich te verontrusten bij de vorderingen, die het Pausdom gemaakt heeft en nog maakt.

Maar wat is dan de wereld? Een uitgebreid stelsel, 't welk zich gevormd heeft, nadat de mensch zich van God heeft verwijderd, een stelsel, dat zich voortdurend heeft ontwikkeld, en tegenwoordig den Satan tot overste en god heeft. De mensch werd uit het Paradijs verdreven, waar God hem geplaatst had in onschuld en vrede. Onder den invloed van den satan verliet hij God om zijne eigene begeerlijkheden te volgen; en zodoende verkreeg de duivel heerschappij over den mensch. De weg tot den boom des levens werd voor den mensch, door de goddelijke macht afgesloten. Vervolgens bouwde de mensch ter plaatse, waar God hem zwervende en dolende stelde, een stad, welke hij verfraaide door den arbeid der werklieden in koper en ijzer, en waarvan hij het verblijf aangenaam maakte door hen „die harpen en orgelen bespeelen.” Maar in die stad was de mensch zonder God. „Zonder wet” gelaten, is de wereld zóó boos geworden, dat God door den zondvloed het geheele menschelijke geslacht, op acht personen na, moest verdelgen. „Onder de wet” heeft de mensch zich in de afgoderij gedompeld, waarvoor geen enkele profetische waarschuwing hem heeft kunnen bewaren. God

heeft zijnen Zoon gezonden. „God was in Christus, de wereld met Zichzelven verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende.” Maar de mensch wilde van Christus niets weten. Hij werd buiten den wijngaard geworpen en gedood. De wereld is een stelsel, welks oorsprong dagteekent van den val des menschen — een stelsel, hetwelk God heeft verworpen in den persoon zijns Zoons, toen deze in genade op aarde was nedergedaald. Daarom zegt de Heer dan ook van de wereld als stelsel: „Nu is het oordeel dezer wereld.” Dit is haar zondestaat. Maar zij is tevens een stelsel, waarbij de mensch op allerlei wijze op de proef gesteld is geworden, om te zien, of hij zich uit dien toestand zou kunnen verlossen. God heeft den mensch beloften gedaan; Hij heeft hem de wet, de profeten en zijnen eigenen Zoon geschonken. Dit alles had voornamelijk bij de Joden plaats. Deze natie wordt onder het beeld van een wijngaard voorgesteld, waarin de eigenaar vrucht komt zoeken, maar die niet vindt. De dienaren van den Eigenaar des wijngaards, en zelfs zijn eenige Zoon, werden ter dood gebracht. En wanneer wij de beginselen en drijfveeren der tegenwoordige wereld onderzoeken, komen zij dan wel op iets anders neer dan op de begeerlijkheid der oogen, de begeerlijkheid des vleesches, en de grootschheid des levens? Heerschen niet vermaak, winst, ijdelheid en eerezucht over de menschen? Ik spreek niet van de uitzonderingen, maar van hetgeen de wereld kenmerkt. Als wij van menschen spreken met wie het wel gaat, en die zich in de wereld verheffen, is er dan niet sprake van eer en winst? Is er wel veel onderscheid tusschen hetgeen Kaïn in zijne stad deed, en wat de menschen nu in hunne steden verrichten? Als een Chinees, die van Christus en het Christendom gehoord heeft, te Londen, Parijs of Rome kwam opnemen, wat daarvan aan was, zou hij dan in die steden de menschen in het algemeen naar andere beginselen zien handelen, dan die, welke de wereld en de menschen te Pekin, Nankin of Canton beheerschen? Jaagt men niet in al deze steden naar winst, vermaak, macht en eer? Wat is de

wereld in hare beginselen? Een stelsel, waarin de een de eer van den ander zoekt, en niet de eer, die alleen van God komt. Om kort te zijn, daar de wereld den Zoon van God verworpen heeft, toen Hij in de wereld kwam, heeft de Vader Hem verhoogd aan zijne rechterhand, ter verhooring van die treffende bede des Geliefden: „Rechtvaardige Vader! de wereld heeft U niet gekend, maar ik heb U gekend, en dezen hebben bekend, dat Gij mij gezonden hebt.” Waarbij die uitspraak komt: „Al wat in de wereld is, namelijk, de begeerlijkheid des vleesches en de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens is niet *uit den Vader*, maar is *uit de wereld*.”

Men zal misschien zeggen: ja, maar het Christendom is nu in de wereld, en hetgeen gij zegt, betreft alleen de heidensche wereld. Ik antwoord: „Het koninkrijk van God bestaat niet in woorden, maar in kracht.” Men vindt niet alleen bij de Heidenen de begeerlijkheid des vleesches, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens; óók bij de Christenen, en zelfs in hoogere mate. Maar het is van groot belang, dat men het Christendom als stelsel beschouwe, niet alleen omdat het geloof het Christendom als de waarheid en als de ware openbaring van God en Christus erkent, maar ook omdat het de wereld in haren hedendaagschen toestand gevormd heeft. Wil men weten, wat de wereld is, dan moet men noch de Heidenen, noch de Mahomedanen, maar de Christenheid beschouwen; want het is de Christenheid, die den toestand der wereld kenschetst. Van de drijfveeren, die de menschen in de Christenheid besturen, zooals vermaak, winst, eer en ijdelheid heb ik reeds gesproken. Men kan deze dingen najagen, en toch een goeden naam bij de menschen blijven behouden. Dit is een nieuwe strik, waarin men valt, en die van iemand een farizeër maakt. Men kan ook die dingen gewetenloos najagen. Maar *najagen* doet men ze; en wij moeten den zedelijken toestand van den mensch beoordeelen naar hetgeen hij najaagt. Hij is hebzuchtig als hij winst, eierzuchtig als hij betrekkingen, een man van vermaak als hij het vermaak

najaagt, en zoo vervolgens. Doch laat ons de Christenheid zelve eens beschouwen. In den beginne van het Christendom openbaarde zich de genade en de macht van Christus door den H. Geest op de liefelijkste wijze. Door menschen boven de menschelijke beweegredenen te verheffen; door hen tot één hart te vereenigen in de genieting der hemelsche dingen; door hun te geven om voor elkander een zorg te dragen, die de wereld niet kent; door hen te doen verwezenlijken, wat het zegt der wereld gestorven te zijn, hetgeen juist het tegenovergestelde is van het wezen der wereld, trok de gemeente, rein van wandel en zonder zelfzucht in hare wegen, vanzelf de aandacht der wereld, die, schoon zij haar vijandig was, haar nochtans bewonderde. Eeuwen lang evenwel werd daarna wat bij uitnemendheid de Kerk werd geheeten, de zetel van naijverige en sluwe eerezucht, van trouweloosheid, van misdaden van allerlei aard, van trotsch gezag, wereldsche weelde en duivelsche boosheid. De naam van hen, die de krachtigste steunpilaren van de zoogenaamde Kerk waren, is de naam geworden, waarmede men valsche, listige en gewetenlooze menschen aanduidt. De wereld is tot ongeloof gevoerd geworden door de zoogenaamde Kerk.

In de Grieksche kerk heerscht de onwetendheid oppermachtig, gelijk overal waar de geestelijkheid invloed heeft. In de Roomsche kerk, waar alles schoon schijnt, wat de belijdenis betreft, heerscht het ongeloof onder het gansche beschaafde gedeelte der volkeren, waaruit zij bestaat. Van het Protestantisme, waar alles openbaar is, weet iedereen, hoezeer het tot ongeloof vervallen is. Het Christendom voegt alleen een nieuwen trek aan de geschiedenis der wereld toe, en wel dezen: dat het ergste bederf er nu is ingevoerd — het bederf van hetgeen het voortreffelijkst is. De aanleidende oorzaak der Hervorming was de ondragelijke ongerechtigheid der Kerk. Die ongerechtigheid was door de Apostelen voorzeggd geworden, zoodat zij, wel verre van het geloof te doen wankelen van hem, die het Woord van God leest en gelooft, integendeel zijn geloof bevestigt. Evenwel deze stand van zaken leert

ons, dat het bestaan van de Christenheid geenszins het bewijs levert, dat de satan niet meer de overste en de god dezer wereld is; integendeel, de Christenheid is nu, om zoo te zeggen, het sprekendst bewijs daarvan; immers van hetgeen als getuigenis van God was gegeven, heeft de satan zich weten meester te maken, om er den zetel van zijn gezag en van zijn bederf in te vestigen. Beschouwen wij de Christenheid als geheel, wat zien wij dan? Het Mahomedanisme heeft in het Oosten geheerscht, het Pausdom in het Westen. Het Noorden van Europa is van het Pausdom verlost, maar in welken staat verkeert het? Het ongeloof regeert er, of het helt tot het Pausdom over. Te midden van al dit kwaad, ik twijfel er niet aan, werkt Gods Geest, en wordt er wat goeds gewerkt. Ik geloof het, en ik dank er God voor. Maar dit is de wereld niet — het is een macht, die er geheel van onderscheiden is, en die in haar midden werkt. Door haar invloed op de wereld en op de regeeringen, heeft het Pausdom gedurende de laatste dertig jaren meer vorderingen gemaakt dan de macht der waarheid. Men kan dit betreuren, ontkennen echter niet. De schuld der wereld is zeer verzwaard, sedert het Christendom er is ingevoerd. Maar de wereld heeft niet opgehouden de wereld te zijn.

Herinner het u, waarde lezer! het was bij den dood van Christus, dat de satan den naam van overste dezer wereld ontving. Wat zijn godsdienstigen invloed betreft, wordt hij de god dezer wereld genoemd, die de zinnen der ongeloovigen verduistert. God heeft den satan niet eerder den overste dezer wereld genoemd, dan nadat Hij de wereld op de proef had gesteld, en het gebleken was, dat de satan werkelijk de overste der wereld was. Toen de wereld den satan volkomen volgde door de verwerping van Gods Zoon, (de weinigen, die in Hem geloofden, bevestigden dit door uit vrees op de vlucht te gaan,) toen eerst werd den satan die titel gegeven. Toen Gods troon te Jeruzalem was, kon hem die titel niet gegeven worden, maar toen de ware overste der wereld verworpen werd, werd het duidelijk, dat de satan haar vorst

was. De kuiperijen om het gezag uit te oefenen, toen het Keizerrijk christelijk werd, hebben waarlijk niet bewezen, dat de duivel niet meer de vorst dezer wereld is; integendeel, zij hebben bewezen, dat zijne heerschappij zich gevestigd heeft over hetgeen men de Kerk noemt. In Gods oog, en in dat des geloofs, heeft het kruis ongetwijfeld aan satans macht den doodsteek gegeven, maar het gaf hem den doodsteek niet in de wereld. In de wereld was het kruis voor den satan een overwinning. Maar Christus is aan Gods rechterhand verheven geworden, totdat zijne vijanden gezet zullen worden tot een voetbank zijner voeten. De menschen hebben zich tegen den steen gestooten, en wanneer die steen ten oordeel valt, zal hij hen vermorzelen.

Hoewel nu de heerschappij des satans in haar christelijk karakter de ergste heerschappij is; hoewel zij in dezen vorm zelfs afschuwelijker is, dan wanneer het godlasterende beest verwoed is, (Openb. 17.) gelijk men zien kan, als men het karakter van het tweede beest nagaat; zoo regeert de satan overal slechts door de bedorvene drijfveeren van het menschelijk hart. Bij deze middelen, waarvan de satan gebruik maakt om zijne macht uit te oefenen, kan men ook de angsten voegen van een kwaad geweten. Hij verleidt de menschen door hunne begeerlijkheden, en geeft hun dan zijne godsdienst, om hunne gewetens, die hij niet kan reinigen, gerust te stellen. Hij laat een godsdienst, die zich kenmerkt door zekere vormen, welke de verbeelding treffen, en door een groote bedrijvigheid van het vleesch, tot een middel strekken om macht uit te oefenen ten gerieve van hen, die in zijnen naam heerschen. Hij prikkelt de hartstochten der menschen, om voor hunne godsdienst te strijden als voor een zaak, waarbij hunne eer en hunne belangen op het spel staan; en zoo doende wordt de godsdienst de bedrijvigheid van het vleesch om bijgeloovig of met oogmerken van eigenbelang een stelsel te ondersteunen, tot welks instandhouding men voor geen boosheid terugdeinst; zoodat de boosheid godsdienstige boosheid wordt, en het geweten in den waan verkeert, dat het God dient, terwijl de

satan door zijne listen dit alles tot zijne eigene doeleinden gebruikt. Bovendien, behalve nog dit bepaald stelsel van satans macht, is hij het, die over de christelijke wereld heerscht, evenals over het overige gedeelte der wereld, en wel door middel van de gewone begeerlijkheden der menschen. De zucht naar winst is sterker dan ooit, en men is minder kiesch dan ooit in de middelen om te winnen; trots Christus, beheerscht het vermaak de menschen op gelijke wijze, als het hen beheerschte, toen er nog niet zulk een drijfveer bestond om die zucht te matigen; meer dan ooit oefent de oorlog zijne gruwelen uit; de verdrukking is uitgebreider dan voorheen; terwijl, niettegenstaande de snoeverijen der menschen, de nominale macht van het Christendom engere beperkingen heeft dan in de VII^{de} eeuw, toen het over het bekende Afrika heerschte, Azië vervulde, en de bijna heerschende godsdienst van China was.

Wat zal het einde van zulk een wereld zijn? Het gericht! een haastig gericht. De dag of het uur daarvan weet niemand. Die dag zal komen als een dief in den nacht. De wereld zal waarlijk niet beter worden. Toch gelooft men dit, en deze gedachte toont duidelijk aan, dat men in den mensch, in de ontwikkeling en in de kracht van den mensch vertrouwen stelt. En men gelooft niet alleen, dat de mensch beter zal worden, maar sommigen gaan zelfs zóó ver van te beweren, dat het Christendom slechts een tijdvak in de menschelijke geschiedenis is, en wij een uitnemender tijdvak gaan intreden.

Men zegt: de koophandel beschaaft, de opvoeding verheft en volmaakt het verstand. En het is zoo; de koophandel doet woestheid en geweld wijken; maar winst is er de drijfveer van. De vurige zucht naar gewin leidt tot het vernietigen van verhevener drijfveeren, en heeft ten gevolge, dat men een zedelijke waarde aan eigenbelang en zelfzucht begint te hechten. De koophandel heeft nergens den toon van het maatschappelijke leven verheven, maar wel het tegendeel. De koophandel heeft de oorlogen niet doen ophouden, maar heeft

er integendeel velen veroorzaakt. De handeldrijvende volken zijn, over het algemeen, de minst kiesche; wanneer het op winst aankomt. Men kan redenen van verontschuldiging aanvoeren; maar geen andere dan een handeldrijvende natie zou een oorlog willen voeren om opium te verkoopen. En wat heeft de opvoeding uitgericht? Zij breidt den kring van het verstand uit, ja, maar verandert zij de drijfveeren van het hart? Immers neen. De menschen hebben meer opvoeding dan voorheen, maar welke verandering is daardoor teweeg gebracht? Is de invloed van het bijgeloof inderdaad verminderd? Volstrekt niet; integendeel, het ongeloof, door het vertrouwen op het menschelijk verstand veroorzaakt, heeft hen, die niet persoonlijk in de goddelijke waarheid bevestigd waren, gedwongen hunne rust in het bijgeloof te zoeken.

Een van de slechtste teekenen van den tegenwoordigen tijd, en hetwelk men overal kan bespeuren, bestaat hierin, dat men van het bijgeloof en van de dwaling tegenwoordig niet verlost wordt door middel der stellige waarheid, maar dat die verlossing zich openbaart door de vrijheid van denken; een vrijheid, die zich aan geen waarheid houdt, die er geen kent, maar aan elke waarheid twijfelt, — een vrijheid, die alleen afbreekt. Ga, waarheen gij wilt, naar Indië, Engeland, Italië, Rusland of Amerika, de bevrijding van het bijgeloof geschiedt niet door middel van de waarheid, maar door middel van het ongeloof ten aanzien van elke bekende waarheid. De gezegende waarheid des evangelies is als een druppel water in den oceaan der menschelijke gedachten en dwalingen. In plaats van op Gods Geest en op zijn Woord te bouwen om de duisternis te verdrijven, vestigen vele Christenen hunne hoop op hetgeen zij vooruitgang noemen. Zoo doende werkt men het Pausdom en het gezag der Kerk in de hand. De waarheid voor zichzelf niet kennende, werpen zich degenen, die terecht de schaamteloze aanmatigheden vreezen van het menschelijk denken, hetwelk zich met het recht van oordeelen tevreden stelt, en geen den minsten smaak of belangstelling voor de waarheid heeft, in de armen van het Pausdom.

Aan den anderen kant worden zelfs rechtschappen gemoederen door het volkomen gemis van waarheid bij hetgeen zich de Kerk noemt, en door de aanmatigheden, welke deze Kerk niettegenstaande haar gebrek aan goede vruchten doet gelden, in den afgrond van de aanmatigheden van het menschelijk verstand, hetwelk volstrekt geen waarheid in zich bezit, gedompeld. De strijd van den dag wordt klaarblijkelijk gevoerd tusschen het bijgeloof en de aanmatigheden van het menschelijk verstand, dat is het ongeloof omtrent elke bepaalde waarheid, omtrent elk grondbeginsel der waarheid, of elke aangenomene of bekende waarheid. Noch het bijgeloof, noch het ongeloof kennen eenige waarheid, en hebben er eenig ontzag voor. Het eene erkent het gezag; het andere is er de verwerping van. Het eene wordt Kerk genoemd, het andere vrijdenken. Noch de zoogenaamde Kerk, noch het vrijdenken kent het geloof in de waarheid. Ik beroep mij op elk redelijk mensch, of wij niet, aan den eenen kant, zien, dat men zich op het gezag verlaat, en aan den anderen kant, dat het menschelijk denken zich buiten de waarheid openbaart. Niemand weet, waar de waarheid is; en men houdt er zich mede bezig om allen, die beweren de waarheid te bezitten, te bestrijden. Het een is niet beter dan het ander. Het gezag der zoogenaamde Kerk is Gods volk altijd vijandig geweest; en al het bloed der heiligen wordt in Babylon gevonden, gelijk het oordeel over Babylon aantoonst. Het andere, het vrijdenken, is niets dan opstand van den mensch tegen God, welke eindigen zal met het oordeel van den wederpartijder.

Als men den toestand der wereld wil leeren kennen, is het evenzeer een vereischte hare godsdienstige gedaante te beschouwen, als hare meer wereldsche drijfveeren. Gode zij dank! te midden van dit tooneel werkt Gods Geest ten zegen voor sommigen; maar dit verandert den toestand der wereld niet. Het is een opmerkelijk verschijnsel, dat overal, waar het liberalisme of de ongeloovige partij vrij is, en niet door het Pausdom onderdrukt wordt, zij het Pausdom de voorkeur geeft boven de waarheid. De waarheid is goddelijk, en de

natuurlijke mensch kan haar niet verdragen; het Pausdom is menschelijk, en voor het Pausdom is het liberalisme liberaal; doch het liberalisme is niet liberaal voor de waarheid. Zoo zijn de regeeringen, althans wanneer zij door het Pausdom niet te veel onderdrukt worden, zijne gediensstige dienaressen, omdat het een veel vermogende en gewetenlooze staatkundige macht is. De waarheid is bij de regeeringen niet tehuis; doet zij zich voor, laat zij zich gevoelen, dan hindert zij de regeeringen. Dit alles strekt klaarblijkelijk tot versterking van het bijgeloof, zoolang de regeeringen het ondersteunen; openbaart zich evenwel de menschelijke wil in zijne kracht, dan hebben er omwentelingen plaats, en stort het geheele stelsel in. Hiervan heeft men een welbekend voorbeeld in de Fransche omwenteling.

Als wij de Vereenigde Staten beschouwen, die verreweg het belangrijkste deel van de nieuwe wereld uitmaken, wat zien wij daar? Een algemeene belijdenis en een groote bedrijvigheid op godsdienstig gebied; maar de kerken bevorderden den verfoeilijken oorlog, die dat land teisterde; de Christenen zijn er meer wereldsgezind dan de wereld zelve; het geld oefent er den hoogsten invloed uit; de dronkenschap, eenigermate door de wet in toom gehouden, richt er ontzettende verwoestingen aan; men hoort er gedurig heiligschennende vloeken; men is er zedeloos geworden door gebrek aan familielevens. En toch heerschen dáár verstand, bedrijvigheid, geestkracht, opvoeding. Wat bij de oude wereld als hinderpaal beschouwd wordt, bestaat daar niet. Allen, die in dat onmetelijke land geweest zijn, hebben er de menschelijke geestkracht in al haar glorie kunnen gadeslaan; maar zedelijk gesproken, welk een treurig schouwspel biedt dat land aan!

De wereld is derhalve van den val des menschen af krank geweest; want de gruwelen der afgodendienst zijn niet te ontkennen. In later tijd heeft de mensch het Christendom, dat de wereld niet hervormd had, verdorven; en nu is de Christenheid stellig de zetel van het grootste bederf. De koophandel, een der dingen, die tot de beschaving medewerken, neemt den mensch door de laagste drijfveer, het geld namelijk, gansch en al in bezit; de koophandel is geheel on-

verschillig voor de waarheid en voor zedelijke verheffing; voor den koophandel is hij, die kapitalen heeft, een achtenswaardig mensch. Ook de opvoeding, die den mensch van al wat ruw is bevrijdt, heeft, niettegenstaande hetgeen waarop zij zich laat voorstaan, noch de drijfveeren der menschen veranderd, noch hunne zeden verbeterd. Zij heeft hen zelfs niet van het bijgeloof verlost, behalve dat zij elke bepaalde waarheid, elken beproefden grond van waarheid terzijde heeft gesteld; zoodat, terwijl men aan de eene zijde het ongeloof voedt; men aan de andere zijde de ketens van het bijgeloof smeedt. Ik beroep mij op de feiten. Zijn het niet het Pausdom en het Puseïsme aan de ééne zijde, en het ongeloof aan de andere zijde, die Englands bedrijvigheid op dit oogenblik onderscheiden? Elders is het niet anders gesteld. Welke de lankmoedigheid Gods jegens de menschen ook zij, en hoe gezegend het getuigenis zijner genade, niet eeuwiglijk zal God de onverschillige toeschouwer blijven van de macht des bijgeloofs en van de verwerping der waarheid door hen, die zich voordoen als vrienden der waarheid, doch er de grondvesten van omverrukken. God kan van Zich getuigen, en doet zulks, zoolang 'er zielen te winnen en te verlossen zijn; maar zal Hij eeuwiglijk de macht van het kwaad verdragen? Neen, voorzeker niet! Hij laat toe, dat de beker der huichelarij en der boosheid vol wordt; Hij verklaart, dat de boozen en de leugenaars van erger tot erger zullen gaan; maar voor zichzelf vullen zij den beker des toorns. God heeft geduld, totdat er geen genezing meer is. De ongerechtigheid der Amoriëten, zegt Hij, is nog niet vervuld; maar Hij zal later het kwaad verdoen, en de aarde zegenen.

In bijzonderheden omtrent de profetie te treden, is hier mijn doel niet; ik heb daarover elders gesproken. Maar dat de wereld ten oordeel spoedt; dat de macht der boosheid door de Goddelijke macht omvergeworpen zal worden — dit blijkt zeer duidelijk uit de Schrift. Ik spreek niet van het oordeel der dooden en van de openbaring der raadslagen aller harten voor den grooten witten troon; maar van het

oordeel der zienlijke wereld. God heeft een dag gesteld, op welken Hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordeelen, door een man, dien Hij daartoe verordend heeft, verzekering doende aan allen, dewijl Hij hem uit de dooden opgewekt heeft. De mensch heeft zijne ongerechtigheden vermenigvuldigd, en zal daarmede voortgaan, totdat het oordeel daar is. De hoofdzonde der wereld, waardoor haar eigenlijk karakter aan het licht gekomen is, bestaat in het verwerpen en ter dood brengen van Christus. Maar Hem, wien de wereld heeft verworpen, heeft God uit de dooden opgewekt, en alle macht gegeven om te oordeelen. Alle knie zal zich voor Hem buigen; en hoe meer men Hem tegengestaan, en hoe stoutmoediger men Hem verworpen zal hebben, des te verschrikkelijker zal het oordeel zijn. De hoogmoed, de ijdelheid en elke aanmatiging moeten vernederd worden. (Jes. II: 10—22; XXIV: 9—23; XXVI: 21; Zach. III: 8.) Ook zal dit het geval zijn met het verdorven en afgodische stelsel. (Openb. XVI: 19; XVII: 1—6; XVIII: 21—24.) En evenzoo met de trotsche macht en met den opstand van den mensch. (Openb. XVI: 13—14; XIX: 11, 21.) Wel zijn dit zinnebeelden, maar zinnebeelden, waarvan de beteekenis duidelijk genoeg is. (Zie Dan. II: 34—35, VII: 9—11.)

Aldus is het einde van de tegenwoordige wereld. Het Christendom, dat door de wereld beleden wordt, zal de strengheid des oordeels vermeerderen. Zij, die den wil des Meesters gekend, en dien niet gedaan zullen hebben, zullen met vele slagen geslagen worden. Kunnen wij zeggen, dat de Christenheid, zooals zij nu is, in iets ter wereld gelijkt naar den hemelschen toestand, waarin wij de Christenen van het Nieuwe Testament zien verkeerden? Wel vervielen zij spoedig uit dien heerlijken toestand, en alras sloop het kwaad in hun midden. Maar uit hetzelfde verhaal zien wij, dat de Christenheid al erger en erger zou worden, en zij voor het oordeel rijpen zou, dat haar gewisselijk wacht. „Vliedt den toekomenden toorn.”

Jezus, de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs.

Hebr. 12: 2.

Al de getuigen van God, van wie in Hebr. 11 gesproken wordt, strekken tot onze aanmoediging in den weg des geloofs; doch er is een onderscheid tusschen hen en Jezus. Indien ik mijn blik vestig op Abraham, die door het geloof in het land der belofte wandelde als in een vreemd land, of op Izaäk, die Jakob en Ezau zegende aangaande toekomstige dingen, of op Jakob, op zijn sterfbed zich in Gods zegeningen verheugende en den Heer aanbiddende, dan zien wij hen loopen in de loopbaan, die hun voorgesteld was; doch in Jezus hebben wij een veel verhevener getuigenis. Bovendien is er in Hem genade, om ons in de loopbaan te ondersteunen.

Zien wij daarom op Jezus, dan hebben wij een beweegreden en een onuitputtelijke bron van kracht. In Hem zien wij de liefde, die er Hem toe bracht om deze plaats voor ons in te nemen, die, „toen hij zijne eigene schapen uitdreef, vóór hen heen ging.” Want indien wij in een loopbaan moeten loopen, dan hebben wij een voorlooper noodig. En in Jezus hebben wij iemand, die ons voorgegaan en de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs geworden is; en ziende op Hem, ontvangen wij de noodige kracht in onze zielen. Terwijl Abraham en de anderen, ieder in hunne eigene maat, hunne plaats innamen, heeft Christus daarentegen de *geheele* loopbaan des geloofs doorloopen. Ik kan in geen omstandigheid komen, ik kan geen moeielijkheid ondervinden, of Christus is er in geweest en heeft overwonnen. Derhalve heb ik in Hem iemand, die zich in het karakter, dat ik behoef, aan mij vertoont. Ik vind in Hem iemand, die weet hoeveel genade er noodig is, en die er in voorziet, want Hij heeft overwonnen, en zegt tot mij: „Heb goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.” Hij zegt niet: „Gij zult overwinnen,” maar „Ik heb overwonnen.”

Zou was het met den blindgeborene. (Joh. 9 : 31.) Hij werd buiten de synagoge geworpen. En waarom? Omdat Jezus er vóór hem uitgeworpen was. En nu leeren wij, dat hoe ruw de storm ook moge wezen, hij ons te dichter bij Jezus brengt; en dat hetgeen een verzoeking voor ons wezen zou, ons nauwer aan Hem verbindt.

Wat ook ons oog van Jezus afwendt, is niets dan een hinderpaal voor ons loopen in de loopbaan, die ons is voorgesteld. Indien Christus het voorwerp der ziel geworden is, laat ons dan ook elken last afleggen. Als ik loop in de loopbaan, dan is een kleed, hoe gemakkelijk ook, een hinderpaal, en ik moet het uitdoen; het is een last, en het verhindert mijn loop. Als ik in de voorgestelde loopbaan op Jezus zie, dan moet ik mij van mijn kleed ontdoen; anders zou het vreemd zijn, zulk een nuttig ding weg te werpen. Ja, hoe aanmoedigend de geschiedenis van de getrouwe getuigen in Hebr. 11 ook zijn moge, ons oog moet gevestigd zijn op Jezus, den getrouwen en waarachtigen getuige. Er is geen verzoeking, geen moeielijkheid, waarin Hij niet vóór mij geweest is, en waarin Hij zijne hulp niet in God den Vader gevonden heeft. Hij zal de noodige genade aan mijn hart geven.

Jezus heeft het pad des geloofs hier beneden bewandeld; Hij heeft de wereld overwonnen, en Hij is aan het einde van de loopbaan gekomen. Met eer en heerlijkheid gekroond zit Hij aan de rechterhand des Vaders. Hij heeft dus den weg door de woestijn naar de heerlijkheid, van het begin tot het einde, voor ons gebaad. Daarom is Hij voor ons de Overste Leidsman en de Voleinder des geloofs. De overwinning is behaald, en de Overwinnaar is onze Leidsman op datzelfde pad, waar aan het eind dezelfde heerlijkheid ons wacht. Met het oog op Hem geslagen, gaan wij gemoedigd onzen weg voorwaarts. In Hem is onze hulp en kracht. Nog een weinig tijds, en wij hebben de overwinning behaald, en rusten daarboven uit van onzen strijd hier beneden.

De voorspreker of de aanklager.

AAN WIENS ZIJDE SCHAART GIJ U?

Ziehier een praktische vraag voor de Christenen in dezen tijd. Zij loopt niet hierover: of wij al dan niet Christenen zijn, hoewel zij niet zelden een proefsteen daarvoor is. Of wij al dan niet Christenen zijn, hangt in de eerste plaats af van het eenvoudige geloof in den Zoon van God en in zijn werk. Thans houden wij ons echter, met het oog op de werkelijk geloovigen, bezig met de vraag: schaat gij u aan de zijde van „den voorspreker” of van „den aanklager” der broederen?

De voorspraak van Christus is gegrond op zijn persoon als „de Rechtvaardige”, en op zijn volmaakt werk, als een „verzoening” voor onze zonden. (Zie 1 Joh. 2 : 1 en 2.) Zijn gezegend werk reinigt ons van al de schuld onzer zonden, en in zijn gezegenden persoon hebben wij de volkomene verlossing van onzen toestand in Adam; terwijl Hijzelf — de gestorvene, opgewekte en tenhemelgevarene — onze gerechtigheid is voor God. Het is op dezen grond, dat Hij tuschenbeide treedt, en het werk eens voorsprekers doet. Indien wij zondigen, (nadat onze betrekking tot den Vader, als kinderen voor Hem, naar het welbehagen van zijnen wil, vaststaat,) dan treedt de voorspraak van Christus in werking. „Mijne kinderen! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij (kinderkens) hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige; en hij is een verzoening voor onze zonden.”

Het werk van den voorspreker is dus niet om gerechtigheid voor ons te verwerven, noch om onze zonden teniet te

doen, of ons tot Gods kinderen te maken. Dit alles *is* geschied, uit kracht van den dood en de opstanding van Christus, door het geloof in Hem. „Maar deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods; voorts verwachtede, totdat zijne vijanden gesteld worden tot een voetbank zijner voeten; want met ééne offerande heeft hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheilgd worden.” (Hebr. 10 : 12—14.) Hij is de Voorspreker, ten einde ons zonder zonde te handhaven als kinderen voor den Vader. Wanneer een kind Gods zondigt, wordt de gemeenschapsoefening verbroken. De betrekking (als kind) blijft bestaan; doch de Vader heeft geen gemeenschap met de zonde van zijn kind. Jezus, onze Voorspraak, pleit voor ons bij den Vader; en de Vader hoort het pleiten van den Voorspreker, die daarop het Woord toepast op onzen wandel, (Joh. 13 : 4, 5.) en ons tot de belijdenis onzer zonden brengt. De Vader, die „getrouw” is jegens den rechtvaardigen Voorspreker, en „rechtvaardig” jegens Hem, die verzoening teweegbracht, vergeeft ons onze zonden, en reinigt ons van alle ongerechtigheid. (1 Joh. 1 : 9.) In dezen weg wordt de gemeenschapsoefening hersteld, en het kind van God wandelt in de vreugde en het licht van des Vaders aangezicht. Zoo is de Voorspreker letterlijk onze zaakwaarnemer bij den Vader, en handelt hij met het oog op de wegen, die de Vader met zijne kinderen houdt in deze wereld. Aldus wordt het mogelijk, dat een ondeugend kind en een heilige Vader in betrekking tot elkander blijven.

De Voorspreker doet twee dingen. Hij pleit bij den Vader *voor* ons, en Hij past het Woord toe *op* ons. Door het eerste worden wij, indien wij gezondigd hebben, als kinderen voor den Vader gehandhaafd; het tweede brengt onzen praktischen toestand in overeenstemming met ons standpunt, hetwelk altijd zonder zonde gehandhaafd wordt door den „Rechtvaardige,” die een verzoening is voor onze zonden. Dat wij in onzen praktischen toestand falen, wordt veroorzaakt door het hebben van het vleesch in ons. Wij hebben inderdaad twee naturen

in één persoon. „Met het gemoed dien ikzelf wel de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.” (Rom. 7 : 26.) Door het geloof en in den Geest zijn *wij niet meer in het vleesch*, nochtans in werkelijkheid is *het vleesch in ons*; (hoewel wij, door het geloof, het daarvoor houden, dat wij gestorven zijn) en dientengevolge is verkeerdheid mogelijk, wanneer wij zorgeloos zijn, en het vleesch laten werken. Te verontschuldigen is het niet, maar een feit is het, dat wij door onwaakzaamheid tot zonde komen. Dank zij den rechtvaardigen Voorspreker, die een verzoening is voor onze zonden, blijft ons standpunt als kinderen, ook indien wij gezondigd hebben, gehandhaafd. „Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak.” Maar wij zijn, door in onzen wandel te falen, verontreinigd geworden. Dat onze lichamen gewasschen zijn met rein water blijft bestaan; (Hebr. 10 : 22.) wij hebben eenmaal het bad der wedergeboorte gehad; (Tit. 3 : 5.) wij zijn opnieuw geboren; (Joh. 3.) wij behoeven dus niet wederom in het bad gebracht te worden. „Die gewasschen is, heeft niet van noode dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein.” (Joh. 13 : 10.) Wij hebben echter, door te zondigen, onze voeten bezoedeld, terwijl wij de bezoedelde wereld doortrokken. Dit is onbestaanbaar met de tegenwoordigheid des Vaders. Wat doet nu de Voorspreker? Hij past het Woord toe op onze gewetens, wasschende onze voeten; dat Woord oordeelt ons, terwijl het ons tot belijdenis en zelfveroordeeling brengt. De herinnering aan onzen Voorspreker, die verzoening teweegbracht, brengt ons op onze knieën voor onzen Vader, die ons vergeeft, en ons reinigt van alle ongerechtigheid. Aldus is het heerlijke werk des Voorsprekers eenerzijds: te pleiten voor den Vader, ten behoeve van de kinderen; en anderzijds: hunne voeten te wasschen met het Woord, hunnen praktischen toestand in overeenstemming brengende met hun standpunt voor Hem.

Satan daarentegen is de aanklager. Hij is de bewerker der verdeeldheid tusschen Gods kinderen, door den een bij den ander aan te klagen. (Rom. 16 : 17—20.) Hij huurde Bileäm

om Gods volk te vloeken; en toen dit niet gelukte, gebruikte hij denzelfden profeet om Balak te leeren, hen in vermenging te brengen met de omringende volken, opdat zij de gruwelen van deze zonden navolgen. (Openb. 2 : 14.) Hij zette Jehovah aan om Job te beproeven, booze dingen van hem sprekende voor Jehovah's aangezicht. (Job 1 : 2.) Hij porde David aan om het volk te tellen, ten einde Jehovah tot verdelging van dat volk te bewegen. (2 Sam. 24.) Hij wederstond Jozua, den hooge priester, en zocht te voorkomen, dat zijne vuile klederen werden weggenomen, en hij met nieuwe bekleed werd. (Zach. 3.) Dit alles is het booze werk des aanklagers. Die hem navolgen, worden genoemd valsche beschuldigers, lasteraars, (letterlijk „duivels;” daar zij des duivels werk doen; zie 1 Tim. 3 : 11; Tit. 2 : 3 in het Grieksch.) Hij fluistert aan den een of ander een onwaar vertelsel aangaande een broeder of zuster in Christus in het oor. Deze verspreidt dit vertelsel; en misschien is het einde daarvan, dat een geheele vergadering verdeeld en verwoest wordt. Een oude vrouw (Tit. 2 : 3) zit werkeloos in haar huis, en is misschien daardoor zeer vatbaar om praatjes aan te hooren, zelfs uit den mond van wereldsche menschen, betreffende een van Gods kinderen. Aan anderen, die haar bezoeken, deelt zij ze mede. Het is een verzinsel of lastering, maar de duivel doet er zijn werk mee. De belasterde broeder of zuster ontvangt een wonde, of wordt misschien voor jaren gehinderd in het werk des Heeren.

Ik wensch aan ieder kind Gods, die deze regelen leest, met allen ernst af te vragen: aan wiens zijde schaaft gij u? Wanneer eenige laster betreffende een kind Gods wordt uitgesproken, spreekt gij voor hem, gaat gij naar uwe binnenkamer, en bidt gij voor hem? Zoo gij weet, dat hij werkelijk gezondigd heeft, gaat gij in liefde en nederigheid tot hem, om het Woord op zijn geweten te leggen en zijne voeten te wasschen? (Joh. 13 : 14.) Dit is het gezegende werk des Voorsprekers. — Of luistert gij naar het verhaal, om het, lichtvaardig, aan een ander over te vertellen, zonder te weten

of het waar is of niet? En indien gij door den een of anderen broeder benadeeld zijt, gaat gij in een booze stemming tot God, of bidt gij in de samenkomst tot het gebed als zijn aanklager. (1 Tim. 2 : 8.) Dan doet gij des duivels werk.

Hoe gelukkig echter voor ons aan de zijde te staan van den Voorspreker, eenerzijds pleitende voor onze broeders, indien zij gezondigd hebben; en anderzijds het Woord tot hen brengende om hunne voeten te wasschen! Verleene de Heer aan de zijnen deze genade meer en meer, zoodat de geloovigen hun heerlijk voorrecht waardeeren van door de liefde overtredingen toe te dekken (Spr. 10 : 12.) voor hunne broeders, die gezondigd hebben, biddende, en hun geweten voor God stellende, zoodat de onreinheid wordt weggenomen. De broeder, die gezondigd heeft, moge hij, zich verootmoedigd hebbende voor God, verstaan hoe de aanklager tot zwijgen gebracht is door het bloed des Lams; maar laat hij tevens den verzoeker wederstaan met het Woord der getuigenis, zooals onze Heer Jezus zelf eenmaal deed. Waar de duivel tot Hem kwam, werd Hij afgeweerd door: „daar staat geschreven;” en dat hebben ook wij te doen. Zoo hebben wij hier beneden in het bloed des Lams en in het Woord, het zwaard des Geestes, onze wapenen tegen den duivel; terwijl daarboven de Voorspreker onze zaak waarneemt bij den Vader in den hemel. Aldus worden wij bewaard, en zijn overwinnaars, ja, „meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad.”

De Heilige Geest in den geloovige en in de gemeente.

„Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen, toen gij geloofd hebt?” (Hand. 19 : 2.) Ziedaar een treffende en ernstige vraag voor den geloovige! Zij werd door den apostel der

heidene tot twaalf Efeziërs gericht, mannen, die discipelen waren, en aan wie hij naderhand schrijft: „In welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte.” (Efez. 1 : 13.) Zou deze vraag ook tegenwoordig niet gepast wezen, hoewel het antwoord, ten gevolge van de geopenbaarde genade, niet meer hetzelfde zou zijn als vroeger? Zij antwoordden: „Wij hebben zelfs niet gehoord, of er een Heilige Geest is;” dat wil zeggen: wij hebben niet gehoord, of de Heilige Geest al gekomen is. *Wij* weten, dat de Heilige Geest is uitgestort, en zouden dus zeker dit antwoord niet geven. Nochtans is het van belang, dat wij over de vraag nadenken.

Merkt hierbij in de eerste plaats op, dat deze vraag niet de behoudenis betreft, maar het bezitten van Gods Geest, hetwelk wel nauw met de behoudenis verbonden is, maar toch niet dezelfde zaak is, gelijk uit de hier aangehaalde woorden duidelijk blijkt; want hier waren discipelen, die den Heiligen Geest niet ontvangen hadden; en evenzoo was het met de geloovige Samaritanen. (Hand. 8 : 15—17; 9 : 17.) En zijn er niet vele Christenen, die van hunne behoudenis verzekerd zijn, doch die deze vraag omtrent den Heiligen Geest onaangeroerd hebben gelaten, omdat zij die òf niet begrijpen, òf het gewicht daarvan niet verstaan? Moge de vraag: „Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen, toen gij geloofd hebt?” de zoodanigen doen ontwaken!

In het Oude Testament spraken de „heilige menschen Gods, gedreven door den Heiligen Geest;” en wij lezen dikwijls: „de Geest des Heeren kwam op hen.” Doch van een wonen in hen was toen geen spraak. Dit werd eerst door den Heer Jezus beloofd. De Trooster zou komen, om in zijne discipelen woning te maken. (Joh. 14 : 16, 17.)

Jezus zelf was door den Geest gezalfd, (Matth. 3 : 16; 12 : 28.) door den Geest wierp Hij duivelen uit, en deden zijne discipelen wonderen. Wel was de Geest toen met de discipelen, maar Hij woonde niet in hen. (Joh. 14 : 17.) Hij was niet *in* hen, omdat Hij nog niet gekomen was; en

dit kon ook nog niet, „want Jezus was nog niet verheerlijkt.” (Joh. 7 : 39.) Het Woord Gods is hieromtrent duidelijk en beslist.

In Joh. 14 en 16 vinden wij de belofte van den Trooster; op den Pinksterdag zien wij de vervulling. (Hand. 2 : 33.) In dien tusschentijd moesten de discipelen de vervulling der belofte verwachten. (Hand. 1 : 4.) En de komst van den Heiligen Geest was zoo noodzakelijk, dat het „voor de discipelen nut was, dat de Heer heenging,” opdat de Trooster kon komen. (Joh. 14 : 7.) Het is dus zeker, dat de Heilige Geest van te voren nooit woning in iemand had gemaakt, daar zijne komst afhankelijk was van het heengaan van Jezus. Wel had men zijne kracht en zijnen invloed onderhouden; maar Hij had nimmer in iemand gewoond. Evenals de kracht van Christus reeds vroeger bekend was, maar er een tijd was, dat Hij op aarde kwam wonen; zoo werkte ook de Heilige Geest van de schepping af, doch is eerst na Jezus' hemelvaart op aarde komen wonen. Hij zal heengaan, wanneer de gemeente opgenomen wordt, om den Heer tegemoet te gaan in de lucht. (2 Thess. 2 : 7; Rom. 8 : 11.) Hij is nu hier beneden met het doel, om de gemeente te vormen, en haar met haar Hoofd te vereenigen.

Deze aanwezigheid van den Heiligen Geest moet uit twee oogpunten beschouwd worden. Ten eerste: het lichaam van ieder geloovige is een tempel, waarin de Heilige Geest woont. Welk een wonderbare en belangrijke waarheid! God zelf woont in een mensch hier beneden. Is het reeds buitengewoon ernstig om voor God te moeten verschijnen, als deze bedeeeling geëindigd is, hoe ernstig is het dan niet, dat dezelfde God in ons woont door den persoon des Heiligen Geestes! En toch is het eigenaardig karakter van het tijdperk tusschen de hemelvaart van den Heer en zijne wederkomst, dat de Heilige Geest zijne woning maakt in hen, die in den Heer Jezus Christus gelooven.

Voor zulk een inwoner moet de woning wel geschikt zijn. Dit is Gods werk. De zonde is geheel te niet gedaan door

het bloed van Christus, en de geloovige is in Hem wedergeboren. „Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel (er is een nieuwe schepping); het oude is voorbijgegaan; ziet het is alles nieuw geworden. En al deze dingen zijn uit God.” (2 Kor. 5 : 17, 18.) „Maar gij zijt afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt geregtvaardigd, enz.” (1 Kor. 6 : 11.) „Nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte, die het onderpand is van onze erfenis.” (Efez. 1 : 13.) „Hij zal ook uwe sterfelijke lichamen levend maken door zijnen Geest, die in u woont”. (Rom. 8 : 11.) „Hebt gij den Geest ontvangen . . . uit de predikings des geloofs?” (Gal. 3 : 2.) „Die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven heeft.” (2 Kor. 1 : 22.) „En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door welken gij verzegeld zijt.” (Efez. 4 : 30.) „Weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest, die in u is?” (1 Kor. 6 : 19; zie verder Hand. 2; 4 : 8, 13, 31; 5 : 3, 9, 32; 6 : 3; 7 : 55; 16 : 6, 7.)

Maar ten tweede bemerke men, dat de Heilige Geest niet alleen in iederen geloovige persoonlijk, maar ook in de gemeente als één geheel woont. Het is noodig dit te verstaan, ten einde Gods gedachte omtrent de gemeente te begrijpen. Voordat de Heilige Geest op aarde kwam om er te wonen, waren er hier en daar eenige kinderen Gods verspreid; (Joh. 11 : 52; Efez. 2 : 21, 22; 1 Kor. 3 : 16; 1 Petr. 2 : 5.) doch zoodra Hij op hen gevallen was, werden zij vereenigd, „te zamen opgebouwd tot een huis Gods door den Geest.” De Heilige Geest nam zijn verblijf in deze woning; en omdat God in de gemeente zijne woning heeft gemaakt, wordt zij in de Schrift „het huis Gods” genoemd. Ieder geloovige wordt van dat oogenblik af een gedeelte van het gebouw, waarin de Heilige Geest woont. Een huis is een woonplaats uit verscheidene bouwstoffen tot één gemaakt, om *een of meer inwoners* te bevatten; en een deel kan niet van het overige worden gescheiden, zonder dat het huis gedeeltelijk

wordt verwoest. (1 Kor. 3 : 17.) Indien ik van mijn huis spreek, spreek ik niet van een kamer daarin, of van een gedeelte daarvan, maar van mijn huis. Hebt gij Gods gedachte over de eenheid van zijn huis verstaan, of denkt gij aan hetgeen de mensch er van gemaakt heeft? (1 Tim. 3 : 15; 2 Thess. 2 : 15; 2 Tim. 1 : 13—15; 2 : 13—15, 19—22; 3 : 14; 4 : 3, 4.) Welk een zegen teruggebracht te worden tot dit feit, dat God slechts *één* huis heeft! Hij woont slechts in *één* huis! Hij heeft geen ander huis op aarde dan *de Gemeente*, d. i. Gods vergadering, tot welke Hij „dagelijks toevoegde (en nog toevoegt) die zalig werden.” (Hand. 2 : 47.) En in het midden van dezen woont de Heilige Geest. Zoo beschouwd, kan geen geloovige worden aangezien als gescheiden van de overigen, evenmin als een steen uit een gebouw kan genomen worden. Dit wonen van den Heiligen Geest in de gemeente moet dus niet verward worden met het wonen van den Geest in ieder geloovige persoonlijk, (1 Kor. 3 : 16, 17; 1 Tim. 3 : 15; Openb. 21 : 3.) daar zij een geheel andere zaak is.

God heeft ons echter nog een ander beeld gegeven, om ons aan te toonen, wat de gemeente is; en dit stelt haar weer voor in een karakter, geheel verschillend van dat van het huis. Dit beeld is „het lichaam.” Een lichaam is geheel verschillend van een huis, het roept ons gansch andere gedachten voor den geest. Een mensch is niet vereenigd met zijn huis. Een huis is een woonplaats, een lichaam daarentegen is geen woning van den mensch, maar een deel van den mensch. De gelijkenis van een huis doet ons zien, dat de gemeente hier op aarde de woonplaats is van den Heiligen Geest; die van het lichaam, dat de geloovigen *één* zijn met Christus in den hemel. (Efez. 1 : 23; 3 : 6; 4 : 4, 16, 25; 5 : 29—32; Kol. 1 : 18; 2 : 19, enz.) De Heilige Geest is de band der vereeniging van ieder der leden met Christus, het Hoofd van het lichaam, en de band van de leden onderling, daardoor *één* lichaam vormende: het hoofd en de leden. Er is *één* leven (Christus) en *één* Geest, die er

in heerscht. Ik kan een lichaam niet verdeelen, zonder het als lichaam te vernietigen, zonder het te schenden.

Indien er de minste gedachte van scheiding wordt toegelaten, dan is de eenheid van het lichaam verdwenen. De ééne Geest, doopende ieder lid, (1 Kor. 12 : 13, enz.) maakt de leden tot één lichaam, en vereenigt hen met Christus, het Hoofd, vormende alzoo *zijn* lichaam. Joden en Grieken worden in Hem tot „éénen nieuwen mensch” gemaakt. Dit is de „Verborgenschap, die van de grondlegging der wereld verborgen was in God,” (Efez. 3 : 9; Kol. 1 : 26.) opdat Hij (Christus) die twee (Jood en Griek) in zich zelve tot éénen nieuwen mensch zou scheppen. (Efez. 2 : 15.) „Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ééne lichaam, vele zijnde, één lichaam zijn, alzoo ook Christus; want ook wij allen zijn door éénen Geest tot één lichaam gedoopt. . . . En gijlieden zijt het lichaam van Christus en leden in het bijzonder.” (1 Kor. 12 : 12—27.)

Er zijn derhalve deze drie feiten. 1. Het lichaam van iederen geloovige is een tempel des Heiligen Geestes. 2. De Heilige Geest woont in de gemeente, en de gemeente is daarom het *Huis* van God op aarde. 3. Alle geloovigen, gedoopt door den Geest tot één, maken op aarde het lichaam van Christus uit, en leven vereenigd met Hem, het Hoofd in den hemel.

Geve de Heer ons genade om deze waarheden goed te verstaan, en den troost en de kracht er van te ondervinden!

Een woord over verzoening.

Verzoening wil zeggen: alles in orde brengen, alles goed maken tusschen twee vijandige partijen; die partijen tot elkaar brengen, zoodat de vijandschap ophoudt. Het is echter niet enkel de verandering van gezindheid, hoewel die daarin opge-

sloten is; ook is het niet rechtvaardiging. Het is het terugbrengen tot eenheid, vrede en gemeenschap van hetgeen verdeeld en in vijandschap was. Wij moeten in de Schrift „het verzoenen van de zonden des volks” in Hebr. 2 : 11 niet verwarren met „verzoening” in 2 Kor. 5, Kol. 1 en Rom. 5 : 10, 11. Het zijn twee verschillende woorden in het Grieksch. Het eerste wil zeggen: „het verzoeningswerk volbrengen.” Het komt ook voor als zelfstandig naamwoord in 1 Joh. 2 : 2, waar men moet lezen: „en hij is een zoenoffer voor onze zonden;” en in 1 Joh. 4 : 10: „tot een zoenoffer voor onze zonden.” Het tweede woord beteekent „verzoening.” Er was vijandschap tusschen ons en God; doch de vijandschap was aan onzen kant. Er was geen *vijandschap* aan Gods kant; wel een rechtvaardig oordeel tegen de zonden in zijne schepselen. Deze gerechtigheid moest worden bevredigd, zou het mogelijk zijn, dat het vijandige schepsel in gemeenschap met God terugkeerde. In Hebr. 2 : 11, in 1 Joh. 2 : 2 en in 1 Joh. 4 : 10 wordt gesproken van het „verzoeningswerk,” dat volbracht, van het „zoenoffer,” dat gebracht moest worden, ten einde de gerechtigheid van God te bevredigen. In de andere plaatsen wordt er gesproken over de „verzoening,” over het „terugbrengen” van het vijandige schepsel in Gods gemeenschap, welke „verzoening” een gevolg is van het „verzoeningswerk,” dat volbracht werd.

Het is onschriftuurlijk, zoowel in uitdrukking als in gedachte, als men zegt, dat God met ons verzoend is. Geen handeling, welke ook, kon Gods gezindheid veranderen. God handelt vrij in hetgeen vóór Hem is, in overeenstemming met zijne natuur, en ten einde zijne plannen te volvoeren. En hoewel zijne gezindheid niet veranderd is, zoo is nochtans het bevredigen en verheerlijken van zijne gerechtigheid in overeenstemming met die gezindheid en met de eischen van zijne natuur en van zijn gezag, en het is noodzakelijk in den volsten zin van het woord. Evenzeer is Gods heiligheid in de verzoening betrokken. Verzoening is het brengen in betrekking tot God overeenkomstig zijne natuur en overeen-

komstig de natuur van hetgeen verzoend moet worden. Het is meer dan herstelling, omdat er verlossing is en een nieuwe natuur, en, ten opzichte van de dingen om ons heen, een nieuwe toestand van zaken. In zooverre de oude betrekking verbroken en in vijandschap verkeerd was, is het herstelling; doch het is niet de terugkeer tot de betrekking, die vroeger bestond, maar de vestiging van een nieuwe betrekking, die de vastheid heeft van de verlossing, en die de vervulling is van de plannen Gods. Deze verzoening is tweeledig in de Schrift; het is een verzoening van de *dingen* en van *zondaars*. In Kol. 1 lezen wij, dat het was het welbehagen der gansche volheid om in Hem te wonen, „en dat Hij, door hem vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem alle dingen verzoenen zou tot zichzelf, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn. En hij heeft u, die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend, in het lichaam zijns vleesches, door den dood, opdat hij u zou heilig en onberispelijk en onbeschuldigd voor zich stellen.” Uit deze plaats is de kracht van het woord duidelijk. Er is derhalve geen kwestie van een verandering van de gezindheid der verzoende dingen, omdat de beoogde verzoening, waarvan in vs. 20 gesproken wordt, betrekking heeft op al het geschapene, waarbij van zulk een verandering geen spraak kan zijn. Het is het brengen van al het geschapene in hemelen op aarde tot zijne ware orde en tot zijne rechte betrekking voor God, en tot zijn waar standpunt en zijn waren toestand in die betrekking.

De eerste plaats, die zich voordoet, als wij het gebruik van het woord in de Schrift willen onderzoeken, is 2 Kor. 5 : 18—20, en vooral vs. 19: „God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende.” Er staat niet: God is in Christus verzoenende. Deze tekst zegt ons, dat de apostolische bediening de plaats van Christus' persoonlijke bediening heeft ingenomen, en gegrond is op het feit, dat onze gezegende Heer tot zonde voor ons gemaakt is, opdat wij zouden worden

de gerechtigheid Gods in Hem. Wij hooren hier, wat de bediening van Christus hier beneden was. Hunne zonden hun niet toerekenende, stelde Hij aan de wereld voor om tot God terug te keeren in orde en zegening. Had de mensch Hem aangenomen, dan zou het bewezen zijn geworden, dat de mensch in het vleesch, hoewel hij gezondigd had, te verbeteren was. God wist het evenwel geheel anders; en het resultaat bewees, dat de mensch onverbeterlijk was, en de Heer tot zonde moest gemaakt worden. De mensch moest verlost worden uit den toestand, waarin hij was; hij moest gerechtvaardigd worden op een nieuwen grond, maar geenszins hersteld worden van zijnen val, zooals de mensch nu nog altijd denkt. De mensch was een zondaar. God was in Christus, zeggende: Ik kom niet als rechter; keer tot Mij weder, en Ik zal u vergeven; keer terug tot Mij, en Ik zal u niets toerekenen. Doch de gezindheid des vleesches was vijandschap tegen God; en de ware toestand, waarin de mensch zich bevond, trad aan het licht. De zonde der wereld werd openbaar, doordien de wereld in Christus niet geloofde. Gods gerechtigheid openbaarde zich, doordien de wereld Christus niet meer zag, en Hij tot den Vader terugkeerde. Ongetwijfeld moet er een verandering in ons plaats grijpen, zullen wij in vrede voor God kunnen verkeerren; doch verzoening is meer dan een verandering des harten, het is het komen in den toestand van een rechte betrekking tot God.

In Kol. 1, hetwelk wij reeds aanhaalden, vinden wij het doel van God om alle dingen in hemel en op aarde in deze orde en in dezen toestand te brengen. Alle dingen waren geschapen door den Zoon en voor Hem; en de gansche volheid der Godheid, welke in Hem woonde, zal al wat door en voor Hem geschapen is, brengen in zijnen waren toestand, in een normale betrekking met Hemzelven. En wij, voegt de Apostel er aan toe, wij zijn verzoend, aangezien Christus onze gerechtigheid is, en wij de gerechtigheid Gods in Hem zijn. Wij zijn, ten opzichte van de natuur Gods, in onze

normale betrekking tot God, overeenkomstig de waardij van het werk van Christus. Daar wij zedelijke wezens zijn, moesten wij hiertoe een nieuwe gezindheid hebben; en Christus is ons leven. De geloovige is verzoend in het lichaam Zijns vleesch door den dood. Wij staan voor God in de algeheele wegneming onzer oude vijandige natuur, en krachtens een werk en gehoorzaamheid, waardoor God zelf volkomen is verheerlijkt, zoodat wij de gerechtigheid Gods in Christus zijn. Niets ontbreekt er aan onze plaats en ons standpunt in Christus. Onze oude toestand is voorbijgegaan; en wij zijn met Hem mede levend gemaakt. Wij zijn gestorven, en hebben den ouden mensch uitgedaan; wij zijn opgewekt, en hebben den nieuwen mensch aangedaan; en als zoodanig staan wij in Christus voor God, krachtens de waardij van zijn verzoeningswerk. Wij weten, dat dit zoo is, door het geloof en door de tegenwoordigheid des Heiligen Geestes, door welken wij verzegeld zijn tot den dag, dat wij „heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk” voor Hem gesteld zullen worden.

Daarom wordt in Rom. 5:10 de verzoening toegeschreven aan den dood van Christus, en niet aan een verandering van gezindheid in ons. „Indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons.” En „wij hebben de verzoening gekregen.” (vs. 11.) Merk wel op, dat de Christen beschouwd wordt als verzoend zijnde. Nu is het volkomen waar, dat dit niet plaats heeft, en niet plaats hebben kan zonder een werk van genade in de ziel, waardoor de vrede, welke Christus gemaakt heeft, wordt toegeëigend; het kan niet plaats hebben zonder geloof. De Geest van Christus werkt in levenwekkende kracht in ons, maakt ons bekend met onzen toestand, geeft ons nieuwe begeerten, doet ons onzen ouden toestand oordeelen, en toont ons de waarde van den dood van Christus en van ons standpunt in Hem. Doch de vrede was gemaakt, en God was volkomen verheerlijkt, toen Christus tot zonde gemaakt was, zoodat zijne liefde ons opzoeken, en de genade door de gerechtigheid heerschen kon. Dit wil niet zeggen, dat God

veranderd is, maar Hij kan vrij werken in liefde, overeenkomstig zijne gerechtigheid, tot zijne eigene heerlijkheid, uit kracht van het offer, dat Hem is gebracht. Het verzoeningswerk is volbracht, en daarom kan Hij, overeenkomstig zijne gerechtigheid en naar zijne overvloeijende liefde, den zondaar tot zich wederbrengen; en zoodra het geloof voorhanden is, heeft Hij hem wedergebracht, heeft hij Hem verzoend. Hetgeen de grondslag der verzoening is, is aan God opgeofferd geworden; doch het is niet God, die verzoend is, maar God, die verzoent uit kracht van het werk, dat Christus heeft volbracht, en van hetgeen door Christus aan Hem is geofferd. Het verzoeningswerk, het zoenoffer is de grond van de verzoening, van de verzoening van den zondaar; en ter bestemder tijd van de verzoening van het heelal. Daarom smeekt het Evangelie de menschen om zich met God te laten verzoenen, om tot Hem terug te keeren, in ware gemeenschap met Christus, die tot zonde voor ons is gemaakt geworden. Verzoening is derhalve niet het verzoeningswerk — dit is er de grond van. Het is ook niet de verzoening van God, en evenmin bloot een verandering van de gezindheid des menschen; maar het is het standpunt van een mensch (indien het werk op hem toegepast is) in vrede met God, overeenkomstig de waarheid van Gods karakter, uit kracht van de verlossing — van een mensch, die zedelijk teruggebracht is in een nieuwe natuur, welke door den Heiligen Geest die verlossing waardeert, en den vrede geniet, ja, zich in God verblijdt.

Er is nog ééne plaats, waar het woord voorkomt, welke, indien zij goed wordt begrepen, bevestigt hetgeen ik gezegd heb. „Indien hunne verwerping de verzoening der wereld is.” (Rom. 11 : 15.) De Joden hadden tot God in betrekking gestaan, hoewel zij het verbond niet hielden; terwijl de wereld in geen de minste betrekking tot God stond; de volken waren geheel zonder God in de wereld, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte, zonder hoop, zonder God in de wereld. Bij de

verwerping van Israël — veroorzaakt door hunne verwerping van Christus — hield deze stand van zaken op. God roept nu alle menschen alom om zich te bekeeren. De wereld werd weer in betrekking gebracht met God, zoodat zijne genade en zijn evangelie tot haar kon gebracht worden.

Ziedaar al de plaatsen, waar dit woord in deze beteekenis gebruikt wordt.

Het is van belang op te merken, dat de Christen altijd behandeld wordt als verzoend zijnde. En verzoend te zijn is meer dan gerechtvaardigd te zijn. Gerechtvaardigd te zijn is: door God rechtvaardig verklaard te zijn, hetzij van de zonden, hetzij wat onzen toestand betreft in Christus. Verzoend te zijn is meer dan het terugbrengen van het hart tot God. Beiden zijn evenwel noodzakelijk tot de verzoening. Om in vreugdevolle en gevestigde gemeenschap te zijn met God, die ten volle geopenbaard is, terwijl alles tusschen Hem en ons in orde is, moeten wij gerechtvaardigd zijn overeenkomstig zijne gerechtigheid, en moeten wij de voorwerpen zijn van zijne liefde als dezulken, die deze liefde hebben gesmaakt. In beiderlei toestand zijn wij gebracht door het werk van Christus, doch met vernieuwde harten, die de liefde Gods genieten. Verzoening is derhalve een woord van groote kracht en van grooten zegen. Er is geen uitdrukking, zoo sterk en zoo volkomen, ten aanzien van onze herstelling, als die van onze verzoening met God.

J. N. D.

Het standpunt en de toestand des Christens.

(Efez. I : 15—23; III : 14—20.)

Er zijn twee dingen, waarmede ieder, die in Christus gelooft, goed bekend moest wezen; want zij zijn voor den geloovige van het grootste gewicht. Wij bedoelen het standpunt en den toestand van den Christen — zijn standpunt voor God in Christus, en zijn werkelijken toestand, zooals die in meerdere of mindere mate met dit heerlijk standpunt in overeenstemming kan zijn.

„Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede met God, door onzen Heer Jezus Christus, door wien wij ook den toegang hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.” (Rom. 5 : 1, 2.) In Christus bezitten wij alles. Dit zien wij duidelijk uit deze plaats. Wij zijn gerechtvaardigd; wij hebben vrede met God; wij hebben den toegang tot de genade, en wij roemen in de hoop der heerlijkheid; ja, der heerlijkheid Gods. Dit alles is nu ons heerlijk, gezegend deel geworden, omdat wij Christus, de hoop der heerlijkheid, in onze harten hebben. „Aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus in u, de hoop der heerlijkheid.” (Kol. I : 27.)

De persoon en het werk van Christus moeten het gezegende voorwerp van de overdenking onzer harten worden. Zijne vernedering en zijne heerlijkheid, als die van den geliefden Zoon des Vaders, vervullen het hart geheel en al. Men verblijdt zich in de gemeenschap met den Vader en den Zoon. Liefde wordt in het hart gewerkt door de beschouwing zijner liefde. Christus zelf moet het middelpunt onzer gedachten en onzer aanbidding zijn; het hart moet door innige gemeenschap met Hem van dankbare vreugde overvloeien. Staan wij in zijne genade, dan moeten wij het standpunt, 't welk Hij inneemt, kennen, om ons eigen standpunt te leeren verstaan; en zijn wij in Hem geliefde kinderen geworden, dan moeten wij ook de liefde van den Vader tot den Zoon kennen, om zijne liefde jegens ons te kennen. En naarmate wij ons in deze gezegende waarheden

verdiepen, en ons met Christus bezighouden, zal ook onze toestand hier beneden de afdruk van ons standpunt daarboven zijn.

De twee gebeden van den apostel Paulus in zijnen brief aan de Efeziërs stellen ons dit onderwerp duidelijk voor oogen. Geve de Heer, dat onze aandacht er bij bepaald moge worden, dat wij dieper mogen doordringen in zijne wonderbare wegen en in de goddelijke majesteit en heerlijkheid van den lijdenden, maar nu verheerlijkten Jezus, en dat onze harten vervuld mogen worden met het zoete bewustzijn zijner liefde en met de kracht des Heiligen Geestes.

In de eerste plaats zien wij, dat de Apostel in hoofdst. 1 : 15—23 bidt, dat de heiligen hun standpunt in Jezus, het opgestane en verheerlijkte Hoofd, mochten kennen, en een juist begrip verkrijgen mochten van hunne plaats voor God in Hem, onder wiens voeten eenmaal alles onderworpen zijn zal. In verband hiermede worden de heiligen in het laatste hoofdstuk vermaand, hun standpunt tegen iederen vijand te handhaven. „Staat dan!” zegt de Apostel. Hij zegt niet: „Maakt vorderingen!” want er bestaat geen hoogere en betere plaats. Zij behoeften alleen de plaats, die God hen had doen innemen, te handhaven. Daarentegen bidt Paulus in h. 3 vs. 14—21, dat zij zich in een toestand mochten bevinden, die aan hun standpunt beantwoordde. In dat gebed drukt hij den wensch uit, dat zij met kracht versterkt mochten worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch, dat Christus door het geloof in hunne harten mocht wonen, en zij in de liefde geworteld en gegrond mochten zijn.

Van veel belang is het ook, dat elk dezer gebeden gegrond is op de beide betrekkingen, waarin God tot Christus, en ten gevolge daarvan ook tot ons staat. Zien wij dit in, dan zullen wij niet slechts deze twee gebeden, maar den geheelen brief beter verstaan. De Apostel begint zijnen brief met aanhaling van deze tweevoudige betrekking. „Gezegend zij de *God* en *Vader* van onzen Heer Jezus Christus,” zegt hij. Hij is onze *God* en onze *Vader* in Christus. Zoodra de Heer opgestaan was, maakte Hij ons deze heerlijke waarheid bekend; want zij berust op zijn volbracht werk. „Ga heen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot mijnen Vader en uwen Vader, en tot mijnen God en uwen God.” (Joh. 20 : 17.) Welk een gezegende vrucht van den dood en de opstanding onzes Heilands!

Het eerste gebed is tot „den *God* van onzen Heer Jezus Christus,” het tweede daarentegen tot „den *Vader* van onzen Heer Jezus Christus” gericht. In elk gebed beantwoordt de hoofdgedachte aan den bijzonderen titel. In het eerste wordt ons de macht en de heerlijkheid voorgesteld, zooals zij zich in den opgestanen Christus ontvouwen; in het laatste daarentegen vinden wij de gemeenschap en de liefde. De Vader heeft den Zoon lief, en als zoodanig neemt Hij zijne bijzondere plaats in. Doch Hij is als mensch verheerlijkt geworden, nadat Hij voor onze zonden vernederd was, en God verheerlijkte, door deze zonden uit te delgen, en derhalve zijn wij in Hem verheerlijkt. Liefde en heerlijkheid, dat zijn de twee dingen, die zich hier voor onze oogen ontvouwen — liefde tot den Zoon, heerlijkheid voor Christus — en aldus zijn ook wij bemind en verheerlijkt in Hem. Gezegende waarheid! Hoe heerlijk is zij voor onze zielen! Welk een genade, welk een liefde, welk een heerlijkheid!

Doch de uitgestrektheid en de rijkdom dezer wonderbare waarheden zal, dunkt mij, nog duidelijker uitkomen, als wij de verschillende gedeelten dezer gebeden nader overdenken.

„Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heer Jezus, dat in u is, en de liefde tot al de heiligen, houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden.” (vs. 15 en 16.) Van welke vergadering van geloovigen zou de apostel thans wel hetzelfde kunnen zeggen? Van de Efeziërs kon dit gezegd worden; want Christus nam de rechte plaats in hunne harten in, en daarom namen deze heiligen hunne rechte plaats in. Deze twee dingen — geloof in Christus en liefde tot de heiligen — gaan samen; het een is, om zoo te zeggen, de vrucht van het andere. Indien Christus niet de rechte plaats in onze harten inneemt, dan zullen ook andere geloovigen slechts zeer weinig plaats daarin vinden. De Efeziërs hadden niet alleen *sommige* heiligen lief, wier karakter en gewoonten hun aangenaam waren; neen, zij hadden „liefde tot *alle* heiligen.” Daaruit make men nu niet op, dat men met alle heiligen *in dezelfde mate* vertrouwelijk moet omgaan; dit zou geheel onmogelijk zijn. Maar wij moeten hen allen liefhebben als *kinderen Gods*; wij moeten hen allen beschouwen, zooals God zelf ze beschouwt. Wel kunnen wij onze bijzondere vrienden onder Gods kinderen hebben, ja, dit kan zelfs zeer nuttig voor ons zijn; doch wij moeten er altijd naar trachten, om andere Christenen door

de openbaring onzer bijzondere genegenheid tot dezen of genen, geen aanstoot te geven.

Hoe kunnen wij deze liefde tot *alle* heiligen verwezenlijken? Is het niet onmogelijk, om aan alle heiligen zonder uitzondering liefde te bewijzen? O neen! Wij kunnen dit standpunt innemen, indien wij alles in het licht des Heeren beschouwen, en zijne gedachte leeren verstaan. Alleen daardoor zullen wij over alles, wat niet beminnenswaardig bij de geloovigen is, kunnen heen zien, en bewaard blijven voor eigenliefde en zelfzucht, die zoo menigmaal onze liefde tot anderen in den weg staan." Indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander." (1 Joh. 1 : 7.) God moet de *eerste* plaats innemen, indien wij elkander als zijne kinderen willen liefhebben.

Toen Paulus, de groote Apostel der heidenen, als een oud en zwak man gevangen te Rome zat, toen hij gescheiden was van zijne vrienden, verhinderd in het bezoeken der gemeenten en in den arbeid des evangelies, toen zelfs sommigen „aan zijne banden verdrukking dachten toe te voegen,” door „Christus uit jaloerschheid te verkondigen,” werd hij toen door de omstandigheden terneer gedrukt of verontrust? O neen! de verheerlijking des Heeren en de bekeering van zielen was voor hem meer waard, dan zijne persoonlijke vrijheid en zijn deel aan het werk. Daarom kon hij zeggen: „Wat dan? Nochtans wordt Christus op allerlei wijze, hetzij onder een voorwendsel, hetzij in der waarheid verkondigd; en daarover verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden.” Zijne blijdschap in God en zijne liefde tot de heiligen was waarlijk bewonderenswaardig. „Ik dank mijnen God,” zegt hij tot de Filippiërs, „zoo dikwijls als ik uwer gedenk, te allen tijd in al mijn gebed voor u allen het gebed met blijdschap doende.” Een stroom van liefde kwam uit dien droevigen kerker ter verkwikking van *alle* gemeenten, van *alle* heiligen; en nog altijd wordt menig geloovig hart door deze teedere liefde vertroost en bemoedigd. In plaats van zich door zijne vijanden te laten verschrikken of ontmoedigen, had hij zijn oog op Christus gevestigd, en was hij vol van vreugde over zijne broeders in Christus. Wat anders kon iemand zulk een heerlijke overwinning schenken, dan de innige gemeenschap met den Heer? De vijand kon hem wel zijne vrijheid ontnemen, en hem een plaats onder schandelijke booswichten aanwijzen; doch Christus kon men hem niet ont-

nemen, noch zijne liefde tot de heiligen. Welk een heerlijk voorbeeld voor ons! Mochten wij trachten het na te volgen!

„Opdat de God van onzen Heer Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in zijne kennis.” (vs. 17.) Hier zien wij den apostel als leermeester en tevens als voorspraak voor ons. Tusschen zijn gebed en de waarheden, die hij zooeven had uiteengezet, heerscht de volmaaktste overeenstemming. Hij bidt niet, dat zij vergeving hunner zonden of den Heiligen Geest mochten ontvangen. En waarom niet? Omdat zijn gebed in overeenstemming was met hetgeen hij geleerd had. Men hoort dikwijls in het gebed krachteloos maken, wat in de toespraak een ieder op het hart gedrukt was. Zoo doet de apostel niet; veeleer tracht hij, hetgeen door hem uiteengezet was, in zijn gebed te herhalen. Nadat hij tot de heiligen te Efeze als tot kinderen Gods, „gezegend met alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in Christus,” gesproken had, kon hij onmogelijk bidden, dat zij de liefde Gods en de vergeving hunner zonden mochten leeren kennen. Hij had hun reeds de verzekering gegeven — ja, hij doet dit den geheelen brief door en wel aan *alle* heiligen — dat zij kinderen van God *zijn*, naar het welgevalen van zijnen wil; dat zij begenadigd *zijn* in den Geliefde; dat de Heilige Geest in hunne harten woont, als zegel hunner verlossing en als pand der toekomstige heerlijkheid. „In wien gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte, die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.” In schoone harmonie met deze en andere waarheden bidt de apostel dan ook, dat God hun den Geest der wijsheid mocht geven, om deze wonderbare openbaringen zijner genade te verstaan, en dat zij in het geloof aangaande Gods gedachten en raadsbesluiten mochten versterkt worden.

Maar moeten wij dan als Christenen onze zonden en feilen niet belijden? Zonder twijfel; wij moesten dit nooit nalaten. Zonder dit te doen, kunnen wij niet met God wandelen. Maar aan den anderen kant moeten wij den grond, waarop wij voor God staan, niet ondermijnen. Ons standpunt in de tegenwoordigheid van God is in Christus, naar den rijkdom van Gods genade; en aangezien in Christus van geen misstap sprake kan zijn, zoo kunnen wij ook de plaats, die ons in hem gegeven is, niet verliezen. Wij staan op dat standpunt „tot prijs der

heerlijkheid zijner genade." Ofschoon wij van onze feilen als geloovigen diep moeten doordrongen zijn, mogen wij toch niet de plaats van arme, verloren zondaars innemen. Dit zou geheel in tegenspraak met ons standpunt zijn; want naar de verklaring des Heiligen Geestes zijn wij kinderen Gods en begenadigd in den Geliefde. Maar hoe moeten wij dan onze zonden en onze booze gedachten belijden? Het antwoord is eenvoudig: Als kinderen des Vaders, en niet als zondaars voor God. De zonden zijn daarom niet minder erg; integendeel zij zijn voor God veel smartelijker; want wij zondigen als kinderen, niettegenstaande onze kennis van zijne liefde en genade. Wij kunnen er van verzekerd zijn, dat hoe beter wij ons standpunt voor God verstaan, des te dieper ook onze verootmoediging over den een of anderen misstap zal zijn. De wandel van den Christen moest eigenlijk geheel aan zijn standpunt beantwoorden, gelijk wij elders lezen: „Zijt heilig, want Ik ben heilig." Helaas! dit is dikwerf niet het geval, en dan is het onze plicht, om onszelf te oordeelen en onze zonde voor God te belijden.

De vraag is derhalve niet, of de Christen beter is dan hij geweest is, maar of zijn toestand veranderd is. En dan zeggen wij: Zijn standpunt voor God is niet meer in den eersten, maar in den tweeden Adam, in den opgewekten Christus. Zoodra men een geloovige geworden is, behoort men Gode welgevallig te wandelen. „Die zegt, dat hij in hem blijft, die moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk hij gewandeld heeft." Nochtans is de Christen niet zonder zonde, gelijk wij uit 1 Joh. 2: 1 zien: „Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige." Welk een genade, dat Christus alles in zijne handen heeft! Zijn naam zij er voor geloofd en geprezen!

De apostel richt zich in zijn eerste gebed tot den „God van onzen Heer Jezus Christus, den Vader der heerlijkheid." De macht Gods, ons in de verhooging van Christus en van den geloovige in hem voorgesteld, vormt de hoofdgedachte van dit gebed. De gedachte, die daarneven door de uitdrukking „Vader der heerlijkheid" bij ons wordt gewekt, is zeer kostelijk voor onze harten. Met den naam „Vader" toch is het begrip „liefde" onafscheidelijk verbonden, gelijk „macht" aan den titel van „God" beantwoordt. Deze liefde des Vaders is de bron van al die heerlijkheid, van al die

volmaakte zegeningen. Hij is de „Vader der heerlijkheid.”

Grootsch en wonderbaar ontvouwt zich hier inderdaad de macht Gods aan het oog des geloofs. „De uitnemende grootheid zijner kracht aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, toen Hij hem uit de dooden heeft opgewekt, en hem gezet heeft aan zijne rechterhand in de hemelsche gewesten.” Maar, zou iemand kunnen vragen, staan deze twee — liefde en heerlijkheid — niet met elkaar in verband? Zonder twijfel; de liefde is alleen grooter en schooner dan de heerlijkheid. De schitterendste heerlijkheid is slechts de uiterlijke openbaring van de liefde. Beide zullen in het duizendjarig rijk aanschouwd worden. Dan zal de hemel, om zoo te zeggen, nader bij de aarde gekomen zijn, gelijk zulks bij Jakob het geval was, toen hij de aarde met den hemel door een ladder verbonden zag; dan zal de Gemeente met Christus vereenigd zijn, waarvan de Heer zelf in Joh 17 spreekt: „En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk wij één zijn. Ik in hen, en Gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne, dat Gij mij gezonden hebt en hen liefgehad hebt, gelijk Gij mij liefgehad hebt.”

Heerlijke waarheid! De heerlijkheid, die de Vader aan den Zoon geeft, wordt ons door den Zoon gegeven, opdat de wereld bekenne, dat God zijnen eigenen Zoon gezonden en dat de Vader ons liefgehad heeft, gelijk Hij den Zoon heeft liefgehad. Welk een liefde, welk een genade! De wereld zal ons in dezelfde heerlijkheid met Christus zien, en zal dan moeten erkennen, dat God ons met dezelfde liefde heeft liefgehad. Zal de wereld onze vreugde in het Huis des Vaders ook aanschouwen? Neen, dat is slechts de plaats voor Gods kinderen, het te huis, waar allen, die hier beneden in Christus geloofd hebben, eenmaal zullen uitrusten.

Lieve lezer! is dat ook uwe hoop? Het is uwe overdenking wel waard. Het is beter alles te moeten missen, dan deze plaats der liefde, deze eeuwige heerlijkheid, niet te verkrijgen. „De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in zijne hand gegeven. Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.” (Joh. 3: 35, 36). Geve de Heer, dat allen, die deze regelen lezen, eenmaal daarboven in dat geze-

gende Vaderhuis voor eeuwig hunne plaats mogen vinden!

„Opdat gij, met verlichte oogen uws verstands, moogt weten, welke zij de hoop van zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis in de heiligen, en welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht.” (vs. 18, 19.)

Staan wij enkele oogenblikken stil bij de roeping des Christens, waarvan hier gesproken wordt. Waartoe heeft de Heer alle geloovigen geroepen? Dit is een zeer belangrijke vraag. Is het een roeping tot de *hoop* op verlossing met een zekere mate van onzekerheid? Geenszins; want wij hebben onze verlossing als een stellig feit, gelijk de apostel in het tweede hoofdstuk van dezen brief zegt: „Door genade *zijt gij* zalig geworden, door het geloof.” De hoop zijner roeping is datgene, waartoe wij in Christus Jezus als kinderen Gods geroepen zijn. Wij behooren ons te verheugen in den opgewekten Christus, die, triomfeerend over alle vijanden, ten hemel ¹gevaaren is en nu aan de rechterhand Gods zit.

In dit gedeelte van zijn gebed denkt de apostel ongetwijfeld aan de woorden, die hij in den aanvang gebedigd had: „Gezegend zij de God en Vader van onzen Heer Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in de hemelsche gewesten in Christus; gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in zichzelf, naar het welbehagen van zijnen wil.” (vs. 3—5.) Alles is hier genade. God alleen wordt hier als de Gever van alle zegeningen voorgesteld; in zijn hart is de bron, en Christus is de grondslag van alles. In Hem zijn wij gezegend, door Hem werd ons de vergeving aller zonden.

„Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.” (vs. 4.) Dit vers stelt ons de zegeningen van de roeping Gods voor oogen in verband met de goddelijke natuur; terwijl ons daarentegen in het vijfde vers de heerlijke verhouding geopenbaard wordt, die er tusschen den Vader en ons, zijne kinderen, is. „Heilig en onberispelijk in de liefde” — slechts in zulk een toestand kunnen wij in de tegenwoordigheid Gods verschijnen. Als

een heilig en rechtvaardig God kan Hij alleen dezulken in zijne tegenwoordigheid dulden, die, gelijk Hij, heilig en zonder zonde zijn. Doch als Vader herinnert Hij ons door den Heiligen Geest aan de gezegende voorrechten eener innige verhouding. Hij, de Schepper van hemel en aard, noemt ons zijne kinderen! Welk een genade! Mocht toch ieder Christen inzien, dat deze twee voornaamste zegeningen — de goddelijke natuur en het kindschap — in Hem vereenigd zijn; mocht een ieder toch begeerig zijn een volkomen kennis te verkrijgen van hetgeen, waartoe Hij ons heeft verkoren!

God zelf is het, die ons in Christus tot deze roeping, zoo rijk aan zegen, geroepen heeft. Het voornemen, de uitverkiezing, de liefde — alles is van Hem. Hij is de bron en de oorsprong van al deze zegeningen; ja, zelfs vóór de grondlegging der wereld dacht Hij reeds aan ons — aan ons, die van God afgevallen waren en in de zonden een vermaak hadden. Met onze zonden konden wij echter voor zijn aangezicht niet bestaan, want God kan geen gemeenschap met het kwaad hebben, van Hem moet de zonde verre verwijderd zijn. Daarom moesten wij aan Hem gelijk, en onze zonden weggedaan worden. Zijne natuur moesten wij deelachtig worden, om voor zijn aangezicht als heilig en onberispelijk in de liefde te kunnen staan.

Maar hoe moet ik dit verstaan, zal misschien menigeen vragen, daar toch zoo vele dingen in ons daarmede geheel in tegenspraak zijn? Het antwoord op deze vraag is hoogst eenvoudig en nochtans van geen geringe beteekenis. De apostel spreekt hier namelijk van hetgeen wij in Christus zijn, en niet van onze eigene natuur, die nog alijd dezelfde gebleven is, en zich elken keer weder met nieuwe zonden bevleken kan. Wij zijn uitverkoren en geroepen in *Christus*. Hij is ons leven, en in Hem staan wij voor God, gereinigd van alle zonden. Christus is heilig en onberispelijk in de liefde; en daar God ons in zijnen Zoon aanziet, zoo kan Hij met welgevallen zijne oogen ook op ons laten rusten. Welk een onuitsprekelijk voorrecht! Reeds nu staan wij rein en heilig in Christus voor God, terwijl „wij Hem eenmaal gelijk zullen zijn, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.”

Doch vragen wij onszelfen af, in hoeverre wij beantwoorden aan dit heerlijk standpunt in Christus. Is onze toestand, is onze praktische wandel altijd in overeenstemming met deze

kostbare zegeningen en voorrechten? Wij moeten, helaas! hierop een ontkennend antwoord geven; slechts al te weinig beantwoorden wij aan hetgeen ons als kinderen Gods betaamt; wij veroorloven ons soms dingen, die met onze goddelijke natuur niet in harmonie zijn. Vanwaar hoogmoed, ijdelheid en wereldsgezindheid? Stellig niet uit de goddelijke natuur. Zij komen allen voort uit onze oude natuur; want in haar woont niets goeds. Doch bij dit bewustzijn, dat in ons vleesch niets goeds woont, moeten wij niet blijven staan, integendeel wij moeten het vleesch ten onder houden en tegen zijne aanvechtingen waken. Moge de Heer het ons in zijne genade geven, dat wij ons dag aan dag door Hem laten onderwijzen, opdat wij steeds meer bekrachtigd worden, om zijnen wil te doen!

Willen wij evenwel recht verstaan, welke „de hoop zijner roeping” is, dan moeten wij van onze betrekking tot God, zoowel als van onze nieuwe natuur, volle zekerheid hebben; want wij zouden heilig en onberispelijk in de liefde kunnen zijn, zonder een hoogere plaats dan die van een dienstknecht te hebben. De uitnemendsten der engelen nemen geen hoogere plaats in; maar wij, die van de laagste tot de hoogste plaats verheven zijn, worden zonen, niet dienstknechten genoemd. „Zoo zijt gij dan niet meer een dienstknecht,” zegt Paulus, maar een zoon; en indien zoon, dan ook erfgenaam van God door Christus.” En aan ’t slot der Heilige Schrift wordt deze waarheid, zoo kostelijk voor onze harten, nog eenmaal herhaald: „Wie overwint, zal alles beërven, en ik zal hem tot een God zijn, en hij zal mij tot een zoon zijn.” Dit heerlijke voorrecht — ons kindschap — is het tweede gedeelte van de roeping eens Christens.

„Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in zichzelf, naar het welbehagen van zijnen wil.” (vs. 5.) Terwijl de Joden in het Oude Testament het *volk* Gods genoemd werden, heeft de Heer ons den titel van *kinderen* gegeven. Wel waren de oudtestamentische heiligen ongetwijfeld wedergeboren; maar wanneer Hij van hen spreekt, zegt Hij „mijn volk” en niet „mijne kinderen.” Evenzoo hadden zij het eeuwige leven; nochtans wordt daarvan in het Oude Testament nooit gesproken; dit werd hun eerst door Christus geopenbaard. Zoo hooren wij eerst na de opstanding van Christus, dat Hij zijne discipelen *broeders* noemt, (Joh. 20 : 17.) en van

dit oogenblik aan nemen wij onze plaats als zonen Gods en broeders van Christus in. Wel is Christus de Zoon des Vaders van eeuwigheid, en in deze betrekking kan niemand Hem in heerlijkheid evenaren; als zoodanig staat Hij gansch alleen; maar met Hem, als met den opgewekten en verheerlijkten Zoon van God, zijn wij één gemaakt, één met Hem door zijn werk aan het kruis en naar den welbehagelijken wil des Vaders.

Ten allen tijde zegent God zijn volk naar de openbaring, die Hij van zichzelf als het voorwerp huns geloofs gegeven had. Zoo lezen wij, dat God zich als de Almachtige aan Abraham openbaarde, en hem als den vader der beloften met zegeningen overlaadde. Door God geroepen, verliet hij zijn eigen volk en land, om naar een geheel onbekend en vreemd land te trekken. Ofschoon niet wetende, waar de Heer hem zou heenleiden, gehoorzaamde hij nochtans, in het volle vertrouwen, dat al wat de Heer hem beval, tot zijn welzijn zou uitloopen. En dit vertrouwen werd niet beschaamd, want daar in dat vreemde land, in de tegenwoordigheid des konings van Sodom, werd zijn hart nader tot God gebracht; daar beleed en vereerde hij den Heer als den „hoogsten God, die hemel en aarde bezit.” De belofte van God was voor zijn hart volkomen genoeg, zij was het voorwerp zijns geloofs. Buiten die belofte had hij niets, want God gaf hem geen erfdeel in het vreemde land, „ook niet een voetstap, en Hij beloofde, dat Hij het hem tot een bezitting geven zou, en zijnen zade na hem, toen hij nog geen kind had.” (Hand. 7 : 5.) Abraham geloofde, en God maakte zijn geloof niet te schande. Welk een getuigenis! Van welken geloovige zou de Heilige Geest thans wel het getuigenis kunnen geven, dat al zijne werken door het geloof gedaan werden, gelijk ons van Abraham in Hebr. 11 wordt medegedeeld?

De betrekking, die er tusschen het volk Israël, de nakomelingen van Abraham, en hun God bestond, was door een verbond bevestigd. Alle tijdelijke zegeningen in een land, vloeiende van melk en honig, waren hun toegedacht; maar door tegen hunnen Heer op te staan, zijn zij nu aan zijne tuchtigende hand onderworpen. Niettemin blijven zij zijn uitverkoren volk, en zullen eenmaal, wanneer de tijd hunner verdrukking voorbij is, in al hunne rechten worden hersteld, en zich in zijne zegeningen kunnen ver-

blijden. De Christen daarentegen heeft veel rijkere zegeningen dan deze aardsche; hij kent God niet alleen als den Almachtige, als Jehovah, maar ook als Vader. „Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heer, de Almachtige.” (2 Kor. 6 : 18.) De Israëlieten konden op de beloften van hunnen trouwen God steunen, wij rusten in een volbrachte verlossing. Niets kan zulk een zegening, gelijk wij ze in het vijfde vers vinden, nog meer luister bijzetten; een grooter voorrecht kan men zich niet voorstellen. Niet alleen heeft Hij ons uitverkoren, om aan Hem gelijk te zijn, maar zelfs om in zijne nabijheid een plaats in te nemen. Op welke teedere, liefelijke wijze geeft de Heer daardoor uitdrukking aan zijne innige liefde! Ja, God heeft ons *voor* zichzelve uitverkoren, om in zijne onmiddellijke nabijheid te verwijlen, daar waar Christus zijne plaats heeft. Hoe eenvoudig is dit alles, en tevens hoe waar! En dit roept God u en iederen Christen toe, hoe zwak hij ook wezen moge. Gij zijt geroepen om Hem gelijk te zijn, en in zijne nabijheid tot in alle eeuwigheid te vertoeven, en — laat ons dit wel overdenken — „naar het welgevallen van zijnen wil.”

„Tot prijs der heerlijkheid zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft in den Geliefde.” Dit vers stelt ons de volheid der goddelijke liefde tot zijne kinderen duidelijk voor oogen. Wij zijn gezegend met alle geestelijke zegeningen *in Christus*, wij zijn uitverkoren *in Christus*, wij zijn kinderen geworden *door Christus*, maar begenadigd zijn wij *in den Geliefde*. Waarom is hier de uitdrukking veranderd? Omdat de Heilige Geest wil aanduiden, dat wij het voorwerp van Gods teederste liefde zijn. Christus is de veel geliefde Zoon van God, aan niemand kon God grootere liefde betoonen dan aan Hem, en nu zijn wij begenadigden en geliefden in Hem, den Geliefde. Grooter, heerlijker liefde kan ons niet bewezen worden; wij kunnen niets anders doen dan ons voor hem nederbuigen, en bij den aanblik van zulk een onmetelijke liefde Hem loven en prijzen.

„Opdat gij weet, welke de rijkdom zij der heerlijkheid van zijne erfenis.” (vs. 18.) Deze woorden bevatten het tweede gedeelte van het gebed, dat de apostel voor zijne geliefde Efeziërs tot den troon der genade opzendt. Het eerste gedeelte was, dat de geloovigen den aard hunner roeping mochten verstaan, het tweede, dat zij de heerlijkheid hunner

erfenis, en het derde, dat zij de krachten zouden begrijpen, waardoor zij in het bezit van al hetgeen hun de genade verleend had, waren gekomen. Bij het derde gedeelte hebben wij reeds eenige oogenblikken stilgestaan en gezien, hoe alle onze zegeningen in Christus haren grond vinden, hoe innig onze verhouding tot God is, en welk een heerlijke plaats wij innemen. Laat ons nu ook nog eenige oogenblikken den rijken inhoud van het voor ons liggende gedeelte overdenken.

Tot op den tijd des apostels was de zegening, die ons in deze weinige woorden wordt medegedeeld, verborgen geweest en niet geopenbaard geworden; daarom wordt in het 9de vers gezegd, dat God ons de *verborgenheid* van zijnen wil bekend gemaakt heeft. En, welk een genade, dat Hij ons deze geopenbaard heeft! Hij heeft ons tot zijne erfgenamen, tot medeërfgenen van zijnen geliefden Zoon gemaakt. Met Christus zullen wij alles, „wat in de hemelen en wat op aarde is,” beërven. Maar toch, het heerlijkste zal zijn, dat wij ons in Gods onmiddellijke nabijheid zullen bevinden, en het middelpunt van alles zullen innemen, omdat dit de plaats van onzen Heiland is. Boven ons, naast ons, bij ons — overal zal de tegenwoordigheid des Vaders zijn. En wat is er buiten dezen kring — buiten het huis onzes Vaders? Zijne eer en heerlijkheid. Van het nederige graf van Jozef uit Arimathea af, waar eenmaal de Heer begraven lag, tot aan den troon Gods, waar Hij nu gezeten is, zal alles met zijnen roem vervuld zijn. De verachte Nazaréner en zijne vroeger verachte volgelingen staan dan verheerlijkt te midden eener goddelijke heerlijkheid. Welk een aanblik voor het oog des geloovigen! Mocht het toch meer in onze gedachten leven, en onze wandel er meer mede in overeenstemming zijn!

In het Oude Testament vinden wij iets, dat met deze erfenis der heiligen veel overeenkomst heeft. Daar lezen wij, dat Kanaän Gods erfenis in Israël was. Aan Abraham en zijne nakomelingen was het tot een eeuwige bezitting gegeven. Doch onder de wet kon het land niet verkocht worden, want God maakte er voor zich aanspraak op. „Het land zal ook niet voor altoos verkocht worden, want Mijn is het land.” (Levit. 25 : 23.) Ook wordt het „het land Immanuëls” genoemd. (Jesaja 8 : 8.) In plaats dat Jehovah het land door een directe daad zijner macht in bezit neemt, doet Hij dit in zijn volk, zoodat het *zijne* erfenis in zijn

volk is. Hoe liefelijk is zulk een handelwijze! O hadden toch zijne uitverkooenen zijne liefde en zorg erkend en weten te waardeeren!

Doch eenmaal komt de tijd, dat God niet alleen het land Kanaän, maar het gansche heelal onder zijnen schepter zal brengen, en wel door middel van de heiligen — van de medeërfgenenamen van Christus. In het gebed des apostels wordt hierop echter alleen gezinspeeld; de raadsbesluiten Gods daaromtrent vinden wij eenige verzen te voren. „Hij heeft ons bekend gemaakt de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in zichzelf, om in de bedeeeling van de volheid der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide wat in den hemel en wat op de aarde is, in Hem, in wien wij ook een erfdeel ontvangen hebben, wij die te voren verordineerd waren naar het voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil.” Niets kan, dunkt mij, eenvoudiger zijn dan deze woorden, maar één ding moet toch noodzakelijk worden, wil iemand de komst des Heeren — het verlaten van al het aardsche en de toekomstige heerlijkheid van de heiligen — rustig en ongestoord overdenken; en daar wellicht eenige onzer lezers deze zekerheid niet bezitten, wenschen wij een oogenblik bij dit onderwerp ons op te houden.

„In wien wij hebben de verlossing door zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade.” (vs. 7.) In het tweede hoofdstuk wordt ons de toestand van den mensch volkomen duidelijk voor oogen gesteld; hier wordt er alleen in 't voorbijgaan op gezinspeeld. De mensch is dood — dood in zonden en misdaden. Hij is niet slechts ziek, gelijk sommigen zoo gaarne zouden aannemen, maar dood — zedelijk en geestelijk dood. In dit opzicht is er geen onderscheid tusschen den een en den ander. Bij het kwaad vindt men verschillende trappen, doch als er van den toestand, waarin de mensch is, gesproken wordt, dan zijn allen gelijk. In zulk een toestand waren de Efeziërs, in dien toestand zijn ook wij, ja, zijn alle menschen van natuur. Als wij dit bedenken, behoeven wij ons dan over de woorden „naar den rijkdom zijner genade” te verwonderen? Zeker niet. Aan onze diepe armoede kwam de rijkdom zijner genade te gemoet. Dien rijkdom hadden wij als verloren zondaars noodig, en eenmaal dien deelachtig geworden, kunnen wij ook „de heerlijkheid zijner genade” smaken. Welk een

liefde, welk een erbarmen vertoont zich hier aan onze oogen! *Rijk* is Hij in genade, maar ook *heerlijk* in genade. Doch treden wij nog iets meer in bijzonderheden.

1. „De verkregene verlossing,” waarvan in vs. 14 gesproken wordt, en de verlossing onzes lichaams zullen wij eerst deelachtig worden, wanneer Christus komt; doch de verlossing der ziel, wat voor ons zeer zeker het gewichtigste is, is ons reeds nu verzekerd. Deze is reeds *nu* ons deel; „wij *hebben* de verlossing door zijn bloed” staat er in vs. 7. Niet eerst later zullen wij haar ontvangen, maar wij hebben haar nu reeds, en wel in Hem. Alles wordt in Christus gevonden, zijn Naam zij er voor geprezen!

2. Wij hadden vergeving, volkomene vergeving van al onze zonden noodig; en, God zij geloofd! door het bloed van Christus *is* ons volkomen vergeving ten deel gevallen. Dit is volstrekt niet gedeeltelijk geschied, want daardoor zou het bloed van Christus zijne waardij verliezen; noch is ons eenige de minste voorwaarde opgelegd, daar wij niet onder de wet, maar onder de genade zijn. Onze zonden zijn noch gedeeltelijk, noch voorwaardelijk vergeven; het is een volkomene, onvoorwaardelijke vergeving, die de waarde, welke God aan het bloed hecht, bewijst. Kon er iets meer gedaan worden? Behoeven wij nog meer? God heeft ons zijnen Zoon gegeven, en die heeft voor ons zijn bloed gestort, zoodat wij van alle zonden bevrijd *zijn*. Neen, meer kan er niet gedaan worden, om ons van de zonden te reinigen. Welk een onuitsprekelijke troost! Welk een vaste grond van vrede en rust voor onze harten! Hem alleen zij alle roem en eer!

3. Niet naar onze gedachten en overleggingen, maar naar de gedachten en raadsbesluiten Gods hadden wij verlossing en vergeving noodig, en door zijne genade bezitten wij haar, ja, bezitten haar *nu* in verbinding met den persoon van Christus. Maar wellicht zullen sommigen zeggen: „Hoe komt het dan, dat de zonde nog steeds in mijn hart werkt, indien alles zoo volkomen vergeven is, indien ik zoo rijkelijk gezegend ben?” Ongetwijfeld woont de zonde nog in ons hart, maar heeft God ooit gezegd, dat Hij de zonde uit het hart van den geloovige zou wegnemen? Geenszins. Uit ons hart is zij niet weggenomen, maar zij is op het kruis teniet gedaan; en juist daarom is aan alle geloovigen volkomen vergeving geschonken. Gods oog rust met welgevallen op het volbrachte werk aan het kruis, en ook wij behoorden daar

allen onze bevrediging te vinden. Voor een verloren zondaar bestaat er geen andere grond des vredes, dan het geloof in het kruis; alle andere grondslagen kan God onmogelijk goedkeuren, en zullen zeker teniet gaan. Laat er ons daarom mede tevreden zijn, dat God met onze zonden in den persoon van onzen Plaatsvervanger op het kruis heeft afgerekend, en ze allen heeft weggenomen door zijn kostbaar bloed.

Een bekommerde ziel zal misschien zeggen: „Maar ik zondig dagelijks, en als ik morgen nog leef, dan zal ik weer zondigen, hoe ik er ook tegen waken moge, wat moet ik dan daarvan denken?” Niets anders dan dat al onze overtredingen door God geoordeeld *zijn* op het kruis in den persoon van Christus. „Hijzelf heeft onze zonden in zijn lichaam gedragen op het hout.” (1 Petr. 2 : 24.) Indien gij dit inziет, dan zal zijne liefde in overvloedige mate uw hart vervullen, en dan zult gij al uwe feilen in zijne heilige tegenwoordigheid openhartig belijden en zorgvuldig oordeelen. Onszelfen oordeelen, dat zullen wij zoolang moeten doen, als wij in deze wereld zijn; want de zonde zal, zoolang wij hier beneden zijn, in ons blijven wonen; maar wat het oordeel Gods aangaat, dat is alreede voltrokken; op het kruis is alles volbracht. Wanneer gij waarlijk gelukkig in de tegenwoordigheid Gods wilt zijn, dan moet gij deze twee dingen — het zelfoordeel, en het goddelijke oordeel over de zonde en de zonden op het kruis — recht verstaan. Houd u verzekerd, dat dit noodig is, eer gij met goed gevolg de Schrift kunt onderzoeken aangaande de komst des Heeren. Hoe zou dit mogelijk zijn? Hoe kan een ziel, die zich van hare verlossing niet ten volle bewust is, in de raadsbesluiten Gods aangaande de toekomst doordringen? Daarom maakte Paulus deze dingen aan de Efeziërs eerst volkomen duidelijk, voordat hij hun de verborgenheden van Gods wil met betrekking tot de toekomstige heerlijkheid mededeelde. De Heer geve ons een helder inzicht in de gewichtige waarheid, dat onze zonden wel op het kruis, maar niet uit onze harten zijn weggedaan. En mocht er dan ook een ernstig oordeelen van al onze overtredingen en misslagen plaats vinden, niet alleen vanwege de afschuwelijkheid der zonde, maar ook omdat God ze eens voor altijd op het kruis zijns geliefden Zoons geoordeeld heeft!

Nadat de apostel de waarheid van de verlossing door het

bloed van Jezus en van de vergeving der zonden nog eenmaal aan de Efeziërs heeft voorgesteld, kan hij hun de raadsbesluiten Gods betreffende zijnen Zoon mededeelen. Het voornaamste onderwerp dezer raadsbesluiten is de heerlijkheid en de eer van Gods geliefden Zoon. Zelfs op het tooneel zijner vroegere vernedering — deze aarde — zal Hem roem en eer toegebracht worden. Doch hebben wij er wel eens ernstig over nagedacht, dat de Gemeente, omdat zij één is met Christus, ook met Hem zal verheerlijkt worden? In denzelfden brief zegt Paulus tot de Efeziërs: „Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de Gemeente.” Deze verborgenheid is niet Christus alléén, maar Christus én de Gemeente. Zij zal deel hebben aan de eer en de heerlijkheid van Christus, niet omdat *zij* iets gedaan heeft, maar omdat zij *zijn* eigendom is. Ja, zij is *zijn* eigendom, welke heerlijke woorden! Welk een onuitsprekelijke liefde heeft onze dierbare Heer ons bewezen! Wie zou niet gaarne een lid van zijne Gemeente, van zijne Bruid willen worden? En toch, hoe velen laten deze hemelsche zegeningen onopgemerkt voorbijgaan, om de ijdele genoegens dezer wereld na te jagen! Mocht de Heer in zijne genade nog velen aan de macht des duivels ontrukken, opdat zij naar zijne stem luisteren en Hem navolgen mogen! De deur is — geopren zij zijn naam! — nog altijd geopend, de deur, die ons naar het Vaderhuis, naar zijn hart, naar zijne heerlijkheid voert.

Echter mogen wij ons door het woord „verborgenheid” niet verontschuldigd rekenen, wanneer wij omtrent deze zaak onwetend zijn; want in de Heilige Schrift wil het niet iets beteekenen, dat wij in ’t geheel niet of slechts met moeite kunnen verstaan, maar iets, wat tot op het oogenblik, dat de apostel sprak, nog niet geopenbaard was. Zoo wordt er bij voorbeeld in het Oude Testament veel gesproken over het duizendjarige rijk en over de zegeningen, die Israël zal genieten in een land, vloeiende van melk en honig; maar van het standpunt der Gemeente als één met Christus in de hemelsche gewesten, of van hare toekomstige heerlijkheid en regeering met Christus hooren wij daar niets. Dit was een onbekende zaak — een verborgenheid, tot op de dagen van den apostel Paulus. Toen openbaarde God de geheele waarheid, en toonde de heerlijkste zegeningen aan zijne kinderen. Naar het welbehagen van zijnen wil maakte

Hij ons het voornemen bekend, „hetwelk Hij voorgenomen had in zichzelf, om in de bedeeeling van de volheid der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel en dat op de aarde is, in Hem, in wien wij ook een erfdeel ontvangen hebben.” Hier zien wij het dus duidelijk, dat het Gods voornemen is, eenmaal alles onder de heerschappij van Christus te brengen, en wel alles, wat in den hemel en op de aarde is. Dan zal er tusschen den hemel en de aarde, die nu zoo ver van elkâar verwijderd liggen, een voortdurende verbinding zijn, gelijk zij eenmaal door de ladder Jakobs verbonden waren, en gelijk de Heer zelf tot Nathanaël zegt: „Van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.”

En in dezen gezegenden tijd van het duizendjarige rijk zullen wij met onzen geliefden Heer vereenigd zijn en zullen met Hem de heerlijkheid en de regeering deelen, welke Hem als „Zoon des menschen” door den Vader gegeven is. Wonderbare gedachte! Als „Zoon des menschen” zal Hij gedurende de duizendjarige heerlijkheid regeeren, vereenigd met zijne uitverkorenen. De uitgestrekte, grenzenloze heerschappij in den hemel en op de aarde zal onder den scepter van een mensch — van den tweeden Adam — staan. En wij, die gelooven — de Bruid des Heeren — zullen als de tweede Eva, als de vrouw van den hemelschen Adam, daar aanschouwd en erkend worden. Hemel en aarde behooren wel is waar aan den Vader, maar Hij bezit ze *in* zijne hemelsche heiligen. Welk een rijkdom van genade en liefde! Ja, waarlijk, ons erfdeel is groot! Doch in zulk een karakter zal Christus alleen gedurende het duizendjarige rijk met ons regeeren. Aan het einde van dit rijk des vredes, wanneer Hij alle heerschappij en alle macht en kracht zal teniet gedaan hebben, zal Hij het koninkrijk aan God en den Vader overgeven, opdat God zij alles in allen. (1 Kor. 15 : 24—28.) Nochtans zullen wij in een anderen zin eeuwig met Hem heerschen — „in het leven heerschen door dien éénen Jezus Christus.” (Rom. 5 : 17.)

Voordat wij nu tot het derde gedeelte van het gebed des apostels overgaan, wenschen wij nog de woorden „in de bedeeeling van de volheid der tijden” kort te beschouwen. Het woord „bedeeeling” heeft betrekking op den tijd, wanneer alles onder de heerschappij van Christus zal vereenigd

zijn, met andere woorden, het duidt het duizendjarige rijk aan. Hoe geheel anders zal dan alles in de wereld zijn! De duivel, wien het nu toegelaten wordt, als de god en de vorst dezer wereld te heerschen, zal *dan* in den afgrond geworpen zijn, (Openb. 20 : 1—3) en Christus regeert dan in zijne plaats als de Vorst des vredes. Dan zal de aarde met recht het ware vreugdefeest kunnen vieren. Maar vóór dien tijd kan zij niet verheugd noch vroolijk zijn. De satan moet eerst van het tooneel der aarde verdwenen zijn, en Christus de teugels des bewinds in handen hebben, voordat de bewoners dezer aarde zich in ware rust en vrede kunnen verheugen. Alles zal dan rust en zekerheid zijn; en dit is geen bloot gezegde, neen! het is de waarheid. De Bijbel zelf zegt ons: „Ziet, een koning zal regeeren in gerechtigheid, en de vorsten zullen heerschen naar recht. En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn; en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid. En mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen en in stille geruste plaatsen.” (Jes. 32 : 1, 17, 18.) En welk standpunt zullen de heiligen gedurende dezen tijd innemen? „Zij zullen leven en heerschen met Christus duizend jaren.” (Openb. 20 : 4.) Eerst nadat de gemeente is opgenomen en het tooneel dezer aarde van al haar verdervers zal gereinigd zijn, kan deze gezegende verandering een aanvang nemen. Maar welk een troost is het voor onze harten, te weten, dat Hij elk oogenblik komen kan, om ons van deze aarde weg te nemen en in zijne onmiddellijke tegenwoordigheid te brengen. Geen gebeurtenis, geen tijdsverloop ligt er tusschen onze harten en zijne komst. Zijne laatste woorden tot ons waren: „Die dit getuigt, zegt: Ja, ik kom haastelijk!” En, wanneer wij deze woorden recht verstaan, zullen wij ook met ware liefde in het hart antwoorden: „Amen. Ja, kom, Heer Jezus!”

Wat nu de uitdrukking „volheid der tijden” aangaat, zoo hebben sommige Christenen de meening, dat zij op den tegenwoordigen tijd betrekking heeft, en hetzelfde beteekent als „de volheid des tijds” in Gal. 4 : 4. Doch dit is klaarblijkelijk een dwaling. De „volheid des tijds” en de „volheid der tijden” zijn geheel verschillend in beteekenis. Het eene heeft betrekking op het verleden, het andere op de toekomst. In den brief aan de Galatiërs spreekt de apostel van den tijd, toen de raadsbesluiten Gods in vervulling

gegaan zijn, daar „Hij zijnen Zoon zond;” maar aan de Efeziërs schrijft hij over een toekomstig tijdstip, wanneer alle tijden of perioden hun einde in zijne heerschappij zullen vinden. Veel, dat nu nog zijnen loop heeft, zal dan een einde hebben en wel voor eeuwig. Zoo zal de schepping bij voorbeeld niet meer aan den dood onderworpen zijn. „Want het schepsel verwacht, als met opgestoken hoofde, de openbaring der zonen Gods.” Het ontga onze aandacht niet, dat hier van de openbaring der *zonen* Gods, niet van den *Zoon* Gods sprake is. De laatste is reeds geopenbaard, wij nog niet. Eerst wanneer wij in de heerlijkheid geopenbaard zijn, zal „het gansche schepsel, dat te zamen zucht en te zamen als in barensnood is tot nu toe,” vrijgemaakt worden. Dan zal het uur harer bevrijding aanbreken. Zij zal van de „dienstbaarheid der verderfenis” vrijgemaakt worden, en de dood, die van Adam af in deze wereld geheerscht heeft, zal aan banden gelegd zijn; de wilde dieren zullen hunne woestheid afgelegd hebben; de aarde zal rijken oogst voortbrengen, want de wildernis zal aan een vruchtbare streek gelijk worden. En de bewoners der aarde? „Zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden, en hunne spiezen tot sikkelen. Het eene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leeren.” (Jes. 2 : 4.) Wenden wij ons thans tot het derde gedeelte van ons gebed.

„Opdat gij moogt weten, welke zij de uitnemende grootheid zijner kracht aan ons, die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, toen Hij Hem uit de dooden heeft opgewekt, en Hem gezet heeft tot zijne rechterhand in de hemelsche gewesten.” (vs. 19 en 20.) Van het kruis van Christus spreken wij als van het bewijs der volkomenste liefde; de opstanding daarentegen onthult de glansrijkste macht voor onze oogen. In het kruis wordt slechts liefde gezien; daar onderwierp Christus zich aan het lijden des doods om onzentwil en tot verheerlijking zijns Vaders. Den wijzen en verstandigen dezer wereld moge het kruis van Christus een dwaasheid zijn, den eigengerechten een ergernis; maar voor ons, die gelooven, is het een bewijs der volmaakste liefde. Uit liefde leed Hij aan het kruis; uit liefde verdroeg Hij alles. „De liefde hoopt alle dingen, verdraagt alle dingen.” Een liefde, die nimmer gefaald heeft, kan alleen goddelijk zijn. De innigste, de opofferendste liefde in deze wereld kan falen; *zijne* liefde blijft

en verandert niet. Naar het kruis moeten wij altijd onze oogen gericht houden; want daar werd de diepte en de kracht zijner liefde openbaar. Welke uren van angst bereidde Hem het kruis! Hoe groot was zijne smart en zijn lijden! Door allen verlaten, verlaten door zijnen Vader, verdroeg Hij nochtans alle smarten. „Hij heeft voor de vreugde, die Hem was voorgesteld, het kruis verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God.” (Hebr. 12 : 2.)

Maar hoe liefelijk het kruis, zoo voor God als voor den mensch, ook zijn moge, wij aanschouwen daarin toch niet de macht, gelijk wij die in de opstanding vinden. Dáár zag men geen zwakheid meer; daar vertoonde zich Gods macht, door Christus uit de dooden op te wekken en Hem aan zijne rechterhand in de hemelsche gewesten te plaatsen. Doch laat het ons niet vergeten, alleen het geloof kan in deze wonderbare gebeurtenis indringen. Wij moeten de waarheid *gelooven*, voordat wij ze *gevoelen* kunnen; wij moeten een plaats bezoeken, eer wij er mede bekend kunnen zijn. In het Oude Testament wordt ons dit reeds in een beeld voorgesteld: „Alle plaats, waarop ulieder voetzool treden zal, heb ik u gegeven, gelijk ik tot Mozes gesproken heb.” (Jozua 1 : 3.) Zijt gij bereid, om de waarheid, die voor ons ligt, te gelooven, of gij ze verstaat of niet? Dát is de vraag. Wij eeren het Woord Gods in zeer geringe mate, indien wij het niet aannemen, omdat wij het niet begrijpen.

Laat ons wel opmerken, dat dezelfde macht, die in Christus werkte, toen God Hem uit de dooden opwekte en Hem aan zijne rechterhand in den hemel plaatste boven allen naam, die genoemd wordt, ook in ons gewerkt heeft, opdat wij deel zouden hebben aan datzelfde standpunt, aan diezelfde heerlijkheid. Er wordt ons niet gezegd, dat in Christus alleen de uitnemende grootheid zijner kracht geopenbaard is, maar ook aan „ons, die gelooven.” Maar hoe is dát mogelijk, zal wellicht de een of ander hiertegen inbrengen, daar wij toch zien, hoe zwak wij zijn, en hoe licht wij door moeilijkheden overmeesterd worden? Ongetwijfeld is het waar, dat wij zwak en krachteloos zijn; maar vanwaar komt die zwakheid? Omdat wij de kracht, waarmede wij vereenigd zijn, niet genoeg erkennen. Ware ons geloof in het Woord krachtiger, dan zouden ook de moeilijke omstandigheden minder invloed op ons hebben. Het hart van den apostel Paulus was niet slechts op Christus in den hemel geves-

tigd, maar ook op zijnen wandel hier beneden. Het was zijn wensch, om de voetstappen van Jezus te drukken, hetzij hier op aarde of daarboven. Doch laat ons tot beter verstand dezer zaak onze gedachten bij het tweede hoofdstuk van den voor ons liggenden brief bepalen. Daar vinden wij, dat dezelfde kracht, die in Christus werkte, ons uit onzen ellendigen toestand bevrijd, uit de banden des Satans gerukt, en als verlost in Gods tegenwoordigheid verplaatst heeft. Ja, wij zijn mede opgewekt, en bevinden ons in Christus Jezus in den hemel. Niets is voor het geloof eenvoudiger dan dit; maar ook niets is moeilijker voor het verstand te begrijpen. Wanneer wij ons verstand laten werken, zoo zal ons alles ongeloofelijk schijnen; maar zijn onze oogen, onze gedachten en harten op den Heer gevestigd, en vinden wij al onze vreugde in zijn persoon, dan zullen ons ook de woorden Gods begrijpelijk zijn.

Mocht daarom ons hart op Hem steunen! Onder den ontzettenden last onzer zonden stierf Jezus en werd in 't graf gelegd. Op dat oogenblik scheen de vijand de zege behaald te hebben, want de Vorst des levens lag in de kluisters des doods. Maar welk een uitwerking had zijn dood! Door het storten van zijn bloed was het groote werk volbracht, waardoor Hij elke last der zonden van onze schouders wentelde. Door dat bloed werd God bevredigd, de hel overwonnen en de mensch, door het geloof aan dit bloed, voor eeuwig verlost. Maar Christus bleef niet in het graf. „De God des vredes,” „de Vader der heerlijkheid” wekte onzen Heer Jezus op uit de dooden, en zette Hem aan zijne rechterhand in den hemel. En met het Hoofd werden ook al de leden opgewekt; Hij heeft ons medeopgewekt, en ons dezelfde gezegende plaats aangewezen. Een nieuwe zaak nam daar haren aanvang; het werd een nieuwe schepping, waarvan Jezus Christus, de opgewekte Mensch, het Hoofd en het Middel-punt is. „Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.” De wereld, de zonde, de satan, de dood en het graf — alles is achtergebleven en ligt voor het geloof even ver, als voor Christus zelf. Allen, die dien liefelijken Naam aanbidden, zijn in Hem, en daar, waar Hij is. God heeft Hem verhoogd „verre boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomstende, en heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft Hem

der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen, welke zijn lichaam is de vervulling desgenen, die alles in allen vervult."

Bepalen wij nu onze aandacht bij het tweede gebed van den apostel.

"Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader van onzen Heer Jezus Christus, uit wien al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt; opdat Hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch." (hoofdst. 3 : 14—16.) Het onderwerp en de karakter van dit gebed zijn over 't algemeen zeer van die van het eerste onderscheiden, ofschoon men niettemin hun zedelijk verband niet uit het oog verliezen mag. In beide is Christus het middelpunt, en in beide is de geloovige met Hem als zoodanig verbonden. Het onderscheid echter ligt daarin, dat het eerste gebed het rijk van Christus en onze vereeniging met Hem in heerlijkheid behandelt; terwijl in het tweede van het Huis der vele woningen gesproken wordt, waar de Vader ons liefheeft, gelijk Hij Christus liefheeft. Wij zijn één met Hem als met den verheerlijkten mensch in liefde en heerlijkheid, in een innigen, vertrouwelijken omgang en in al de uitwendige zegeningen van zijn rijk.

Doch ik zou gaarne de vraag tot u richten, lezer! in hoe verre gij deze heerlijke waarheden verstaan hebt. Verheugt gij er u nu reeds in? O, bedroef den Heiligen Geest niet, die in u woont, en die u leeren en onderwijzen wil. Wanneer uw hart met ongeloof vervuld is, of wanneer gij wereldschgezind zijt, dan zal zijn werk in u geen vrucht dragen. Al hetgeen aan zijne waarheid en heiligheid niet beantwoordt, moet Hem bedroeven. Daarin ligt de oorzaak, dat velen zulk een duister begrip van Christus en zulk een zwakke voorstelling van de hemelsche waarheid hebben. Vele Christenen zijn meer met de wet dan met den persoon van Christus bezig, en dit is een groote fout, en verhindert het geluk des harten in niet geringe mate. Het is onmogelijk, dat zulk een ziel zich in de vrijheid kan verblijden; want de wet werkt dienstbaarheid. De wet werd voor de menschelijke, en Heilige Geest daarentegen voor de goddelijke natuur gegeven; buitendien weten wij door het geloof, dat wij der oude natuur gestorven zijn, en dat de wet op iemand, die gestorven is, niet meer kan toegepast worden. „Dit wetende,

dat onze oude mensch met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde teniet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen." (Rom. 6 : 6.) Daarom wordt ons de vermaning gegeven, den Heiligen Geest niet te bedroeven, met welken wij verzegeld zijn tot den dag der verlossing. „Weet gij niet," zegt de apostel, „dat gij Gods tempel zijt, en de Heilige Geest in u woont?" Helaas! de godsdienst van velen is die des Ouden Verbonds, men vindt in hen het wezen der wet en der menschelijke natuur, in plaats van de werking des Heiligen Geestes en des eeuwigen levens in een opgestanen Christus. Christus wordt, wel is waar, als de gekruisigde niet ter zijde gesteld, maar er wordt in hunne harten zulk een verwarring van wet en genade gevonden, van de oude en de nieuwe schepping, dat de Heilige Geest bedroefd wordt, en treurige verwarring het gevolg er van is.

Maar in hoe verre, zal menigeen vragen, kan men zeggen, dat wij met Christus gedurende ons verblijf hier op aarde verbonden zijn? Wanneer de apostel zegt, dat wij in Christus Jezus in de hemelsche gewesten geplaatst zijn, heeft dit dan niet betrekking op de toekomst? Gewis niet, geliefde lezer, want de apostel spreekt van hen, die levend gemaakt waren door het geloof en nu reeds *in* Christus Jezus mede gezet zijn in de hemelsche gewesten. Later zullen wij *met* Christus in den hemel zijn, nu zijn wij er *in* Hem. Zoodra wij in Hem gelooven, hebben wij het voorrecht, in de hemelsche gewesten te verwijlen, en zijn wij kinderen Gods, begenadigd in den Geliefde. „Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus." (Gal. 3 : 26.)

In Efeze 2 wordt ons duidelijk voorgesteld, dat God ons, toen wij dood waren in misdaden en zonden, met Christus levend gemaakt heeft. Van dit punt, van onzen dooden toestand moeten wij bij onze beschouwing uitgaan. Wij waren dood in de misdaden en de zonden, wij hadden geen vonkje van geestelijk leven in ons. Daar stierf de gezegende Heiland voor de zonde op het kruis, en werd in het graf gelegd. Ja, Hij onderging den dood voor de zonde, terwijl wij in de zonden dood waren. Alles scheen hopeloos verloren. Het was, alsof het schip vergaan was, en men er nooit meer iets van vernemen zou. Maar plotseling, in dat plechtige oogenblik, trad God te voorschijn, en wel als de God der opstanding. „God, die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft, heeft ons,

toen wij dood waren door de misdaden, levend gemaakt met Christus." O rijkdom van genade! Christus, de Heilige, het onbevleete Lam van God, stierf voor ons, ging voor ons in het vreeselijkste oordeel, en verzoende ons met God. En bleef Hij in het graf? O neen, God heeft Hem opgewekt, en met Hem zijn ook wij opgewekt. Zoo zijn wij dan op de nauwste, innigste wijze door de levendmakende kracht van God met den opgestanen Christus vereenigd. Voor ons bestaat thans het voorrecht, met Hem, die het vermaak en de vreugde Gods is, in gemeenschap te leven en in zijne zegeningen te deelen. Kan men zich nog iets heerlijkers denken? Kan er nog grootere liefde bestaan, wanneer ons gezegd wordt, dat wij niet alleen levend gemaakt en opgewekt zijn, maar dat wij bovendien mede gezet zijn in den hemel in Christus Jezus?

Wanneer wij deze wonderbare waarheid werkelijk verstaan, zullen wij ook den waren grond des vredes bezitten; want dan weten wij, dat al wat tot onze oude natuur behoorde, op het kruis geoordeeld en voor altijd weggedaan is; dan weten wij, dat wij in de tegenwoordigheid van God zonder onze zonden gebracht zijn in een toestand van goddelijke gerechtigheid. Maar zijn wij dan zonder zonde, bezitten wij inderdaad een goddelijke gerechtigheid? Zeer zeker, geliefde lezer, doch niet in onszelf, maar in Christus; *Hij* is onze gerechtigheid, in *Hem* staan wij zonder vlek of rimpel voor een heilig en rechtvaardig God.

Doch keeren wij tot onze beschouwing terug. In het eerste gebed ontmoetten wij de heerlijkheid van Christus als persoon; maar hier in het derde hoofdstuk wordt ons meer de oneindige liefde voor oogen gesteld, die de Vader tot Christus heeft en derhalve ook tot ons in Hem. Mochten wij deze onuitputtelijke liefde beter leeren verstaan! Laat er ons toch steeds aan denken, dat God onze zonden in den persoon van Christus op het kruis volkomen geoordeeld en voor altijd weggedaan heeft, ja, dat wij nu als „zonen Gods,” bemind met een volkomene liefde, in zijne tegenwoordigheid ons bevinden. „Geliefden, *nu* zijn wij kinderen Gods,” zegt Johannes; en Paulus zegt: „Indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God en medeërfgenamen van Christus.” (1 Joh. 3 : 2; Rom. 8 : 17.) Is het werkelijk waar, dat God ons in dezelfde mate liefheeft, als zijn eigen, veelgeliefden Zoon? Ja,

dit is de waarheid, en dat is ons genoeg, hoe onbegrijpelijk het ook wezen moge „De heerlijkheid, die Gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven.”

De apostel bidt derhalve tot den *Vader* van onzen Heer Jezus Christus, „uit wien alle geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt.” Dit zijn zeer merkwaardige woorden; het is niet één geslacht, maar 't zijn verschillende geslachten, die naar Hem genoemd worden. Bij de Joden vinden wij God onder den naam van Jehovah. Toen Hij zijn uitverkoren volk uit Egypte leidde, toen Hij het in een land, vloeiende van melk en honig, bracht, geschiedde dit alles onder den naam Jehovah. Onder dien naam stelde Hij zich met zijne uitverkorenen steeds in betrekking, terwijl geen ander volk het voorrecht eener zoodanige betrekking en gemeenschap genieten kon. Later, toen de kinderen Israëls zich zwaar tegen Hem bezondigd hadden, toen Hij aan een heidenschen koning de heerschappij over alle volken verleende, trad Hij dezen niet als Jehovah te gemoet, maar als de „God des hemels.” (Dan. 2 : 37.) Maar nu, nadat Hij zijnen Zoon voor ons heeft overgegeven, „den erfgenaam van alle dingen, door wien Hij ook de werelden gemaakt heeft,” heeft Hij den naam Vader aangenomen, en onder dezen naam staat Hij met „alle geslacht in de hemelen en op de aarde” in betrekking. Zijne zegeningen worden nu niet meer alleen aan een enkel volk medegedeeld, o neen! „de middelmuur des afscheidsels” is afgebroken, en een ieder kan zich in deze rijke zegeningen verheugen.

En welke plaats zal de Gemeente in de hemelsche heerlijkheid innemen? Zal zij daar een uitnemender plaats bekleeden, of zal hare heerlijkheid aan de heerlijkheid van allen gelijk zijn? O neen! haar plaats zal boven alle anderen verheven zijn; zij zal in vereeniging met Christus als zijne vrouw eeuwigdurend voor Gods troon verwijlen. Op treffender wijze kan de liefde Gods zich aan ons niet betoonen. En niet alleen zal deze nauwe betrekking in den hemel ons deel zijn, maar wij bezitten haar reeds nu door het geloof. „Wie den Heer aanhangt, is één geest met Hem.” Dit is vooral in onzen tijd van groot belang, daar velen deze waarheid in het geheel niet schijnen te kennen of te waardeeren. Zoodra iemand in Christus gelooft, staat hij met Hem in het nauwste verband, en maakt met *alle* geloovigen op aarde één lichaam uit; want er is slechts één lichaam en slechts

één Geest. De Heer wil niet, dat zijne kinderen van elkaâr gescheiden door deze wereld wandelen; maar „zij moeten zich benaastigen de eenheid des Geestes te bewaren door den band des vredes.” (Hoofdst. 4 : 3 en 4.) Ook in den brief aan de Korinthiërs vinden wij deze gewichtige waarheid op dezelfde wijze voorgesteld. „De drinkbeker der dankzegging, dien wij dankzeggende zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus. Het brood, dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus? Want één brood zijn wij, de velen, één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn.” (1 Kor. 10: 16, 17.) Deze verzen laten geen twijfel aangaande de eenheid der Gemeente over. Zij is slechts één lichaam, geroepen om hare eenheid te openbaren, „opdat de wereld bekenne, dat de Vader zijnen Zoon gezonden heeft.” Mochten velen deze waarheid inzien en haar gehoorzaam navolgen! Spoedig is de tijd daar, waar de Heer ons tot zich nemen zal, en wij voor eeuwig die gezegende plaats in de heerlijkheid innemen zullen.

„Opdat Hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch.” In dit vers zien wij het onderscheid tusschen de twee gebeden des apostels zeer duidelijk. In het eerste bidt hij, dat de heiligen hunne plaats voor God in Christus en de daarmede verbondene zegeningen beter mochten verstaan; hier is er sprake van de praktische kracht door den Heiligen Geest. Ginds was er spraak van het *standpunt*; hier komt de *toestand* in aanmerking, hier is het een gebed om „met kracht versterkt te worden in den inwendigen mensch.” Doch wat bedoelt de apostel hiermede? Waardoor kunnen wij gedurig meer en meer bekrachtigd worden? Deze vraag is voor het eenvoudige hart niet moeielijk te beantwoorden. De liefde van Christus moet in onze harten steeds meer plaats vinden. Hoemeer wij met deze liefde vervuld zijn, des te lichter en des te dragelijker zullen ons alle beproevingen en moeielijkheden in deze wereld toeschijnen; hoemeer wij ons daarin verheugen, des te beter zullen wij ons met de toekomstige heerlijkheid kunnen bezighouden.

Maar nog voortreffelijker openbaringen worden ons in hetgeen de apostel verder den heiligen toewenscht voor oogen gesteld. „Opdat gij in de liefde geworteld en gegrond zijt, opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen

de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat." (vs. 17—19.) Hier vinden wij een kostbare waarheid, die tegelijkertijd onze zielen met verwondering en verbazing moet vervullen. Gelijk wij bij het lezen dezer verzen dadelijk zien, splitst zich deze bede des apostels in twee gedeelten; hij bidt, dat de heiligen in de liefde geworteld mochten zijn, opdat zij vooreerst de breedte en lengte en diepte en hoogte ten volle zouden begrijpen, en ten tweede de liefde van Christus zouden bekennen, die de kennis verre te boven ging. Maar waarvan de breedte en lengte en diepte en hoogte? Van de liefde van Christus? O neen, want daarvan is eerst in het volgende vers sprake. Vele Christenen zijn, wel is waar, van meening, dat de apostel hier aan de liefde denkt, maar ik geloof, dat dit een dwaling is. Leest men het geheele hoofdstuk met oplettendheid, dan zal men spoedig moeten toegeven, dat met het begin van het 19de vers door den apostel zoo niet een nieuw onderwerp, dan toch een nieuwe gedachte wordt aangeroerd. Daar begint de apostel eerst van de liefde van Christus, die alle kennis te boven gaat, te spreken. Maar wanneer hier van de liefde van Christus geen spraak is, waarvan dan? Ik geloof, dat de „verborgenheid" of de gemeente bij deze woorden in de gedachten van Paulus geweest is. In den geheelen brief had hij van deze verborgenheid, die tot daartoe bedekt was geweest, gesproken; en nu, na ons door den Heiligen Geest geopenbaard te hebben, dat alle geslacht uit de hemelen en op de aarde uit den Vader van onzen Heer Jezus Christus genoemd wordt, bidt hij voor allen, dat zij de breedte en lengte en diepte en hoogte dezer heerlijke waarheid — dezer geopenbaarde verborgenheid — volkomen verstaan mochten.

Eerst dan bidt Paulus, gelijk reeds gezegd is, dat wij de liefde van Christus, die onze kennis te boven gaat, begrijpen mogen. Dit schijnt ons tegenstrijdig te zijn, want hoe kan men een liefde bekennen, die grooter is dan de kennis? Nochtans is het slechts een schijnbare tegenstrijdigheid, want de Heilige Geest wil ons hiermede niet te kennen geven, dat wij deze liefde ooit volkomen zullen bekennen, maar alleen, dat wij ons in zijne eindelooze liefde verdiepen, en voortdurend uit die bron putten kunnen. Door de liefde van Christus gedrongen, waarin wij geworteld en gegrond zijn, zullen wij steeds meer en meer deze liefde doorgronden; maar nooit zullen wij haar volkomen leeren ver-

staan; want zij gaat de kennis te boven, en is oneindig, gelijk God oneindig is. Hoe moesten onze harten toch steeds met lof en dank vervuld zijn voor zulk een liefde, die nimmer zal ophouden, voor zulk een genade, die reeds hier onze harten met de heerlijkste waarheden vertroosten en verblijden wil. Maar, helaas! het gelukt den duivel, den leugenaar van den beginne, maar al te dikwijls onze harten en gedachten van deze liefde af te wenden, om ons met *onszelven* bezig te houden. Geve de Heer in zijne genade, dat wij ons met zijne liefde meer mogen bezighouden.

Eenige opmerkenswaardige woorden vinden wij dan ook nog in het 19de vers: „Opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.” Meer dan dit kon de apostel van God niet vragen; verder kon hij niet gaan. De geloovigen zijn de vervulling van Christus — „de vervulling desgenen, die alles in allen vervult.” En Hij, die alle dingen vervult, vervult ook onze harten met al die volheid Gods. „Een God en Vader van allen, die daar is boven allen en door allen en in u allen.” (Efeze 4: 16.) En in Joh. 14: 23 lezen wij; „In dien dag — den dag, wanneer de Vader een anderen Trooster, namelijk den Geest der waarheid, gegeven heeft — zult gij bekennen, dat ik in mijnen Vader ben, en gij in mij en ik in u.” Welk een wonderbare waarheid! Wanneer wij aldus den eenen zegen na den anderen voor onze oogen zich zien ontvouwen, wanneer wij zien, dat wij door Hem zóó bemind worden, dat wij zijne vervulling, zijne volmaking genoemd worden, zou ons hart dan niet steeds met lof en dank vervuld zijn? Maar laat ons daarbij niet vergeten, dat wij deze zegeningen niet genieten kunnen, zoodra de wereld of het vleesch invloed op ons heeft uitgeoefend. Wanneer wij den Heiligen Geest bedroefd hebben, wij ons niet aan zijne leiding toevertrouwen, dan zal onze kennis spoedig verzwakt worden, en dan zullen wij ten slotte, indien de genade des Heeren ons niet tegenhoudt, in allerlei dwalingen vervallen. Laat ons daarom alles van de leiding des Heiligen Geestes afhankelijk stellen, en ons geheel alleen door Hem laten onderwijzen! Dan zullen wij met den apostel uitroepen: „Hem na, die machtig is meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid! Amen.”

Ook in dit slot laat zich duidelijk het onderscheid tusschen het karakter van het eerste en tweede gebed herkennen. In het eerste was de hoofdgedachte de kracht, die *voor* ons werkt; hier is het de kracht, die *in* ons werkt. Daar was het een kracht, die in Christus werkte; hier daarentegen is het wel dezelfde kracht, maar voorgesteld in de praktijk; God wilde, dat ook dit ons deel zou worden. Het was zijn wensch, dat wij, gelijk in het tweede hoofdstuk gezegd wordt, „een woonstede Gods in den Geest” zouden worden, en door de kracht dezes Geestes in de heerlijke openbaringen der liefde van Christus en der volheid Gods mochten doordringen. Welk een waarheid! In ons arme, zwakke geloovigen is zulk een kracht werkzaam! Hoe is het mogelijk? Kunnen wij het gelooven? Ja, wij *kunnen*; want Gods Woord verzekert het ons. Indien wij dit gelooven, zullen dan de omstandigheden niet minder invloed op ons uitoefenen? Indien wij gelooven, dat de kracht Gods in ons werkt, zouden wij dan wel zoo licht ontmoedigd en terneergedrukt zijn; zouden wij ons niet veeleer dikwerf met de liefde des Heeren en met de volheid van onzen God en Vader bezighouden? De Heer moge geven, dat wij deze kracht geheel leeren kennen, en dat wij ook leeren verstaan, wat het zeggen wil, dat „Hij machtig is meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken.” Maar niet alleen zal dit ons in staat stellen, de moeilijkheden en gevaren dezer woestijn gering te achten, maar vooral ook het bewustzijn onzer aanstaande heerlijkheid, levendig houden die „in alle geslachten tot in alle eeuwigheid” zal voortduren. Welk een voorrecht! Eeuwig in zijne nabijheid, in de tegenwoordigheid onzes Vaders te zijn! Heerlijke gedachte, gezegende toekomst! Ja, U, o Heer! zij roem en eer, u zij de heerlijkheid in de gemeente door Christus Jezus, in alle geslachten tot alle eeuwigheid! Amen.

Nadat wij den toestand der gemeente in haar hemelsche vereeniging met Christus tot in den gezegenden tijd harer ongestoorde heerlijkheid gevolgd zijn, wenschen wij thans onze beschouwingen over dit heerlijk onderwerp met eenige woorden over het standpunt, dat zij kort voor hare opname inneemt, te besluiten. Wij vinden dit in Openb. 22. „En de Geest en de Bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.” Haar oog is hier op Hem,

haren Bruidegom, gevestigd. Zij weet, dat Hij is, „de wortel en het geslacht van David, de blinkende morgenster,” en met hijgend verlangen ziet zij zijne komst te gemoet. Maar daarbij vergeet zij geenszins, dat Hij, die het eenige voorwerp harer vreugde is, nog steeds de fontein van levend water is voor elk, die dorst heeft; en in overeenstemming met haren geliefden Heiland verkondigt zij een ieder de vrije genade: „Die wil, neme het water des levens om niet.” In zulk een toestand wordt ons de Bruid des Heeren in dit vers voorgesteld; maar beantwoordt zij ook wel altijd, nu de komst van haren Bruidegom zoo nabij is, aan deze roeping? Helaas! dit doet zij over het algemeen weinig; vele Christenen gaan hun weg door deze wereld, zonder zich om het heil van verloren zondaars te bekommeren, en zonder zich met de toekomst des Heeren bezig te houden. Intusschen kunnen wij er zeker van zijn, dat hoe meer het verlangen naar zijne komst in onze harten leeft, wij des te meer in de redding van verloren zondaars belang zullen stellen. Nooit zal het hart zoo zeer naar de bekeering der zielen verlangen, als wanneer ons de gedachte bezighoudt: De Heer is nabij, slechts nog korten tijd kunnen wij het evangelie der genade aan de wereld verkondigen. O, mochten wij toch nooit ophouden, voor de redding van zondaars te bidden, opdat nog velen zich vóór zijne komst in zijne liefde verheugen kunnen en Hem loven, die hen van alle zonden verlost heeft! Niet meer lang hebben wij de gelegenheid, geliefde broeders! om zondaren met de genade Gods bekend te maken. Spoedig zal de dag daar zijn, dat Hij ons in zijne heerlijkheid opneemt. Zien wij slechts om ons heen, welke verbazende omwentelingen in kerk en staat plaats hebben, welk een geest van revolutie zich overal baan breekt en alle standen der maatschappij doortrekt. Letten wij er slechts op, hoe alles zich haast en inspant om voorwaarts te komen. De sluimerende toestand van achttien eeuwen is voorbij; de negentiende eeuw is aangebroken, en ontvouwt de menschelijke grootte en heerlijkheid op een wijze, waarbij alle vroegere ontwikkeling op den achtergrond treedt. Doch spoedig zal alle menschelijke grootheid haar toppunt bereikt hebben; spoedig zal zij in den antichrist, den mensch der zonde, haar waar karakter toonen. Naar dit doel streeft de satan thans; en zijn voornaamste middel, dat hij daarbij aanwendt, is, den mensch geheel en al van Christus af te trekken en hem alleen op zijn eigen verstand

en ondervinding te laten steunen. En hoe ziet het er in de ware Kerk uit? Ook zij heeft zich uit haren slaap opgeheven, waarin zij eeuwen lang gezonken lag. „Toen de Bruidegom vertoefde, werden de tien maagden *allen* sluimerig en vielen in slaap,” en tot voor eenige jaren waren werkelijk alle geloovigen nog in dezen slaap. Maar de Heer zij geloofd en geprezen! Hij heeft zijne kinderen op de komst van Christus opmerkzaam gemaakt! De tien maagden zijn opgestaan, het middernachtelijk geroep: „Zie, de Bruidegom komt!” wordt gehoord, en verbreidt zich door de genade des Heeren steeds verder en verder onder zijne kinderen. Honderden van evangelisten zijn uitgegaan, om den zondaar met de onbeperkte genade Gods bekend te maken. Zij hebben gehoor gegeven aan de roeping: „Gaaf heen in de geheele wereld, en verkondigt het evangelie aan alle creaturen.” En wat is het gevolg? Dat duizenden en nog eens duizenden de blijde boodschap hebben aangenomen, en zich nu in hunne verlossing verheugen. Zelfs streken, waar vroeger nooit het evangelie gebracht werd, zijn nu met de genade bekend gemaakt; en ofschoon zich ook veel vijandschap tegen de dienstknechten des Heeren openbaart, zijn nochtans velen tot kennis der waarheid gekomen. Ja, de woorden des Heeren, gesproken tot de gemeente te Filadelfia, kunnen nu met recht hunne toepassing vinden: „Zie, ik heb voor u gegeven een geopende deur, die niemand kan sluiten.” Mochten wij toch van deze gelegenheid, die zich zoo menigmaal voordoet, meer gebruik maken; en laat ons daarbij niet vergeten Hem te smeeiken, dat Hij nog vele andere deuren moge openen, want Hij is „de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft, die opent, en niemand sluit, en Hij sluit, en niemand opent.” (Openb. 3 : 7, 8.)
